

سەھنە ئەسەرلەرىدىن تاللانما

ئېلكتاپ ئىشلىگۈچى: ئابراھام

2008-يىلى 4-ئاينىڭ 5-كۈنى

ئېلىكسەپ ئىشلىگۈچىدىن

سىز توردىن چۈشۈرۈپ كۆرۈۋاتقان سەھنە ئەسەرلىرىدىن تاللانما ناملىق بۇ ئېلىكسەپتىكى ئۇيغۇر ئاپتۇرلار قەلىمىدىكى بۇ سەھنە ئەسەرلىرىنىڭ بەزىلىرىنى مەن ئۆزۈم ئاپتۇرلارغا كومپيۇتېرغا كىرگۈزۈپ بەرگەن، يەنە بەزى بىر قىسىملىرىنى توردىن كۆچۈرۋالغان، بەزىلىرىنى نەشرىدىن چىققان كىتاپ-ژورناللاردىن رەتلەپ كۆچۈرۈپ كىرگۈزگەن. توردىن ئاشلارنىڭ ياقىتۇرۇپ كۆرۈشنى ئۈمىد قىلىمەن.

بۇ ئېلىكسەپتىكى بارلىق ئەسەرلەرنىڭ ئاپتۇرلۇق ھوقۇقى ۋە شۇنداقلا ئۇنىڭدىكى كۆز قاراشلار ئەسلى ئاپتۇرغا مەنسۇپ. بۇ كىتاپ پەقەتلا شەخسنىڭ قىزىقىشى بويىچە تۈزۈلۈپ، پەقەتلا ھەۋەسكار دوسلارنىڭ پايدىلىنىشى ئۈچۈن تورغا يوللاندى. بۇندىن سىرت ئېلىكسەپنى سودا ياكى باشقا ساھەدە ئىشلىتىشكە بولمايدۇ. ئەگەر ئاپتۇرنىڭ ياكى نەشر ھوقۇقىغا ئىگە ئورۇنلارنىڭ رۇخسەتسىز سودا ياكى باشقا ساھەلەردە ئىشلىتىپ، بىرەر مەسىلە كۆرۈلسە بارلىق ئاقىۋەتكە ئىشلەتكۈچى ئۆزى مەسئۇل بولىدۇ. ئۇيغۇر ئېلىكسەپ تورى ۋە ياكى ئابىرالى ئېلىكسەپ تارقىتىش مەركىزى ھېچقانداق مەسئۇلىيەتنى ئۆز ئۈستىگە ئالمايدۇ.

ئەگەر سىز ئاپتۇرلۇق ھوقۇقىغا ۋە ياكى نەشر ھوقۇقىغا دەخلى قىلىدىغىز دەپ قارىسىڭىز بىزگە ئېلخەت ياكى ئۇچۇر ئەۋەتىڭ. بىز سىزنىڭ ئەسەرلىرىڭىزنى توردىن تارقىتىشنى دەرھال توختىتىمىز.

ئېلخەت ئادرېسىمىز: abral@live.com ياكى abral@live.cn

ۋە ياكى بىۋاسىتە ئابىرالى ئېلىكسەپ تارقىتىش بىلگىدا ياكى ئۇيغۇر ئېلىكسەپ تورىغا سۆز قالدۇرسىڭىزمۇ بولىدۇ. بىزنىڭ ئادرېسىمىز:

<http://www.uyebook.com>

<http://ilkitap.blogbus.com>

ھۆرمەت بىلەن : ئۇيغۇر ئېلىكسەپ گۇرۇپپىسى (بىلىك - ئىتتىل) ئابىرالى

قايتا تۈزۈلگەن ۋاقتى: 2008-يىلى 7-ئاينىڭ 7-كۈنى قايتا تۈزۈلدى

<http://www.uyebook.com>

مۇندەرىجە

2	 ئىلىكتاپ ئىشلىگۈچىدىن
3	 مۇندەرىجە
4	 مۆلچەر تاغ بورانلىرى
5	 روللاردا
7	 مۇقەددىمە
11	 بىرىنچى پەردە
19	 ئىككىنچى پەردە
26	 ئۈچىنچى پەردە
34	 تۆتىنچى پەردە
42	 بەشىنچى پەردە
51	 ئالتىنچى پەردە
60	 يەتتە قىزنىڭ شەنىگە ئاتاپ
65	 ئامەتنىڭ چاقچىقى
106	 مېھمان 4
124	 پۇلۇمنى بېرىۋەت
137	 ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ

مۆلچەر تاغ بورانلىرى

(ئالتە پەردىلىك مۇزىكىلىق تارىخى دىرامما)

ئىمىن ئەخمىدى

ئابلەت قەييۇم

كومپيۇتېرغا كىرگۈزگۈچى: ئابراھىم

روللاردا

رەھىمىتۇللا: ئۇچتۇرپان بەگلىكىنىڭ ئوردا نەۋكەر باشلىقى، دېھقانلار قوزغىلىڭىنىڭ ئاساسلىق رەھبىرى، 45 ياشلاردا.

ئەسمىتۇللا: ئۇچتۇرپان دېھقانلار قوزغىلىڭىنىڭ ئاساسلىق رەھبەرلىرىدىن بىرى، رەھىمىتۇللانىڭ ئىنىسى، 40 ياشلاردا

تاھىر: ئۇچتۇرپان قوزغىلىڭىنىڭ ئاساسلىق قاتناشقۇچىلىرىدىن بىرى، 25 ياشلاردا.
مىرزى رەھىم: ئۇچتۇرپان بەگلىكىنىڭ ئوردا مىرزىسى، ئىلىم-مەرىپەت، ئادالەت تەرەپدارلىرىنىڭ بىرى. دېھقانلار قوزغىلىڭى قاتناشقۇچىلىرىدىن بىرى، 60 ياشلاردا.

يۈسۈپ بۇۋاي: دېھقان، قوزغىلاڭچى، 50 ياشلاردا.
شانىياز: يۈسۈپ بۇۋاينىڭ ئوغلى، قوزغىلاڭنىڭ ئاساسلىق قاتناشقۇچىلىرىنىڭ بىرى، 22 ياشلاردا.

مايسىخان: رەھىمىتۇللا قىزى، تاھىرنىڭ سۆيگىنى، ئۇچتۇرپان قوزغىلىڭىنىڭ قاتناشقۇچىسى ۋە كىيىنكى رەھبىرى، 18-20 ياشلاردا.

گۈلسارە: مايسىخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرىسى، 17-18 ياشلاردا.

ھەجەر: مايسىخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرىسى، 17-18 ياشلاردا.

زۈھرە: مايسىخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرىسى، 17-18 ياشلاردا.

جەمىلە: مايسىخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرىسى، 17-18 ياشلاردا.

گۈلجامال: مايسىخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرىسى، 17-18 ياشلاردا.

زەينەپ: مايسىخاننىڭ قىز باتۇرلىرىنىڭ بىرىسى، 17-18 ياشلاردا.

ئابدۇللا: ئۇچتۇرپاننىڭ ھاكىمى بىگى، چىڭ خاندانلىقىنىڭ ئۇچتۇرپاندىكى

سادىق مالىيى، 50 ياشلاردا.

مۇزەپپەر : ئۇچتۇرپان ئوردا بەگلىكىنىڭ ئوردا مۆھۈردارى، ئىشانلار مەزھىبىنىڭ
ۋەكىلى، 50 ياشلاردا.

ئىبراھىم : ئۇچتۇرپان ئوردا بەگلىكىنىڭ ئوردا مىرشاپ بىگى، «ئاق تاغلىقلار» نىڭ
ۋەكىلى، 47 ياشلاردا.

سۇچىڭ : چىڭ خاندانلىقىنىڭ ئۇچتۇرپان بەگلىكىدىكى ئىش باشقۇرۇش ئامبىلى
45، ياشلاردا.

شىرپ ئاقساقال : ئۇچتۇرپانلىق سودىگەر، ئۇچتۇرپان دېھقانلار قوزغىلىڭىنىڭ
خائىنى، 60 ياشلاردا.

يۈزبىشى : چىرىكلەرگە يۈزبىشى، 45 ياشلاردا.

قوشۇمچە روللاردا : سائادەتخان، جاڭ داخەن، ئون بىشى، ئەمەت بەگ، ساۋۇت،
قوزغىلاڭچىلار، چىرىكلەر.

مۇقەددىمە

1765-يىلىنىڭ بىشى ،قەھرىتان سوغۇق ،لەپىلدەپ قار يىغىۋاتقان ، بىر ئەتتىگىنى .

ئۇچتۇرپان شەھرىنىڭ سىپىلىغا يانداش مەھەللە شەھەر سىپىلى غۇۋا كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ ئوڭ تەرەپتىن قارىغاندا يىراقتىكى تاغ،يىقىندىكى دەل -دەرەخلەر ۋە قىشغىر - قىيسىق ئۆيلەر كۆزگە چىلىقىدۇ.ياندا بىر -بىرىگە ئۇلاپ سىلىنغان ئىككى ئۆي ،ئۇنىڭ ئارقىسىدا مەسچىتنىڭ مۇنارىسى كۆرۈنىدۇ. ئۆينىڭ دوقمۇشىدىكى تىرەككە ياش بىر يىگىت چەمبەرچەس باغلانغان،چاپىنىنىڭ مازلىرى تىتىلغان ،پۇتى يالاڭىيلاق،

يۈز ۋە بويۇنلىرىدا قان - داغلىرى،بىشى ساڭگىلاپ كەتكەن .ئىبراھىم مىرشاپ بىگىنىڭ ئۇنىڭغا قامچا دىۋەيلەپ ، «بارامسەن يوق، خۇمپەر » دەپ ۋاقىرىغان ۋاقتىدا پەردە ئىچىلىدۇ.شۇنىڭ بىلەن تەڭلا سائادەتخان بىلەن كىچىك ئوغلى ،ئىبراھىم مىرشاپقا يالۋۇرىدۇ.كىچىك بالا نالە قىلىپ يىغلىماقتا.

سائادەتخان : (يىغلاپ) ئۇدۇنيا - بۇدۇنيا رازى بولاي بىگىم.بالىنىڭ دادىسى كىسەلدىن ئەمدىلا قوپقان .قانداق ھاشار بولسا ئۇنىڭ ئورنىغا مەن باراي!

ئىبراھىم ئارقىسىغا قايرىلىپ ،سائادەتخاننى تىپىپ تاشلايدۇ.قورقۇنچ ئىچىدە قاراپ تۇرغان ئىككى بۇۋاي ۋە بىر قىرى ئايال سائادەتخاننى يۆلەيدۇ. ئىبراھىم : سەنلەرگە ئېيتىپ قويايىكى ، ئابدۇللا بەگنىڭ پەرمانىغا ئىتائەت قىلماي، بەگلىك يەرگە ئىشلەشتىن باش تارتقانلارنىڭ ھالى (باغلاقلىق يىگىتنى كۆرسىتىدۇ) مانا مۇشۇنداق بولىدۇ.

سائادەتخان : بىر مەزلۇمنىڭ دادىغا يەتسە بىگىم ، ھېچ بولمىغاندا قىشتىن ئامان ئۆتۈۋالغىچە مۆھلەت بەرگەن بولسالا.

ئىبراھىم : (كۈلكە) كۆرۈڭمۇ سەن ئۆيۈڭدا ياتساڭ بەگلىك يەرنىڭ ئىشلىرىنى كىم قىلىدۇ؟ (چىرىكلەرگە قاراپ باغلاقلق

يىگىتنى شەرەت قىلىدۇ.) زۇۋان سۈرگىچە ئۇرۇڭلار.

(شۇ چاغدا مېچىت دوقمۇشىدىكى يولدىن بىرنەچچە چىرىك ۋاقىراپ - جاقىراپ گۈلجامالنى سۆرەپ كىلىدۇ. ئۇلارنىڭ ئارقىسىدىن يىقىلىپ قويۇپ يۈسۈپ يۈگۈرۈپ كىلىدۇ، ئادەم كۆپىيىدۇ).

چىرىك : (ئىبراھىمغا) بۇ ، تۈنۈگۈن شىرىپ ئاقساقال سىلگە ھاۋالە قىلغان قىزنىڭ ئۆزى.

ئىبراھىم : (قىزنىڭ ھۆسنى جامالىدىن ھەيران بولىدۇ) ھىم ، ئىلىپ مىڭىڭلار!

گۈلجامال : (ئېچىنىشلىق ھالدا) دادا!

يۈسۈپ : مىرزاپ بىگى ، سەن كۈپكۈندۈزدە ئادەم بۇلىماقچىمۇ ؟ قىزىمنى قويۇپ بەر!

ئىبراھىم : سەن تىخى ماڭا يانماقچىمۇ ؟

قامچا بىلەن يۈسۈپنىڭ بىشىغا بىرنى سالىدۇ. چىرىكلەر كالتەك بىلەن يۈسۈپنىڭ گەجگىسىگە ئۇرۇپ يىقىتىپ قويدۇ.

يۈسۈپ : ئادالەت!

ئۇ ھوشىدىن كىتىدۇ. گۈلجامال چىرىكلەرنىڭ قولىدىن يۇلقۇنۇپ چىقىپ ، دادىسىنىڭ ئۈستىگە ئۆزىنى ئاتىدۇ، شۇ ئارىدا پۇقرالار ئارىسىدا ئۆزگىچە كىيىنگەن بىر قىز - مايسىخان يۈگۈرۈپ كىلىپ ، گۈلجامالنى يۆلەيدۇ. يىنىدىكى بىر قىزغا قاراپ

مايسىخان : سەن بۇ ئەھۋالنى دادامغا خەۋەر قىلىۋەتكىن.

قىز يۈگۈرۈپ چىقىپ كىتىدۇ، مايسىخان ئورنىدىن تۇرۇپ قەھرى - غەزەپ بىلەن

ئىبراھىمغا تىكىلىدۇ. ئىبراھىم ئالاقىزادە بولۇپ، كەينىگە داجىيدۇ.

ئىبراھىم : گۈزەل قىز ئىسمى - شەرىپىڭىز كىم؟

مايسىخان : ئىبراھىم مىرشاپ بىگى ! سەن بىرنى تۇتۇپ ، بىرنى باغلاپ ، بۇ زىمىستان قىشتا قاڭغىر - قاقشاپ يۈرگەن كىشلەرنى نىمە قىلماقچى بولىۋاتىسەن ؟ ئەگەر قاسىمكامنى (باغلاقلق يىگىتنى كۆرسىتىدۇ) ئۆلتۈرۈپ قويساڭ يامۇلدا جاۋاپ بىرەلەمسەن

ئىبراھىم ھودۇقۇپ قامچىسىنى كۆتىرىدۇ. بىر چىرىك ئۇنىڭ ئالدىغا يۈگۈرۈپ كىلىدۇ.

چىرىك : مىرشاپ بىگى ، بۇ رەھىمتۇللا بەگنىڭ قىزى ، ئاچچىقلىرىغا ھاي بەرسىلە ، پىتنىڭ ئاچچىقىدا چاپاننى ئوتقا سالمايلى !

ئىبراھىم (چىرىكلەرگە قاراپ) سىلەر بايا تۇتالغان گۈلسارە دىگەننى دەرھال يامۇلغا يەتكۈزۈڭلار، (مايسىخانغا دارىتمىلاپ) ئاڭلىمىدىم دىمەڭلار كىمكى ئابدۇللا بەگنىڭ ھۆكۈمىگە ئىتائەت قىلمىسا جاجىسىنى يەيدۇ.

ئىبراھىم چىرىكلەر بىلەن سەھنىدىن چىقىپ كىتىدۇ.

مايسىخان : گۈلجامال، گۈلسارەنىمۇ تۇتۇپ كەتتىمۇ بۇ مۇناپىقلار؟

گۈلجامال : شۇنداق ئوخشايدۇ ئاچا.

يىغلامسىرايدۇ. گۈلجامال ئىگىشىپ دادىسىنى يۆلەيدۇ، يۈسۈپ تەسلىكتە ئورنىدىن تۇرۇپ باغلاقلق يىگىتكە قارايدۇ. قاسىمنىڭ بېشى چۈشۈپ كىتىدۇ.

يۈسۈپ : قاسىم !

سائادەتخان : بالام !

كىچىك بالا : دادا !

مايسىخان : (يۈسۈپ بۇۋايغا). تاغا سىز دەرھال ئەسىمتۇللا ئاكامغا بۇ ئەھۋالنى دەپ قويۇڭ، ئۇ گۈلسارەنى قۇتۇلدۇرىۋالسۇن، مەن دادەمنى تاپاي !

يۈسۈپ : رەھىمتۇللا بەگ كەلگەنمىدى ؟

مايسىخان : ئاخشام كەلگەن ئىدى. مەن سەھەردىلا بۇ يەردىكى ھامىمالارنىڭ قېشىغا كەلگەن ئىدىم.

يۈسۈپ بىلەن گۈلجامال، مايسىخان چىقىپ كىتىدۇ. سائادەتخان بىر نەچچە كىشلەر بىلەن قاسىمنىڭ جەسىدىنى يەرگە ياتقۇزىدۇ. شۇ ئەسنادا رەھىمتۇللا بەگ سەھنىگە كىرىپ كېلىدۇ.

كىچىك ئوغۇل : دادا! (يىغلايدۇ، سائادەتخان ئارقىسىغا ئۆرۈلۈپ رەھىمتۇللا بەگنى تونۇپ قالىدۇ.)

سائادەتخان : رەھىمتۇللا بەگ ! (باشقىلار دەرھال ئورنىدىن قوپۇپ

قول قوشتۇرىدۇ) سىنىڭ جان دوست ئاغىنەڭ قاسىمنى

ئىبراھىم مىرشاپ بېگى ئۇرۇپ ئۆلتىرىۋەتتى. رەھىمتۇللا بەگ ،بۈكۈنلەر

نېمە بولۇپ كىتىۋاتىدۇ. ئۆزىمىزنىڭ دەردىنى

تارتامدۇق، ھۆكىمەتنىڭ دەردىنى تارتامدۇق؟ سەن بىزنىڭ

ئالدىمىزدا قاسىم بىلەن بىرگە ئويناپ چوڭ بولغان ئىدىڭغۇ؟ سەن

يامۇلدا يۈرگەندە، بىزنىڭ ھالىمىزنىڭ نېمە بولۇپ كېتىۋاتقانلىقىنى

ئويلايدىغانىسەن؟

يىغلاپ سۆزلىيەلمەي قالىدۇ. كىچىك ئوغۇل بالا رەھىمتۇللا بەگنىڭ

پۇتىغا ئىسىلىپ يىغلايدۇ.

كىچىك بالا: دادامنى تىپىپ بېرىڭ تاغا!

رەھىمتۇللا بەگ ئۇن-تىن چىقارماي قاسىمنىڭ قىشىغا بارىدۇ. قاسىمنى ئىككى

قوللاپ يەردىن كۆتىرىدۇ. ئاستا قەدەم تاشلاپ سەھنە ئالدىغا كېلىدۇ. ئۇنىڭ

كۆزلىرىدە ئەلەم، چىرايىدا غەزەپ تۇيغۇسى ئىپادىلىنىدۇ. مۇزىكا يۇقىرى ئەۋجىگە

كۆتۈرىلىدۇ. گۈلدۈرلەپ چاقماق چاقىدۇ. « يالت-يۇلت » قىلغان چاقماق نۇرى

ئارىسىدا «مۈلچەر تاغ بورانلىرى» دېگەن خەت كۆرۈنىدۇ.

پەردە چۈشۈدۇ.

بىرىنچى پەردە

1765-يىلى 2-ئاينىڭ 10-كۈنى

ئۇچتۇرپان ھاكىمى ئابدۇللانىڭ مەھكىمىسى

ئابدۇللا كۆرەڭلىك بىلەن ئولتۇرغان، باشقىلار ئىگىلىپ تازىم بىجا كەلتۈرگەن ھالەتتە پەردە ئىچىلدۇ، مۇزەپپەر نىڭ يارلىق ئوقۇغان ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.

مۇزەپپەر: خان ئالىرىنىڭ پەرمانى : ھەربى ئەمەلدار بىيەنتاخىي ئارقىلىق ئۇچتۇرپان ھاكىم بېگىگە مەلۇم بولغاچكى، خاننىڭ ئىلتىپاتىغا مۇشەرىپ بولۇپ ئوردا كىنىزەكلىكىگە ئەۋەتىلگەن گۈل ھەسەلخاننىڭ ئارزۇسىنى بىجا كەلتۈرۈش ئۈچۈن، باھار كىلىشتىن بۇرۇن پايتەختكە جىگدە دەرىخى يەتكۈزۈپ بىرىلسۇن. بۇنىڭغا ساداقەتمەن بولغانلار مۇكاپاتقا سازاۋەر بولۇپ، باش تارتقانلار جازاغا تارتىلسۇن. 1764-يىلى 12-ئاينىڭ 20-كۈنى.

يارلىق تۈگىشى بىلەن ئابدۇللا تەكەببۇرانە ئورنىدىن تۇرىدۇ.

ئابدۇللا : خان ئالىرىنىڭ ئەمرى ئاتقان ئوقتۇر. بىزنىڭ روزىغارىمىز خان ئالىرىنىڭ مەھرى-شەپقىتىدىن پۈتكەندۇر، مېنىڭ شۇتاپتا ھەر قايسى ئاڭلىرىنىڭ خان يارلىقىغا قانداق جاۋاب قايتۇرىدىغانلىقىنى بىلىم كېلىدۇ.

ھەممەيلىن جىمجىتلىققا چۆكىدۇ. مۇزەپپەر خوشامەتكۈچىلۇق بىلەن سۆز ئالىدۇ.

مۇزەپپەر : بۇ يارلىقنىڭ ئەۋەتىلىشى خان ئالىرىنىڭ ھۆرمەتلىك ئابدۇللا بېگىگە قىلغان ئىلتىپاتى، مەن ئۆزلىرىنىڭ خان ئالىرىغا بولغان ساداقەتمەنلىكلىرىنى تەرىپلەشكە ئاجىزلىق قىلساممۇ، لېكىن ئۆز تۆھپەم قاتارىدا خان ئوردىسىغا يەنە بىر قىز تاللاپ ھەدىيە قىلىشنى

كۆڭلۈمگە پۈكۈۋاتىمەن.

ئىبراھىم : ئاقىل، ئاقىل (سۇچىڭغا قاراپ) ئات ئىگىرى بىلەن، ياغ جىگىرى بىلەن دىگەندەك، پېقىر مەزكۇر ماڭغۇسى قىزغا قوشۇپ، يەنە ئالتۇن-كۈمۈش ھەم ئات- كالا ئەۋەتىشىنىمۇ تەۋسىيە قىلاتتىم. (سۇچىڭ ھىجىيىپ ئالدىغا بىر قەدەم ماڭىدۇ)

سۇچىڭ : سىلەردە مال ئىگىسىنى دورىمىسا ھارام دېگەن سۆز بار. مەن مۇزەپپەر ئىشان بىلەن خوجا ئىبراھىمنىڭ ھالىتىدىن خۇددى ھايات ئاپاق غوجىنى كۆرگەندەك بولىۋاتىمەن. مەن ھەربىرىڭلارنىڭ شۇ ئىتائەتمەنلىكىڭلار توغرىسىدا نامە يازدۇرۇپ خان ئالىلىرىغا يوللىغايمەن. (قاقاھلاپ كۈلىدۇ).

مۇزەپپەر : (تازىم بىلەن) قۇللۇق، دارىن جاناپلىرى ! پېقىرنىڭ ئەرزىمەس نامىنى شاپائەتلىك تىللىرىدا ئاتاپ ئۆتكەنلىكلىرى ئۈچۈن مىڭلارچە تەشەككۈر ئېيتىمەن.

ئابدۇللا : (مۇزەپپەر بىلەن ئىبراھىمغا قاراپ) يامۇلنىڭ نىنىنى بىكارغا يىمىگەنلىكىڭلار ئۈچۈن خوشالمەن.

سۇچىڭ : بۇ سىلەردىكى « بالاڭنى چوڭ قىلىپ موللىغا بەر، موللىدىن ئېلىپ ئوردىغا بەر» دېگەن سۆزنىڭ نەق ئۆزى. مۇشۇنداق ئادەملەر قانچە كۆپ بولسا، خان ئالىلىرىنىڭ بەركاتى تۈگىمىگەي، دۆلەتكە ئاسايىشلىق بولغاي.

(ئابدۇللا يامۇلنىڭ مىرزىسى رېھىمگە بۇيرۇيدۇ).

ئابدۇللا : مىرزا ! بۇ ئۇلۇغ ئىشلارنى دەرھال مەھكىمە تارىخىغا پۈتكەيسىز.

مىرزا رېھىم : (ئورنىدىن تۇرۇپ تازىم بىجا كەلتۈرگەندىن كېيىن ئۆزىنى رۇسلاپ) ھۆرمەتلىك بېگىم، ئۆمرۈمنىڭ ئاخىردا شۇنى قەيت قىلىپ ئۆتەيكى: ئۇزۇندىن بۇيان ئۇچتۇرپان تارىخىغا پۈتۈلۈپ كەلگەن

شەرمەندىچىلىكلەر كىشىنى چىداپ تۇرغۇسىز ھالغا يەتكۈزدى. مۇنداق تۇرۇقلۇق ۋىجدانغا ئازاب، مىللەتكە ھاقارەت ئېلىپ كىلىدىغان مۇنداق نۇمۇسىسىز ئىشنى ئويلىشىپ بېقىشنى ئۆزلىرىگە تەۋسىيە قىلىمەن.

ئابدۇللا : (قىتىپ قالدۇ) سىز خان ئالىلىرىنىڭ يارلىغىدىن باش تارتماقچىما؟
 مىرزا رېھىم : شۇنداق. (ئولتۇرغانلار جايدىن قوپۇپ، ئالدىغا چىقىدۇ) مەن بۇ خۇسۇستا جاناپلىرىغا ئىككى كەلىمە سۆز قىلماقچىمەن. رۇخسەت بولسا، (سۇچىڭ «سۆزلىسۇن» دىگەندەك ئىشارەت قىلىدۇ)

ئابدۇللا : قېنى !

مىرزا رېھىم : بىزدە ھەركىمنىڭ دەردى ئۆزى ئۈچۈن تۆگىدىن يوغان دەيدىغان تەمسىل بار. ھازىر ئۇچتۇرپان خەلقى ساناپ تۈگەتكۈسىز ئالۋاڭ-ياساق دەستىدىن ئاران ئۆرە تۇرىۋاتىدۇ. بىز ئەمدى ئۇلارنىڭ قىزلىرىنى، قان-تەر بىلەن تاپقان روزىغىرىنى زورلۇق بىلەن تارتىۋالىدىغان بولساق قۇرۇق ئوتۇنغا ئوت تۇتىشىپ كىتەرمىكەن؟

مۇزەپپەر : مىرزا، سىز غەلىيان كۆتەرمە كىچىمۇ؟

مىرزا رېھىم : (زەردە بىلەن) يوقسۇ! مۆھۈردار بىگىم. يوقسۇلنى قاقشاتمايدىغان ئىشىڭىز بولسا، ئۆز قىزىڭىزنى تارتۇق قىلىسىڭىز بولمامدۇ؟ ئەلۋەتتە سىز بۇنىڭغا ئۇنىمايسىز مۇشۇنىڭدىنلا سىزنىڭ خان ئالىلىرىغا سادىق ئەمەسلىگىڭىزنى بايقىۋالغىلى بولىدۇ. (ئىبراھىمغا قاراپ) سىزمۇ ئالتۇن-كۆمۈشنى چۆنتىگىڭىزدىن بەرمەيسىز! شۇنداقمۇ؟

ئىبراھىم : بۇنى.... (دۇدۇقلاپ سۆزلىيەلمەي قالدۇ)

ئابدۇللا : مىرزا، ئاغزىڭىزغا بېقىپ سۆزلەڭ!

مىرزا رېھىم : (پىسەن قىلماي) ئەھلى پۇقرانىڭ قىزىنى زورلۇق بىلەن ئوردىغا تارتۇق

قىلىش، ئۇنىڭ ئۈستىگە ئالتۇن - كۈمۈش، ئات-كالىلارنى سوغا قىلىش
بۇلارنىڭ بەدىلىگە تىخىمۇ زور مەنسەپكە ئىگە بولۇش - خەلىققە
قىلىنغان ھاقارەت !

ئابدۇللا : تىلىڭنى تارت، ئەبلەخ !

مىرزا رېھىم : مەن تىلىمنى تارتقان بىلەن، سۆزلەيدىغان ئادەم ئازلاپ
قالمايدۇ. ئۇچتۇرپان خەلقى ئۇزۇندىن بۇيان زۈلمەتلىك كۈنلەرنى
باشتىن كەچۈردى. مەرپەت ئاسمىنىدىكى يۇلتۇزلار ئۆچۈپ، ئالەمنى
قاراڭغۇلۇق قاپلىدى. ئەمدى ئۇلار كۆرمىگەن مۇشۇ خورلۇق
قالدىمۇ؟ ئويلاپ ئىش قىلىش كېرەك بىگىم.

ئابدۇللا : ئۇنۇڭنى ئۆچۈر مۇناپىق !

مىرزا رېھىم : مېنىڭ ئۇنۇم ئەمدى ئۆچمەيدۇ بىگىم ، ئىسىڭىزدە بولسۇن، ئەل
قوزغالسا تەخت قوزغىلار. مۇنداق ناھەقچىلىق، قانخورلۇق بىلەن
تولغان زامان، ھامان بىر كۈنى گۇمران بولىدۇ. (ئابدۇللا بىلەن
سۇچىڭ ئالاقزادە بولىدۇ)

ئابدۇللا : جاللات !

ئىككى چىرىك كىرىدۇ، مىرزا رېھىمنىڭ ئىككى تەرەپىگە ئۆتىدۇ. بۇ چاغدا « دات !
ئادالەت، ھىمايە » دەپ ۋاقىرىغان ئاۋاز بىلەن يۈسۈپ يىقىلىپ قوپۇپ مەھكىمە
ئىچىگە كىرىپ ئابدۇللانىڭ ئالدىغا يۈكۈنىدۇ.

يۈسۈپ : دات ! ئابدۇللا بېگىم !

ئابدۇللا : نېمە گەپ؟ سەن نېمە ئادەم؟ سۆزلە !

يۈسۈپ : ئابدۇللا بىگىم كۈپ-كۈندۈزدە پۇقرالارغا قىلىنغان بۇلاڭچىلىقتىن ئەرز-ھال
ئېيتىپ كەلدىم.

ئابدۇللا : (غەزەپ بىلەن) سەن سەن؟

يۈسۈپ : ھۆرمەتلىك بىگىم پېقىر يۈسۈپ ئوتۇنچى بولمىەن. بۈگۈن ئەتتىگەندە سۇ

دارىننىڭ بەگزادىسى ئىككى ئادىمى بىلەن كېلىپ قىزىم ئامىنى بۇلاپ كەتتى. ئوغلۇم شانىياز مۇشۇ ۋەجىدىن باغلاققا چۈشتى. بۇلارغا ھىمايە بولۇپ، ئازاد قىلىشلىرىنى سورايمەن! (سۇچىڭ ئالاقزادە بولىدۇ) مۇزەپپەر : ئالجيۋاتەمسەن؟ بەگ ھوزۇرىدا يالغان سۆزلىگەنلەرنىڭ تىلى كىسىلىدىغانلىقىنى ئۇنتۇپ قالما.

سۇچىڭ : سەندەك بىر قەلەندەرنىڭ بىر قىزى ئەمەس، ئون قىزى بولسىمۇ ئوغلۇمنىڭ قانداق قىلىشى ئۆزىڭنىڭ ئىشى. يوقال بۇيەردىن! ئابدۇللا : سۇدارىغا تىل تەككۈزگەن بۇقېرىنى كۆزۈمدىن يوقىتىڭلار! (چىرىكلەر يۈسۈپنى سىرتقا ئىتتىرىدۇ)

يۈسۈپ : ئابدۇللا بەگ! مەن سەنلەردىن ئادالەت، ھىمايە ئىزلەپ كەلگەن ئىدىم، لېكىن بۇيەر ئادەلەتسىزلىكنىڭ ئۇۋىسى ئىكەن. مىرزا رەھىم : ھا! ھا! ھا!.....

مۇزەپپەر : مىرزام، بىر گاداي كۆز ئالدىمىزدا غەلىيان كۆتىرىۋاتسا سىز غەزەپلەنمەستىن ئەكسىچە كۈلىسىزغۇ!

مىرزا رەھىم : بۇۋاينىڭ دات پەريادىغا سىلەرنىڭ بەرگەن جاۋابىڭلار خەلق ئىچىدىكى بىر سۆزنى ئىسمىگە سىلىۋاتىدۇ. «رەھىمىسى يوق ئادەمدىن رەھىمىسى بار ئىت ياخشى».

ئابدۇللا : جاللات ! بۇ ئىككى مۇناپىقنى ئىشەككە تەتۈر مىندۈرۈپ يۈزىگە قارا سۈرتۈپ شەھەردە سازايى قىلدۇرۇڭلار. ئاندىن زىندانغا تاشلاڭلار! جاللاتلار : باش ئۈستىگە !

جاللاتلار بۇلارنى باغلاشقا تەمشەلگەندە، سىرتتىن «رەھىمتۇللا بەگ كەلدى» دېگەن ئاۋاز ئاڭلىنىدۇ. سۇچىڭ سىرتقا چىقىپ كىتىدۇ. رەھىمتۇللا كىرىپ كېلىدۇ.

رەھىمتۇللا : توختاڭلار! (ئابدۇللاغا قاراپ) پەرمانلىرى بويىچە يېتىپ كەلدىم. (تازىم

بىجا كەلتۈرگەندىن كېيىن جاللاتلارنىڭ ئالدىدا تۇرغان مىرزا رېھىم ۋە يۈسۈپ بۇۋاينى كۆرۈپ ھەيران بولىدۇ(بۇلار بىرەر يامان ئىش قىلىپ قويىمىغاندۇ بىگىم؟

ئابدۇللا: بۇ يامۇلنىڭ ئىشى، كارىڭىز بولمىسۇن. سىز پايتەختكە جىگدە كۆچتى ئىلىپ مىڭشىقا مەسئۇل بولىسىز. شۇڭا سەپەرگە ئاتلىنىشتىن بۇرۇن ئۆيدىكىلەر بىلەن جەم بولىۋالسۇن دەپ چاقىرتتۇق.

رەھىمتۇللا: مىرزام سىلى نېمە ۋەجىدىن بۇھالغا چۈشۈپ قالدىلا؟
مىرزا رېھىم: بۇ بۇۋاي (يۈسۈپنى كۆرسىتىپ) بىگۇنا بۇلاپ كىتىلگەن قىزىنى قۇتقۇزۇش ئۈچۈن مەھكىمىگە ئەرز قىلىپ كەلگەن ئىكەن. ئەپسۇسكى، جاھالەت ئادالەتتىن ئۈستۈن كەلدى. مەن بولسام ئۇچتۇرپان خەلقىگە تىڭلىغان ئادالەتسىزلىك، شەرمەندىچىلىككە چىداپ تۇرالمىغانلىقىم ئۈچۈن مۇشۇ ئاقىۋەتكە دۇچار بولدۇم!

رەھىمتۇللا: (ئابدۇللاغا قاراپ) ھۆرمەتلىك بېگىم، مىرزا رېھىم ئون بەش يېشىدىن باشلاپ يامۇل ئىشلىرى بىلەن بولۇپ، يۇرتنى ئادالەت بىلەن سوراقتا كۆپ ئەجىر قىلغان ئىدى. ئۆزلىرى قۇمۇل ئىقلىمىدىن بۇ جايغا كەلگەنلىرىگە قەدەر ئۆتكەن ھەممە ھاكىملار ئۇنى ئىززەت-ئىكرام بىلەن ئىشلەتكەن، شۇڭا بۈگۈن ئۇنىڭ گۇنايىنى كەچۈرۈشلىرىنى سورايمەن.

مۇزەپپەر: مىرزا رېھىم خان ئاللىرىغا تىل تەككۈزۈپ، ئابدۇللا بىگىمگە قول شىلتىدى. شۇڭا ئۇنىڭ تېگىشلىك جازاغا تارتىلىشى ھەق.

ئىبراھىم: ھۆرمەتلىك بېگىم يامۇلنى مىرزا رېھىمدەكلەردىن تازىلىمىغاندا بىزگە تىنىچلىق يوقتۇر.

رەھىمتۇللا: (ئابدۇللاغا قاراپ) مەن يامۇل نەۋكەر باشلىقى بولۇش سۈپىتىم بىلەن شۇنى دىمەكچىمەنكى: سەپەرنىڭ خەۋىرىنى ئاڭلاش بىلەن تەڭ ئىككى

بىگۇنانىڭ باغلانغانلىقىنى كۆرۈشۈم، كۆڭلۈمنى ئەندىشىگە سىلىپ قويدى. بۇ سەپەرنىڭ خەيرلىك بولمايدىغانلىقىنىڭ بەلگىسى بولۇپ قالمىسۇن يەنە؟

مۇزەپپەر: خان ئالىرىنىڭ پەرمانىغا قارشى قول كۆتەرگەنلەرنى زىندانغا سىلىش سەپەرىڭىزنىڭ ياراشقانلىقىنىڭ ئالامىتىدۇر.

ئىبراھىم: بۇ جەڭدىن بۇرۇن قان ئېقىتىپ، ياغ پۇراتقان دەكلا ئىش، تولا خاۋاتىرلەنمەڭ!

رەھىمتۇللا: بىز يامۇل ئەھلى ئىككى بىگۇنانىڭ قېنىنى ئېقىتساق پۈتۈن ئۇچتۇرپان خەلقى بىزنى قۇربانلىق قىلمىسۇن يەنە ئويىناپ سۆزلىگەندىمۇ ئويلاپ سۆزلەش كېرەك.

ئىبراھىم: رەھىمتۇللا بەگ، سىزنىڭ گۇنادىن چەتنەپ ياخشىلىققا ماڭمىغىڭىز ۋاجىبتۇر.

مۇزەپپەر: رەھىمتۇللا بەگنىڭ بۇلارنىڭ گۇنايىغا شىرىك بولۇشى...

رەھىمتۇللا: (ئۇنىڭ سۆزىنى بۆلۈپ) ئەگەر مىزىنىڭ ئېيتقانلىرى گۇناھ بولىدىغان بولسا مېنىڭ ئەلۋەتتە مۇنداق گۇناغا شىرىك بولمىغىم لازىمدۇر.

ئابدۇللا: «گىزى كەلگەندە ئاتاڭنىمۇ ئايىما» دېگەن گەپ بار. مېنىڭ قىلىچىم ۋاقتى كەلگەندە ئۆز ئادىمىنىمۇ تونمايدۇ، رەھىمتۇللا!

رەھىمتۇللا: (غالبانە قىياپەتتە) «كىشىدىن ھايا كەتسە ئورنىغا بالا كېلۇر» دېگەن گەپ بار. قېنى قوللىرىدىن كەلسە كۆرەرمىز.

ئىبراھىم: رەھىمتۇللا سەن؟

قىلىچىنى سۇغۇرىدۇ. بۇنى كۆرگەن رەھىمتۇللامۇ زەربىگە تەييارلىنىدۇ. ئىشنىڭ يامانلاشقانلىقىنى سەزگەن سۇچىڭ كىرىپ ئارىغا چۈشىدۇ.

سۇچىڭ: نېمە گەپ ئۆزى؟ (ئابدۇللاغا قاراپ) رەھىمتۇللا بەگ بۇ ئىككىسىنىڭ گۇنايىنى تىلىگەن بولسا مەيلى، رەھىمتۇللا بەگنىڭ دىگىنىدەك

بولسۇن، سەپەر ئالدىدا ئۇنىڭ دىلىنى چىگىشنىڭ نېمە ھاجىتى؟
ئابدۇللا : (جاللاتلارغا) چىقىپ كېتىڭلار! (تۆت نەپەر چىرىك چىقىپ كىتىدۇ)
رەھىمتۇللا بەگ سىزگىمۇ رۇخسەت. (رەھىمتۇللا بەگ مۇزەپپەرگە ئايلىنىپ
چىقىپ كىتىدۇ)

سۇچىڭ : رەھىمتۇللا ناھايىتى خەتەرلىك ئادەم.
ئابدۇللا : شۇنداق، سۇدارىن، جاناپلىرى بۇنى بىلىپ تۇرۇپ كۆز ئالدىمىزدا
قويۇۋىتىشلىرى نېمە ئىش؟

سۇچىڭ : (مۇغەمبەرلىك بىلەن كۈلۈپ) ئەقلىڭىز كەم ئىكەن. ئاچچىققا تايانسا
ئىش بۇزۇلىدۇ. بىزنىڭ خاندانلىغىمىزدا مۇنداق ئاقىل سۆز بار
«دۈشمىنىڭنىڭ يۈرىكىنى مۇجۇپ، كۆڭلىنى ئال». سىز بۈگۈنكىنىڭ
مەنسىنى ئوبدان بىلىۋېلىڭ! بۇنى ئوقۇمىسىڭىز مەنسەپ تۇتالمايسىز.

مۇزەپپەر : دارىن جاناپلىرى نېمە دېگەن ئەقىللىق ھە!
ئابدۇللا : (خۇشامەتكۈيلىق بىلەن) جاناپلىرىنىڭ ئەقلىنى ئەمدى
چۈشەندىم. رەھىمتۇللانى سەپەر ئۈستىدە ئۈستىلىق بىلەن كۆزدىن يوق
قىلىش كېرەك. (سۇچىڭ مەمنۇنلۇق بىلەن بېشىنى لىگىشتىپ كۈلىدۇ).

ئىبراھىم : مانا بۇدىگەنلىرى دانا پىلان بولدى.
ئابدۇللا : مىرשאپ بەگ!
ئىبراھىم : خوش!

ئابدۇللا : يۈسۈپنى دەرھال جىگدە سەيسىسىگە تۇتۇڭلار! رەھىمتۇللا جىگدە
سەپىرىگە ماڭغاندىن كېيىن مىرزا دەرھال زىندانغا تاشلانسۇن!
ئىبراھىم : خوپ!

(پەردە چۈشىدۇ)

ئىككىنچى پەردە

1765-يىلى ئىككىنچى ئاينىڭ ئون تۆتىنچى كۈنى (چىيەنلوڭنىڭ 30-يىلى)

ئىلىقچى دۆڭ ئەتراپى .

چوڭ -كىچىك دۆڭلۈكلەر بىلەن قۇرۇپ قاقشال بولۇپ قالغان بىر نەچچە تۈپ دەرەخلەر كۆرۈنۈپ تۇرىدۇ. ئاسمان بۇلۇت پارچىلىرى بىلەن قاپلانغان. شۇنىڭ بىلەن ئاۋازى بىر كۈچىيىپ بىر ئاجىزلىشىدۇ. ئومۇمى خور بىلەن پەردە ئىچىلىپ، جىگدە سەيسىسىگە تۇتۇلغان كەمبەغەل ھاشارچىلار، يىتىم -يىسىرلار جىگدە كۆچتى بىسىلغان ھارۋىلارنى سۆرىگەن ھالدا ئېغىر قەدەم تاشلاپ سەھنىگە كىرىپ كېلىدۇ. بۇلارنىڭ بەزىلىرىنىڭ بويۇنلىرىدا بويۇنتۇرۇق، بەزىلىرىنىڭ بويۇنلىرىدا ئۇزۇن ئارغامچا. سەھنىنىڭ ئاخىرقى يېرىمىدا بىر نەچچە يىرىم يالىڭاچ كىشىلەرنىڭ ھارۋا ئىتتىرىۋاتقان ئاجىز گەۋدىلىرى كۆرۈنىدۇ. ئارقىدىن بىر نەچچە مانجۇ ئەسكەرلىرى، قامچا كۆتىرىپ ئۇرۇپ كىلىۋاتقان ئۇيغۇر يايلىرى كۆرۈنىدۇ. خور ئاياقلىشىش بىلەن بىر نەچچە چىرىك ھاشارچى دېھقانلارنىڭ گەجگىسىگە قامچا سالىدۇ. قامچا زەربىسىگە چىدىمىغان يۈسۈپ دۇمىلاپ كىتىدۇ. شانىياز بۇۋاينى يۆلەيدۇ.

شانىياز: دادا !

يۈسۈپ: ئوغلۇم، چىدىغۇچىلىگىم قالدى... (يىراقلاشقان چىرىككە قاراپ) بۇۋەھشى

ھايۋانلارغا قىرى جىنىمنى تىكىپ قويدۇم. (ھوشىدىن كىتىدۇ.)

شانىياز: دادا ! (يۈسۈپ كۆزىنى ئاچىدۇ، شانىياز ئۇنى يۆلەپ تۇرغۇزىدۇ. يۈز بېشى

كىرىپ كېلىدۇ.)

يۈز بېشى : ئون بېشى بۇياققا كەل. (سەھنىنىڭ بىر چېتىگە قاراپ قول ئىشارىتى

قىلىدۇ. ئۇ كېلىدۇ.)

يۈز بېشى: ھازىر قەيەرگە كەلدۇق؟

ئون بېشى: «ئىلىقچى دۆڭ» دېگەن يەرگە كەلدۇق. ئەتىگەندىن بىرى ئەللىك

چاقىرىم يول باستۇققۇ دەيمەن.

يۈزبىشى: قول ئاستىڭدىكى لەشكەرلەرگە ئىيت ،بۇئادەملەرنى تىز ھايداپ ماڭسۇن،مۇنداق مىڭىپ بەش كۈندە كۇچارغا يىتىپ بارغىلى بولمايدۇ.قارشىلىق قىلغانلارنىڭ ئۆزجايدا ئەدىۋىنى بىرىڭلار!سۆرەلىملىك قىلساق خاننىڭ قىلىچى بىزنىمۇ تونۇماي قويدۇ.چۈشەندىڭمۇ!

ئون بېشى: خوش تەقسىر(بىر ئاز تۇرۇۋىلىپ)ھىلىقى رەھىمتۇللا دېگەن ھاشارچىلارنى ئۇرۇشىمىزغا يول قويمايۋاتىدۇ.

يۈز بېشى:رەھىمتۇللا؟(چىشىنى غۇچۇرلىتىپ)بۈگۈن كىچە تاڭ يۇرۇماستىن بۇرۇن سەن لەشكەرلەردىن بەش كىشىنى ئىلىپ مىنىڭ تۇرار جايىمغا كەل. ئىش بار.

ئون بېشى:خوش بېگىم.

(يۈزبىشى بىلەن ئون بېشى چىقىپ كىتىشى ھامان ھاشارچىلار توختاپ تاش ۋە دەرەخ كۆتەكلىرىگە يۆلىنىدۇ.)

يۈسۈپ نىمەدىگەن ئېغىر كۈن بۇ؟زۇلۇم قۇشى بىشىمىزدىن ئۇچۇپ، زۇلمەت تاغلىرى گەجگىمىزدىن باسقىلى تۇردى.چەنلۇڭ خاننىڭ بۇيرۇقى نەدىن كەلدى-ھە؟(كۆز يېشى قىلدۇ)

شانىياز: (دادىسىغا قاراپ)دادا،بۇنىڭ ھەممىسى گۈلھەسەل دېگەن خوتۇننىڭ ئىشى،خېنىمنىڭ قورسىقى توق،قۇلى بىلەن ئىشى يوق دىگەندەك،ئۇ ئوردىدا قىلىغىلى ئىش تاپالماي،ئۆز قىرىنداشلىرىنى ئۆلۈم گىرداۋىغا ئىتتەردىمۇ نېمە؟

يۈسۈپ: خاتا ئويلاپسەن ئوغلۇم!گۈلھەسەلمۇ بىر كەمبەغەلنىڭ قىزى ئۇ ئەسلىنى ئۇنتۇيدىغانلاردىن ئەمەس،ئۇ ئۆزىنىڭ زورلۇق بىلەن خان ئوردىسىغا ئىلىپ كىتىلگەندىن كېيىن،ئۆزىنىڭ تۆمۈر قەپەزدىن چىقالمايدىغانلىقىنى بىلىپ،خانغا تۆمۈرتەنلىك،كۈمۈش ياپراقلىق ئالتۇن مۇنەك بىر دەرەخ

تېپىپ كىلىشنى ئىلتىماس قىلغان، بىلەمسەن بۇ گۈلەسەلخاننىڭ ئۆز
ۋەتىنىنى سىغىنغانلىقىنىڭلا ئالامىتى. بۇنى قانداقمۇ ئۇنىڭدىن كۆرگىلى
بولسۇن. (بۇۋاينىڭ دىمى سىقىلىپ يۆتىلىپ كىتىدۇ.)

ھاشارچى: جىننىڭ قەستى شاپتۇلدا، ئابدۇللا دېگەن ئەبلەخ بۇ ئارقىلىق خانىدىن
تىخىمۇ زور ئىنئام ئالماقچى. بىزنىڭ قان-تەرىمىز بەدىلىگە ئۆزى باي
بولماقچى.

سەھنىنىڭ ھاشارچىلار كىرگەن تەرىپىدىن سائادەتخان تەستە مىڭىپ كىرىدۇ. بىر
چىرىك قولىدىكى قامچا بىلەن ئۇنىڭ غولىغا بىرنى سالىدۇ.

چىرىك ئا: چاپسان ماڭ. ھۇ ئۆلۈمتۈك!

سائادەتخان قامچا زەربىدىن يەرگە دۇمۇلايدۇ. يەنە بىر چىرىك ئولتۇرغانلارنى
قامچىلايدۇ.

چىرىك ب: ماڭمامسەن سۆرەلمە ئىشەكلەر؟ ئۆلگىڭ كىلىشتىمۇ يە؟

يەردە ياتقان سائادەتخان قولىدىكى تاياققا تايىنىپ، قوپۇپ بۇ چىرىكنىڭ يۈزىگە
تۈكۈرۈپ، قولىدىكى تاياق بىلەن بىرنەچچىنى سالىدۇ.

سائادەتخان: يىرىقۇچ ھايۋان!

چىرىك قىلىچىنى يالىڭاچلاپ سائادەتخاننىڭ قوسىقىغا تىقىدۇ. سائادەتخان
«ۋايىجان» دەپ يىقىلىدۇ. يۈسۈپ شانىياز باشلىق ھاشارچىلار چىرىكنىڭ ئالدىغا
ماڭىدۇ. بىر چىرىك قىلىچىنى يالىڭاچلاپ شانىياز بىلەن ئىلىشىدۇ. چىرىكلەر كۆپىيىدۇ.

قۇرۇق قول ھاشارچىلار بۇنىڭغا تەڭ كىلەلمەي. شۇ چاغدا يۈز بېشى يىتىپ كېلىدۇ.
يۈز بېشى: (چىرىكلەرگە قاراپ) بۇلارنى دەرھال باغلاڭلار. خان لەشكەرلىرىگە
مۇشت كۆتەرگەنلەرنىڭ بېشىنى ئېلىش لازىم. (يۈسۈپ بىلەن شانىياز

باغلىنىدۇ) بۇ ئىككىسىنى دەرەخكە باغلاپ، ئوق - ياغا تۇتۇڭلار!

چىرىكلەر ئاتا-بالا ئىككى يەلەننى سەھنە ئوتتۇرىسىدىكى قاقشال دەرەخكە باغلايدۇ.
يۈسۈپ: ئىتلار! ئادەمخور ھايۋانلار! بۇلايدىغاننى بۇلاشتىڭ، ئەمدى ئادەم

ئۆلتۈرمەكچىمۇ؟ (ھاشارچىلارنى كۆرسىتىپ) سەنلەر بۇلارنىڭ ئۆلتۈرۈپ تۈگىتەلەمسەن؟

يۈز بېشى: ئاغزىڭنى يۇم! (چىرىكلەرگە قاراپ) ئوقياچىلارنى چاقىرىڭلار. يۈسۈپ: توختا ئالدى بىلەن رەھىمتۇللا بەگ كەلسۇن، بىزنى ئۆلتۈرسە رەھىمتۇللا ئۆلتۈرسۇن.

ھاشارچىلار جىددىلىشىدۇ. چىرىكلەرنىڭ ئوق ياچىلىرى كامانغا ئوق سالىدۇ. يۈز بېشى: تەييارلىنىڭلار! قۇم يىغىلىپ تاش بولماس، قۇل يىغىلىپ باش. قېنى سەنلەرنىڭ قانچىلىك ئىش تەۋرىتىدىغانلىقىڭنى كۆرۈپ باقاي! ئاتنىڭ تۇياق ئاۋازى بىلەن تەڭ رەھىمتۇللا بىلەن «توختا!» دېگەن ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ. توپ ئىچىدىن «رەھىمتۇللا بەگ كەلدى» دېگەن ئاۋازلار ئاڭلىنىدۇ. يۈسۈپ: رەھىمتۇللا بەگ! (غالبانە مۇزىكا ساداسى ئىچىدە رەھىمتۇللا سەھنىگە كىرىپ كېلىدۇ)

رەھىمتۇللا: يۈز بېشى! بۇلار بالا-چاقىلىرىدىن ئايرىلىپ، خاننىڭ يارلىغىنى دەپ ئىشلەۋاتسا، بۇ نېمە قىلغىنىڭ؟ مۇشۇنداق قىلساڭ جىگدىنى قاچان يەتكۈزىمىز، بۇلارنى دەرھال ئازاد قىل! يۈز بېشى: رەھىمتۇللا بەگ. بۇلار خان لەشكەرلىرىگە تىغ كۆتەردى. سىزنى كۆزگە ئىلمىدى.

يۈسۈپ: مۇتەھەم! كىم-كىمنى كۆزگە ئىلماي كەلگەنلىكىنى بىلەمسەن؟ قارا ئۇيەرگە (سائادەتخاننىڭ جەسىدىنى كۆرسىتىدۇ) قانغا مىلىنىپ ياتقان كىم؟ شانىياز: جاھالەت ئوچۇغىنىڭ قارا تۈتۈلىرى! سەنلەرنىڭ ئادەم ئۆلتۈرىشىڭگە رۇخسەت، بىزنىڭ گەپ قىلىشىمىزغا يول يوقما! بۇ ئادەلەتسىزلىك، تەڭسىزلىك بولماي نېمە؟ يۈسۈپ: رەھىمتۇللا بىگىم، قاراڭ تېخى قورسىقىدا تۇغۇلمىغان بالىسىمۇ بار ئىدىغۇ؟ (سەھنىنىڭ ئارقىسىغا بىرىپ قارايدۇ).

ھاشارچىلار: رەھىمتۇللا بەگ !

رەھىمتۇللا: ئايالىنى ئۆلتۈرگەن كىم؟

يۈز بېشى: رەھىمتۇللا بىگىم! خان ھەزرەتلىرىنىڭ ئىلتىپاتىغا مۇشەددەس بولۇش ئالدىدا قىزىق قانلىق قىلماڭ. بىز بىلەن كىتىۋاتقان سۇدارىنىڭ بەگزادىسىنى ئۇنتۇپ قالماڭ. بۇ بىر نەچچە ئادەمنىڭ بېشىنى ئېلىش بىر نەچچە قۇچقاچنىڭ بېشىنى ئالغان بىلەن تەڭ. ئەگەر سىزنىڭ كۈشكۈرتىشىڭىز بىلەن بەگزادىگە زىيان-زەخمەت يىتىپ قالسا ئوردىدىن سىزنىڭ گېپىڭىزنى قىلغىلى ئادەم چىقماي قالارمىكەن؟.

رەھىمتۇللا يۈز بېشىنىڭ ئاخىرقى سۆزىدىن كېيىن كېيىن قىلىچىنى چاققانلىق بىلەن ئايلاندۇرۇپ، ئالدىدىكى چېرىكنىڭ قوسىقىغا ئۇرىدۇ. قالغان چېرىكلەر قىلىچ، نەيزە بىلەن رەھىمتۇللاغا تاشلىنىدۇ. رەھىمتۇللا ئىككى نەۋكىرى قاتتىق ئىلىشىشقا چۈشىدۇ. ھاشارچىلار تاش، كالتەك بىلەن ئوق ياچى چېرىكلەرگە ئېتىلىدۇ.

نۇر كۈچىيىپ مۇزىكا ھەيۋەتلىك چېلىنىدۇ. بىردەملىك قىلىچۋازلىقتىن كېيىن چېرىكلەر بىرنەچچە ئۆلۈكلىرىنى تاشلاپ يۈز بېشىنى ئېلىپ چېكىنىدۇ. رەھىمتۇللا ئۇلارنىڭ ئارقىسىدىن يۈگۈرىدۇ. ھاشارچىلار ئۆلگەن چېرىكلەرنىڭ قىلىچ، نەيزىلىرى بىلەن قوراللىنىدۇ. سىرىتتىن ئۇر-چاپ ئاۋازى كۈچىيىپ، دۈپۈلەپ كىلىۋاتقان ئاتلارنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ. شۇئان رەھىمتۇللا سىرىتتىن يەنە بىر چېرىك بىلەن قىلىچلىشىپ كىرىپ جىددى ئىلىشقاندىن كېيىن چېرىكنى يەرگە يىقىتىدۇ. سىرىتتىن ھاشارچىلار كىرىپ كېلىدۇ. رەھىمتۇللا كۆپچىلىككە قاراپ.

رەھىمتۇللا: قېرىنداشلار، چىدىغۇچىلىگىمىز قالمىدى. تىخى يىقىندىلا كۇچارخەلقى مانجۇلارنىڭ ئادالەتسىزلىك ۋە يەرلىك ھاكىملارنىڭ زوراۋانلىقىغا قارشى قوزغالغان ئىدى. بىز ئۇچتۇرپان خەلقىنىڭمۇ ھەسرەت-نادامەتتە ياشاۋىرىشىمىزنىڭ ئورنى يوق. توشقاندىك يۈز يىل ياشىغۇچە يولۋاستەك بىركۈن ياشايدىغان ۋاقتىمىز كەلدى!

ھاشارچىلار: يېتىپ ئۆلگىچە، ئېتىپ ئۆلىمىز!

يۈسۈپ: رەھىمتۇللا بەگ، ئۆزۈڭ ئوردىدا بولساڭمۇ كۆڭلۈڭ پۇقرادا ئىدى. ئوردىدا سەن ئۈچۈن گەپ قىلىدىغان ئادەم بولمىسا سېنىڭ گېپىڭنى بىز قىلىمىز. بىز بۈگۈن زۇلۇم ئەزرائىلغا قارشى قوزغالدىق. يا شەھىت بولمىز يا غازى. مۇشۇ يولدا ئۆلسەك جىنىمىزغا رازى.

شانىياز: رەھىمتۇللا ئاكا، مۇشۇ يەردىلا بەش يۈزدىن ئارتۇق ئادەم بار شەھەر ئىچىدە تىخىمۇ كۆ، ئوتنىڭ تىشىدا كۆيگىچە ئوتنىڭ ئىچىدە كۆيۈش كېرەك. غوزغىلاڭچى ئا: شۇنداق! ئۆتكۈر قىلىچىمىز بىلەن ئەقىل پاراستىمىز بولىدىكەن، ئەزرائىل ئوردىسىدىن دىۋىلەر پادىشاھنى تۇتۇپ چىقىمىز. ئاشۇ ئابدۇللا دېگەن بىلەن سۇ دارىن دىگەننىڭ ئەدىۋىنى بىرىش كېرەك.

يۈسۈپ: (رەھىمتۇللاغا قاراپ) ئۇكام رەھىمتۇللا، سەن دىگەندەك قورقۇنچاقنىڭ تۇمىقى بولغىچە، باتۇرنىڭ چومىقى بولمىز. بۈگۈندىن باشلاپ سەن بىزنىڭ ھەقىقىي سەردارىمىز.

ھاشارچىلار: ئەمىر بەرگەيسىز.

يۈسۈپ: قىرىنداشلار توپ ئىچىدىكى ئاجىز-مىيىپلار ئۆز جايىڭلارغا قايتىڭلار. قالغانلار سەردارغا ئەگىشەيلى.

سەھنىنىڭ ئارقىسىدىن كەكە ساقال، توكۇر بىركىشى ئاقساقلاپ چىقىپ يۈسۈپنىڭ ئالدىغا كېلىدۇ.

توكۇر كىشى: يۈسۈپ! ماڭا ئوخشاش ياش كىشىنىمۇ توپتىن ھەيدىمەكچىمۇ سەن. مەن توكۇر بولدۇم، بۇ راست. لېكىن مۇشۇ پۈتۈمنى كىم توكۇر قىلغانلىقىنى بىلمەسەن؟ (ئاچچىق ۋە ئىچىنىش بىلەن) ھەي ئابدۇللا! قانخور زالىم! ياق! مەن توپتىن قالمايمەن. ھېچبولمىغاندا چېرىكلەرنىڭ ئۆتەر يولىغا تاش يۇمۇلۇتىپ بىرلەيمەن.

ھاياجانلىق مۇزىكا ساداسى بىلەن رەھىمتۇللا توپقا يىقىنىلىشىپ يۈسۈپ ۋە توكۇر

كەشىنىڭ قولىنى قەدىردانلارچە سىقىدۇ.

رەھىمتۇللا: رەھىمەت بۇۋا! غەيرىتىڭلارغا رەھىمەت. (تاھىر يۈگۈرۈپ كىرىدۇ).

تاھىر: رەھىمتۇللا ئاكا! (بىر قەدەم توختىۋېلىپ) بىز شەھەر خەلقى ئەسىمتۇللا ئاكامغا ئەگىشىپ، سىزنى كۈتۈپ تۇرمايلا قوزغىلىپ شەھەرنىڭ قەشقەر دەۋرۋازىسىنى ئىگەللىدۇق.

رەھىمتۇللا: ياخشى!

تاھىر: يولدا بىر مەپە شەھەر تەرەپكە ئۇچقاندىكە كېتىۋاتىدۇ. سىزگە تىزراق خەۋەر يەتكۈزۈش ئۈچۈن ئۇنىڭغا تەگمىدۇق.

قوزغىلاڭچى: ھۆرمەتلىك سەردار! سۇچىڭنىڭ بەگزادىسى قىچىپ كىتىپتۇ.

رەھىمتۇللا: ئۇھىچىيەرگە قىچىپ كىتەلمەيدۇ. تاھىرجان، شانىياز! ئاۋۇ جايدا چىرىكلەردىن ئولجىغا چۈشكەن ئاتلار بار، يىگىتلەر خالىغانچە تاللىۋالسۇن! دەرھال شەھەر قەلئەسىگە يۈرۈش قىلىڭلار!

شانىياز ۋە تاھىر: بولىدۇ (ئىككىيلەن مىڭشىقا تەمىشلىدۇ)

رەھىمتۇللا: توختاڭلار! سىلەرنىڭ بىرىنچى قىلىدىغان ئىشىڭلار، شەھەرگە بېسىپ كىرگەندىن كېيىن، زىنداننى ئىگەللەپ قىرىنداشلارنى ۋە مىرزا رەھىمنى ساق-سالامەت قۇتۇلدۇرۇش ئۇقتۇڭلارمۇ؟

شانىياز: ئۇقتۇق! (چىقىپ كىتىدۇ).

رەھىمتۇللا: بىزىزدىن ئاتلىنىپ قەلئە دەۋرۋازىسى بىلەن تۇمشۇق تاغ ئېغىزىنى ئىگەللەپ، ئابدۇللاننىڭ ئالاقە يولىنى كىسىپ تاشلىشىمىز كېرەك. يۈسۈپ تاغا!

يۈسۈپ: خوش!

رەھىمتۇللا: سىز قىرىلارنى تەشكىللەپ، غازاتتا شەھىت بولغانلارنى يەرلىگىدە قويۇڭ. ئاندىن ئاۋۇ جايدىكى بەش ھارۋا ئالتۇن-كۆمۈشنى قوغداپ شەھەرگە ئېلىپ بېرىڭ. بۇ ئۇچتۇرپان خەلقىگە تەئەللۇق.

يۈسۈپ: بولدى!

رەھىمتۇللا: قىرىنداشلار خورلۇق ۋە ئادالەتسىزلىكنى قىلىچ بىلەن تۈگەتمەي بولمايدۇ.

كۆپچىلىك: زالىم ئابدۇللانى تىرىك تۇتايلى!

(خور)

ئوت بولۇپ ياندى قىساس باتۇر يىگىتلەر قەلبىدە
تۇغ ئەلەم قىلماقتا جەۋلان كۆكتە-ئاسمان قەھرىدە
باش بولۇپ مەرت رەھىمتۇل قانلىق زامانغا ئۇردى تىغ
لەرزىگە كەلدى زېمىن قالدى ياۋۇزلار ۋەھىمدە
(پەردە چۈشدۇ.)

ئۈچىنچى پەردە

ئالدىنقى پەردىدىن ئىككى كېيىن، چۈشتىن بۇرۇن.

يامۇل مەھكىمىسى بىرىنچى پەردە بىلەن ئوخشاش.

سىرىتىن گۈمبۇرلىگەن زەمبىرەك ئاۋازى بىلەن «ئۇر-چاپ» ئاۋازى توختىماي
ئاڭلىنىپ تۇرىدۇ. ئابدۇللا ئالاقزادىلىك ئىچىدە تىپىرلاپ قالغان ھالەتتە پەردە
ئىچىلىدۇ.

ئابدۇللا: نېمە دېگەن قورقۇنۇچلۇق-ھە؟ بۇ يالاڭتۆچلەرنىڭ مۇنداق شىددەت
بىلەن كۆتىرىلىشىنى ئويلىمىغان ئىكەنمەن.

قارشى تەرەپتىن پۇقراچە كىيىنگەن مۇزەپپەر ئالدىراپ كىرىپ كېلىدۇ.

مۇزەپپەر: شۇنداق بىگىم، شۇنداق! بۇلار ئەمدى نېمە قىلىمەن دىسە
قىلىۋىرىدۇ... (ئىغىر خۇرسىنىپ) جىگدە سەپىرىدە كۆتىرىلگەن بۇ يىغىلىق ئاخىر

بىزنىڭ بىشىمىزغا چىقىدىغان بولدى.

ئابدۇللا مۇزەپپەرنى تونۇپ ھاڭ-تاڭ قالدۇ.

مۇزەپپەر: (تىزلىنىپ، زارلانغان ھالدا) ھۆرمەتلىك بىگىم، تۇنۇگۇندىن بىرى ئۆيىدىن تالاغا چىقالماي ئىتنىڭ كۈنىنى كۆردۈم. دەرىزىدىن كىرىۋاتقان قىقاس-چۇقان، ئۇر-چاپ ئاۋازلىرى يۈرىكىمنى قىپىدىن چىقىرىۋىتەيلا دەپ قالدى. (كىيىمنى كۆرسىتىپ) شۇڭا مۇشۇ جۇل-جۇل كىيىۋېلىشقا مەجبۇر بولدۇم.

ئابدۇللا: ئاپئاق غوجا تىبەتكە ياردەم سوراپ بارغاندەك سىزمۇ ئىشان چوڭ دادىڭىزنىڭ كارامىتىنى كۆرسەتسىڭىز بولاتتى. خان لەشكەرلىرى سۇدارىنىڭ بىۋاسىتە قوماندانلىقىدا جەڭ قىلىۋاتىدۇ. لىكىن سىز.... شۇ چاغدا سىرتتىن يۈز-كۆزلىرى قانغا بويالغان سۇچىڭ دەلدەڭشىگىنىچە كىرىپ كېلىدۇ.

سۇچىڭ: تۈگۈشتۈق، بىز تۈگەشتۈق. خان ئاللىرى بىزنى كەچۈرمەيدۇ. (ئابدۇللا بىلەن مۇزەپپەر يۈگۈرۈشكىنىچە سۇچىڭنى يۆلەپ مەھكىمە سۇپىسىغا ئولتۇرغۇزىدۇ) ھاكىم بەگ ئىش بولمىدى. رەھىمتۇللا لەشكەر تارتىپ سىپىل دەرۋازىسىدىن بۆسۈپ كىردى. ئۇلار شىددەت بىلەن يامۇلغا بېسىپ كىلىۋاتىدۇ. لەشكەرلىرىمىز قەتلى دەرياسىغا غەرق بولۇپ كەتتى.

ئابدۇللا: بىيەنتاخەي جاناپلىرىغا ئەۋەتكەن كىشىلىرىمىز ياردەم ئېلىپ كەلگىچە بەرداشلىق بىرەيلى سۇدارىن.

سۇچىڭ: ئەمدى كىچىكتۇق. ئىش ھېچقاچان بىز شىمالى جۇڭغارىيەنى بىر تەرەپ قىلغاندەك ئاسانغا چۈشمەيدۇ. خان ھەزرەتلىرىنىڭمۇ ئەنسىرەيدىغىنى قەشقەر بىيە تەرەپتە ئىدى. بۈگۈن بىز دەل شۇ كۈننى كۆرىۋاتىمىز. خان ئاللىرى ئەمدى بىزنى كەچۈرمەيدۇ. (سىرتتىن يۈزىشى ئالدىراپ يۈگۈرۈپ كىرىپ كېلىدۇ)

يۈز بېشى: دارىن جاناپلىرى، قەلئە ئۈستىدىكى زەمبىرەكلەرنىڭ ھەممىسى گادايالارنىڭ قولىغا چۈشۈپ كەتتى. ئۇلارنىڭ ئاتقان ئوقلىرى بىزنىڭ شەھەر ئىچىدىكى قورغانلىرىمىزنى بۇزۇپ تاشلىدى. يامۇل ئۆگزىلىرىدىكى زەمبىرەكلەرنى ئىشلەتمەسەك بولمايدىغان ئوخشايدۇ.

سۇچىڭ: سېنى ھازىردىن باشلاپ مىڭ بىشلىقىغا كۆتەردىم. قوماندانلىقنى قولۇڭغا ئال. گادايالارنى قىر-چاپ ئۆلتۈر... (بارغانسېرى ئاۋازى پەسىيىپ كىتىدۇ).
يۈز بېشى: بەگزادەم....

سۇچىڭ: بەگزادىگە ئېيت! ئۇ دەرھال بۇيۇرتتىن ئايرىلىپ ئاقسۇغا كەتسۇن!
يۈز بېشى: بەگزادەم زەمبىرەك ئوقى بىلەن جىنىدىن ئايرىلىپ، روھى جەننەتكە كەتتى.

سۇچىڭ: نېمە؟! (غالىجرلاشقان ئەلپازدا) بەگزادەم... بالام!... مەن ئۆچ ئالىمەن! قەتئى ئۆچ ئالىمەن! (ئەسەبلىشىپ) ھا.. ھا.. ھا... (ئابدۇللا يېقىنلىشىدۇ)

مۇزەپپەر: دارىن جاناپلىرى، كۆڭۈللىرىنى بۇزمىسالا، سەۋىر قىلسالا، تەقدىر پىشانىمىز... (سۇچىڭ بۇرۇلۇپلا قىلىچىنى ئۇلارغا تەڭلەيدۇ. ئابدۇللا بىلەن مۇزەپپەر يىقىلىپ چۈشۈپ، ئارقىچە ئۆمىلەپ قاقىدۇ).

سۇچىڭ: رەھىمتۇلانىڭ قولىدىن قېچىپ قۇتۇلسام خانغا تۇتۇلىمەن ئىككىلا تەرەپتىن مەن ئۆلۈمگە مەھكۇم. بەگزادەمدىنمۇ ئايرىلىدىم (قىلىچىنى ئايالاندۇرۇپ، قوسىقىغا تىقىدۇ، تىپىرلىغىنىچە يىقىلىدۇ. ئابدۇللا بىلەن مۇزەپپەر قورققىنىدىن جالاقلاپ تىترەپ كىتىدۇ).

مۇزەپپەر: بېگىم، تىرىكچىلىكىمىز غالىچلىق بىلەن ئۆتتى. ئەمدى قىرغاندا جىنىمىزنى بۇگادايالارغا تاشلاپ بەرمەيلى.

ئابدۇللا: بىز قۇمۇلدىن بۇيەرگە نېمە دەپ كەلدۇق؟ ئۇچتۇرپاننىڭ شۇنچىلا بايلىقىنى مۇشۇ بىرتۈپ گادايالارغا تاشلاپ بىرىمىزما. مەن ئۇلارغا كۆرسىتمەن تېخى.

مۇزەپپە قىلايلى بىگىم.

ئابدۇللا: ئۇنداقتا....

مۇزەپپە: ھىلە مىكىر ئوتتۇز ئالتىدۇر. قىچىپ كىتىش ھەممىدىن كاتتىدۇر دىگەندەك ھازىرنىڭ ئۆزىدىلا بۇيەردىن يوقىلايلى.

ئابدۇللا: ھەممە تەرەپتىن قامىلىپ قالدۇق، قانداق قىلىمىز؟

مۇزەپپە: ئۇلۇغلىرىمىز «ھىلىدىن ھالۋا ياساپتۇ» دىيىشكەن ئەمەسمۇ (قۇلىقىغا شۇنلايدۇ)

ئابدۇللا: ھەي... ماڭايلى (كىتىۋىتىپ) مەن ئۆچ ئالىمەن، قەتئى ئۆچ

ئالىمەن، رەھىمتۇللا، مەن سىنى دار ئاستىدا كۆرىمەن (چىقىپ

كىتىدۇ. سىرتتىن ئىبراھىم مىرشاپ كىرىدۇ، ئۇ ياق بۇ ياققا قاراپ)

ئىبراھىم: ئابدۇللا بىگىمىمۇ قىچىپتۇ، مەنمۇ دەرھال قاچمىسام... (ئۇ سۇچىڭنىڭ

ئۆلۈكىنى كۆرۈپ قالدۇ) بۇنىمە ئىش؟ (ئىككى يانغا بىر قارۋىتىپ، دەرھال

سۇچىڭنىڭ يانچۇقىدىن كىچىكرەك ھەميان خالتىسىنى ئېلىپ، ئۇرۇندىن

تۇرۇشىغا سىرتتىن كەلگەن ئايال ئىبراھىمنىڭ مۇرىسىنى تۇتىدۇ. ئاستا

قايرىلىپ ئايالنى كۆرگەن ئىبراھىم قورققىنىدىن دۇدۇقلىغىنىچە) ھۆرمەتلىك

خىنىم بۇ ئالتۇن-كۆمۈشنى ئابدۇللا بىگىمگە تاپشۇرماقچى ئىدىم، بىراق

ئابدۇللا بىگىم (يەرگە قارايدۇ، چۈمپەردىنى قايرىغان ئابدۇللا)

ئابدۇللا: بېگىڭ كۆز ئالدىڭدا تۇرۇپتۇ.

ئىبراھىم: خوش بېگىم!

ئابدۇللا: سەن بىرىپ ساۋۇت سەرراپ بىلەن شىرىپ ئاقساقالغا ئېيت ئۇلار

گادايىلار سىپىگە كىرىۋالسا، رەھىمتۇللانىڭ ئىشەنچىسىنى قولغا

كىرگۈزۈپ، ئۆز يىنىغا شىرىك توپلىسا. ئۇلارنى خىمىرتۇرۇش قىلىپ

گادايىلارنىڭ سىپىنى ئىچىپ تاشلاش كېرەك. ئىشنى خۇپىيانە

تۇتسۇن. ئۇچرىشىش بەلگىمىز «ھوقۇش».

ئىبراھىم: ئۇلار ئۇنىماي قالسا...

ئابدۇللا: ئۇلارغا ئىنئام، مەنسەپ بېرىدىغانلىقىمنى ئېيت، يەنىلا ئۇنىمىسا... (مۇشتىنى تۈگىدۇ)

ئىبراھىم: چۈشەندىم. (تازىم قىلىپ چىقىپ كىتىدۇ)

مۇزەپپەر: بېگىم تىز بولايلى. قانچە چاققان بولساق شۇنچە ياخشى، (ئۇلار يوشۇرۇنىدۇ. سىرىتتىكى قوزغىلاڭچىلار شەددەت بىلەن مەھكىمە ئىچىگە بۆسۈپ كىرىشكە باشلايدۇ).

سەھنىنىڭ ئوڭ تەرىپىدىن مايسىخان ۋە تاھىر ئىككى-ئۈچ چىرىكنى قىلىچ زەربىسى بىلەن قىستاپ كىرىدۇ. سەھنىنىڭ سول تەرىپىدىن رەھىمتۇللا ۋە ئەسمىتۇللا بىرنەچچە قوزغىلاڭچى بىلەن بىللە بىرنەچچە چىرىكنى قىستاپ كىرىدۇ. يۈسۈپ يۈزىشىنى قىلىچ بىلەن چىپپ يەرگە يىقىتىدۇ. قوزغىلاڭچىلار چىرىكلەر بىلەن بىرنەچچە رەت ئىلىشىپ ئۇلارنى ئۇجۇقتۇرىدۇ. شۇ ئەسنادا رەھىمتۇللا نىڭ يۈرىكىگە يا ئوقىدىن بىرسى كېلىپ سانجىلىشى بىلەن ئۇ دەلدەڭشىپ قالىدۇ. يۈسۈپ: رەھىمتۇللا بەگ! (ئەسمىتۇللا، مايسىخانلار رەھىمتۇللانى يۆلەيدۇ). ئەسمىتۇللا: ئاكا كۆزۈڭنى ئاچ!

مايسىخان: دادا كۆزلىرىنى ئاچسالا. (رەھىمتۇللا زەھەرلىك ئوقنىڭ ئازاۋىدىن زورىغا بېشىنى كۆتۈرىدۇ، ئارقىدىن مىرزا رەھىم شانىياز بىلەن كىرىپ كېلىدۇ) رەھىمتۇللا: مىرزام. سىلنىڭ زىنداندىن سالامەت ئازاد بولغانلىقىڭىز ئۈچۈن خوشالمەن. (شانىيازغا قاراپ) شانىياز، شەھەر پۈتۈنلەي ئىلىندىمۇ؟

شانىياز: خاتىرجەم بولسالا سەردار! شەھەر ئۆز ئىلكىمىزگە ئۆتتى. بىر قىسىم قوزغىلاڭچىلارنى ھەرقايسى يىزىلاردىكى ئابدۇللانىڭ ئادەملىرىنىڭ ئەدىۋىنى بىرىشكە ئەۋەتتۇق، شەھەر خەلقى ئۆز غەلبىسى ئۈچۈن تەنتەنە قىلماقتا!

رەھىمتۇللا: (ئازاب ئىچىدە كۈلۈمسىرەيدۇ) ئەل يۇرت بىزدىن رازى بولدى. لېكىن

ئون كۈلكنىڭ بىر قايغۇسى بولىدىغانلىقىنى پەقەت ئاداقچە قىلىچ
ئويناقتاندا، ئاندىن مەڭگۈلۈك تەنتەنە بولىدىغانلىقىنى
ئۇنۇتماڭلار! ئابدۇللا تىرىك تۇتۇلدىمۇ؟
ئەسمتۇللا: ئۇنىڭ ئۆلۈك-تىرىكلىكىنى بىلەلمىدۇق.
شانىياز: چىرىكلەرنىڭ كۆپ قىسمىنى يوقاتتۇق، پەقەت بىر نەچچىسى ئاقسۇ
تەرەپكە قېچىپ كەتتى.
رەھىمتۇللا: ئىلاننىڭ قۇيرۇقى كىسىلگەن بولسىمۇ... بېشى ساق قاپتۇ. ئۇ يەنىلا
ئادەم چاقالايدۇ... (رەھىمتۇللا ھوشىدىن كىتىدۇ)
ئەسمتۇللا: ئاكا! (رەھىمتۇللا ئېغىر ھالسىرايدۇ)
مىرزىرىھىم: (رەھىمتۇللاننىڭ كۆكرىكىدىكى ئوقنى ئېلىپ ئەسمتۇللاغا بىرىدۇ) ئوقنىڭ
ئۇچىنىڭ قارىداپ كېتىشىگە قارىغاندا ئۇچى زەھەر بىلەن سۇغۇرۇلغان.
(جىددىلىشىدۇ) شانىياز سەن بىرىپ شەھرىمىزدىكى مەشھۇر جەرراھ
پىرمۇھەممەت بىلەن شەيخ سۇلايمانلارنى چاقىرىپ كەل، سەردارنىڭ
بەدىنىدىكى زەھەرنىڭ تارقاپ كەتمەسلىكىگە ئىلاج قىلىسۇن.
شانىياز: بولىدۇ، بۇۋا! (چىقىپ كىتىدۇ)
مىرزىرىھىم: يۈسۈپ! (بۇيرۇق تەلەپپۇزىدا) سەردارىمىزنى ئارامگاھقا يۆتكەيلى.
يۈسۈپ: بولىدۇ، مىرزىرىھىم (بىرنەچچە قوزغىلاڭچىلار بىلەن رەھىمتۇللانى ئېلىپ چىقىپ
كىتىدۇ).
مايسىخان: (ئەسمتۇللا قايرىپ سۇندۇرۇشەتمەكچى بولغان ئوقنى ئېلىپ) ئاكا، بۇ
زەھەرلىك ئوق يەنىلا ئىگىسىگە قايتۇرۇلغىنى ياخشى. (ئوق ياغا
قاراپ) سەن پەقەت دادامغىلا سانجىلىماستىن بەلكى سانسىز
قىرىنداشلىرىمىزنىڭ يۈرىكىگە سانجىلىدىڭ! ئىگەڭنى تاپمىغىچە بۇ يولدىن
ھەرگىز قايتىمىغايىسەن، (شۇچاغدا تاھىر بىلەن مايسىخاننىڭ قىز نەۋكەرلىرى
ئايالچە ياسانغان بىرىكىشىنى ئېلىپ كىرىدۇ)

تاھىر: ئەسمتۇللا ئاكا! چىرىكلەرنى ئارالغىچە قوغلىدۇق. ئۇلاردىن بىر نەچچىسى ئىلىپ قاچقان ئالتۇن-كۈمۈشلىرى بىلەن تىرىك تۇتۇلدى. (بۇرۇلۇپ سىرتقا

قاراپ) ئىلىپ كىرىڭلار!

ئەسمتۇللا: ياخشى بوپتۇ. تاھىرجان. قوزغىلاڭچىلارغا ئېيتىڭلاركى قولغا چۈشكەن چىرىكلەرنىڭ كۆپ قىسمى يەنىلا گۇناسىز. ئۇلارنى ئۆلتۈرمىسۇن خىراجىتىنى بىرىپ يۇرتىغا قايتۇرۇۋىتىڭلار. (ئايالنى كۆرۈپ) بۇ ئايال...؟

مايسىخان: مەزلۇم كىشىگە ئازار بەرمەسلىك كىرەكتىغۇ؟

گۈلجامال: ئاچا، بۇ ئايال ئەمەس. قوي تىرىسىگە يوشۇرۇنغان بۆرە!

زۆھرە: بىز شەھەر دەرۋازىسىدىن چىقىۋاتساق، بۇمۇناپىق ئىشەكلىك كېتىۋاتقان ئىكەن. ئەپتىدىن ئايالغا ئوخشىمايدىغانلىقىنى سىزىپ گەپ سورىساق، ئاندىن ئۆزىنى ئاشكارا قىلدى.

گۈلجامال: ئابدۇللا بىلەن ئىككىسى مەھكىمە ئىچىدىكى لەخمە بىلەن قىچىپ چىققان ئىكەن.

گۈلسارە: ئاچا، بۇ ئىككى قولى ئۇچتۇرپان خوتۇن-قىزلىرىنىڭ ئىسسىق قېنى بىلەن بويالغان قېرى چاياننى دارغا ئىسش كېرەك. (مايسىخان قىلچىنى يالىڭاچلاپ ھىلقى كىشىنىڭ چۈمبىلىنى قايرىيدۇ. ئەسەبلىكتىن غال-غال تىترەپ تۇرغان مۇزەپپەرنى كۆرۈپ، غەزەپتىن ئۇنى چاپماق بولىدۇ)

مىرزادىھم: قىزىم توختاڭ! (ئۇنى توسىدۇ) ئالدى بىلەن ئۇنىڭدىن سۆز ئاڭلايلى. ئاندىن ئۇنىڭغا قانداق جازابەرسەكمۇ كىچىكمەيمىز.

ئەسمتۇللا: مۇزەپپەر! سەن مۇشۇ ھالەتكە چۈشتۈڭما؟ ئېيت ئابدۇللا قېنى:

مۇزەپپەر: با... تۇرلار... مەن ئېيتاي، ئابدۇللا... (تىلى كالۋالىشىدۇ)

تاھىر: سۆزلە! ئۇ نەگە كەتتى؟

مۇزەپپەر: ئۇ... مۇماڭا ئوخشاش ياسىنىپ يۈز بېشى بىلەن ئاقسۇغا قاچتى.

مايسىخان: مەن سېنى! (بىرىپلا مۇزەپپەرنىڭ قورسىقىغا قىلىچ ئۇرماقچى بولغىنىدا

مىرزى رېھىم توسىدۇ)

مىرزا رېھىم: قىزىم، سەۋرى قىلىڭ!

مۇزەپپەر: قېرى جىنىمغا رەھىمى قىلىڭلار! (قورققىنىدىن يەرگە يىتىۋالىدۇ. تاھىر توپ

ئىچىدىن رەھىمتۇللانى ئىزدەيدۇ)

تاھىر: ئەسمىتۇللا ئاكا! بەگ دادام كۆرۈنمەيدىغۇ؟ (ھەممەيىلەن ئەلەم قايغۇبىلەن

رەھىمتۇللانى ئىلىپ چىقىپ كەتكەن تەرەپكە قارايدۇ. ئالتە قىز نەۋكەرلەر

كۆزىشى قىلىدۇ) نېمە؟ زادى نېمە بولدى مايسىگۈل؟

شۇ چاغدا شانىياز كىرىپ كېلىدۇ.

ئەسمىتۇللا: (مىرزا رېھىمغا قاراپ) جەرراھلار ھازىر بولدى. ئۇلار پۈتۈن ئەقىل

ئىدىرگى بىلەن سەردارنىڭ ھاياتىنى قۇتقۇزۇشقا ئىلاج قىلماقتا. (بۇلارنىڭ

سۆزلىشىپ تۇرغان پەيتىدىن پايدىلىنىپ مۇزەپپەر قاچىدۇ، بۇنى يۈسۈپ

كۆرۈپ قالىدۇ)

يۈسۈپ: مۇزەپپەر توختا!

مايسىخان: ئۇقاچالمايدۇ (ھىلىقى ئوقنى ئېسىۋالغان يايىغا سىلىپ مۇزەپپەرنىڭ

ئارقىسىدىن ئاتىدۇ. سىرىتىن مۇزەپپەرنىڭ «ۋايىجان» دېگەن بوغۇق

ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.

ئەسمىتۇللا: (سىرىتقا قاراپ) ئوق دەل جايىغا تەگدى. (مايسىخاننىڭ يىنىغا

بىرىپ) يارايىسىز سىڭلىم! (غالبانە خىتاب بىلەن) تاھىر، شانىياز، سىلەر

قوزغىلاڭچىلارنىڭ ئاتلىق، پىيادە لەشكەرلىرىگە باشچىلىق قىلىپ، شەھەر

مۇداپىئەسىنى كۈچەيتىپ ھەر ۋاقىت جەڭ قىلىشقا تەييار تۇرۇڭلار. يۈسۈپ

تاغا سىز يامالنىڭ ئاشلىق ئامبىرىدىكى بىر قىسىم ئاشلىقنى پۇقرالارغا

تارقىتىپ بىرىشكە باشچى بۇلۇڭ!

تاھىر، شانىياز، يۈسۈپ: باش ئۈستىگە!

ئەسمىتۇللا: سىڭلىم مايسىخان! سىز قىز نەۋكەرلىرىڭىز بىلەن قول ئاستىڭىزدىكىلەرنى

ئېلىپ، ھەرقايسى يىزىلاردىكى دېھقانلارنىڭ بىزگە يەتكۈزۈپ بېرىۋاتقان تەمىناتىنى شەھەر ئىچىگە جۇغلاشقا باش بۇلۇڭ، ئىھتىمال دۈشمەنلەر بىزنى قامال قىلىشى مۇمكىن.

مايسخان ۋە ئالتە قىز: باش ئۈستىگە!
ئەسمىتۇللا: قېرىنداشلار، ئادالەت زۇلپىقارلىرىمىز بىلەن زۇلۇم كىشەنلىرىنى پاچاقلاش ئۈچۈن ھەرۋاقىت تەييار تۇرايلى!
كولېكتىپ: ئەل ئۈچۈن جىنىمىز پىدا!
(پەردە چۈشۈدۇ)

تۆتىنچى پەردە

باش باھارنىڭ مەلۇم بىر كۈنى
ھاكىم بەگ مەھكىمىسى. ئالدىنقى پەردە بىلەن ئوخشاش. يىراقلاردىن ناغرا سۇناي ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ. پەردە ئىچىلغاندا بىر قانچە جۈپ ئەر-ئايال قوزغىلاڭچىلار قىلىچ بىلەن جەڭ مەشىقىنى قىلىۋاتقان، بىر قانچە قېرى - ياشلار مەھكىمە تۈرىگە جايلاشقان سۇپا ئۈستىدە تاماشا كۆرىۋاتقان ھالدا پەردە ئىچىلىدۇ. سىرتتىن پاكىز كىيىنگەن يۈسۈپ كىرىپ كىلىدۇ.
يۈسۈپ: تىخى يىقىندىلا بىز پۇقرالارنىڭ كۆزىگە دوزاق كۆرۈنگەن بۇ ئەزرائىل ئوردىسىدىمۇ مەرىكە بوپتۇ. (جامائەتكە قاراپ)
ھارماڭلار بالىلىرىم، بۇ ھۈنەرنى پىششىق ئۈگىنىڭلار. (قىز - يىگىتلەر يۈسۈپنىڭ ئەتراپىغا ئولشىپ، تىچ - ئامانلىق سورىشىدۇ. سىرتتىن ئەسمىتۇللا ۋە مىرزا رەھىمنىڭ يۆلىشى بىلەن رەھىمتۇللا ۋە بىر قانچە قىزلار كىرىپ كىلىدۇ، يۈسۈپ دەرھال ئۇنىڭ ئالدىغا بارىدۇ)
يۈسۈپ: ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم

رەھىمتۇللا:
ئەسمىتۇللا:
مىرزا رەھىم:

ۋە ئەلەيكۇم ئەسسالام

قول ئېلىشىپ كۆرىشىدۇ. سەردار جامائەتكە ئەتىھرام بىلدۈرىدۇ. قوزغىلاڭچىلار چوڭلارغا ھۆرمەت بىلەن سالام قىلىدۇ.

يۈسۈپ: سەردار، ھازىر يۇرتىمىزنىڭ ھەممىلار يېرىدە ھىيت- مەرىكە بولىۋاتىدۇ، پۇقرالارنىڭ ھەممىسىلا خوشال.

رەھىمتۇللا: ياخشى بوپتۇ تاغا. مانا مەنمۇ شۇ خوشاللىقنىڭلارغا ھەمدەم بولماقچىمەن.

يۈسۈپ: ناھايتى ياخشى، سەردار، قېنى بۇ ياققا كەلسىلە. (سۇپىغا تەكلىپ قىلىدۇ. چوڭلار سۇپىدىن ئورۇن ئېلىشىدۇ.) جاراھەتلىرى بىر ئاز ياخشى بولدىمۇ؟

رەھىمتۇللا: خۇداغا شۈكرى، ئوبدان بولۇپ قالدىم.

توپ ئىچىدىن بىر قېرى موماي كىچىك بىر سەۋەتتە تۇخۇمنى كۆتۈرۈپ رەھىمتۇللانىڭ ئالدىغا بارىدۇ.

موماي: بەگ ئوغلۇم، ئۆزلىرىنى يوقلاپ كەلگەن ئىدىم، ئاز بولسىمۇ مۇشۇ تۇخۇمنى يەپ باقسىلا، خۇدايىم كىسەللىرىگە شىپالىق بىرەر.

رەھىمتۇللا: رەھمەت ئانا. (يۈسۈپ مومايغا ئورۇن كۆرسىتىدۇ)

يۈسۈپ: سەردار، ئۆزلىرىنى بىت- نەزىمىلەرنى تولىمۇ ياخشى پۈتتۈرۈپ دەپ ئاڭلىۋىدىم، مۇبارەك ئىغىزلىرىدىن ئاڭلىساق ياخشى بولاتتى.

ئەسمىتۇللا: ئاكام يېقىندا بىر نەزمە يېزىپتىكەن، مەن ئۇنى كونا بىر ئاھاڭغا سالغانىم، سىلەرگە ئوقۇپ بىرەر.

يۈسۈپ: ئەسمىتۇللا بەگنىڭ خۇش ناۋاسىنى بىر ئاڭلايلى.

ئەسمىتۇللا:

ئاڭلا ئەي مۆلجەرتىغنىڭ بۈركۈتى دوست-يارىلار،
ياۋغا قارشى ھەر چېلىشنىڭ نەۋكرى - مەردانىلەر.
يۇرتىمىزدىن كەتتى قىش، كەلدى باھار قالغاچلىرى،
جەڭدە بىز تۆككەن قىزىل قاندىن ئېچىلدى لالىلەر.

ئەرك ئۈچۈن جاندىن كېچىپ قىلدۇق كۈرەش شىددەت بىلەن،
تاپتى بۇ جەڭدىن بەخت يوقسۇل يېتىم - بىچارىلەر.
يار-يوللەك بولغاچ ئاۋام قۇچتۇق زەپەر جەڭلەردە بىز،
چەكلىمىگەي ئەمدى يۈرەكلەر بۇندا پىغان ئاھ- نالىلەر.

بەختىمىز گۈلزارنى قوغدايلى مەڭگۈ جان تىكىپ،
ياشنىسۇن گۈللەپ يەنە بۇ كەڭ ئېتىز تاغ، دالىلار.

ناخشا تۈگىشى بىلەن جامائەت ئەسلىمۇلاغا بارىكالاھ ئېيتىشىدۇ.
مىرزا رېھىم: ئوغلۇم ئەسلىمۇلا بەگ، مەرىكىنى داۋاملاشتۇرايلى.

ئەسلىمۇلا: مائىسخان، قېنى قىزلارنى باشلاپ ئۇسۇلغا چۈشۈڭلار. مۆلجەرت تاغ
باغرىدىن ياغرىغان شاتلىق ئاۋازنى پۈتۈن ئالەم ئاڭلىسۇن.

شادىيانە مۇزىكا ساداسى بىلەن مائىسخاننىڭ ھەمراھلىقىدا، ئالتە قىز جەڭ
كېيىمى بىلەن ئۆزگىچە خاس مىللى ئۇسۇلنى باشلايدۇ. قىزلار ئۇسۇلىدىن كېيىن
ئالدى بىلەن رەھىمۇلاغا ھۆرمەت بىلدۈرۈپ، تاھىر باشچىلىقىدىكى يىگىتلەر
توپىنى ئۇسۇلغا تەكلىپ قىلىدۇ. مۇزىكا رېتى ئۆزگىرىپ ئوغللارنىڭ جەڭگىۋار قىلىچ
ئۇسۇلى بىلەن ئالمىشىدۇ. بۇنىڭدىن مەمنۇن بولغان رەھىمۇلا يېنىدىكى مىرزا
رېھىم بىلەن ئەسلىمۇللانىڭ يۆلىشىنى ئىمما قىلىدۇ. يىگىتلەر ئۇسۇلى ئاخىرلىشىپ،
يىگىتلەر رەھىمۇلاغا ھۆرمەت بىلدۈرىدۇ. رەھىمۇلا بىر ئاز ئازاپلانغاندەك قىلىسمۇ

زورىغا ئورنىدىن تۇرىدۇ ۋە ئاممىغا ھۆرمەت بىلدۈرىدۇ.

رەھىمتۇللا: مەن سىلەرگە چىن قەلبىدىن رەھىمەت ئېيتىمەن. رەھىمەت

قېرىنداشلىرىم. (ئاغرىقتىن تولغىنىدۇ، يىنىدىكىلەر يۆلەيدۇ)

رەھىمتۇللا: قېرىنداشلىرىم! مەن بۈگۈن يەنە بىر قېتىم شۇنى جاكارلايمەنكى :

ئۇچتۇرپاننىڭ پۈتۈن بايلىقى ئۇچتۇرپان خەلقىگە مەنسۇپ!

كەمبەغەللەردىن قاقتى- سوقتى قىلىپ بۇلاپ ئىلىنغان پارخور

ئەمەلدارلارنىڭ مۈلكى خەلققە بېرىلىدۇ. (بەدەنگە تارالغان زەھەر

ئۆزىنىڭ تەسىرىنى كۆرسىتىدۇ. رەھىمتۇللا بىر ئىككى تولغىنىدۇ.

سەھنىدىكىلەر جىددىلىشىدۇ، رەھىمتۇللا ئۇلارغا ئولتۇرغۇزىدۇ.

ئەسمىتۇللا: ئاكا! (رەھىمتۇللا بىر نەچچە تولغىنىپ ھوشىدىن كىتىدۇ.)

مايسىخان: دادا كۆزىڭىزنى ئېچىڭ!

مىرزا رېھىم: رەھىمتۇللا بەگ! (رەھىمتۇللا ئېغىر ھالسىرايدۇ)

رەھىمتۇللا: مەن بولالمىدىم.... سىلەر بىلەن خوشلىشىش ۋاقتى كەلدى. ئەمدى ئۇ

ئالەمگە ماڭساممۇ ئارمىنىم يوق.

شانىياز: سەردار، مەن جەراھىنى چاقىراي.

رەھىمتۇللا: شانىياز، بولدى بارمىغىن. ھاجىتى قالمايدۇ. مىرزا رېھىم! يۈسۈپ تاغا

يىقىنراق كىلىڭلار. (نەپسى كۈچىيىدۇ) ئەسمىتۇللا ئاخىرقى ۋاقىتلىرىم

كەلدى.... مىرزام.... ئۈچ ۋەسىيىتىم بار.

ئەسمىتۇللا: قۇلىغىم سىلەدە ئاكا! (ھەممىسى جىمجىت رەھىمتۇللاغا تىكىلىدۇ)

رەھىمتۇللا: بىرىنچى، ئەل-يۇرتنىڭ بىرلىكىنى قەدىرلەڭلار، ياۋلارنىڭ قىلىچى

خەلقىمىزنى بوي سۇندۇرالمىسىمۇ، بۆلگۈنچىلىك، پارچىلىنىش ياۋىنىڭ

قىلىچ نەيزىسىدىن يامان.... ئىككىنچى، ئادالەت يالتىراپ تۇرغان

قىلىچقا ئوخشايدۇ. (يىنىدىكى قىلىچقا قول ئۇزارتىدۇ، يۈسۈپ ئۇنى

يىشىپ بىرىدۇ) قىلىچىم دات بىسىپ قالمىسۇن، بۇ ئۇچتۇرپان

قوزغىلىڭىدىن قالغان تەۋەرۈك، بۇنى قەدىرلەڭلار، شەھىتلەر قېنىدىن
قولغا كەلگەن خەلقنىڭ ھۆرلۈكىنى ئاخىرغىچە قوغداڭلار. ئاخىرقى
سۆزۈم، ئۇكام ئەسمىتۇللا، قىزىم مائىسخان بىلەن تاهىرجاننىڭ....
(سۆزىنى تۈگىتەلمەي جان ئۈزىدۇ)

كۆپچىلىك: رەھىمىتۇللا! سەردار!

مائىسخان: دادا!

ئەسمىتۇللا: ئاكا!

مۇسبەتلىك مۇزىكا ئىچىدە سەھنە جىمجىتلىققا چۆكىدۇ.

مىرزا رېھىم: قېرىنداشلار! ھازىر مۇسبەتلىك باتۇرلۇققا ئايلاندۇرۇش ۋاقتى. بىز
رەھىمىتۇللا بەگ كۆرسەتكەن ھۆرلۈك يولىدا ۋاقىتنى قەدىرلىشىمىز
كېرەك.

كۆپچىلىك: بۇ يولدا جىنىمىز پىدا!

يۈسۈپ: سەردارىمىزنى قەيەرگە دەپنە قىلماق دۇرۇسراق مىرزام؟

مىرزا رېھىم: مەرھۇمنىڭ جەسىدىنى مۆلچەر تاققا قويمايلى. بىزنىڭ بارلىق
باتۇرلىرىمىز ئاشۇ جايغا كۆمۈلگەن. رەھىمىتۇللا بەگ ئۇچتۇرپاننىڭ
شان-شەرىپى، ئۇنىڭ شۆھرىتى توققۇز بۇلاق سۇلىرىغا قوشۇلۇپ مەڭگۈ
ئەۋج ئۇرۇپ ئاقسۇن. ھۆرىيەت باغلىرىدىكى ياش كۆچەتلەرنىڭ
ئۇسسۇزلۇغىنى قاندۇرسۇن، ئەسمىتۇللا بەگ! (ئەسمىتۇللا توپ
ئىچىدىن ئالدىغا چىقىدۇ) رەھىمىتۇللا بەگ كۆرسەتكەن ھۆرلۈك يولىدا
ئاداقچىچە جەڭ قىلىدىغانلىغىمىزغا ئىشىنىمىز، باتۇرنىڭ قىلىچى سىزگە
كۈچ-جاسارەت بىغىشلايدۇ. (ئەسمىتۇللا مىرزانىڭ ئالدىدا يۈكۈنۈپ
ئولتۇرۇپ تەۋەرۈك تەۋەرۈك قىلىچىنى ھۆرمەت بىلەن ئېلىپ كۆزىگە
سۈرتۈپ كۆكسىگە ياقىدۇ)

ئەسمىتۇللا:

ناخشا

ئەلنى دەپ قانلار كېچىپ ياۋغا باش ئەگمەي ھامان
 كەڭ ئاۋام بەختى ئۈچۈن جەڭلەر قىزىتىش ھەر زامان
 ئاكام! قېرىندىشىم ئاكام!.... سەردارىم ئاكام!
 كۆزنى يۇمدۇڭ ئەرك ئۈچۈن، قالدى تەۋرۈك قىلىچ
 قايغۇمىز ئالماشتى كۈچكە بىز ئالارمىز قانغا-قان
 يىگىتلەر رەھمىتۇلانىڭ جەسىدىنى كۆتىرىپ چىقىپ كىتىدۇ. سەھنىدە يىغا-زارە
 كۆتىرىلىدۇ. ئەسمىتۇللا تەۋرۈك قىلىچنى ئاۋايلاپ قىنىدىن چىقىرىپ، سەھنىنىڭ
 ئالدىغا ماڭىدۇ. مايسىخان ئاكىسىنىڭ قىشىغا بارىدۇ.
 مايسىخان: دادامنىڭ ۋەسىيىتىنى ئورۇنلاش ئۈچۈن جەڭگە چىقىشقا ئەمىر
 بەرگەيلا!
 ئالتە قىز: (قىلىچلىرىنى يالىڭاچلاپ، ئەسمىتۇللاغا ئېھتىرام بىلدۈرىدۇ) ھۆرلۈك
 ئۈچۈن جىنىمىز پىدا.
 شانىياز: رەھمىتۇللا بەگنىڭ باشلىغان يولىدىن ھەرگىز قايتمايمىز.
 قوزغىلاڭچىلار: جەڭگە چىقىشقا ئەمىر بەرگەيسىز!
 قوزغىلاڭچىلار ئەسمىتۇللاغا ئېھتىرام بىلدۈرىدۇ. ئەسمىتۇللا قول ئىشارىتى بىلەن
 ئۇلارنى ئورنىدىن تۇرغۇزىدۇ. سىرتتىن يەرلىك زەمبىرەكلەرنىڭ گۈلدۈرلەپ
 ئېتىلغان ئاۋازى كۈچىيىدۇ. ئامما جىددىلىشىپ قەلئە سىرتىغا قارايدۇ. ئارقىدىن
 قوزغىلاڭچى ئالدىراپ كىرىپ كىلىدۇ.
 قوزغىلاڭچى ئا: ئەسمىتۇللا ئاكا! ئاقسۇ تەرەپتىن ھىساپسىز لەشكەرلەر
 ئۇچتۇرپان تەرەپكە كېلىۋاتىدۇ. ئۇياققا ئەۋەتكەن كىشىلىرىمىزنىڭ
 ئېيتىشىغا قارىغاندا يەنە قەشقەردىن نەچچە مىڭلاپ ياللانىما
 قوشۇنلار بىزگە قارشى كىلىۋىتىپتۇ. ئۇلارنىڭ ئالدىن ئەۋەتكەن
 قوشۇنلىرى بىيەنتاۋخەينىڭ قوماندانلىقىدا شەھەرگە زەمبىرەك

ئېتىۋاتىدۇ. (ئارقىدىن قوزغىلاڭچى ب كىرىدۇ).

قوزغىلاڭچى ب: (ئەسمىتۇللاغا قاراپ) شەھەر قەلئەسىنىڭ جەنۇب تەرىپىدىن ناشتۇڭ قەشقەردىكى مانجۇ قوشۇنلىرىنى باشلاپ شەھەرگە كىلىۋاتىدۇ.

قوزغىلاڭچى س: چىيەنلۇڭ خاننىڭ ئاڭگۈي باشچىلىقىدىكى زەمبىرەكچى قوشۇنلىرىمۇ كېچىدىن ئاقيارغا يىتىپ كەپتۇ(چىقىپ كىتىدۇ). قوزغىلاڭچى د ھودۇققان ھالدا كىرىپ كىلىدۇ)

قوزغىلاڭچى د: شەھەرنىڭ جەنۇبى ۋە شىمالى تەرىپىدە كۆز يىتىم يەردىن باشلاپ چىڭ ئەسكەرلىرى چىدىر - بارگاھ قۇرۇۋاتىدۇ. زەمبىرەكچى قوشۇنلار شەھەر قەلئەسىگە كىلىۋاتىدۇ. سىپىلغا زەمبىرەك ئېتىۋاتقانلار دەل شۇلار

قوزغىلاڭچى ش: سەردار!

ئەسمىتۇللا: سىلەرنى ئەھۋالڭلار قانداق؟

قوزغىلاڭچى ش: ئەھۋال جىددىيلىشىپ كەتتى. قەلئەنىڭ جەنۇبى تەرىپىدىن ياۋنىڭ زەمبىرەكچى قىسىملىرىدىن باشقا ئىگىز شوتا ئورۇنلاشتۇرۇلغان ئۇرۇش ھارۋىلىرى سىپىلغا يىقىنىلىشىپ قالدى.

قوزغىلاڭچى پ: ياۋ لەشكەرلىرى ئىبراھىم مىرشاپنى ئەلچىلىككە ئەۋەتپتۇ. مانا بۇ ئۇنىڭ ئېلىپ كەلگەن خېتى. (خەتنى ئەسمىتۇللاغا بىرىدۇ، ئەسمىتۇللا خەتنى كۆرۈپ بىر ئاز ئويلىنىدۇ)

ئەسمىتۇللا: تەسلىمنامە؟ (غەزەپ بىلەن قەغەزنى پۇرلاپ يەرگە ئاتىدۇ) قېرىنداشلار! ياۋ نەچچە تۈمەن لەشكەرلىرى بىلەن بىزنى قورشىماقتا. مانا بىزنى تەسلىم بولۇشقا ئۈندەپ ئەلچىمۇ ئەۋەتپتۇ. قەيەردە جاھالەت بولسا شۇ يەردە يېغىلىق بولىدۇ. بىز زۇلۇمغا قارشى غازات ئاچتۇق. بىزنىڭ مەقسىتىمىز خان بولۇش ئەمەس!

ياكى بولمىسا قوقان ۋە پەرغانىلىك غوجا-تۆرىلەرگە ئوخشاش
يانچۇقلىرىمىزنى پۇلغا توشقۇزۇپ قېچىپ كىتىشىمۇ ئەمەس. بىزگە
تەڭلىك ۋە ھۆرلۈك كىرەك. بۇنى قولغا كەلتۈرمىگىچە ھەرگىز
جەڭدىن ھەرگىز توختىمايمىز.

كۆپچىلىك: تەڭلىك ئۈچۈن، ھۆرىيەت ئۈچۈن ئاخىرغىچە ئىلىشىمىز.
ئەسمىتۇللا: تاھىر، شانىياز سىلەر قەلئە ئىچىدىكى بارلىق زەمبىرەكلەرنى سىپىلغا
ئېلىپ چىقىپ، ياۋ لەشكەرلىرىگە قارىتىپ ئېتىڭلار. يۈسۈپ تاغا!
يۈسۈپ: خوش

ئەسمىتۇللا: سىز پالاقمانچى يىگىتلەرنى سىپىل ئۈستىگە ئورۇنلاشتۇرۇڭ، يىقىن
كەلگەنلەر قايتىپ كىتەلمىسۇن.
يۈسۈپ: بولىدۇ.

ئەسمىتۇللا: سىلەر ئوردا غەزىنىسىدىكى سۇ يېغىنى سىپىل ئۈستىگە ئېلىپ چىقىپ
قىزىڭلار. ئۇرۇش ھارۋىلىرىنى كۆيدۈرۈپ تاشلاڭلار.
قوزغىلاڭچى: خوپ! (چىقىپ كىتىدۇ)

ئەسمىتۇللا: قېرىنداشلار جەڭگە ماڭايلى! سىڭلىم مايسىخان سىز قىز نەۋكەرلىرىڭىز
بىلەن شىمالى دەرۋازىدىن چىقىپ شەھەردىن ئايرىلىڭ. چېرىكلەرنىڭ
ئارقا سىپىنى ھەرگىز بوش قويىۋەتمەڭلار، پۈتۈن شەھەرنىڭ ھاياتى سىز
بىلەنمۇ مۇناسىۋەتلىك. (مايسىخان مېھرى بىلەن ئاكسىغا ئىسىلىدۇ)
مايسىخان: ئاكا!.... (ئاكسىدىن تەسلىكتە ئاجراپ قىزلارغا بۇيرۇيدۇ) قېنى يولغا
چىقايلى!

قىزلار ماڭىدۇ. زەمبىرەك ئاۋازى بىلەن خور كۆتىرىلىدۇ. پەردە ئاستا چۈشىدۇ.
خور

بىھىساپ دۈشمەن بىلەن قورشالسىمۇ ئەتراپىمىز

ياۋغا باش ئەگمەي ھامان سانسىز شىرىن- پەرھادىمىز
قايىتمىغايمىز بۇ كۆرەشتىن يۇرتىمىز تاپماي نىجات
تاۋلىنار جەڭلەردە گاڭدەك تەۋرىمەس ئىرادىمىز

ئۇنتۇماس تارىخ كۈرەشچان قىز-ئوغۇل پەرزەنتىنى
ياڭرىغاي مۆلچەر تېغىنىڭ باغرىدىن جەڭ نامىمىز
ياغدۇرار بۇ زور چىلىش خان تەڭرىگە زور شانۇ-شەرەپ
بىز ئۆلۈپ كەتسەك كۈرەشنى قىزىتار ئەۋلادىمىز

بەشىنچى پەردە

قوزغىلاڭدىن بەش ئاي كىيىن يىرىم كىچە. ئۇچتۇرپان شەھەر سىرتىدىكى چىڭ
لەشكەرلىرىنىڭ قارارگاھىنىڭ يان تەرىپى.

تاش دۆۋىلىرى يېنىدا چوڭ بىر تۈپ دەرەخ، سول تەرەپتە كونا مازارنىڭ
خاراۋىلىرى، قەۋرىستانلىققا كىرىدىغان توساق تام ۋە كىچىكرەك دەرۋازىسى،
يىراقتىن لەشكەرگاھىنىڭ چېدىرلىرى ۋە شەھەر سىپىلى گۇڭگا كۆرۈنۈپ
تۇرىدۇ. ئاسماندا ھىلال ئاي ۋە جىمىرلاشقان يۇلتۇزلار. پەردە ئىچىلىش بىلەن
چېكەتكە ۋە پاقىلارنىڭ ئاۋازلىرى ئاڭلىنىدۇ. بىر قىز چەبدەسلىك بىلەن ئەتراپنى
كۈزىتىپ چارلايدۇ ۋە سىرتقا چېكەتكىنىڭ ئاۋازى بىلەن بەلگە بېرىدۇ. سەھنىگە
مايسىخان باشچىلىقىدا بىر نەچچە قىز كېرىپ كىلىدۇ.

گۈلسارە: بۇ جايدا قاراۋۇل كۆرۈنمەيدىغۇ؟

جەمىلە: بىزنىڭ شەپقىتىمىزنى ئاڭلاپ قالغان بولسا، يوشۇرىنىۋالغاندۇ؟

ھەجەر: ئاخىرقى تەكشۈرۈشىمىزدە بۇ جايدا تۆت قاراۋال تۇراتتى. كىم بىلىدۇ

ئۇلار ناشتۇنىڭ قارارگاھىغا زىياپەتكە كەتتىمۇ تىخى؟

گۈلسارە: (بىرنەرسىنى سەزگەندەك) شەپە كىلىۋاتىدۇ.

مايسىخان: يوشۇرۇڭلار! (قىزلار تارقاپ يوشۇرىنىدۇ. سىرىتتىن بىر قىز ئىھتىيات بىلەن كىرىپ ئەتراپنى كۈزەتكەندىن كېيىن سىرىتقا بەلگە بىرىدۇ.

مايسىخانلار يوشۇرۇنغان ئورنىدىن چىقىدۇ. قىز سالام بىرىدۇ)

زەينەپ: سالام ! ئەمىرىڭىز بويىچە ئەسەرلەرنى قۇتقۇزۇشقا كىتىۋاتساق، يولدا ئۇلارغا ئۇچرىدۇق. ئەسەرلەرنىڭ ئېيتىشىچە ئۇلارنى دەريا بويىدىكى ئاق مەسچىتقا قامىغان ئىكەن. نامەلۇم ئىككى چىرىك ئازات قىلىۋىتىپتۇ.

گۈلسارە: ئىككى چىرىك ؟... ھەي تاڭھەي... (بىشىنى چايقايدۇ)

ھەجەر: بىز ئۆلتۈرمەي قويىۋەتكەنلەر كۆپ تۇرسا. ئىھتىمال ئۇلارنىڭ ئىچىدىمۇ ئاقكۆڭۈل ئادەملەر يوق دىگىلى بولماس.

مايسىخان: شۇنداق ! بۇ يەرگە كەلگەنلەرنىڭ ھەممىسىلا بىزگە دۈشمەن ئەمەس، تۇرمۇش ئىنسانى ھەممىگە مەجبۇر قىلىدۇ. (سىرىتتىن كىلىۋاتقان شەپىنى سىزىپ قالىدۇ) تېز يوشۇرۇڭلار ! (سىرىتتىن ئىككى چىرىك سۆزلىشىپ كىرىپ كىلىدۇ)

جاڭ داخەن: ئون بىشى بىلەن ھېلىقى بەگكە تىخى كەلمەپتۇ-دە؟

چىرىك ئا: يەيدىغان- ئىچىدىغان يەرنى تاپسا يىتىۋالىدۇ ئۇ مۇناپىق. بىيەن دارىننىڭ تۇغۇلغان كۈنى بانىسدا تويغىچە ئىچىۋالىدىغان بولدى- دە.

جاڭ داخەن: ئۇ ئىپلاسارنىڭ كەلمىگىنىمۇ ياخشى بولدى، بىز قانغىچە ئۇخلىۋالىدىغان بولىدۇق

چىرىك : جاڭ ئاكا، ئاشۇ بىگۇناھ ئەسەرلەرنى قويىۋىتىپ كۆڭلۈم سۆيۈنۈپ قالدى. جاڭ داخەن: شۇنداق ئۇكام، ياخشى ئىش يەردە قالماستىن، دىگەن گەپ بار. سەن بىلەن بىز، ئوخشاش جاپاكەش نامرات بولغاندەك، بۇلارمۇ زۇلۇمغا چىدىماي كۆتىرىلگەن نامراتلار ئەمەسمۇ.

چېرىك: ئەسرلەرنى قويۇۋېتىپ ياخشى ئىش قىلدۇق. بۇ ئىشىمىزنى دارىن-غوجاملار بىلىپ قالسا، بىزنى تىرىك قويمايدۇ. ئۇندىن كۆرە ھازىرلا قېچىپ كىتەيلى.

جاڭ داخەن: ساراڭ بولدۇڭمۇ؟ قېچىپ نەگە بارالايسىن؟ قېچىپ كىتىۋاتقانلار كۆپىيىپ، تىخى ئۈچ كۈننىڭ ئالدىدىلا نادارىن بىلەن بىيەن دارىن ئون نەچچە ئادەمنىڭ كاللىسىنى كۆتەكتە چاپتۇرمىدىمۇ؟

چېرىك: ئەمىسە قانداق قىلىمىز؟

جاڭ داخەن: ئۇكام، ئالەمدىكى قېرىنداشلارنىڭ ھەممىسى قېرىنداشتۇر. قوزغىلاڭچىلار ئۆزىنىڭ سەردارى ئەسىمتۇللا بەگنىڭ ئەمرى بويىچە « ئاددى لەشكەرلەرگە تەگمەسلىك، ئەسرلەرگە دەخلى قىلماسلىق لازىم » دەپ جاكارلاپتۇ. ئۇلارنىڭ كىمىنىڭ ئەدىۋىنى بىرىۋاتقانلىقىدىن خەۋىرىڭ بارمۇ؟

چېرىك: بۇنىڭ ئۆز كۆزۈم بىلەن كۆردۈم.

جاڭ داخەن: بۇلارنىڭ قىلىۋاتقنى دەل باھادىر شاھ لىزىچىڭنىڭ قىلغىنىغا ئوخشاش. مېنىڭ بۇۋام ئۆز ۋاقتىدا لى سەركەردىگە مۇھاپىزەتچى بولغان ئىكەن. ئەمدى نۆۋەت ماڭا كەلگەندە بىگۇناھ پۇقرالارنى ئۆلتۈرىدىغان يولغا مىڭىۋاتىمەن. بۇ ماڭا ئازاپ ئەمەسمۇ؟

چېرىك: ھە مۇنداق دەڭ ئاكا، سىزمۇ ئاددى پۇقرالاردىن ئەمەسكەنسىز-دە، ھا...ھا...ھا... (بىرلىكتە كۈلىشىدۇ) راستىنى ئېيتقاندا بۇ يۇرتنىڭ كىشىلىرى بىرسى يىقىلسا مىڭى ئورنىدىن تۇرىدىغان ئاجايىپ باتۇر ئادەملەركەن.

جاڭ داخەن: شۇنداق ئۇكام، بۈگۈنكى ئىشىمىزدىن ئاتا-بۇۋىلىرىمىزنىڭ روھىمۇ خوش بولىدۇ. (شۇ چاغدا مايسىخان باشلىق قىزلار يوشۇرۇنغان يېرىدىن چىقىدۇ. بۇنى كۆرگەن ئىككى چېرىك چۆچۈپ كېتىدۇ)

مايسخان: قورقماڭلار! سىلەرنىڭ بايقى گىپىڭلارنى ئاڭلىدۇق. بىز بىھۇدە قان تۆكۈشنى خالىمايمىز. سىلەرنىڭ بۈگۈنكى قىلغان ياخشى ئىشىڭلارغا رەھمەت ئېيتىمىز. ئىككىڭلار بۈگۈنكى ياخشى ئىشىڭلارغا قوشۇپ يەنە بىر ياخشى ئىش قىلغان بولساڭلار بىز تىخىمۇ رازى بولاتتۇق. (ئىككى چېرىك بىر-بىرىگە تەئەججۇپ ئىچىدە قارىشىدۇ)

جاڭ داخەن: سىز؟....

مايسخان: بىز زۇلۇمغا چىدىماي قوزغالغان رەھىمتۇللا بەگنىڭ يەتتە قىزى بولىمىز.

جاڭ داخەن: { يەتتە قىز؟
چېرىك:

(دەرھال تىزلىنىپ سالام قىلىدۇ)

جاڭ داخەن: بولىدۇ باتۇر قىز، ئەگەر سىلەرنى رازى قىلىدىغانلا ياخشى ئىش بولسا بىشىمىز كەتسىمۇ مەيلى.

مايسخان: ھا...ھا...ھا... سىز بىشىڭىزنى ساقلاپ قىلىشىڭىز كىرەك. بولمىسا ئابدۇللاننىڭ بىشىنى ئېلىپ كىلەلمەيسىز.

جاڭ داخەن: ئابدۇللاننىڭ بېشى؟ ئۇنى چېرىكلەر قورۇقداپ تۇرىدۇ. ئۇنىڭ بىشىنى ئېلىش....

مايسخان: بۇ ئىشنى پەقەت پەم بىلەنلا قىلغىلى بولىدۇ. بىز بىيەنتاۋخەينىڭ تۇغۇلغان كۈنىنى مۇبارەكلەش پەيتىدىن پايدىلانماقچىمىز. سىز بىزنىڭ ئۈچ ئادىمىمىزنى زىياپەتكە باشلاپ بارىسىز. سىزنىڭ ۋەزىپىڭىز زىياپەتتىكى خىزمەتچى چېرىكلەر ۋە ئابدۇللاننىڭ خاس قورۇقچىلىرىنى يەپ ئىچىشكە زورلاپ، ئۇلارنى مەس قىلىش، قانداق ئىشەنچىڭىز بارمۇ؟
جاڭ داخەن: ئىشەنچىم بار.

مايسخان: گۈلسارە ئۇلارنى باشلاپ چىقىڭ! (گۈلسارە چىقىپ كىتىدۇ) زۆھرە!

زۆھرە: خوش ئاچا !

مايسخان: سز كىيىملىرىڭىزنى يۆتكەپ چىقىڭ.

زۆھرە: بولىدۇ. (خارابىلىققا كىرىپ كىتىدۇ، سىرتتىن ساقاللىق بىر كىشى يەنە بىر

ئادەم بىلەن كىرىپ كىلىدۇ)

ئەمەت بەگ: قىزىم، بىز كىچىكىمىگە ندۇق؟

مايسخان: ياق، كىچىكىمىدىڭلار تاغا. بۈگۈن ئابدۇللانى تۇتۇش – تۇتالماستىقىمىز

سىلنىڭ پەم- پاراسەتلىرىگە باغلىق. ئىشەنچىمىزنى يەردە قويماسلىقلىرىغا

ئىشىنىمىز.

ئەمەت بەگ: قىزىم، مەن قىلىمەن دىگەن ئىشنى بىشىم كەتسىمۇ قىلماي

قويمايىمەن. شۇڭا مەھەللىدىكىلەر مېنى ئەمەت كاج دىيىشىدۇ. (قىزلار

بىر- بىرىگە قاراپ كۈلىشىدۇ) ئۇنىڭ ئۈستىگە ئابدۇللا دىگەن ئەبلەخ

ئائىلەمنى خورلاپ، مېنىڭ ئەل- يۇرت ئىچىدىكى ئىززەت- ھۆرمىتىمنى

ئاياق – ئاستى قىلدى. مەن ئۇنىڭدىن ئۆچۈمنى ئالىمەن. سىز

ئىشىنىڭىكى، ئۇچتۇرپاندىكى بايلارنىڭ ھەممىسى ئابدۇللاغا

ئەگىشىۋەرمەيدۇ.

مايسخان: (مەھرۇانلىق بىلەن) مەن سىلگە ئىشىنىمەن تاغا. جاڭ ئاكا ! قېنى

يول باشلاڭ، زۆھرە ! سىز ئۆزىڭىزگە ئىھتىيات قىلىڭ. پەم بىلەن ئىش

كۆرۈڭ. ئابدۇللانى ھەرگىز قاچۇرۇپ قويۇشقا بولمايدۇ.

زۆھرە: چۈشەندىم ئاچا.

جاڭ داخەن: باتۇر قىز، سىزگە بىر ئىشنى ئېيتماقچىدىم. (ئەتراپقا قارايدۇ)

مايسخان: نىمە گەپ بولسا ئېيتىۋىرىڭ.

جاڭ داخەن: سىلەرنىڭ ئاراڭلاردا بىزنىڭ ئايغاچچىمىز بار ئوخشايدۇ. ئون

بىشىنىڭ ئېيتىشىچە ئۇ بىزگە مۇھىم مەلۇماتلارنى بىرىدىكەن.

مايسخان: ھە؟... (ئويچان ھالدا). ئۇچرىشىش بەلگە ئالار؟

جاڭ داخەن: ھوقۇش!

مايسىخان: ھوقۇش؟ (بىر نەچچە قەدەم مىڭىپ). يولغا چىقىڭلار. (ئەمەت بەگ، جاڭ داخەنلەر يولغا چىقىدۇ. مايسىخان يىنىدىكى چىرىككە) سىز بىزگە ياردەملىشىپ مەشەدە پۈستە تۇرۇڭ.

چېرىك: بولىدۇ (سىرتتىن غىڭشىغان ئاۋاز ئاڭلىنىدۇ)

مايسىخان: يوشۇرۇڭلار (قىزلار يوشۇرىنىدۇ، سەھنىگە ھاراق قاپىغى كۆتۈرگەن ئون بىشى بىلەن چېرىك كىرىپ كىلىدۇ. مەسلىكتە بىر- بىرىگە ئۇرۇلۇپ يىقىلىشىدۇ)

ئون بىشى: (قولىدىكى ھاراق قاپىغىنى ئوتلاپ) ھەي... ئاچچىقنى مۇشۇ ھاراقىدىن ئالمىساق، بۇ جاننى نەدە قويىمىز؟ بۇ جايغا باي بولۇش ئۈچۈن كىلىپ، جاننى بېرىدىغان بولدۇق-تە. يۇرتۇمدىكى قىمارخانا بۇ سېھىرلىك يۇرتتىن ياخشى.

چېرىك: شۇنى دەڭا ئاكا، بىرەر ئەمەل تاپارمەن دەپ كەلسەم....

ئون بىشى: ھە، نىمە دىدىڭ؟ ئەمەل؟! (بىر شاپلاق ئۇرىدۇ) ئاكاڭ قارىغا ئوخشاش باتۇرغا يوق ئەمەل ساڭا ئوخشاش كەسلەنچۈكنىڭ تۇخۇمىغا نەدە تۇرۇپتۇ؟ ئاناڭنى يۇندىپۇرۇچ بەڭگە؟

چېرىك: (قورقۇپ) خوش ئون بىشى جاناپلىرى. ئەمەل سىلگە ئوخشاش باتۇرغا خاس، كەمىنە قۇللىرىنى كەچۈرسىلە. بەگلىرىمىز بىزنى شۇنداق دەپ لەشكەرلىككە ئالغانى.

ئون بىشى: (چىرايى ئىچىلىپ) ھە شۇنداق دىگەنە. تاتلىق گەپلىرىڭ ئۈچۈن بىر ئىچ. (قاپاقنى سۇنىدۇ. ئۆزى ھىلىقى دەرەخ ئاستىدىكى تاش ئۈستىدە ئولتۇرىدۇ)

چېرىك: (ھاراقنى بىر ئوتلاپ) رەھمەت مەرھەمەتلىرىگە (ئەتراپقا خۇدۇكسىنىپ قارايدۇ) ھۆرمەتلىك ئون بىشى.

ئون بىشى: ھە نىمە دەيسەن؟ يەنە يۈرىڭنىڭ سەكرىگىلى تۇردىمۇ؟ ئولتۇر قىشىمدا. (ئومۇ ئولتۇرىدۇ)

چېرىك: ئون بىشى بىگىم، بۇ يەردىن كىتەيلى، ئىككى ئايدىن بىرى بۇ يەرنىڭ ھەر تۈپ دەرىخىلىرىدىن تارتىپ تاغۇ- تاشلىرىغىچە خۇددى قوزغىلاڭچى لەشكەرلەرگە ئوخشاش كۆرۈنىدىغان بولۇپ قالدى.

ئون بىشى: ھەي بەگگە، ئىككى ئايدىن بىرى شەھەر قورشاپ ياتقانلىقىمىزنى بىلمەمسەن. دەسلەپكى باتۇرلۇڭنىڭ نەگە كەتتى؟

چېرىك: بىگىم، بىزنىڭ ھەيۋىمىز چوڭ بولغىنى بىلەن ھۆلىمىز بوش. ئۇنىڭ ئۈستىگە ئەتراپىمىزدا ھېلىقى يەتتە قىز باتۇرلارنىڭ قىلىۋاتقىنى ئاز ئەمەس. ھەممىدىن خەتەرلىكى ئاشۇ يەتتە ئاتلىقلار.

ئون بىشى: يەتتە ئاتلىق؟

چېرىك: ياق يەتمىش ئاتلىق، ياق، ياق، ياق، يەتتە يۈز ئاتلىق.

ئون بىشى: نىمە دىدىڭ؟ ئالجبۇئاتامسەن؟!

چېرىك: يەتتە مىڭ ئاتلىق؟ ياق، ياق، يەتتە، يەتتە....

ئون بىشى: يوقال كۆزۈمدىن، توخۇ يۈرۈك ئوغرى! (ئۇنىڭ ئۇرغان شاپىلىقىدىن

چېرىك ئاغدۇرۇلۇپ چۈشۈدۇ) ئېيتە قانچە ئاتلىق قىز؟

چېرىك: (ئورنىدىن تۇرۇپ ئىگىنىنى سىلاپ بىچارىلىك بىلەن) يەتتە ئاتلىق قىز.

ئون بىشى: ھە بۇنداق دىگەن، «ئىلاندىن قورققان ئارغامچىدىن قورقۇپتۇ»

دىگەندەك شۇ يەتتە ئاتلىق خوتۇن كىشى كۆزۈڭگە سان-ساناقسىز لەشكەر

كۆرۈنۈپ كەتتىما؟ ھا... ھا... ھا... زىرىكپ خوتۇن كىشى كۆزۈمگە ئوت

كۆرۈنۋاتقان چاغدا شۇ قىزدىن بىر-ئىككىسى كىلىپ قالسا

چېرىك: (ئىنجىقلاپ ئورنىدىن تۇرۇش بىلەن ئۇدۇلدىكى شەپىدىن چۆچۈپ

كىتىدۇ) بىگىم، ئەنە ئاسماندىن چۈشۈۋاتىدۇ.

ئون بىشى: يامغۇر چۈشۈۋاتامدۇ؟

چېرىك : ياق يامغۇر ئەمەس، يەتتە ئاتلىق پەرىشتە. ھەممىسىنىڭ قولىدا زۇلپىقار
(مايسىخانلار يوشۇرۇنغان يېرىدىن چىقىدۇ)

ئون بىشى: ئەپپۇنى ئاز چەككىن دىسە ئۇنىمايسەن، مانا ئەمدى مىڭەڭ ئىزىپ،
كۆزۈڭ چاپاقلىشىپتۇ. (قاپاقىدىن بىر ئوتلاپ)

ھەي قاپاقباش بىلمەيدىكەنسىن، پەرىشتىلەر ھەرگىز ئاتلىق ماڭمايدۇ.
قىلىچىمۇ تۇتمايدۇ. ئۇلار تۇرۇنغا مىنىپ ئۇچىدۇ. ھا...ھا...ھا...

چېرىك: (ئۇدۇلنى كۆرسىتىپ) ياق، دەل شۇ يەتتە قىز. (دۈمچىيىپ تاش سۇپىغا
تۈگىلىدۇ. قىزلار ئۇنىڭ ئارقىسىغا ئۆتىدۇ. ئون بىشى بۇنى كۆرمەيدۇ)

ئون بىشى: ھىلىغۇ يەتتە قىزكەن، يەتتە باشلىق دېۋە بولسىمۇ ئاكاڭ قارىغاي
قورقمايدۇ. بۇ يۇرتنىڭ خوتۇن - قىزلىرى نىمە قىلالايتتى. ھى...ھى...ھى....

چېرىك: (بىشىنى كۆتىرىپ قىزلارنى كۆرۈپ قالىدۇ. تىترەپ باش ئۇرىدۇ) بىر قوشۇق
قىنىمنى تىلەيمەن، مەلىكەم ! كەچۈرسىلە.

ئون بىشى: ئاكاڭ قارىغايغا بەكرەك سەجدە قىل، لىكىن مەن مەلىكە ئەمەس، مېنى
باتۇر شاھزادە دىسەڭ بولىدۇ، ھى...

چېرىك: ياق، - ياق! بىگىم ئارقىلىرىدا پەرىشتە.

ئون بىشى: (خۇدۇكىسىنىپ) ئارقامدا؟ (ئارقىسىغا بۇرۇلۇپ تەڭلەنگەن قىلىچىنى
كۆرۈپ، مۇلاققاپ چۈشۈپ، ئۇلارغا باش ئۇرىدۇ) ھۆرمەتلىك سەردار،

مەلىكەم بىزگە رەھىم قىلسىلا، بىزدە گۇناھ يوق. ھە، ھەممە كويىغا
سالغان دارىن - غوجاملار.

مايسىخان: (ئون بىشىغا قىلىچىنى تەڭلەپ) بايىلا قالتىس ئىدىڭ ئەمدى نىمە
بولدۇڭ؟

گۈلسارە: (ئون بىشىنى كۆرسىتىپ) مۇنۇ توڭگۇزنىڭ سىسقى تىلىنى كېسىپ
تاشلايلى. رۇخسەت قىلسىلا.

چېرىك: يا...ياق، مەلىكەم، گۇناھىمىزنى كەچۈرسىلە.

مايسخان: (ئون بىشىغا قاراپ) ئېيتە! ئابدۇللا ھازىر قەيەردە؟ ئۇ كىملەر بىلەن بىللە بولىدۇ؟

ئون بىشى: ئا...ئابدۇللا بىگىم بىيەن دارىننىڭ قارارگاھىدا زىياپەتتە.

مايسخان: گۈلسارە، ھەجەر بۇ ياققا كېلىڭلار.

ئۇلارنىڭ قولىغا پىچىرلايدۇ. شۇ پەيتتىن پايدىلانغان ئون بىشى قاچىدۇ. بىراق، ئالدىنى قىزلار توسىۋالىدۇ. ئون بىشى يېنىدىن پىچاق ئېلىپ مايسخانغا ئېتىلىدۇ. ئارقىسىدىن تىپىك يىگەن چېرىك دەلدەڭشىپ ئون بىشنىڭ ئالدىغا بىرىپ قالغاچقا ئون بىشنىڭ پىچىقى چېرىككە تېگىدۇ. ئۇ سەت ۋاقىراپ يىقىلىدۇ. بۇ ئىشتىن ھودۇقۇپ قالغان ئون بىشنى قىزلار قىلىچلاپ تاشلايدۇ.

مايسخان: (قىزلارغا قاراپ) مۇنۇ ئىككى ئەبلەخنىڭ ئۆلۈكىنى يىغىشتۇرۇشتىڭلار! قىزلار ئون بىشى ۋە چېرىكنىڭ ئۆلۈكىنى سۆرەپ سىرتقا ئېلىپ چىقىپ كېتىشىگە سىرتتىن ئابدۇللانىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ. مايسخان ۋە باشقا قىزلار ئۆزىنى دالدىغا ئالىدۇ. سىرتتىن ئەمەت بەگ ۋە زۆھرەنىڭ يىتىلىشىدە ئابدۇللا مەس ھالدا ناخشا ئېيتىپ كېلىدۇ. زۆھرە سىرتقا بەلگە بېرىدۇ. سىرتتىن جاۋاب ئاڭلىنىدۇ. ئابدۇللا مىڭىشتىن توختاپ قالىدۇ.

ئابدۇللا: بىر نىمىلەر چىقىرىشىپلا كەتتىغۇ؟

ئەمەت بەگ: بىگىم، بۇ چىكە تىكلەرنىڭ ئاۋازى.

ئابدۇللا: بىز ئىزىپتۇق. ئۇنىڭ ئۈستىگە قورۇقچىلارنى ئالماپتىمىز، كەينىمىزگە يانايلى.

زۆھرە: سىزنىڭ قورۇقچىلىرىڭىز ئالدىمىزدا كىتىۋاتىدۇ. بىز تىزرەك يىتىشىۋالايلى. ئابدۇللا: ئانداق بولسا ماقۇل، ئوماق قىز، قارارگاھقا بارغاندا قۇلىقىڭىزغا ئالتۇن سۆكە سىلىپ قويىمەن. (زۆھرە ئابدۇللانىڭ گەپ قىلغان ۋاقتىدىن پايدىلىنىپ ئۇنىڭ يېنىدىن قىلىچنى سۇغۇرىۋالىدۇ) بىز كىلىپ قالدۇق بىگىم! (شۇئان قىزلار چىقىپ ئابدۇللانى قورشىۋالىدۇ)

مايسخان: سەن دەل ۋاقتىدا كەلدىڭ!

ئابدۇللا: ئادەم بارمۇ قۇتقۇزۇ... (سەت ۋاقىرايدۇ. قىزلار ئۇنى يىقىتىپ قوللىرىنى

باغلايدۇ، سىرىتىن مەس ۋاقىراشقان ئاۋازلار يىقىلىشىدۇ.)

مايسخان: قىزلار بۇ ئەبلەخنى تارتتۇرۇپ قويمايلى. تېز ئېلىپ كېتىڭلار. (شۇ چاغدا

ئات تۇياقلىرى، قىلىچ نەيزىلەرنىڭ جاراڭ-جۇرۇڭلىرى كۈچىيىدۇ. تىز

بول قاچۇرۇپ قويمايلى، دىگەن ئاۋازلار ئاڭلىنىدۇ)

مايسخان: بىز ئارقا تەرەپتىن قورۇقداپ ماڭايلى.

قوغلاپ كەلگەن چېرىكلەر سەھنىگە يوپۇرۇلۇپ كىرىدۇ. مايسخان ۋە ئۇنىڭ

قىزلار توپى چېرىكلەر بىلەن قاتتىق ئىلىشىدۇ. مايسخان قورۇقچىلار باشلىقى بىلەن

ئىلىشىپ ئۇنى ئۆلتۈرىدۇ. بۇنى كۆرگەن چېرىكلەر بەدەر قاچىدۇ. قىزلار توپى

چېكىنىپ چىقىپ كىتىدۇ. ئارقىدىن يۈز بىشى باشچىلىغىدىكى بىر توپ چېرىكلەر

سەھنىگە كىرىپ چېرىكلەرنىڭ ئۆلۈگىنى كۆرىدۇ.

يۈز بىشى: ئابدۇللا بەگنى ئۇلار ئەپقاچتى. قورۇقچىلار باشلىغىنىمۇ ئۆلتۈرۈپتۇ

(يىنىغا ئۆرۈلۈپ ئون بىشىغا) سەن نىمە ئىش قىلدىڭ؟ (شاپىلاق

بىلەن قاتتىق ئۇرىدۇ) خۇمپەر!

ئون بىشى: سەن نىمە ئىش قىلدىڭ؟

يىنىدىكى چېرىكنى بىر شاپىلاق ئۇرىدۇ. چېرىكلەر بىر-بىرىنى رەت بويىچە

ئۇرىدۇ. تاياق يىگەن ئەڭ ئاخىرقى چېرىك سەنتۈرۈلۈپ بېرىپ،

كۆرمەستىن يۈز بىشىنىڭ قورسىقىغا بىرنى تىپىدۇ. غەزەپلەنگەن يۈز بىشى

قىلىچنى سۇغۇرۇپ، تەپكەن چېرىكنى چاپماق بولىدۇ. چىراق ئۆچۈپ

سەھنە قاراڭغۇلىشىدۇ. پەردە يىپىلىدۇ.

ئالتىنچى پەردە

1765-يىلى 8-ئاي، ئالدىنقى پەردىدىن بىر نەچچە ئاي كىيىن.

مۆلچەر تاغ تىزمىلىرىنىڭ شەھەر سىرتىدىكى مەلۇم بىر چوققىسى.
 سەھنىنىڭ ئىككى تەرىپىدە چوڭ-كىچىك قورام تاشلار بىلەن تولغان. ئاسماننى
 قارا بۇلۇت قاپلىغان. مايسىخان تاغ چوققىسىدا تۇرۇپ يىراق- يىراقلارغا نەزەر
 تاشلايدۇ، ئۇنىڭ قىشىدا گۈلسارە، بىر ياقتا گۈلجامالىنىڭ يارىلانغان، قالغانلىرى
 قىلىچ- نەيزىلەرنى تۇتقان ھالدا ئۇخلىشىۋاتقان ھالەتتە پەردە ئىچىلىدۇ.
 مايسىخان:

ناخشا

بولدى مانا ئۈچ ئاي قەدەر
 يوق قەلئەدىن ھىچبىر خەۋەر
 قىلماقتىمەن ئەندىش ھامان
 نەھالدا دۇر قەلئە - شەھەر

قېرىنداشلار قىيىن ھالدا
 قىلىپ جەڭ ھۆرىيەت يولىدا
 قىرغاندىمۇ رەزىل ياۋنى
 قىلىچلار ئوينىتىپ قولىدا

كۆزۈمنى تاشلىسام شۇيان
 تولار قەلبىمگە كۈچ- دەرمان
 ھايات بولساق ھامان مۇندا
 قىلار غەلبە تۇغى جەۋلان

مايسىخان ئايلىنىپ كېلىپ ھالىسىز ياتقان نەۋكەرلىرىگە قاراپ مېھرىۋانلىق
 بىلەن ئۇلارنىڭ يۈزلىرىنى سىلايدۇ. كۆزلىرىگە ئەگىپ كىلىۋاتقان ياشنى سۈرتىدۇ.
 قىزلارغا قاراپ) باتۇر سىڭىللىرىم... خەلقىمىز سىلەردەك قىزلىرىدىن پەخىرلىنىدۇ.

جاھالەت دۇنياسىنىڭ زالىم قۇزغۇنلىرى سىلەرنى سۆيۈملۈك ئاتا- ئاناڭلاردىن،
باتۇر يىگىتلىكلەردىن ئايرىدى. (قىلىچ تاشقا تىگىپ جاراڭلاپ كىتىدۇ. شۇنەن
گۈلسارە چۆچۈپ ئويغىنىپ مايسىخاننىڭ يىنىغا كىلىدۇ).

گۈلسارە: سىڭلىم، كۆزىڭىزنى بىر ئاز يۇمىۋالسىڭىز بولاتتى.
مايسىخان: ئاچا! مېنىڭ ئىسىمى - يادىم پۈتۈنلەي قەلئە ئىچىدىكىلەر بىلەنلا بولۇپ
قالدى، ئۇلار ھازىر نىمە ئىش قىلىۋاتقاندۇ، ھە؟

گۈلسارە: مېھرىۋان سىڭلىم. مەنمۇ شۇنداق ئويلايمەن، شەھەر ئىچىدىكىلەر،
ئەسىمىتۇللا ئاكىم، شانىياز، تاھىرجانلارنى ئويلىسام... ئۇلارنىڭ ھازىرقى
ئەھۋالى قانداقتۇ؟

مايسىخان: ئۇلار قەلئەنى قوغداش جىڭىدە ئاجايىپ باتۇرلۇق
كۆرسىتىۋاتقاندۇ. (شۇ چاغدا سىرتتىن جەمىلە خەۋەر ئېلىپ كىرىدۇ)

جەمىلە: ئاچا، ئارقا تاغدىن ئىككى كىشى يامىشىپ چىقىۋاتىدۇ.
مايسىخان: بىزنىڭ شەھەرگە ئەۋەتكەن ئالاقىچىلىرىمىز قايتىپ كەلگەن بولۇشى
مۇمكىن. (جەمىلەگە) ئالدىغا بېرىڭلار.

جەمىلە: ئۇقتۇم ! (چىقىپ كىتىدۇ).

مىرزا رەھىم بىر كىچىك بالىنى يىتىلەپ ھارغىن قىياپەتتە كىرىدۇ.
مايسىخان: تاغا ! (مىرزا رەھىمنىڭ باغرىغا ئېتىلىدۇ. باشقا قىزلارمۇ ئويغىنىپ مىرزا
رەھىم بىلەن كۆرىشىدۇ).

مىرزا رەھىم: قىزلىرىم! سىلەر ھايات ئىكەنسىلەر. (قىزلارنىڭ خوشاللىق ياشلىرىنى
كۆرۈپ) ھە، نىمە بولدىڭلار؟! دۈشمەننىڭ يۈرىكىگە دەھشەت سالغان
باتۇر قىزلار ئەسلىدە يىغلاڭغۇ ئىكەنسىلەر - دە.

زۆھرە: تاغا ئۆزىڭىزمۇ يىغلاۋاتىسىزغۇ؟ (ھەممەيلىەن كۈلىشىدۇ)

مايسىخان: تاغا، قەلئە ئىچىدىكىلەرنىڭ ئەھۋالى قانداق؟

مىرزا رەھىم: قىزلىرىم، ئولتۇرۇڭلار! (يانچۇغىدىن ئالما چىقىرىدۇ) مۆلچەر تاغنىڭ

ئالمىسى. مايسخان قىزىم ! پەقەت بىرنىلا ئىلىپ كېلەلدىم. قېنى قىزىم. ئالما يەڭ. (مايسخان ئالمىنى ئىلىپ پۇراپ گۈلسارىگە بىرىدۇ)
مايسخان: بۇ ئالمىنى سىلە يىسىلە.

گۈلسارە: رەھمەت! بۇنى باشقا سىڭىللىرىمىز يىسۇن. گۈلسارە ئالمىنى يىنىدىكى قىزغا بىرىدۇ، ئۇمۇ پۇراپ زۆھرەگە بىرىدۇ. زۆھرە ئۇنى يارىلانغان گۈلجامالغا تۇتىدۇ. بۇنى كۆرگەن مىرزا رەھىمنىڭ كۆزلىرىدىن ياش ئەگىيدۇ.

زۆھرە: گۈلجامال ئاچا بۇ بىر ئالمىنى ھەممىمىز ئۈچۈن سىلە يىسىلە، (گۈلجامال ئالمىنى پۇراپ، كۆزلىرىدىكى ياشنى سۈرتىدۇ)
مىرزا رەھىم: قىزىم، سىلەرگە مۇسبەت خەۋىرى ئىلىپ كەلدىم. شەھەر قولىدىن كەتتى.

قاتتىق گۈلدۇرماما ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.

مايسخان: شەھەر قولىدىن كەتتى؟ ياق بۇ مۇمكىن ئەمەس.

گۈلجامال: بۇ مۇمكىن ئەمەس. بۇ مۇمكىن ئەمەس! (مىرزاغا ئىسىلىپ يىغلايدۇ)
مىرزا رەھىم: قەلئە جىڭنىڭ ئاخىرقى كۈنلىرىدىن باشلاپ شەھەر ئىچىدە ئاچارچىلىق كۈچىيىپ قارا كېزىك كىسىلى تارالدى. ئۇنىڭ ئۈستىگە ساۋۇت سەرراپ، شىرىپ ئاقساقالغا ئوخشاش مۇناپىقلار ئاسىلىق قىلىپ شەھەر دەرۋازىسىنى ئىچىۋەتكەنلىكتىن كۈچ جەھەتتە تەڭسىزلىك كىلىپ چىقىپ، قوزغىلاڭ مەغلۇپ بولدى. ئەسەتۇللا بەگ ياۋلار بىلەن باتۇرلارچە جەڭ قىلىپ شەھەر بولدى. سەردارنىڭ جەسىدىنى مۆلچەر تاققا دەپنە قىلدۇق، قالغان ئون نەچچە يىگىتلەر بىلەن دۈشمەننىڭ قورشاۋىنى يېرىپ چىقتۇق. جەڭدە يىگىتلەر شەھەر بولدى. ياۋىنىڭ ئارقىمىزدىن ئاتقان ئوقى تاھىرجانغا تىگىپ ئۇمۇ شەھەر بولدى.

زەينەپ: بىز ئەمدى قانداق قىلىمىز؟ (مايسخان غەزەپ ۋە ئەلەم ئىچىدە

ھەجەرنى قۇچاقلاپ يىغلايدۇ)

مايسخان: تاھىرجان ئۆز ۋەدىسىگە ۋاپا قىلدى. خۇدا ئۇنىڭغا جەننەت ئاتا قىلغاي.

مىرزا: تەرەپ- تەرەپتىن كەلگەن چىڭ لەشكەرلىرى بىلەن ياللانما قوشۇنلار بىرلىشىپ، شەھەر ئىچىدىكى يەتتە ياشتىن يەتمىش ياشقىچە پۇقرالارنىڭ ھەممىسىنى قىرىپ تاشلىدى. سىلەر ۋە مۇشۇ ئىككىمىزلا قالدۇق.

مايسخان: چىڭ خاندانلىقى ۋە ئۇنىڭ غالىپلىرى گەرچە قوزغىلاڭنى باستۇرىۋەتسەمۇ، خانىۋەتلىرى تاغلىرىنى تۈزلۈشتەلمەيدۇ. زۇلۇم ۋە ئادالەتسىزلىككە قارشى كۆتىرىلگەن كۆرەشچان پۇقرالارنى، ئۇنىڭ باتۇر ئوغۇل- قىزلىرىنى تىز پۈكتۈرەلمەيدۇ.

گۈلسارە: مۆلچەر تاغنى تۈزلۈشتۈش مۇمكىن بولمىغىنىدەك، ئەلۋەتتە بىزنىمۇ قۇل قىلىش مۇمكىن ئەمەس.

مىرزا رېھىم: (يىنىدىكى تەۋەرىك قىلىچنى يېشىپ ھۆرمەت بىلەن مايسخانغا بۇرۇلىدۇ) قىزىم مايسخان! بۇ ئۇچتۇرپان دېھقانلار قوزغىلىڭىنىڭ تەۋەرىكى. بۇنى سىزگە تاپشۇرىمەن.

مايسخان تىزلىنىپ تۇرۇپ قىلىچنى ئالىدۇ.

مايسخان: دادا! ئاكا! قېرىنداشلار (قىلىچنى كۆكسىگە ياقىدۇ. تاغ ئۈستىگە بىر تال ئوقيا چۈشىدۇ. گۈلسارە ئۇنى ئالىدۇ)

گۈلسارە: خەت! ئاچا. (مايسخانغا خەتنى بېرىدۇ. مايسخان خەتنى كۆرۈپ غەزەپلىنىدۇ)

مايسخان: تەسلىمنامە؟ ئىپلاس بۇلاڭچىلار! بىز ئاز بولساقمۇ ئىنسانىي ۋەجدانىمىز، كىشىلىك غورۇرىمىز، ئاجىزلاپ كەتكىنى يوق!

قىزلار: (قىلىچلىرىنى يالىڭاچلاپ) ھۆرمەتلىك ئاچا! جەڭگە چىقىشقا ئەمىر

بەرگەيسىز. ياۋلاردىن قىساس ئالغايىمىز!

مايسىخان: باتۇر سىڭىللىرىم، جەڭگە تەييارلىنىڭلار، ئۇلار مۇناپىق ئابدۇللانى

سورايتۇ. ھازىر ئۇنىڭ ئۆلۈم كۈنى توشتى. ئۇنى ئېلىپ كىلىڭلار!

ھەجەربىلەن زەينەپ تاغارغا سولانغان ئابدۇللانى ئېلىپ كىلدۇ، مايسىخان

ئۇلارغا تاغار ئاغزىنى ئېچىشنى شەرەت قىلدۇ. تاغارنىڭ ئاغزى ئېچىلىپ

ئابدۇللانىڭ يىرىم گەۋدىسى كۆرۈنىدۇ. قىزلارنىڭ غەزەپ- نەپرەتكە تولغان

قىياپىتىنى كۆرگەن ئابدۇللا جالاقلاپ تىترىگىنىچە تاغار ئىچىدە تۇرۇپ قىزلارغا باش

ئۇرۇپ سەجدە قىلدۇ.

ئابدۇللا: ھۆ... ھۆرمەتلىك سەر... سەردار! بىر قوشۇق قېنىمدىن كەچسە خېنىم.

ئۆتكەن ئىشلارغا مىڭ تۆۋە قىلاي. با... بالىرىمنىڭ يۈزىنى قىلسىلا.

مايسىخان: قان يالاپ ئۈگەنگەن ئىت ھامان گوداڭغا قارايدۇ. (دەرغەزەپ

بىلەن قىلىچنى ئۇنىڭ يۈرىگىگە تەڭلەيدۇ). ئۆلۈم ئالدىدا بالىلىرىڭ

ئىسىڭىگە كىلىۋاتامدۇ؟ سەن بىزنى نەكويىلارغا سالىمىدىڭ؟ سەن ئۆلۈپ

كەتكەنلەرنىڭ بالا- چاقىسىغا رەھىم قىلغانىمىدىڭ؟

گۈلسارە: ئابدۇللا!

ئابدۇللا: (ئالاقزادىلىك ئىچىدە) خوش مەلىكەم! مەن....

گۈلسارە: سەن مۇناپىق سانسىز ئانىلارنى بالىلاردىن ئايرىدىڭ. بىگۇناھ

كىشلەرنىڭ جىنىغا زامىن بولدۇڭ.

ھەجەر: بىز سەنلەرگە يەر- زىمىن بەردۇق، بۇنىڭ ھىسابىغا سەن بىزگە

خورلۇق، تەڭسىزلىك ئېلىپ كەلدىڭ. نەچچە مىڭ يىللىق تارىخقا ئىگە

خەلقىمىزنىڭ ئىززەت- ھۆرمىتىنى يەرگە ئۇردۇڭ. بۇنىڭ قىساسىنى كىمىدىن

ئالىمىز؟

زەينەپ: ئابدۇللا! ئىززىتىنى بىلىمىگەننىڭ ئەدىۋىنى بىرىدىغان ۋاقىت

كەلدى (مايسىخانغا قاراپ) ھۆرمەتلىك سىڭلىم، بۇ مۇناپىقنى ئۆلتۈرۈپ

ئۇچتۇرپان خەلقنىڭ قىساسنى ئىلىشقا ئەمىر بەرگەيسىز.
ئابدۇللا: يا... ياق... باتۇرلار مەن سىلەرگە بەخت ئاتا قىلاي، مېنى
ئۆلتۈرمەڭلار! (مايسخان قىلىچنى يالىڭاچلاپ يىقىنىلىشىدۇ)
مايسخان: غالىپتىن بەخت تىلەش، كالىنىڭ مۆڭگۈزىدە گۈل ئۈندۈرۈشكە
ئوخشاش ئىش. بەختنى پەقەت (قىلىچنى ئۇنىڭ بوغۇزىغا تەڭلەپ)
مۇشۇنىڭدىنلا تاپىمىز.

قىزلار چۆرىدەپ كېلىپ ئابدۇللاغا قىلىچ تىقىدۇ، ئابدۇللا سەت ۋاقىرىغىنىچە
يەرگە يۇمۇلايدۇ، يىراقتىن كىلىۋاتقان قىلىچ - قالقان ئاۋازى كۈچىيىدۇ.
ھەجەر: سىڭلىم ئەھۋال جىددىيلەشتى. ئۇدۇل تەرىپىمىزدىن ناشتۇڭنىڭ
لەشكەرلىرى سەلدەك بېسىپ كىلىۋاتىدۇ.
مايسخان: گۈلسارە، زۆھرە!

گۈلسارە: {
خوش سەردار 1
زۆھرە:

مايسخان: سىلەر لەشكەر بېشىغا ئېيتىڭلار. شەرق تەرەپتىن قانلىق يول ئىچىپ،
قورشاۋنى بۆسۈپ چىقىشقا تەييارلانسۇن. مۇناپىق ئابدۇللانىڭ ئۆلۈگىنى
تاغدىن پەسكە قارىتىپ دومىلىتىۋېتىڭلار.

گۈلسارە: {
زۆھرە: {
بولىدۇ سەردار! (ئابدۇللانىڭ ئۆلۈگىنى ئېلىپ چىقىپ كىتىدۇ)
مايسخان: (مىزىغا قاراپ) تاغا، ئىنىمىزنى تاغنىڭ ئارقىسى بىلەن ئېلىپ
چۈشۈپ كېتىڭ. ئۇچتۇرپانلىقنىڭ نەسلى قۇرۇپ كەتمەسۇن. قانلىق
تارىخنىڭ تىرىك شاھىتلىرى بولۇپ قېلىڭلار. بىز سىلەرنىڭ ئارقاڭلاردىن
يىتىپ بارىمىز.

مىرزا رەھىم: ياق قىزىم. ئاخىرقى نەپسىمگىچە ياۋلار بىلەن جەڭ قىلىمەن.

سەلەردىن ئايرىلمايمەن.

مايسىخان: تاغا، قىزىڭىزنىڭ كۆڭلىنى چۈشىنىڭ. سىزنىڭ تاغدىن چۈشۈپ كىتىشىڭىزنى ئەمىر قىلىمەن. بۇ ئىنىم ئۇچتۇرپانلىقنىڭ كېيىنكى ئەۋلادى سىزگە ئامانەت!

مىرزا رەھىم: قىزىم، سەلەرگە خۇدايىم نۇسرەت ئاتا قىلسۇن. خوش! (تاغ ئۈستىگە چىقىدۇ).

مايسىخان: تاغا مەن بۇ تەۋەرۈك قىلىچى ئېنىم ئېلىغا تاپشۇرمىەن (قىلىچى ئېلىغا بېرىدۇ)

ئېلى: (قىلىچى ئېلىپ) رەھمەت ئاچا! مەن چوڭ بولغاندا سىزدەك باتۇر بولىمەن. خوشلىشىپ چىقىپ كىتىدۇ. سىرتتىن « تىز بولۇڭلار، كىم تۇتۇۋالسا ئەللىك سەر كۆمۈش ئىنئام بېرىلىدۇ » دىگەن ئاۋازلار كۈچىيىدۇ. قىزلار جىددىلىشىدۇ. گۈلسارە بىلەن زۆھرە يارىلانغان ھالدا كىرىپ كىلىدۇ.

گۈلسارە: ئەمىرىڭىزنى بىجا كەلتۈردۇق، جەنۇپ تەرەپتىنمۇ ياۋلار قىستاپ كەلدى. (زەينەپ يۈگۈرۈپ كىرىدۇ)

زەينەپ: شىمال تەرەپتىن قەشقەردىن ئەۋەتكەن ياللانىم لەشكەرلەر قىستاپ كەلدى.

مايسىخان: (قىزلارغا قاراپ)، ھازىر يۇرتىمىز ئۈچۈن ئۆلۈپ، غەيۇرلىغىمىزدىن شان-شەرەپ قالدۇرىدىغان پەيت. گۈلجامال، جەمىلە سەلەر مۇشۇ تاغ ئىغىزىنى ساقلاڭلار! قالغانلار مەن بىلەن بىرگە مېڭىڭلار.

قىزلار ئىككى تەرەپكە بۆلۈنۈپ چىقىپ كىتىدۇ. قىلىچ - قالقان ئاۋازلىرى كۈچىيىدۇ. بەش قىز بىلەن چېرىكلەر سەھنىنىڭ ئىككى تەرىپىدىن قىلىچلىشىپ كىرىپ كىلىدۇ. سەھنە ئىچىدە بىر نەچچە چېرىك يىقىلىدۇ. سەھنىدە چېرىكلەر كۆپىيىدۇ. بۇلار يەتتە قىزنى سەھنىنىڭ ئارخىزىغا قىستايدۇ. ئارقىدىن يېتىشىپ كەلگەن ناشتۇڭ لەشكەرلەرگە ۋاقىرايدۇ.

ناشتۇڭ: تىرىك تۇتۇلسۇن، قاقۇرۇپ قويۇلمىسۇن! (مایىسخانغا قاراپ تەكەببۇرانە قىياپەتتە) ھا...ھا...سزىلەر تەسلىم بولسا، باش ئەگسە خان ھەزرىتى سىلەرنى كېنىزەك قىلىسۇن. (مایىسخان گۈلسارە بىلەن زەينەپكە بۇيرۇق قىلدۇ).

مايىسخان: گۈلسارە، زەينەپ سىلەر زۆھرە بىلەن ھەجەرنى يۆلەڭلار، بىرگە ماڭايلى. (قىزلار بىر- بىرىنى يۆلىشىپ مایىسخاننىڭ ئەتراپىدا تۇرىدۇ. ساۋۇت يىتىپ كىلدۇ)

ساۋۇت: ھە، ئەمدى بولمىدى قىزلىرىم، توۋا گۇنانى يەپتۇ دىگەن گەپ بار. دەرھال قورال تاپشۇرۇپ، خان ئاللىرىغا ساداقەت بىلدۈرۈڭلار! مایىسخان: (غالبانە قىياپەتتە قىزلارغا قاراپ) قېنى قىزلار قىلىچىڭلارنى چىقىرىپ ئۇلارنىڭ تاپشۇرۇۋېلىشىنى كۈتۈڭلار. (چېرىكلەرگە قاراپ) قېنى تاپشۇرۇۋېلىڭلار!

يۈز بېشى: سادىق مۇسۇلمان، قېنى مەرھەمەت! ساۋۇت: قېنى مەن تاپشۇرۇۋالاي! (ساۋۇت شاپاشلاپ مایىسخاننىڭ ئالدىغا بېرىپ قىلىچقا قولىنى سۇنۇشى بىلەن مایىسخان قىلىچىنى ساۋۇتنىڭ قورسىقىغا تىقىدۇ.)

مايىسخان: قىزلار تاغ ئۈستىگە چىقىڭلار! (ناشتۇڭ قىلىچىنى كۆتىرىپ مایىسخانغا ئېتىلىدۇ، ئەمما يىقىنلىشالمايدۇ)

ناشتۇڭ: چېرىك !

چېرىك: بار!

ناشتۇڭ: بېرىپ ئاگۈي جاناپلىرىغا ئېيت! بۇ چوققىنى زەمبىرەك بىلەن تۈپ-تۈز قىلىۋەتسۇن!

سىرىتتىن تۈپ-زەمبىرەكلەرنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ. سەھنە ئىس- تۈتۈك ئىچىدە قالىدۇ.

قىزلار :

ئەلۋىدا مۆلجەرتىغىنىڭ ھەر گىياسى ئەلۋىدا
بۇ ئەزىز ئۇچتۇرپىنىمنىڭ تاغ-دالاسى ئەلۋىدا
مايسخان تاغ چوققىسىدىن ئۆزىنى پەسكە تاشلايدۇ. قالغان قىز نەۋكەرلىرىمۇ
بىر-بىرىنى يۆلەپ ئۆزلىرىنى پەسكە تاشلايدۇ. سەھنە قاراڭغۇلىشىپ، يەتتە قىز
ئۆزلىرىنى تاشلىغان يەردىن تاشلىغان يەردىن كۈچلۈك گۈلخان كۆتىرىلىپ،
چېرىكلەرنىڭ ھەممىسى سەھنىدە يېتىپ قالىدۇ. ئارقىدىن سەھنە يورۇپ
چېرىكلەرنىڭ ئۈستىنى تۇمان بېسىپ قىزىل ھەسەن-ھۈسەن نۇرلىرى بىلەن تاغ
چوققىسى يېنىدىن رەخمىتۇللا بەگ، ئەسمىتۇللا بەگ، يەتتە قىز ئاستا-ئاستا
كۆتىرىلىپ چىقىدۇ. ئارقىدىن كۈچلۈك ئاكورتلۇق خور ياڭرايدۇ.

خـور

گۈزەل خانىتەڭرى باغرىدا ئۇنتۇلماس خاتىرە قالدى،
باھادىر قېنىدىن رەڭدار بىزەلگەن مەنزىرە قالدى.
شەرەپ تارىخ يېتىگە زەر بىلەن ئۆڭمەس پۈتۈلگەچكە،
ئۇنىڭ ھەر بىر قۇرىدىن ياش يۈرەككە خاتىرە قالدى.

(پەردە چۈشىدۇ)

(بۇ ئەسەر شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى تەرىپىدىن 1985-يىلى 3-ئايدا نەشر
قىلىنغان « مۆلجەرتاغ بورانلىرى » ناملىق دراممىلار توپلىمىدىن ئېلىندى.)

يەتتە قىزنىڭ شەنىگە ئاتاپ

ۋىسال ئىزدەپ بىر كۈنى ئويغا يېتىپ
 كۆرۈپتىمەن ئۇ قىزلارنى ئويغا يېتىپ
 ھايھات! قاراڭ! باشدا تاجى رەۋەن
 يەتتىلىسى شەمشادىتەك، زەپمۇ لەۋەن
 جىمى ئىقلىم پەرىسىنىڭ باشى ئىكەن
 «توققۇز بۇلاق» سۇلىرى ياشى ئىكەن
 قىيغان قەلەم قاشلىرى، چولپان كۆزى
 نۇرلىرىدىن بولغۇسى تۈن كۈندۈزى
 سۇمبۇل مىسال چاچلىرى تال-تال كېلۇر
 ھەر بىرىنىڭ مەڭزىدە بىر خال كېلۇر

2

كىرىپىكلىرى ئوقىيادەك ئويىناپ كېلۇر
 ئىشقى ئاتەش يۈرەكنى بويلاپ كېلۇر
 ئېغىزلىرى ئويماقتەك، لېۋى غۇنچە
 قايسى غۇنچە قىزارغان زادى شۇنچە؟
 كېنىزەكلەر ئارقىدا سەپ-سەپ تۇرار
 شۇ بۇ قىزلار شاھىغا بەزمە قۇرار
 چىشى ئاپئاق سەدەپتەك پار-پار كېلۇر
 بۇ پەرىنى سۆيگىلى مىڭ يار كېلۇر
 چۈچۈپقىنا ئويغانسام چۈشۈم ئىكەن
 قانات قاققان چىن ئارزۇ قۇشۇم ئىكەن
 شۇندىن بىرى ئاتلاندىم دىدار ئىزدەپ
 ئاھ ئۇرارمەن كۆزلىرى خۇمار ئىزدەپ

3

تونۇشايلى يەتتە قىز ئىسمى بىلەن
 گۈلگۈن رەڭلىك، يالقۇنلۇق جىسمى بىلەن
 قىز سەردارى مايسىخان تولۇن ئايدۇر
 بەستى چىنار، شوخلۇقى قۇلۇن ئايدۇر
 لالە كىرىپىك كۆزلىرى قارىتقاتتۇر
 بۇ ماكاندا تىڭى يوق پەرىزاتتۇر
 چۈشۈمدىكى پەرىنىڭ ئۆزى شۇدۇر
 ئېغىزلىرى ، لەۋلىرى ، كۆزى شۇدۇر
 ماڭسا- تۇرسا ھەمراھىدۇر ساۋاقداشلار
 ئۆزى ئوخشاش سۇمبۇل چاچ- قەلەم قاشلار

4

ئۇ راستىنلا ئوت يۈرەك شائىر قىزدۇر
 ئۇسۇلغىمۇ ئاجايىپ ماھىر قىزدۇر
 بۇلبۇل پەرى ھاجىتىم چۈشتى ساڭا
 تىلىم چولتا، كۆپ ياردەم بەرگىن ماڭا
 ناۋا قىلغىن مائىسەمنى ئايلانغانچە
 تاپالمىدىم لايىق سۆز ئامال قانچە؟
 ئاپتاپتىنمۇ ئىللىقتۇر مېھرى ئۇنىڭ
 ئالەمدىنمۇ كەڭرىدۇر زېھنى ئۇنىڭ
 يا جىسمىنى سۈت بىلەن يۇغۇرغانمۇ؟
 پىراغىنى ئىپاردا سۇغارغانمۇ؟
 ئايىنى ئادەم تۇغامدۇ بۇ جاھاندا
 ئاي يۈزىدە داغى بار ئاندا- ساندا

5

شۇنچە كۆركەم يازار ئۇ ھۆسن خەتنى
 خەتتاتلىققا باغلىغاچ مۇھەببەتنى
 كۆرۈپ قالسا ۋەسلىنى شاھزادىلەر
 تائام يېمەي ئۇرغۇسى پەريادىلەر...
 ئۇندىن قالسا دىلبەرنىڭ دىلى يۇمشاق
 خۇددى بۇلبۇل ، شائىرە تىلى يۇمشاق
 گۈلدىن گۈزەل ھۆسۈندە دىلبەر ئاتلىق
 غەمكىن بۇلبۇل بىر كۆرسە تاپار شادلىق
 پەرھاد كۆرسە شېرىننىڭ ئۆزى دەرلەر
 ياقۇت كۆزلۈك ئۈزۈكنىڭ كۆزى دەرلەر

6

قىزلار ئىچرە غۇنچە قىز بىر جاناندۇر
 كۆرۈپ قالسا ئاشىقلار باغرى قاندۇر
 ناخشا ئېيتسا زېمىننى زىل - زىل قىلۇر
 تۈمەنلىگەن بۇلبۇلنى خىجىل قىلۇر
 باغدا بۇلبۇل سايىرىماس گۈل بولمىسا
 گۈلدىن ئۆزلۈك گۈل چىراي قەمبەرنىسا
 بويى زىلۋا، قاشلىرى بەرگى قىياق
 ئۇسۇل ئۈچۈن باغلىغان ئۇ ئىشتىياق
 يەتتە قىزنىڭ ئىچىدە زۆھراسى بار
 جاننى ئالۇر قاشنىڭ ئوقىياسى بار

7

مەڭنى قىزىل قەشقەرنىڭ ئانارىدەك
 جىسمى گۈلدۈر بەشكېرەم باھارىدەك

چالسا تەمبۇر قاشغا بۇلبۇل كېلۇر
سەنەم تارتىپ ھەر قېتىم مىڭ گۈل كېلۇر
قانداق تەسۋىر ئېتەيكىم گۈلئايىمنى
ئۆزى خۇشخۇي قوي كۆزلۈك مۇلايىمنى
شۇنچە نەپىس گۈل چېكەر كەشتىلەرگە
چىقسا گۈلدەك كۆرۈنەر رەستىلەرگە
خېجىل قىلۇر گۈللەرنى ۋەسلى ئۇنىڭ
گۈلدىن ئۆزلۈك گۈلىمكىن نەسلى ئۇنىڭ

8

قۇياشمىكىن ئايىمكىن ئەختەرنىسا
تۈن قاراڭغۇ بولغۇسى ئۇ بولمىسا
زەپ ياراشقان مەڭزىگە زىناقلىرى
شامالدىنمۇ ئىتتىك ئاياقلىرى
ئات ئۈستىدە كۆرسىتىپ ماھارەتنى
ھەر يۈرەكتە ئۇرغۇتار جاسارەتنى
ئوقيا، قىلىچ، شەمشەردە مەشىق قىلۇر
بۇرۇن بولغان جەڭلەرنى تەتقىق قىلۇر

ئىبراھىم قۇرباننىڭ « يەتتە قىزلىرىم » داستانىدىن ئېلىنغان بۇ پارچىلار
ئۇچتۇرپاندىكى « يەتتە قىزلىرىم » خاتىرە سارىيى (ئەسلى قانداق
ئاتىلىدىغانلىقىنى بىلىمىگەچكە شۇنداق دەپ ئاتاپ قويدۇم) غا ھۆسنىخەت قىلىپ
يېزىلغان ئىكەن. يازدا خىزمەتداشلىرىم جەنۇپقا ساياھەتكە بارغاندا سۈرەتكە
تارتىۋېلىپتىكەن. بۇ پارچىلارنى مۇشۇ جايغا قىستۇرسام مۇۋاپىق بولغۇدەك دەپ
ئويلاپ قوشۇپ قويدۇم.

ئامەتنىڭ چاقچىقى

(كومىدىيىلىك فىلىم)

ئاپتۇرى: كامال ئالىم

كومپيۇتېرغا كىرگۈزگۈچى: ئابرال

فېلىمىدىكى پېرسوناژلار:

1. نۇرمەمەت - كەمىستىلگەن ئىسمى نۇرەك، كەمىستىلگەن لەقىمى چوقەي، پادىچى.
2. گۈلسۈم - ئاق كۆڭۈل يىزا ئايالى، نۇرمەمەتنىڭ ئايالى.
3. جۈرئەت، ئەكبەر - نۇرمەمەتنىڭ بالىلىرى.
4. ياسىن - تەمبەل كەلگەن، قىسقا بۇرۇت قويغان ئادەم، نۇرمەمەتنىڭ شىرىكى، سانىيەنىڭ ئاشنىسى.
5. ئالىم - ئورۇق، ئىگىز. نۇرمەمەتنىڭ ھەمراھى.
6. سانىيە - نۇرمەمەتنىڭ قانۇنسىز ئايالى، سەتەڭ.
7. يىزا باشلىقى، كەنت باشلىقى ۋە باشقا ئادەملەر.

1- كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى مەلۇم يىزا.

ھايدا كالاڭنى! دىگەن ئاۋاز بىلەن تەڭ مەلۇم يىزىنىڭ كونا قىياپىتى كۆرسۈتۈلىدۇ. ھايدا كالاڭنى! ھەرخىل دارۋازىلاردىن چوڭ- كىچىك كالىلارنى ھەيدەپ چىقىۋاتقان ئەر- ئاياللار كۆرۈنىدۇ. پۇتغا كونىراپ كەتكەن سىرىق چوقەي كىيگەن، بىشىغا ئۆڭۈپ كەتكەن قىزىل دوپپا كىيگەن چاچ - ساقاللىرى ئۆسۈپ كەتكەن، يىشى ئوتتۇزىلاردىن ئاشقان بىر ئادەم ھايدا كالاڭنى! دىگىنىچە بىر قولىدا پادىچى تايىقى تۇتقان ھالدا بىرقانچە كالىنى ھايداپ ئىكرانغا يىقىنىلىشىدۇ. ھايدا كالاڭنى! كالىلارنىڭ مۆرەشلىرى، ئىتلارنىڭ قاۋاشلىرى ئاڭلىنىدۇ.

چىرايلىق ياسالغان بىر دارۋازىدىن بىر چوكان كالىسىنى ھايداپ چىقىدۇ. ۋە پادىچىغا قاراپ :

چوكان:- ھوي نۇرەك، تۇنۇگۈن كالامنى ئىمىپ ئالدىڭمۇ نىمە؟ قورسۇقنىغا قارىسام داردىيىپ كىتىپتۇ، يىلىنىغا قارىسام سۈزمە خالتىدەك. دەيدۇ.

نۇرمەمەت: ھە تۇنۇگۈن ئىرىڭىز بىرىپتىكەن «ئوتتۇز يىلدىن بىرى تاي، تاي بولۇپ كىلىۋاتىمەن، قانداق قىلىسام ئات بولارمەن» دىدى. مەن «كالاڭنى ئەمگەن» دىسەم تازا بىر ئىمىپ ئالدى. ئاخشام ئاتتەك ئۆيگە كىرگەندۇ. دەپ ئايالغا جاۋاپ بىرىدۇ پادىچى ۋە ئۆزىمۇ كۈلىدۇ. - ھا ھا ھا...

چوكان:- ھوي تىلىڭگە مەرەز چىققۇر نۇرەك چوقەي. چوكان بويىنى سىلكىپ قوراغا كىرىپ كىتىدۇ.

يەنە بىر دارۋازىدىن بىر بۇۋاي كالىسىنى ھايداپ چىقىدۇ.

نۇرمەمەت: -ئەسسالامۇ -ئەلەيكۇم سادىققا. پادىچى سالام بىرىدۇ.
سادىق بۇۋاي:-ۋە ئەلەيكۇم ئەسسالام! ھە نۇرمەمەت كالىلار ياخشى تويۇپ
كىلىۋاتىدۇ جۇمۇ. ھەدەڭ سىنىڭ ياخشى گىپىڭنى قىلىدۇ. مۇنۇ مايلىق توغاچنى
ھەدەڭ بەردى. دىگەچ بىر توقاچنى نۇرمەمەتكە بىرىدۇ. سادىق دىگەن ئادەم.
نۇرمەمەت:-رەھمەت سادىققا. دىگىنىچە پادىچى توغاچنى بويىنىغا ئىسۋالغان لاتا
سومكىسىغا سالىدۇ. ھايدا كالاڭنى!

2- كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى شۇ يىزىنىڭ ئەتراپىدىكى ساسلىق.
قۇمۇشلۇق، يۇلغۇنلۇق ئاندا -ساندا يوغان كىچىك قارىغاچ ۋە سۆگەتلەر بەزەن
ساسلىقلار ئۇلارنىڭ ئارىسىدىكى بوشلۇقلاردا بىردىن ئىككىدىن ئوتلاپ يۈرگەن
كالىلار كۆرۈنىدۇ. پادىچى نۇرمەمەت بىر قىرى قار ياغاچنىڭ سايىسىدا پۇتلىرىنى
مىنگەشتۈرۈپ ئىككى قولىنى بىشىنىڭ ئاستىغا قويۇپ قانداقتۇر بىر ناخشىنى
غىڭشىپ ئىيتماقتا. كاككۇكلارنىڭ ئاۋازى ۋە ئارلاپ كالىلارنىڭ مۆرىگەن ئاۋازلىرى
ئاڭلىنىدۇ. شۇ ئارلىقتا ئىشەك مىنگەن ئون ياشلار ئۆپچۆرىسىدىكى بىر ئوغۇل بالا
پادىچىنىڭ يىنىغا يىقىنلىشىدۇ ۋە

بالا(جۈرئەت):- دادا، دادا دىگىنىچە ئىشەكتىن چۈشۈدۇ.

نۇرمەمەت: -ھە نىمە دەيسەن. دەپ نۇرمەمەت بىشىنى كۆتۈرىدۇ.
جۈرئەت:-مىنى ئاپام ئەۋەتتى ۋەلىكامنىڭ بىر كۈنلۈك لايچىلىقى باركەن
قارىشۋەتسۇن دەيدۇ. پۇلى نەقكەن. ئۆيدە ماي، تۇز تۈگەپتۇ. مەن پادىغا قاراپ
تۇرغۇدەكمەن. سەن ۋەلىكامنىڭ ئىشىنى قىلغۇدەكسەن. دەيدۇ بالا.
پادىچى ئىرىنچەكلىك بىلەن غۇدۇڭشىغىنىچە ئورنۇدۇن تۇرۇدۇ .

نۇرمە مەت:- يا ئاللا ، ماي، گۆش، تۈزدىگە نەرقاچان تەل بولار، باللىرىمنىڭ ئەڭلى يوق، ئەلگەكنى تاپسام تەڭنە يوق دەپ، خەققە مالاي بولۇپ ئۆتەرمىزمۇ. دىگىنىچە بالا مىنىپ كەلگەن ئىشەكنى مىنىپ سارلىق ، قۇمۇشلۇقلار ئارىسىنى ئارلاپ كىتىپ قالىدۇ. بالا قولىدا تايىقنى تۇتقان ھالدا كالىلار تەرەپكە ماڭىدۇ. ھۇ، چۇ ، بالىنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.

3- كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز ، ئورنى شۇ يىزىنىڭ مەلۇم كوچىسى.

نۇرمە مەت پادىچى كەڭلىكى 3،4 مېتىر، ئۇزۇنلۇقى 5،6 مېتىر كىلىدىغان ئورەك ئىچىدە لاي ئەتمەكتە. پۈتۈن بەدىنى قارا لايغا مىلەنگەن ، ئادەم تۇنۇغىسىز ھالدا.

شۇ ئارلىقتا موتۇسكىلىت مىنىپ قارا كۆز ئەينەك تاقاپ يۇقۇردا ئىسمى ئاتالغان ۋەلى دىگەن 25 ياشلار ئەتراپىدىكى يىگىت يىتىپ كىلىدۇ ۋە ئورەكتىن يىراق ئورۇندا توختايدۇ. موتۇسكىلىتتىن چۈشمەي تۇرۇپ،

ۋەلى: پاپا-پاپا مانا ئەمدى نۇرەك چوقەينىڭ ئۆزى بويسەن، چوقەي دىگەنمۇ ياخشى نەرسە جۇمۇ، سەن لاتىسىدىنمۇ يا تىرىسىدىنمۇ؟

ھا ھاھا... ۋەلى نۇرمە مەتنى شاڭخۇ قىلغاچ موتۇسكىلىتتىن چۈشۈپ ئىككى قولىنى بىقىنىغا تىرەپ تۇرۇدۇ.

پادىچى نۇرمە مەت ھارغىن ھالدا يەنىلا ئۆز ئىشى بىلەن بولىدۇ.

ۋەلى: ئەتە يەنە بىر كۈن ئىشلەۋەت قانداق؟ دەيدۇ ۋەلى.

نۇرمە مەت: پۇلچۇ؟ دەيدۇ نۇرمە مەت پادىچى لاي ئاغزىنى لاي كۆيىنىكىنىڭ ئىچى تەرىپى بىلەن ئىتقاچ.

ۋەلى: ھوي گەپ چوڭغۇ، ئورۇق كالىنىڭ پوقى يوغان دەپ ئاغزىڭ پۇلغا يۈگرەپ

قايتىغۇ، كانىيىڭغا 15 سوم كىرىپ كەتتى جۇمۇ چوقەيكا غىڭ قىلماي ئىشلەۋىرىڭ. دىگىنىچە ۋەلى موتۇسكىلىتنى مىنىپ كۆرەڭلىك بىلەن توپا تۈزۈتۈپ كىتىپ قالىدۇ. ئۆرەك ئىچىدە كەتمىگە تايىنىپ بىر لاي ئادەم قالىدۇ.

4- كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى شۇ يىزا نۇرمە مەت پادىچىنىڭ ئۆيى.

مەھەللىنىڭ چىتىگىرەك جايلاشقان دارۋازلىرى تالدىن توقۇلغان، كۈنراپ كەتكەن ئىككى ئىغىز تام ئۆي، ئالدى قۇمۇش بىلەن توقۇلغان يازلىق چايخانا. قورا ئىچىدە بولۇشقا ئۆسكەن 4، 5 تۈپ ئۈرۈك ۋە ئالما، بىر تەرىپى ئۆرۈلۈپ كىتىپ تىرەك قويۇلغان ئىشەك ۋە كالا ئىغلى كۆرۈنىدۇ. چايخانىدا نۇرمە مەت پادىچى بىلەن ئايالى گۈلسۈم چاي ئىچىپ ئولتۇرغان بولىدۇ. گۈلسۈم سۆزلىمەكتە.

گۈلسۈم: - جۇرئەتنى پادىچىلىققا ياردىمى بولار دەپ مەكتەپتىن چىقىرىۋالدىق، ئەمدى كىچىگىنى قانداق قىلىمىز، پۇل بولمىسا قانداق ئوقۇتىمىز، پادىچىلىقتىن تاپقان پۇل كانايىدىن ئاشمايۋاتىدۇ. ياكى يىرىمىزنى تىرەلمەيۋاتىمىز. نىمە؟ قەرر؟ نىمە قەرر خۇيما تويىدىغۇ بۇ قەرزىدىن. مۇشۇنداق ئۆتۈرىمىزمۇ. ئۆيىنىڭ ئەھۋالى مانا بۇ. گۈلسۈم قولى بىلەن كۈنراپ كەتكەن ئۆيىنى كۆرسىتىدۇ.

نۇرمە مەت: - مەن قانداق قىلىمەن ئەمىسە. نۇرمە مەت خوتۇنىغا ۋاقىرايدۇ. بىرسىنى بۇلايمۇ؟ يا ئوغۇرلۇق قىلايمۇ؟

نۇرمە مەت: - سىزنى ئۇنداق قىلىڭ دىمىدىم، باشقىلار ئۇنداق - مۇنداق ئىشلانى قىلىپ يىلدىن-يىلغا بېيىپ قالدى. كالا باقىمەن دەپلا يۇرمەي باشقىچە بىرەر ئىشنى ئويلىۋېتىپ كۆرمەيلىمۇ دەيمىنا. دەيدۇ گۈلسۈم.

نۇرمە مەت: - ھازىرچە ئۆلۈپ قالىدۇقۇ، يالغۇز بىزلىمۇ، شۇكىرى دە خوتۇن. ئىش

قىلىپ موراڭدىن ئىس چىقىپ تۇرۇدۇغۇ. دەيدۇ نۇرمەمەت ۋە ئورنىدىن تۇرۇپ
كوچىغا ماڭىدۇ. سەككىزلىرىگە كىرىپ قالغان بىر بالا سومكىسىنى مايماق ئىسىپ
قوراغا كىرىپ كىلىدۇ ۋە —چىيىمنى چاققان بەر ئاپا، ئاكامنىڭ يىنىغا پادىغا
بارىمەن دىگىنىچە سومكىسىنى جوزا تۈۋىگە پىقىرتىپ تاشلاپ جوزىغا كىلىپ
ئولتۇرىدۇ. جوزا ئاستىدىكى موشۇك بالىنىڭ سومكىسىنى سۆرىگىنىچە جوزا ئاستىغا
كىرىپ كىتىدۇ.

5- كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى شۇ يىزا.

يىزىنىڭ تۆت كوچا ئىغىزى مەلۇم تام دۇكان. ئاندا — مۇندا ئادەملەر سودا
قىلىپ كەتمەكتە. دۇكان ئالدىدىكى ياغاچ سايىسىدا دۇكاننىڭ تىمىنى يۆلەپ
ئولتۇرۇپ بىر قانچە قىرى — ياش قىزغىن پاراڭ
قىلىشماقتا. موخۇركا چەكمەكتە.

1- ئادەم (ئىكراندا زاكىر لەقىمى موشۇك دىگەن خەت كۆرىنىدۇ): - ئامرىكا
زوڭتۇڭى رىگان دىگەننى ئەرتىس دەيدىغۇ؟
2- ئادەم (ئىكراندا بارات لەقىمى تاي دىگەن خەت كۆرىنىدۇ): - بۇرۇن
ئەرتىس بوپتىكەن.

1- ئادەم: - نىمە بولسا بولدى زادى ئەرتىس بوپتىكەنغۇ؟

3- ئادەم: - پۇل بولسا سەنمۇ زوڭتۇڭ بولالايسىەن. لىكىن سەن
جوزىنىڭ ئاستىغا زوڭتۇڭ بولساڭ بولىدۇدە.

3- ئادەم: - چاشقانلارغا دەڭلار. ھا ھا... كۈلكە.

4- ئادەم: - ساچىر خانىمنى دەڭلار، ئايال تۇرۇپ نى نى ئىشلارنى
قىلىۋاتىدۇ جۇمۇ.

2-ئادەم: -شۇنداق خوتۇنلاردىن ئىلىۋالسا ئادەم.پاھ-پاھ..

1- ئادەم: -ئۇغۇ شۇنداق لىكىن سىنىڭ يىشىڭ توشىمىغان تاي تۇرساڭ. ساچىر

خانم مىنىۋالسا كۆتۈرەم بولۇپ قالساڭ جۇمۇ.ھاھاھا...كۈلكە

شۇ ئارلىقتا ئۆزىچە غىشىپ نورەك چوقەي چالا مەس بۇلارنىڭ يىنىغا كىلىدۇ ۋە تىلىنى چايناپ.

نۇرمەمەت:- ئەسسالامۇ ئەلەيكمۇ.دەيدۇ مەس ھالدا لىشىپ.

1-ئادەم:-ھوي نۇرمەمەتتۇ بۇ.ئويناپ قويۇپسىلەر دە.دەيدۇ 1-ئادەم.

نۇرمەمەت:-ئاغىنىلەر يولۇقۇپ قىلىپ ئاز-تولاقىۋالدۇق.دەيدۇ نۇرمەمەت ئالدى كەينىگە مىڭىپ.

5- ئادەم(ئىكراندا قادىر لەقىمى ئەزمە دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ): ئاغىنىڭ كۆپۈك

قايناپ كىتىپتۇ.ھاراق ئىچمەي ساسلىقتا كالا ئەمدىمۇ نىمە؟ھاھاھا....كۈلكە.

نۇرمەمەت:-كالا دىگەننى ئىمەلىگەن ئادەم ئىمىدۇ.سەندەك ئەزىملەر ئەمسە ئاغىنىڭداسۇت قىتق بولۇپ قالىدۇ جۇمۇ.دەيدۇنۇرمەمەت ئىككى قولى بىلەن تىزىنى ئۇرۇپ تۇرۇپ كۈلۈپ،باشقىلارمۇ كۈلىدۇ.

1-ئادەم: -پاھ-پاھ نۇرمەمەت تازا ئىچىلىپسەن بۈگۈن گۈلسۈم خوشاللىقىدا ئۇخلىماي چىقىدىكەندە ھاھاھا....

نۇرمەمەت ئوڭ قولىنى كۆتۈرۈپ ،

نۇرمەمەت: - كەتتۇق ئەمسە .دىگىنىچە يەنە خىشىپ ناخشائېيتىپ دەلدەڭلىگىنىچە كىتىپ قالىدۇ.

6-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز،ئورنى 2-كۆرۈنۈشتىكى پادا باقىدىغان ساسلىق.

كالىلار بىردىن- ئىككىدىن ئوتلىماقتا نۇرمەمەت يەنلا ھىلىقى ياغاچنىڭ

سايسىدا دەم ئېلىپ ياتماقتا. شۇ ئارلىقتا موتۇسكىلىتنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ ۋە يېتىپ كېلىدۇ. قارا كۆز ئەينەك تاقىغان ۋەلى موتۇسكىلىتىدىن چۈشمەي تۇرۇپ ۋەلى: - ھوي نۆرەككا بىر ئىلان تۇتۇپ بەرسەڭ بولاتتى. شەھەردىن تۇققانلار چىقىپتۇ، دورا قىلغۇدەك. دەيدۇ.

نۇرمەمەت: - قانچە بىرىسەن. دەيدۇ نۇرمەمەت قارىغاچ سايسىدا ئولتۇرغان ھالدا. ۋەلى: - بەش سوم بىرىمەن. ۋەلى بەش بارمىقى بىلەن نۇرمەمەتكە كۆرسىتىدۇ. نۇرمەمەت: - ئون سوم بەر. دەيدۇ نۇرمەمەت.

ۋەلى: - نىمە دەيدۇ مۇنۇ چوقاي. تۇتساڭ تۇت تۇتساڭ تۇتتىدىغان ئادەم جىق جۇمۇ. ھالىڭغا بىقپ ھال تات، خالتاڭغا قاراپ ئۇن تات دەپ ئۆزەڭنى ساتسا ئون سومغا ئالمايدۇ. مۇنۇ موتۇنى مىنىپ ئالدىڭغا ئالايەن كەلدۇق جۇمۇ. مە پۇلۇڭنى ئال. ۋەلى شۇ گەپلەرنى قىلغاچ بەش سوم پۇلنى نۇرمەمەتنىڭ ئالدىغا تاشلاپ بىرىپ ساسلىقتا موتۇسكىلىتنىڭ ئاۋازىنى ياڭرىتىپ كىتىپ قالىدۇ. ياغاچ تۈۋىدە نۇرمەمەت ئىككى پۇتنىڭ ئارلىغىدىكى 5 سوم پۇلغا قارىغىنىچە قالىدۇ.

7-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ئورنى يۇقارقى سارلىق.

نۇرمەمەت ساسلىق، چىغلىق، دۆڭلۈكلەرنى قوللىدىكى تايلاق بىلەن ئاخشۇرۇپ ئىلان ئىزدەمەكتە. تۇيۇقسىز بىر ئىلان ئۇچراپ قالىدۇ. نۇرمەمەت ئىلانى تايلاق بىلەن ئۇرۇدۇ. لېكىن ئىلان قىچىپ كىتىپ، ئىگىزەك بىر يارنىڭ تۆشۈگىگە كىرىپ كىتىدۇ. نۇرمەمەت تايىقى بىلەن تۆشۈكنى كولاشقا باشلايدۇ. نۇرمەمەتنىڭ تايىقى بىر نىمىگە تەككەندەك بولۇدۇ. نۇرمەمەت تۆشۈكنى داۋاملىق كولاپ چوڭايتىدۇ. ئاخىرىدا نۇرمەمەت تۆشۈك ئىچىدىن كىچىكرەك بىر كۆزنى ئىككى

قولى بىلەن تۇتۇپ ئالدىغا ئېلىپ چىقىدۇ. ئىكراندا كوزا تولۇق كۆرۈنىدۇ. كوزىنىڭ ئاغزى توپا بىلەن توشۇپ كەتكەن بولۇپ، نۇرمە مەت قىزىققان ھالدا كوزىنى يەرگە دۈم قىلىدۇ. كوزا ئىچىدىن باشتا توپا تۆكۈلۈپ ئاخىرىدا ئوندىن ئارتۇق زىچچە ئالتۇن ۋە بىرقانچە ئون ئالتۇن تىللا يەرگە چۈشۈدۇ. نۇرمە مەت چۆچۈپ كىتىدۇ. ئەتراپقا قارايدۇ. ھودۇقىدۇ. - يائىلا، بۇ نىمە كارامەت. دىگىنىچە ياقىسىنى تۇتىدۇ. شۇ ئارلىقتا نۇرمە مەتتىن ئانچە يىراق بولمىغان جايدا ئۈستىگە ئوخشاش پىرىجە كىيگەن، ئوخشاش سەللە يۆگىگەن قوللىرىدا ئوخشاش داپ تۇتقان ئىككى بالا پەيدا بولىدۇ ۋە داپنى چىلىپ ناخشا ئېتىدۇ.

ھەي نۇرمە مەت نۇرمە مەت ،

ئامەت تاپتىڭ، پۇل تاپتىڭ.

ئەندى قانداق قىلارسەن،

قىينالماستىن يول تاپتىڭ.

ئەندى قانداق قىلارسەن،

قايسى يولدا ماڭارسەن.

تۇتالمىساڭ ئامەتنى ،

چوقاي بولۇپ قالارسەن.

بالىلار غايىپ بولىدۇ.

نۇرمە مەت ئولتۇرغىنىچە ئالتۇن تىللارغا قاراپ قالىدۇ.

8-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز. ئورنى مەلۇم شەھەر.

بازار ئىچى مەلۇم كاۋاپچىنىڭ دۇكان ئالدى. بىر ئۈستەلدە نۇرمە مەت قىسقا بۇرۇت قويغان ياسىن ۋە ئورۇق ئىگىز ئالىم دىگەن ئادەملەر بىلەن كاۋاپ يەپ ھاراق

ئىچمەكتە.

ياسىن :-دېمەمسەن نۇرمەمەت بىر گىپىم بار دەپ بىزنى بۇيەرگە باشلاپ كەلدىڭ سارالىق.دەيدۇ.

ئالىم :-ھە شۇنداق گىپىڭنى قىلمامسەن ؟بۇلە.دەيدۇ.

نۇرمەمەت :-ھىچكىمگە دېمەيمىز دەپ قول بىرىپ قەسەم قىلىش.دەيدۇ.

ئالىم ياسىنلار قول بىرىپ قەسەم قىلدۇ.

نۇرمەمەت :- ئىلان قوغلاپ بىر تۆشۈكنىڭ ئىچىدىن بىر كوزا ئالتۇن تىپىۋالدىم.دەيدۇ.

ئالىم ۋە ياسىن: راستما ؟دەيدۇ ھودۇقۇشۇپ.نۇرمەمەت بىر تال ئالتۇننى كۆرسىتىدۇ

ئالىم ياسىنلارنىڭ كۆزلىرى يوغىناپ چىقىپ كەتكەندەك بولۇپ ھودۇقۇپ قورققانداك بولۇشۇدۇ.

ياسىن :-بىرىڭىگە دېدىڭمۇ؟دەيدۇ.

نۇرمەمەت :-ياق.

ئالىم :-خوتۇنۇڭغا ئېيتىڭمۇ؟

نۇرمەمەت :-نېمە قىلارنى بىلەلمەي سىلەرنى ئىزلەپ كەلگەن.

ياسىن :-خوتۇنۇڭغا دېمەي توغرا قىپسەن.خوتۇن دىگەننىڭ چىچى ئۇزۇن ئەقلى

قىسقا ،بىرىڭىگە دەپلا قويسا ،تاپقان نېمەڭنى ھۆكىمەت ئىلىپ كىتىدۇ جۇمۇ؟

ئالىم :-مانا مەن ئالتۇنۇڭنى سۇ قىلىپ بىرىمەن.دەپ نۇرمەمەتنىڭ دۈمبىسىگە ئۇرۇدۇ.

ياسىن :-قورقما، ئاغزىڭنى مەھكەم تۇت بىز سىنى يولغا باشلايمىز.ئەكەل قولۇڭنى

پۇل سەندىن، ھەركەت بىزدىن بىر-بىرىمىزدىن ھەرگىز ئايرىلمايمىز.دەيدۇ.

نۇرمە مەت ، ياسىن ، ئالىملار قول بىرىپ قەسەم قىلىشىدۇ.

9-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز. ئورنى نۇرمە مەت پادىچىنىڭ ئۆيى.

چايخانا نۇرمە مەت بىشىغا بىر تال ياستۇقنى قويۇپ، ئوڭدا يىتىپ موخۇركا چەكمەكتە. ھالقا - ھالقا ئىسلار نۇرمە مەتنىڭ ئاغزىدىن توختىماي چىقماقتا. نۇرمە مەت ئۇيان - بۇيان ئۆرۈلمەكتە. چوڭقۇر خيالغا چۆكمەكتە. ئايالى گۈلسۈم چوڭ بىر باغلام چۆپنى تەسلىكتە كۆتۈرۈپ چايخانا ئالدىغا كىلىپ چۆپنى ئاچچىقلاپ يەرگە تاشلايدۇ ۋە تەرنى باش ياغلىقى بىلەن ئېرىتقاچ:

گۈلسۈم: - نۇمۇس قىلىڭ جۇمۇ نۇرمە مەت، نەچچە كۈن بولدى ياتقىنىڭىز - ياتقان . ياپادىغا چىقمايسىز؟ يا بىرەر يەردە ئىشلىمەيسىز؟! 10 ياشلىق جۇرئەتكە ئوڭال. بىر كۈن ساق بولسىڭىزىر كۈن مەس. قولۇمنى كۆسەي چىچىمنى سۈپۈرگە قىلغۇدەك بولۇپ كەتتىم. دەيدۇ يىغلاپ تۇرۇپ.

نۇرمە مەت: - ھوي چۆپ ئەكەلسەڭ ماڭا ئەكەلدىڭمۇ؟ ئەكەلسەڭ كالاڭغا ئەكەلدىڭ. ۋاقىرايسەنغۇ خۇددى منى سەن خوتۇنلۇققا ئالغاندەك. داداڭ بىر چىشقاق موزايىنى بىرىپتىكەن، نەسلىلىك كالا دەپ ئەجەپ پىشانەمگە ئورۇپ كەتتىڭا. ئۆيۈڭدىن بىر چىقىپ كىتىمەن. ئەرگە تەككەنگە تويىسەن جۇمۇ. نۇرمە مەت

ئورنىدىن تۇرۇپ ۋاقىراپ-جاقىراپ سۆزلەپ كىتىدۇ ۋە ئاخىرىدا

نۇرمە مەت: - بىشىڭغا كىيە ئۆيۈڭنى. دىگىنىچە يالاڭ چاپىنىنى مورىسىگە تاشلىغىنىچە كوچىغا قاراپ ماڭىدۇ. گۈلسۈم ئۆزى كۆتۈرۈپ كەلگەن چۆپنىڭ ئۈستىدە يىغلىغىنىچە ئولتۇرۇپ قالىدۇ.

10-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز. ئورنى مەلۇم شەھەر.

مەلۇم زەرگەر دۇكان ئىچىدىن ئالىم، ياسىن، نۇرمە مەتلەر چىقىپ كىلىدۇ.
 ياسىن:- قانداق رازى بولغانىسەن. 100 مىڭ سوم قولۇڭغا تەگدى. قالغان
 ئالتۇنلىرىڭنى ساقلاپ مەھكەم قوي، خوتۇنۇڭغا تىنما. دەيدۇ كۆرەڭلىگىنچە.
 ئالىم:- ئەندى قولۇڭغا پۇل كىردى نىمە قىلاي دەيسەن نۇرمە مەت.
 ياسىن:- ھازىر ئورۇسلار تازا كىلىۋاتىدۇ. ئالىم ئىككىمىز ئورۇسلارغا ياڭچىڭ
 كۆرسۈتۈپ پۇل تىپىۋاتىمىز. سودا شۇنداق ياخشى لىكىن پۇل يوق. مىنىڭچە بىر
 دۇكان ئىچىپ سەن دۇكاندا تۇرساڭ، بىز ئورۇمچىدىن مال ئەكەلسەك. مانا
 شۇچاغدا باي بولىمىڭنى كۆرەي. دەيدۇ.
 نۇرمە مەت:- ئۇنداق ئىشلارنى قىلالماسەنمىكىن جۇمۇ. مەن كالا قوي ئىلىپ
 باقايمىكىن دىگەن. دەيدۇ.
 ئالىم:- نىمە دەيدۇ مۇنۇ سارالىق داڭگال. توخۇ داڭگال چۈشەيدۇ، ئۆچكە جاڭگال
 دەپ يەنە شۇ سارالىقلىرىڭنى ئويلاپ قاپسەنغۇ؟ گاداي بولساڭ شە تالاش دەپ
 سالقىن دۇكاندا ئولتۇرۇپ، ئۈچ ۋاق بازارنىڭ ياخشى تامىقىنى يەپ پۇل
 تاپىماسەن. ئاشۇ سارالىقلىرىڭنىڭ ئارىسىدا ھالىڭ نىمە بولماقچى. ئۇنىڭ ئۈستىگە
 نۇرمە مەت قانداقلا رە تىز باي بولۇپ كەتتى دەپ مەلىدىكلەر ساقچىغا دەپ
 قويسا ئالتۇنۇڭمۇ يوق، ئۆزەڭ تۈملىرىنى ئارىلاپ چىقسەن. شەھەردە بولسا
 بىرسىنىڭ دۇكىنى ئىجارىگە ئىلىپ ئىچىۋاتىمەن دەيسەن ۋە سىسالام. دەيدۇ.
 ياسىن:- توپتوغرا. سەراغا چىقساڭ بالاغا قالغىنىڭ شۇ. شە دىگەننىڭ ئىتتىكى كەڭ
 ، قانداق قىلىمەن دىسەڭ شۇنداق قىلغىلى بولىدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە ھەممە ئىشنى
 بىز بىلىمىز. بىزدىن ئايرىلساڭ سىنى بۆرە يەيدۇ جۇمۇ. تولا ئارىسالدى بولماي جۈرە
 ئاشخانغا قوساق ئىچىپ كەتتى. دەيدۇ. ئالىم ، ياسىن، نۇرمە مەتلەر يۈرۈپ كىتىدۇ.

ۋاقتى ياز. ئورنى شۇ يىزا

نۇرمە مەت پادىچىنىڭ ئۆيى. ھىلىقى چايخانا. نۇرمە مەت چايخانىدا ئولتۇرۇپ
ئايالى گۈلسۈمگە چالۋاقاپ سۆزلىمەكتە.

نۇرمە مەت:- بازاردىن بىرتونۇشۇمنىڭ دۈكىنىنى ئاچىدىغان بولدۇم. پادا كالنى
جۇرئەت بىقىپ تۇرسۇن. دەيدۇ.

گۈلسۈم:- سىز شەھەرگە كىرىپ كەتسىڭىز، مۇشتۇمدەك جۇرئەت پادىنىڭ
ھۆددىسىدىن قانداق چىقىدۇ، مەن قايسى بىر ئىشنىڭ ھۆددىسىدىن
چىقىمەن. دۇكان ئاچقىڭىز كەلسە نەسىللىك تايىنچىنى سىتىپ، مەلدە ئاچسىڭىزمۇ
كىرىمى ياخشىغۇ، كالنىڭ سۈتىنى مەن ساتاي، پادىنى جۇرئەت باقسۇن. دەيدۇ.

نۇرمە مەت:- بولدى قوي. كالانى سىتىپ دۇكان ئىچىپ مەلەڭگە سىركە لازا
ساتايمۇ؟ دادام بەرگەن كالا دەپ ئۇنىڭ دەردىنى تارتايمۇ؟

شۇ ئارلىقتا گۈلسۈمنىڭ دادىسى كىرىپ كىلىدۇ. (ئىكراندا > گۈلسۈمنىڭ دادىسى
تايىرئاخۇن < دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ.

تايىرئاخۇن:- ۋوي نىمە بولدۇڭلار؟! ئاۋازىڭلار ھەشكە چىقىپ كىتىپ سىلەرنىڭ
جىددىلىڭلار قاچان تۈگەيدۇ. دەيدۇ.

گۈلسۈم ۋەقەنى ئىيتىدۇ.

تايىرئاخۇن:- نۇرمە مەت شۇنچە يىراقتا نىمە قىلىسىز؟ ئۇششاق بالىلىرىڭىزنى
تاشلاپ، شەھەردە دۇم يىتىپ، دۇم قويۇپ يۈگىچە مەلدە ئاچسىڭىز ياخشىكەن.
نىمە بولغان بىلەن ئۆزىڭىزنىڭ مەلىسىدە دەيدۇ.

نۇرمە مەت:- گۈلسۈمنى ئاز دەپ ئەمدى سىز ئارلاشتىڭىزغۇ؟ مەنمۇ ئىككى بالىنىڭ
دادىسى ئاق - قارىنى بىلگۈچىلىگىم بار. بىر كالا بىرىپ قويۇپ ئاتا - با لا ئەجەپ
يوغان گەپ قىلىدىغان بولۇپ كەتتىڭلارغۇ؟ دەيدۇ نۇرمە مەت قوللىرىنى شىلتىپ.

دۇيچاڭ باست كىرىپ كىلىدۇ.(ئىكراندا دۇيچاڭ باست دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ).
دۇيچاڭ باست:-ھاي - ھاي نۇرمەمەت گەپنى ئاۋايلاپ قىلايلى،قانداق
بولمىسۇن تايرىكام سىزنىڭ دادىڭىزدە.گەپ بولسا چىرايلىق دىمەمسىز.دەيدۇ.
نۇرمەمەت ئورنىدىن سەكرەپ تۇرۇپ كىتىدۇ.

نۇرمەمەت:ۋوي ئەمدى سەن قالدىڭمۇ؟سىنىڭ نىمە چاتىقىڭ.دەيدۇ.
دۇيچاڭ باست:نىمە دىگەن بىلەن مىنىڭ سىلەرنىڭ ئىشىڭلارغا ئارلىشىدىغان
ھوقۇقۇم بار.مۇنداق ئېيتقاندا سەن بىلەن تەڭ بولساممۇ،ئۆزەڭلار مىنى بىزنى
باشقۇرالايدۇ دەپ دۇيچاڭ سايلىغان.كەنت قەرزىڭنى كۆتۈرۈۋېتىشنى
ئويلىشىۋاتىدۇ. يىرىڭنى كەنت تىرىپ بەرسە،دۇكان ئاچمەن دىسەڭ كەنت
ياردەمدە بولساق.

نۇرمەمەت:-ۋاي بولدىلا،قۇلىقىمنى تولا ئاغرىتماي،چىقىشە ھەممىڭ ئۆيىدىن.
يەنە شۇ ئارلىقتا بىرقانچە خوشىنلار كىرىپ كىلىدۇ.ئۇلارمۇ ئىشقا
ئارلىشىدۇ.نۇرمەمەت چالۋاقاپ ئۆزىنىڭ شەھەرگە كىرىپ كىتىش پىكرىدە چىڭ
تۇرۇدۇ.گۈلسۈم يىغلايدۇ.

12-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى مەلۇم شەھەر.
بازار ئىچى مەلۇم دۇكاندا نۇرمەمەت سودا قىلماقتا.دۇكان ئىچىگە ھەرتۈرلۈك
كىيىم كىچەكلەر ئىسىلغان.تاي -تاي ماللار دۇۋىلانغان بولىدۇ.شۇ ئارلىقتا ياسىن
دۇكانغا كىلىدۇ .

ياسىن:-بىزنىڭ ھىساپ كىتابىمىزنى قىلىدىغان بىر قىز تاپتىم .دىگىنىچە چىرايلىق
كەلگەن بىر قىزنى نۇرمەمەتكە تونۇشتۇرىدۇ.

ياسىن:-ئىسمى سانىيە.ئالى تىخنىكومنى ئوقۇپ خىزمەت كۈتۈپ تۇرغان قىز.

13-كۆرۈنۈش

14-كۆرۈنۈش

<http://www.uyebook.com>

شەھەرنىڭ چوڭ كىچىك كوچىلىرى ،ئۆتۈشۋاتقان ماشىنىلار،قىزغىن ئاۋات بازارلار كۆرۈنىدۇ.ئاددى كىيىنگەن گۈلسۈم يالاڭ چاپاندا مۇزلاپ بالىسى جۈرئەتنى ئەگەشتۈرۈپ ھارغىن ھالدا بازار ئارلاپ كىمدۇر بىرسىنى ئىزلىمەكتە.ھەربىر ئاشخانا ئالدىغا كەلگەندە بىر تەلمۈرۈپ بالىسى جۈرئەتكە بىر قاراپ قويۇپ ئۆتۈپ كىتىدۇ.يالاڭ كىيىمدە 10ياشلىق جۈرئەتمۇ مۇزلىغان بولۇپ،بالىنىڭ كۆزلىرى تىزىلىپ كەتكەن نان،سامسا، كاۋاپلاردىن ئۈزۈلمەيدۇ.گۈلسۈم شۇ مىڭشىدا بىر كىيىم - كىچەك دۇكىنىنىڭ ئالدىغا كىلىدۇ ۋە دۇكاندارغا سالام قىلىدۇ ۋە

گۈلسۈم: - مۇشۇ ئارلىقتا نۇرمە مەت دىگەن ئادەمنىڭ دۇكىنىنى بىلەمسىزكىن ؟ دەپ سورايدۇ.

دۇكاندار: - بىلىمەيمەن .دەيدۇ.گۈلسۈم شۇنداق قىلىپ بىر قانچە دۇكاندىن يولىدىشى نۇرمە مەتنىڭ ئەھۋالىنى سورايدۇ.لىكىن بىرمۇ دۇكاندار بىلىمەيدىغان بولۇپ چىقىدۇ.

يەنىلا بازار ئارلاپ سامسا،كاۋاپلانىڭ پۇرىقىدا مەس بولغان ھارغىن، مۇزلاپ كەتكەن،ئاچ قورساق ئانا- بالائاخىرى بىر دۇكاننىڭ ئالدىغا بىرىپ سالام قىلىپ نۇرمە مەتنىڭ دۇكىنىنى سورايدۇ.

دۇكاندار:- بىلىمەن،بىلىمەن لىكىن بۈگۈن 3،4 كۈن بولدى نۇرمە مەت دۇكانىنى سىتۋەتتى ،ئۆزىنىڭ ھازىر نەدىلىگىنى ئۇقمايمەن.دەيدۇ. گۈلسۈمنىڭ بىشى قايغاندەك بولۇدۇ.

جۈرئەت:جۈرە ئاپا كىتىمىز. جۈرئەت ئاپىسىنىڭ قولىنى تارتىدۇ.گۈلسۈم ئۆزىنى ئوڭشاپ ئالىدۇ.جۈرئەتنى يىتىلىگەن گۈلسۈم كۆز ياشلىرىنى ئېرىتقاچ دۈگدەيگىنىچە دۇكاندىن يىراقلاپ كىتىدۇ. سامساپەزلەرنىڭ ،كاۋاپچىلارنىڭ

ئاۋازلىرى ئاڭلىنىپ تۇرۇدۇ.

15-كۆرۈنۈش

ۋاقتى كۆز، ئورنى مەلۇم ئاپتوپوس ئىچى، كىچە.

ماشىنا چىراقلىرىنى ياندۇرۇپ كىتىپ بارماقتا، ماشىنا ئىچىدە ئەر-ئايال يولۇچىلار ئولتۇرغان بولۇدۇ. ئۇلارنىڭ ئارىسىدا گۈلسۈممۇ بار بولغان بولۇپ بالىسى جۈرئەتنى باغرىغا بېسىپ، سوغۇقتا دۈگدەرەپ، ئانا - بالا ئىككىسى قۇرۇق نان يەپ ئولتۇرغان بولىدۇ.

ماشىنا ماڭماقتا، گۈلسۈم بالىسىنى باغرىغا تىخىمۇ چىڭ باسماقتا، بالىسىنىڭ باشلىرىنى سىلماقتا. ماشىنا توختايدۇ.

بىلەت ساتقۇچى: قىز - قارىياغاچ يىزىسىغا كەلدۇق. دەيدۇ.

گۈلسۈم بالىسىنى ئەگەشتۈرۈپ ماشىنىدىن چۈشۈپ قالىدۇ. ماشىنا چىراقلىرىنى ياندۇرغىنىچە كىتىپ قالىدۇ. قاراڭغۇ كۈچىدا گۈلسۈم بالىسى بىلەن دەلدەڭشىگىنىچە مىڭىپ تۇن قوينىغا سىڭىپ كىتىدۇ.

16-كۆرۈنۈش

ۋاقتى كۆز، ئورنى مەلۇم شەھەر.

كوچىلىرى رەتلىك ئىگىز - ئىگىز بىنالار، ئۆتۈشۈپ تۇرغان ماشىنلار كۆرۈنىدۇ. نۇرمە مەت شەھەرگە ماسلاشقان ھالدا رەتلىك كىيىنگەن ۋە يىنىدا ئۆزىگە ئوخشاش كىيىنگەن ئىككى ئادەم بىلەن قىزغىن پاراڭ بىلەن ئىكرانغا يىقىنىلىشىدۇ. 1-ئادەم: - ئەتىلا ماڭايلى نۇرمە مەت. دەيدۇ.

2-ئادەم: - ئۆگۈنلۈككە ماڭايلى، ئازراق قىلىدىغان ئىشىم بار. دەيدۇ.

نۇرمە مەت: - بولىدۇ ئاغىنىلەر ماڭساق ماڭايلى لىكىن مەن ئۆيگە بىر چىقىپ كىلەي. ئۆگۈنلۈككە ئەتىگەندە قاتناشتا ئۇچرىشايمى. دەيدۇ نۇرمە مەت ۋە

ئۆتۈشۈپ تۇرغان تاكسىدىن بىرسىنى توراپ تاكسىغا چۈشۈدۇ. ھىلىقى ئىككىسى - چاپسان كەل. دىگىنىچە قالدۇ.

17-كۆرۈنۈش

ۋاقتى كۆز. ئورنى ھىلىقى يىزا نۇرمە مەتنىڭ دارۋازا ئالدى.

دارۋازا ئالدىدا بىر تاكسى ماشىنا توختۇتۇلۇپ قويۇلغان، گۈلسۈم نۇرمە مەتنىڭ قولىنى چىڭ تۇتقان ھالدا يىغلىماقتا. چوڭ ئوغلى جۈرئەتمۇ يىغلىغان ھالدا تال دارۋازىغا يۆلىنىپ تۇرغان. 3، 4-ئەر- ئايال خوشىلار چۆرىدەپ تۇرغان بولىدۇ. گۈلسۈم يىغلاپ تۇرۇپ سۆزلىمەكتە:

گۈلسۈم:- ئىككى يىل بولاي دىدى، يوقاپ كەتتىڭىز؟ نىمە كۈنلەرنى كۆردۇق. ئاڭلىسام خوتۇن ئىلىۋاپسىز. مەنغۇ مەيلى ئىككى بالىڭىزچۇ؟ ئۆيگە دادا بولمىسا بولمايدىكەن نۇرمە مەت، يوقنىڭ گىپىنى مەنمۇ قىلماي، كەتمەڭ خوتۇنىڭىز بولسا بولۇۋەرسۇن. ئىچىڭىز ئاغرىسۇن بىزگە. گۈلسۈم نۇرمە مەتكە يالۋارماقتا.

نۇرمە مەت:- بولدى قوي. تويدۇم بۇ توپۇلۇغۇڭدىن مۇنۇ پۇلنى ئال خەجلەپ تۇر، سەن بىلەن ئۇزۇن تۇرالمايمەن.

نۇرمە مەت يانچۇغىدىن بىر باغلام پۇلنى گۈلسۈمنىڭ قولىغا پاق قىلىپ تۇتقۇزۇپ، ئۆزىنىڭ قولىنى گۈلسۈمنىڭ قولىدىن سىلكىپ ئاجرىتىپ ئالىدۇ ۋە ماشىنىغا چىقىپ ئولتۇرۇپ.

نۇرمە مەت:- ھايدا! شەھەرگە. دىگىنىچە توپىنى توزۇتۇپ كىتىپ قالىدۇ.

1-خوشنا: - ھوي مونۇ چوقاي ئەجەپ ئۆزگىرىپ كىتىپتا. ئادەمگە رىچىلىكىنىمۇ ئۇنتۇپ قاپتۇ جۇمۇ. سالام- سائەتمۇ يوققۇ بۇنىڭ.

2-خوشنا: - گۈلسۈمگە تەس بولىدە. ئۇششاق بالىلىرى بىلەن قالدى.

3-خوشنا: - پۇل ئەۋەتىپ بىرەر.

1-خوشنا: -سانسىزغا سان تەگسە كۈندۈزى چىراق ياندۇرۇپتۇ دىگەندەك ،پۇل ئەمەس خوتۇندىن بىرنى ئەۋەتىپ بەرمىسە تىخى.

گۈلسۈم ئۇن سىلىپ يىغلىغان پىتى قوراغا كىرىپ كىتىدۇ.

18-كۆرۈنۈش

ئۈچ يىلدىن كىيىن،مەلۇم شەھەر،مەلۇم ئۆي ئىچى.

كۆزىگە قارا كۆزئەينەك قاندىغان قىممەت باھالىق كىيىملەرنى كىيگەن نۇرمەمەت ھىلىقى ئىككى ھەمراسى بىلەن باشقا ئىككى ئادەم بىلەن قانداقتۇر بىر سودىنىڭ پارىگىنى قىلىشماقتا.

نۇرمەمەت:-بەش سومىدىن پايدا بەرسەڭلار بىرىمىز.دەيدۇ نۇرمەمەت.

قارشى تەرەپ:4-سوم بولسۇن. دەيدۇ ئىككى ئادەم.نۇرمەمەت تەرەپنىڭ چىڭ تۇرۇشى بىلەن 5 سومىدىن پايدىسىغا مەلۇم سودا قول ئىلىشىپ پۈتۈشۈدۇ.ھىلىقى ئىككىسى قول سومكىسىنى ئىچىپ باغلانغان نۇرغۇن پۇلنى نۇرمەمەتنىڭ ئالدىغا قويىدۇ. نۇرمەمەت بىشى بىلەن ئۆزىنىڭ بىر شىرىگىنى شەرەت قىلىدۇ.شىرىگى ھىلىقى ئىككى ئادەمنى باشلاپ چىقىپ كىتىدۇ.

نۇرمەمەت ساپادا بىر پۇتنى يەنە بىر پۇتنىڭ ئۈستىگە قويۇپ، پۇتلىرىنى ئوينۇتۇپ،

نۇرمەمەت: - بىر مىليۇن،بىر مىليۇن ... دەيدۇ.

يەنە بىر شىرىگى ئالى دەرىجىلىك تاماكىدىن بىرنى نۇرمەمەتكە سۇندۇ ۋە تۇتاشتۇرۇپ بىرىدۇ.

نۇرمەمەتنىڭ شىرىكى: - شۇنداق،شۇنداق نۇر لوبەن. دەپ خوشامەتچىلىك قىلىقلارنى قىلىدۇ. نۇرمەمەت تاماكا چىكىدۇ. قولدىكى قىممەت باھالىق ئۈزۈك ۋالىلداپ تۇرۇدۇ.

19-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى مەلۇم شەھەر.

شەھەر كوچىسىدا بىر سانتانا ماشىنا ئاستا- ئاستا مىڭىپ ئاستى بىر رىستوران ئۈستى مېھمانىغا قىلىنغان ئۈچ قەۋەتلىك بىنانىڭ ئالدىدا توختايدۇ. ماشىنىدىن نۇرمەمەت ۋە ھىلىقى ئىككى ھەمراھى چۈشۈدۇ. بىنا ئىچىدىن بىر - ئىككى خىزمەتچى چىقىپ قارشى ئالىدۇ. بۇلار پاراڭ قىلغاچ بىناغا كىرىپ كىتىدۇ.

20- كۆرۈنۈش

ۋاقتى، ئورنى يۇقارقى بىنانىڭ مەلۇم خانىسى.

خىلۋەت، ئازادە ئۆي. ئۆي ئىچى ئالاھىدە بىزەلگەن بولىدۇ. نۇرمەمەت ۋە ھىلىقى ئىككى ھەمراھى دۈگىلەك ئۈستەلنى چۆرىدەپ قىزغىن پاراڭ بىلەن ئولتۇرغان بولىدۇ. ئۈستەلدە ھەرخىل ئالى دەرىجىلىك قورۇملار تىزىلغان، ھەرخىل ئالى دەرىجىلىك ھاراقىلار قويۇلغان بولىدۇ. ئىشىك چىكىلىدۇ. نۇرمەمەت: - كىرىڭ. دەيدۇ.

بىر كۈتكۈچى قىز كىرىپ كىلىدۇ ۋە

كۈتكۈچى قىز: - دىرىكتۇر سىزگە يەنە نىمە لازىم. دەيدۇ ئەدەپ بىلەن. نۇرمەمەت قولى بىلەن چىقىپ كىتىش ئىشارىسى قىلىدۇ ۋە ئىغىزچىمۇ، - چىقىپ كىتىڭ. دەيدۇ. قىز چىقىپ كىتىدۇ.

نۇرمەمەت: - بۇ بىنانىمۇ ئىشقا كىرىشتۈرۈپ بولىدۇق. كىلەرگە تاققا بىر ساياھەت ئورنى قۇرساق دەيمەن. دەيدۇ نۇرمەمەت ئالدىدىكى رۇمكىدىكى ھاراقىتىن بىر ئوتلاپ.

نۇرمەمەت شىرىگى: - مەن قوشۇلمەن. دەيدۇ بىر ھەمراھى.

نۇرمەمەت: - سەنچۇ ئالىم؟ نۇرمەمەت ئورۇق ئىگىز كەلگەن يەنە بىر ھەمراھىدىن

سورايدۇ.

نۇرمە مەت شىركى (ئالىم): - مەنمۇ قوشۇلمەن دەيدۇ ئورۇق، ئىگىز ئالىم.

نۇرمە مەت: - ياسىن بىلەن ئىككىڭلار ساياھەت ئورنى توغرىسىدا ئورۇننى كۆرگەچ كىتىدىغان چىقىمنى بىر خامچوت قىلىپ قويۇڭلار.

ياسىن ۋە ئالىم: - بولىدۇ. بولىدۇ. دىيىشىدۇ تەمبەل كەلگەن، قىسقا بۇرۇت ياسىن بىلەن ئورۇق ئىگىز ئالىم.

نۇرمە مەت: - بولدى. ئىش تامام. ياسىن ھىلىقى، - نۇرمە مەت قولى بىلەن ئۆزىنىڭ قىشىنى سىلاپ تۇرۇپ، - قەلەم قاشلاردىن چاقىرمامسەن. دەيدۇ. ياسىن ئورنىدىن دەس تۇرۇپ

ياسىن: - بىردىن ئەكىرەيمۇ؟ ياكى تامغا قاتارىسىغا تىزىپ قويايمۇ؟ ھاھا... ئۇچى كۈلۈشۈدۇ. ياسىن چىقىپ كىتىدۇ. ئالىم بىلەن نۇرمە مەت بىر بىرىگە ئۇتۇق تىلەپ رومكا سوقۇشتۇرۇدۇ.

21-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى بىرىنچى كۆرۈنۈشتىكى يىزا. چۈش ۋاقتى.

يىزا قىياپىتى ئاز- تولا ئۆزگەرگەن ئاندا- ساندا يىڭى ئۆيلەر سىلىنغان ئادەملەر يىغىلىپ قۇرۇق پاراڭ سالىدىغان تۆت كوچا ئىغىزىدىكى دۇكاننىڭ ئورنىغا ئاددى بولسىمۇ خىلى چوڭ ماگازىن سىلىنغان. توپا يولنىڭ ئورنىنى تاشيول ئىگەللىگەن بولىدۇ.

گۈلسۈمنىڭ بىزگە تونۇشلۇق تال دارۋازىسىنىڭ ئورنىغا ئاددى بولسىمۇ يىڭىچە دارۋازا سىلىنغان، ئاددى بولسىمۇ چىرايلىق ئۈچ ئىغىز ئۆي سىلىنغان بولىدۇ. ھىلىقى ئۆرۈلۈپ كىتەي دىگەن مالخانىنىڭ ئورنىغا ئاددىغىنە ئىغىل ياسالغان بولۇپ، ئىككى نەسلىلىك كالا چۆپ يىمەكتە. دارۋازىدىن كىرىپلا يىڭى

ياسالغان ئۆيگە ئۇدۇل قىلىپ چايخانا ياسالغان بولۇپ، سۇپىدا كىگىز سىلىنىپ جۇزا قويۇلغان بولىدۇ.

جۇرئەت بىر ئىشەك ھارۋىدا چۆپ بىسىپ قوراغا كىرىپ كىلىدۇ. جۇرئەتمۇ 15، 16 ياشلىق قاۋۇل ئەزىمەت بولۇپ قالغان.

گۈلسۈم ئۆيىدىن چىقىپ كىلىدۇ. گۈلسۈم خىلى روھلۇنۇپ قالغان، رەڭگى - روھى تىتىكىلىشىپ چىرايلىققىنە چوكان بولۇپ قالغان بولىدۇ.

گۈلسۈم: - كەلدىڭمۇ بالام. دىگىنىچە گۈلسۈم بالىسىغا ياردەملىشىپ چۆپنى ئىغىل ئۈستىگە چىقىرىشىدۇ. جۇرئەت ھارۋىنى نىرىسىغا ئاپىرىپ ئىشەكنى ھارۋىدىن چىقىرىپ ئىغىلغا باغلاپ چىقىدۇ. قولىنى يۇيۇپ جۇزىغا كىلىپ ئولتۇرۇدۇ. گۈلسۈم جۇزىغا داستىرخان سىلىپ چۈشلۈك چايغا تەييارلىق كۆرۈدۇ. جۇرئەت: - ئەكبەر مەكتەپتىن كەلمەپتىغۇ ئاپا؟ دەيدۇ جۇرئەت.

گۈلسۈم: - بۈگۈن ناھىيەدە زېھىن سىناش مۇسابىقىسى بولاتتىكەن، بىزنىڭ يىزىدىن ئۇكاڭ ئەكبەر قاتناشقۇدەك بالام، كەچتە بىراقلا كەلگەدەك. دەيدۇ گۈلسۈم. جۇرئەت: - ياشا ئۇكام! دىگىنىچە جۇرئەت جۇزىنى خوشاللىقىدا مۇشتلاپ قويدۇ.

22-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى شۇ يىزا.

يىزا كادىرلىرى ۋە كەنت كادىرلىرى يىغىن ئاچماقتا. گۈلسۈمۇ نەق مەيداندا بولىدۇ. يىزا باشلىقى سۆزلىمەكتە.

يىزا باشلىقى: - مەن كەنت باشلىقى ئىسمايىلنىڭ پىكىرىگە قوشۇلمەن. پادا باقىدىغان ساسلىقنىڭ باش تەرىپىدىكى تاشلىق، چىغلىق، ساسلىقنى گۈلسۈمگە كۆتۈرۈپ بەرسەك گۈلسۈم ئۆزىنىڭ ھازىرقى قوراسىنى ساتسا، كەنت، يىزا ئاز-تولىدىن ياردەمدە بولساق، شۇئورۇنغا بىر باقمىچىلىق ئورنى قۇرسا بۇ

بولدىغان گەپكەن. گۈلسۈمنىڭ ماڭغىدەكلا دەرمىنى بولسا يۆلەش كىرەك. مەن گۈلسۈمنىڭ ئىلتىماسىنى قوللايمەن. قورا جايىنى سىتىپ، كالا ئالسا ئالسۇن، كەنت يېقىنىدىن ياردەمدە بولسۇن.

كەنت باشلىقى: - باشلىق، گۈلسۈم تىرىشچان ئايال جۇمۇڭ مەن كىپىل بولالايمەن. گۈلسۈمدىن ئۈمۈت بار.

كۆپچىلىك: - بىزمۇ قوللايمىز. دىيىشىدۇ باشقىلار.

گۈلسۈم: - رەخمەت سىلەرگە، قىسقا قولۇمنى ئۇزۇن قىلىدىڭلار. دەپ ئورنىدىن تۇرۇپ رەخمەت ئېيتىپ كۆزلىرىگە ياش ئالىدۇ.

23-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز ئورنى مەلۇم تاغ ئارىسىدىكى ساياھەت ئورنى.

ساياھەت ئورنىغا لايىق ياسالغان بىر قانچە ئۆيلەر، ئىگىز تاغلار قارىياغاچلىق سايالار، چىرايلىق مەنزىرىلەر كۆرۈنۈدۇ.

مەلۇم بىر ئۆينىڭ ئالدىغا ئالى دەرىجىلىك ماشىنىلار توختۇتۇلۇپ قويۇلغان بولىدۇ.

24-كۆرۈنۈش

ۋاقتى، ئورنى يۇقارقى بىلەن ئوخشاش. ماشىنىلار توختۇتۇلۇپ قويۇلغان ئۆينىڭ ئىچى.

چوڭ بىر ئۈستەلنى چۆرىدەپ ئولتۇرغان بىر قانچە ئەر ئايال كۆرىنىدۇ. نۇر مەتمۇ شۇلارنىڭ ئىچىدە بولۇپ يىنىدا چىرايلىق ھىساپچى سانىيە نۇر مەتكە بىشىنى قويغان ھالەتتە ئەركىلەپ ئولتۇرىدۇ.

سورۇن قىزىغان بولىدۇ. ھاراق ئىچىشمەكتە، تاماكا چىكىشمەكتە.

1-مېھمان: - نۇر مەت لوبەن تاغلىرىڭىزنى كۆرۈپ چىقتۇق. شۇنچە چىرايلىق

پىنھان جايغا ئورۇنلىشىپسىز. دەيدۇ ئولتۇرغانلاردىن بىرى.

2-مېھمان:- ئالتۇندەك ئادەمسىز جۇمۇڭ! باسقان يىرىڭىزدىن گۈل ئۈنۈپ چىقىدۇ. قولىڭىزدا بەركەت بار. دەيدۇ يەنە بىر ئادەم.

ياسىن:- بىزنىڭ نۇر لوپەن دۇنيادا بىر. ئەگەر ئىككى بولسا بىرسى بىزنىڭ نۇر لوپەن. تىلىنى چاپناپ مەس ھالدا ياسىن گەپ قىلغاچ نۇرمەمەتنىڭ تاماكىسىنى تۇتاشتۇرۇپ بىرىدۇ.

نۇرمەمەت:- قانچىلىك تۇرغۇڭلار كەلسە شۇنچىلىك تۇرۇڭلار. بارلىق چىقىم مەندىن. نۇرمەمەت كۆرەڭلىك بىلەن قوللىرىنى شىلتىپ سۆزلەيدۇ.

چوكان:- ۋىيەي نۇرمەمەتكە ئەزلەرنى بىقىپ، ئەزلەرنى ئۇچۇرۇپلا يۇرۇيدىكەنسۇ. بىزلەرگىمۇ يوقمۇ؟ دەيدۇ بىر چوكان غىلجىڭلاپ. نۇرمەمەت كۈلۈپ كىتىدۇ ۋە ئورنىدىن دەس تۇرۇپ

نۇرمەمەت:- بۈگۈن مەن شۇنى جاكالايىمەنكى ئۇشۇ سورۇندىكى ھەر بىر ئايالنىڭ بوينىغا بىردىن ئالتۇن زەنجىر ئىسىلسۇن. دەيدۇ.

قىزغىن چاۋاكىلەر تەرەپ - تەرەپتىن نۇرمەمەتكە خوشامەت سۆزلىرى يىغىپ كىتىدۇ. چوكانلار غىلجىڭلىشىدۇ، بەزىلەر ھاراق تۇتۇدۇ، بەزىلەر تاماكا تۇتۇدۇ.

نۇرمەمەت چالا مەس ھالدا ئورنىدىن تۇرۇدۇ ۋە يىنىدىكى چوكاننىڭ بېشىنى سىلاپ قويۇپ

نۇرمەمەت:- قىنى ئاغىنىلەر سىلەرگە ئات تەييارلاپ قويغان، جۈرۈڭلار ئات مىنىمىز دەيدۇ. مېھمانلار ئورنىدىن تۇرىدۇ.

25-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى مەلۇم شەھەر.

شەھەرنىڭ چوڭ كوچىسىدا بىر سانتانا ئاستا مىڭىپ كىلىپ بىر يان كوچىغا كىرىپ كىتىدۇ. ماشىنا ئۈستى قاڭغالتىرلىق ئىگىز كۆتۈرۈلۈپ ياسالغان ھەشەمەتلىك

بىر ئۆيىنىڭ ئالدىدا توختايدۇ. دارۋازا ئىچىلىدۇ. بىر خىزمەتچى ئايال قول باغلاپ تۇرۇدۇ. ماشىنا قورغا كىرىپ كىتىدۇ. نۇرمە مەت ۋە 19- كۆرۈنۈشتىكى نۇرمە مەتكە بىشىنى قويۇپ تۇرغان سەتەڭ سانىيە ماشىنىدىن چۈشۈپ ئۆيىنىڭ بىرىنچى پەلەمپىسىگە پۇتىنى قويدۇ.

26-كۆرۈنۈش

ۋاقتى، ئورنى يۇقارقى بىلەن ئوخشاش. ئۆي ئىچى.

نۇرمە مەت ساپادا پۇتىنى ئالماشتۇرۇپ، سول قولىدىكى ئۈزۈكنى ئوينىغاچ ئولتۇرۇدۇ. سەتەڭ بىر رومكىدا سوغۇق ئىچىملىك كۆتۈرۈپ باشقا بىر ئۆيدىن چىقىپ كىلىدۇ. ۋە نۇرمە مەتنىڭ ئالماشتۇرغان پۇتىنى قولى بىلەن چۈشۈرۈشتىپ، ئۆزى نۇرمە مەتنىڭ قۇچىقىدا ئولتۇرۇدۇ. قولىدىكى ئىچىملىكنى نۇرمە مەتكە ئاستا ئىچكۈزۈدۇ.

چوكان: - ئەتە چەتكە كەتسىڭىز قانداق چىدارمەن. دىگىنىچە نۇرمە مەتكە غىلجىڭلايدۇ. شۇ ئارلىقتا نۇرمە مەتنىڭ يانفۇنى سايىراپ كىتىدۇ.

نۇرمە مەت: - ۋەي! ئالىمۇ سەن؟ قانداق بولدى؟ نۇرمە مەت سورايدۇ ۋە- بولىدۇ بولىدۇ، بۈگۈنلا ماڭاي مانا يولغا چىقتىم. نۇرمە مەت ئورنىدىن تۇرۇدۇ.

چوكان: - ۋىيەي! نىمە ئانچە ئالدىراش. بۈگۈن قونۇپ ئەتە ماڭسىڭىزمۇ بولىدىغۇ؟ سەتەڭ نۇرمە مەتنىڭ بويىغا گىرە سالىدۇ. نۇرمە مەت سەتەڭنىڭ ئىشىكىنى قولى بىلەن كۆتۈرۈپ، - سانىيە بۇدىگەن سودا. ۋاقت پۇل. بۈگۈن مىڭش كىرەك بولسا بۈگۈن مىڭش كىرەك. مىنىڭ سەپەر تەييارلىقىمنى قىلىپ قوي. مەن مونچىغا كىرىپ چىقاي. بول چاپسان. دىگىنىچە نۇرمە مەت باشقا بىر ئۆيگە كىرىپ كىتىدۇ. قۇيرۇقىنى ئوينىتىپ سانىيە مۇ باشقا بىر ئۆيگە كىرىپ كىتىدۇ.

27-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى مەلۇم بىر جاي. ئىككى يىلىدىن كېيىن.

دارۋازىسى قاشالانغان، يىنىغا ئىككى ئىغىز ئۆي سىلىنغان ئايلىنىدۇرۇپ تام بىلەن قورشالغان كۆلىمى خىلى چوڭ بىر كالا باقمىچىلىق ئورنى كۈنگەي قىلىپ ياسالغان خىشلىق چوڭ بىر كالا باقىدىغان لاپاس، لاپاس ئىچىدە 20 دەك كالا يەم يىمەكتە. نىرىسىدا يەنە بىر لاپاس بولۇپ، ئۇنىڭدا كالىنىڭ يەم - خەشەكلىرى كۆرۈنىدۇ. بىر ئادەم قول ھارۋىسى بىلەن كالا قىغىنى بىر جايغا توپلىماقتا. بىر قانچە ئايال سۈت تۇڭلىرىنى يۆتكىمەكتە. كالىلار مۆرىمەكتە. شۇ ئارلىقتا كىچىك كوزۇپلىق بىر ماشىنا توپا تۈزۈتۈپ قوراغا كىرىپ كىلىدۇ ۋە ئاق ئۆيىنىڭ ئالدىدا توختاپ، ئىچىدىن بىزگە تونۇشلۇق جۈرئەت ماشىنىدىن چۈشۈدۇ. ئاق ئۆيىدىن گۈلسۈم چىقىپ كىلىدۇ.

جۈرئەت:- مانا ئاپا، بۈگۈنكى سۈت تالۋنلىرى. دىگىنچە ئاپىسىغا نۇرغۇن ھۆججەت تالۋنلارنى بىرىدۇ.

ئاپىسى ھۆججەتلەرنى بىر قۇر كۆرگەندىن كېيىن

گۈلسۈم:- جۈر بالام ئۆيگە. دىگىنچە بالىسىنى باشلاپ ئۆيگە كىرىپ كىتىدۇ.

28-كۆرۈنۈش

ۋاقتى، ئورنى ئوخشاش. ئاق ئۆيىنىڭ ئىچى.

گۈلسۈم:- بالام مۇشۇ ئايدىن باشلاپ، بىزنىڭ ھىچكىمدە ھىچكىمنىڭ بىزدە قەرزى قالمايدۇ. مۇشۇ فىرما بىزنىڭ شەخسى مۈلكىمىز بولىدۇ. دەيدۇ. جۈرئەت ئاپىسىنى قۇچاقلايدۇ.

جۈرئەت:- دادام ئاپام، ئاپام دادام، پەرىشتە ئاپام. دەيدۇ. جۈرئەت خوشاللىقتا. گۈلسۈم كۆزلىرىگە ئىسسىق ياش ئىلىپ بالىسىنىڭ بىشىنى سالايدۇ.

گۈلسۈم:- بالام ساڭمۇ رەخمەت، مۇشتەك ۋاقتىڭىدىن تارتىپ تۇرمۇشنىڭ ئېغىر

يۈكنى مەن بىلەن تەڭ تارتتىڭ. ھال كۈنىمىز ياخشىلىنىپ قالدى.بىز مۇشۇ مەھەللەدە چوڭ بولغان. تۇپرىقنى دەسسەپ ،سۈيىنى ئىچىپ ئادەم بولدۇق،تېخىمۇ ياخشى ئادەم بول.باشقىلار سىنىڭ ئە خلاقىڭغا زوقلانسۇن!ئە سىلگىنى ئۇنتۇپ قالما بالام. دەيدۇ گۈلسۈم بالىسىنىڭ بىشىنى سىلغاچ.

گۈلسۈم: – ئۇندىن باشقا يىقىندا كەنت يول قۇرۇلۇشىنى ئىلىپ بارغىدەك بىز قاراپ تۇرساق ئۇيات بولار.بىزمۇ ھازىرچە 10مىڭ سوم ياردەم قىلساق دەيمەن .قانداق دەيسەن بالام.

جۈرئەت:- بولدى ئاپا .سەن نىمە دىسەڭ مەن شۇ.

29-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى نۇرمەمەتنىڭ شەھەردىكى رىستۇران بىناسىنىڭ ئىچىدىكى مەلۇم ئۆي.

ئازادە كەڭ ئۆيگە چوڭ ئۈستەل قويۇلغان.ئۈستەل ئۈستىگە ھەر خىل قۇرۇما نازۇ نىمەتلەر ھاراقلار قويۇلغان.چۆرىدەپ ئوندىن ئوشۇق ئەر –ئايال ھاراق ئىچمەكتە،كۈلمەكتە.بۇلارنىڭ ئارىسىدا نۇرمەمەتمۇ بار بولدى.يىنىدا سانىيە ئولتۇرغان بولدى.

1-ئەر(ئىكراندا قاسىم لەقىمى گەدەن دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ) : نۇرلۇبەن چەتئەل يارىشىپتۇ.قارا چاپلىرىڭىز سىرىققا ئۆزگىرىپتۇ. بىرەر چەتئەللىك قىزلار سىلاپ قويدىمۇ نىمە؟

2-ئەر:-پارىژنىڭ ئەتىرى پۇرايدۇ.ھاراق دەپ ئەتىرى ئىچىۋالمىغانسەن ھە؟ كۈلكە

نۇرمەمەت:-ھە قانداق.پۇلۇڭ بولمىسا ھەممە سىنىڭ جۇمۇ،سىنىڭدەك قاسىم گەدەننى(ئىكراندا قاسىم گەدەن كۆرۈنىدۇ) چەتئەلدەمىنىپ

ئوينايىدىكەن. ھاھاھا.. نۇرمە مەت كۈلىدۇ. باشقىلارمۇ كۈلىدۇ.

نۇرمە مەت:- ئوينايىدىغان يەر چەتتىكەن. قىز ئاياللىرى كىيىم كىيىمەمدۇ نىمە؟ پاھ - پاھ بىرسى - بىرسىدىن گۈزەل دەڭلار. دەيدۇ نۇرمە مەت ھاراقىتىن بىر رۇمكا قىقىۋىتىپ.

سانىيە:- شۇڭلاشقا كىچىك كەپسىز دە قىلىن. سانىيە غىلجىڭلاپ بىگىز قولى بىلەن نۇرمە مەتنىڭ مەڭزىنى ئاستاغانە ئىتتىرىپ قويدۇ.

1-چوكان:- ئەر دىگەن شۇ. ئۆيىدە بىرىنىڭ، تالادا مىڭنىڭ. دەيدۇ ئۇمۇ يىنىدىكى ئەرنىڭ بىقىنىغا ئۇرۇپ. نۇرمە مەتنىڭ ئۇنىڭ بۇنىڭ ياغلىما گەپلىرى ۋە ئىچىۋاتقان ھاراقىنىڭ كۈچى بىلەن خىلى تەڭشىلىپ قالىدۇ.

نۇرمە مەت:- ئوينا، ئوينا پۇل دىگەن ئوغۇل بالىنىڭ قولىنىڭ كىرى. كەل دىسەم كەلمەيدىغان، قوش ئالىمەن دىسەم بەرمەيدىغان نەرسە يوق جۇمۇڭلار. دەيدۇ نۇرمە مەت قوللىرىنى شىلتىپ. سورۇندىكىلەر- راس، راس. دىيىشىدۇ.

نۇرمە مەت:- نۇرمە مەت پۇل، پۇل نۇرمە مەت. دەيدۇ نۇرمە مەت يەنە مەيدىسىنى مۇشلاپ. - ياشا، ياشا نۇر لوبەن. ياغلىما گەپلەر تەرەپ - تەرەپتىن نۇرمە مەتكە بىغىشلىنىدۇ. شۇ ئارىلىقتا 7-كۆرۈنۈشتىكى ھىلىقى ئوخشاش كىيىنگەن ئىككى بالا داپ چىلىپ ئىشك ئالدىدا پەيدا بولىدۇ ۋە ناخشا ئىيتىدۇ.

نۇرمە مەت، ھەي نۇرمە مەت،

يوغان سۆزلەپ پو ئاتما.

كىتپ ئەتە ئامتىڭ،

ياغاچ تۈۋىدە ياتما.

ئۇنتۇپ كەتتىڭ ئەسلىڭنى،

تۇتالىمىدىكى ئامەتنى.

چاقچىقى بار ئامەتنىڭ،

كۆرسەن كارامەتنى.

ئىككى بالا يەنە يوقاپ كەتتى. ئۆي ئىچىدە كۈلكە چاقچاق داۋاملىشىدۇ.

30-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز. ئورنى شەھەر.

نۇرمەمەتنىڭ رەستوران مېھمانخانىسىنىڭ ئىچىدىكى خالى ئۆي. نۇرمەمەت ئالىم،
ياسنلار پاراڭ ئۈستىدە بولىدۇ.

نۇرمەمەت: مەن ئالىم بىلەن چەتئەلدە مەس توغرىسىدىكى توختامغا قول قويۇپ
كەلدىم. پايدىسى جىق ئوقۇتكان. ئالىم بىلەن بىرپ نەق مەس ئۆزىنى
كۆردۈم. ئالىم شۇجاىغا بىزنىڭ نامىزدىن بىر شىركەت قۇرسا، لىكىن ھازىرچە
نەقپۇلىمىز كام. بانكىنىڭ پۇلىنى تىخى قايتۇرمىدۇق، شۇڭا تاغدىكى ساياھەت
ئورنىنى سىتىپ، نەقپۇل قىلىپ، ئالىمنى چەتكە يولغا سالىساق، مەسنىڭ كىرىمى
ساياھەت ئورنىنىڭ كىرىمىدىن نەچچە ھەسسە ئوشۇق بولىدىكەن. ئالدى بىلەن
چوڭ سودىنى قىلىپ، تاغ دىگەن جىق بولغاندىن كىيىن ساياھەت ئورنىدىن بىرنى
كىيىنچە قۇرساق بولىۋېرىدۇ.

ئالىم: - ناۋاتتەك گەپ بولدى. تاغنى نىمە قىلىمىز. چەتئەلدىكى كاتتا سودا جۇمۇ
ياسىن. مىليون. مىليون دەيدۇ كۆرەڭلەپ. - نۇرمەمەت ئۆزىمۇ كۆردى جۇمۇ. دەيدۇ.

ياسىن: - بويۇم ساياھەت ئورنىنى ساتساق ساتايلى دەيدۇ.

31-كۆرۈنۈش

ئورنى شۇ شەھەر، ۋاقتى كىچە.

بىر سانتانا ماشىنا يول چىتىدىكى بىر سىمونت ئىستۇلبۇغا ئۇرۇلغان بولۇپ،

بىرقانچە قاتناش ساقچىسى ۋە بىرقانچە ئادەم ئولاشقان بولىدۇ. ماشىنا ئىچىدىن بىر ئادەمنى تارتىپ چىقماقتا. بۇ ئادەم دەل نۇرمە مەت بولۇپ ئۆزى مەس ھالدا ئوڭ قولى يىنىك زەخمىلىنىپ قولىدىن قان چىقىپ تۇرۇدۇ. ئۆزى ئامان قالغان بولىدۇ. نۇرمە مەت:- نىمە بولدى دەيمىنا. دەيدۇ دەلدەڭشىپ.

قاتناش ساقچىسى:- مۇنداق بولدى. ماشىنىغا چىقىڭ، قوللىڭىزنى دوختۇرغا كۆرسىتىيلى. دىگىنىچە قاتناش ساقچىلىرى نۇرمە مەتنى ئۆزلىرىنىڭ ماشىنىسىغا يۆلەپ چىقىرىپ ئېلىپ كىتىدۇ. ئوڭ تەرىپى بىلەن ئىستىولۇغا ئۇرۇلغان ماشىنا ماڭىپ، سىمۇنت ئىستىولبا يىنىدا ئىكراندا تولۇق كۆرۈنىدۇ.

32-كۆرۈنۈش

ئورنى شۇ شەھەر، مەلۇم دوختۇرخانا.

نۇرمە مەت بىر قولىنى ئاق داكا بىلەن باغلاپ، بويىنىغا ئىسىپ ئولتۇرغان، بىلىكىگە سىلىنغان ئاسما ئوكۇل تىمچىپ چۈشۈپ تۇرغان بولىدۇ. ئىككى قاتناش ساقچىسى سومكىسىن قەغەز ئېلىپ بىر نىمىلەرنى يازىدۇ. ۋە نۇرمە مەتكە تۇتقۇزۇپ.

قاتناش ساقچىسى:- ھاراق ئىچىپ، ماشىنا ھەيدەپ، ۋەقە سادىر قىلىدىڭىز. ئىككى مىڭ سوم جەرىمانە تۆلەيسىز. ۋە ئىككى ئايلىق ماشىنا پىراۋىڭىزنى تۇتۇپ قالىمىز. دىگىنىچە خوشلىشىپ چىقىپ كىتىدۇ.

نۇرمە مەت سۇلغۇن ھالدا قالىدۇ، ئوكۇل تىم-تىم قىلىپ چۈشمەكتە.

33-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى شەھەردىكى نۇرمە مەتنىڭ 20-كۆرۈنۈشتىكى شەخسى ئۆيى.

نۇرمە مەت بىلەن سانىيە ساپادا قىزغىن پاراڭ ئۈستىدە بولىدۇ. شۇ ئارلىقتا يانفۇن سايراپ كىتىدۇ.

نۇرمەمەت: ۋەي-ۋەي، نىمە؟ نىمە؟ نۇرمەمەت ئورنىدىن تۇرۇپ كىتىدۇ ۋە ۋاقىراپ تۇرۇپ،- مەن ھازىر باراي. مانا ماڭىدىم. دىگىنىچە ئالدىرايدۇ.

سانىيە:- نىمە بولدى شۇنچە.

نۇرمەمەت:- چەتئەلدىكى ۋاكالىتچىمىز ئالىم بىزنىڭ بارلىق پۇلىمىزنى يۆتكەپ يوقاپ كىتىپتۇ. نەگە كەتكىنىنى ھېچكىم بىلەيدىكەن. دەيدۇ نۇرمەمەت ئۈستەلنى مۇشتى بىلەن قاتتىق مۇشلاپ - تۈگىدى، تۈگىدى. دىگىنىچە ئۆيىدىن چىقىپ كىتىدۇ. سانىيە ئىككى مۇرىسىنى چىقىرىدۇ.

34-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى بىرىنچى كۆرۈنۈشتىكى يىزا.

يىزا كۈچلىرى قارا مايلاشتۇرۇلغان. كۈچلەر رەتلىك يىڭى - يىڭى ئۆيلەر قەد كۆتەرگەن بولۇدۇ. ئىكراندا ئىدارە سىياقىدا سىلىنغان بىر قەۋەت بىنا كۆرىنىدۇ. بىنانىڭ ئۈستۈنكى قىسمىغا «قارياغاچ كەنتى» دىگەن ۋىئۇسكا كۆرۈنىدۇ. كەنت قوراسىغا توختۇتۇلۇپ قويۇلغان ئىككى كىچىك ماشىنا كۆرۈنىدۇ.

35-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز. ئورنى يۇقارقى بىنانىڭ ئىچى.

يىزا، كەنت كادىرلىرى ئولتۇرغان بولىدۇ. گۈلسۈم مۇشۇلارنىڭ ئىچىدە بولىدۇ. يىزا باشلىقى سۆزلىمەكتە.

يىزا باشلىقى:- ئەزىزلىك گۈلسۈمنىڭ ئىش ئىزلىرى گىزىت - رادىئولاردا تەشۋىق قىلىندى. يول، مەكتەپ، دوختۇرخانا دىگەندەك ھەممىسىگە ئۆزىنى ئۇنۇتقان ھالدا ياردەم قىپتۇ. باشقىلارنىمۇ بېيىشقا يىتەكلەپتۇ. ناھىيە، يىزا بۇ ئىشقا ئالاھىدە كۆڭۈل بۆلۈپ، گۈلسۈمگە 50 مىڭ سوم رىغبەتلەندۈرۈش ياردەم پۇلى بېرىشنى قارار قىلدى. قىزغىن چاۋاكىلار. گۈلسۈم قىزارغان ھالدا

گۈلسۈم: - رەخمەت، رەخمەت.... دەيدۇ.

يىزا باشلىقى سۆزىنى يەنە داۋام قىلدۇ.

يىزا باشلىقى: ئۇندىن باشقا ناھىيە ئۆسۈمىسىز 500 مىڭ يۈەن، يىزا 500 مىڭ يۈەن ئۆسۈمىسىز قەرز بىلەن تەمىنلەشنى قاراقىلدى. گۈلسۈمنىڭ كالا فىرمىسىنى كىگەيتىش ۋە سۈت مەھسۇلاتلىرى زاۋۇتى قۇرۇش پىلانىمۇ تەستىقلاندى. ئەمدى كەنتنىڭ گۈلسۈمگە كىرەكلىك قانچىلىك يەرنى ئاجرىتىپ بېرىش مەسلىسى قالدى. دەيدۇ.

كەنت باشلىقى: - بولىدۇ. بولىدۇ. گۈلسۈم ھەدە قانچىلىك يەرگە ئىھتىياجلىق بولسا شۇنچىلىك يەر بېرىمىز. گۈلسۈم ھەدە بىزنى ئۇنتۇپ قالمىغان يەردە بىزمۇ گۈلسۈم ھەدىنى ئۇنتۇپ قالمايمىز. رەخمەت گۈلسۈم ھەدە بىزنىڭ بۇ كىچىككىنە كەنتىمىزنى ناھىيەگە، شەھەرگە تونىتىۋەتتىڭىز. قىسقا قوللىمىزنى ئۇزۇن قىلىدىڭىز. دەيدۇ كەنت باشلىقى گۈلسۈمنىڭ قولىنى چىڭ سىقىپ تۇرۇپ.

گۈلسۈم: - مەن يىزام بىلەن ئادەم، مىنىڭ تەقدىرىم يىزام بىلەن چىڭ باغلانغان، يىزا مىنىڭ باي بولۇشۇم. مەن دېھقانلىرىمنى سۆيىمەن. گۈلسۈم كۆزلىرىگە ياش ئىلىپ تۇرۇپ سۆزلەيدۇ. - ھەممىڭلارغا رەھمەت. تاپقان پۇلۇم سىلەرنىڭ. قىزغىن چاۋاكىلار.

36-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى نۇرمە مەتنىڭ شەھەردىكى ئۆيىنىڭ ئىچى.

ساپادا نۇرمە مەتنىڭ قانۇنسىز ئايالى سانىيە بىلەن ياسىن بۇرۇتتىنى سىلاپ قويۇپ قىزغىن سۆزلەشمەكتە.

ياسىن: - ھە! سانىيە ھەممە ئىش تۈگىدى. چەتئەلدىكى بارلىق پۇلنى ئالىم ئىلىپ قاچتى. سەن بىلمەيسەن تاغدىكى داچىنى نۇرمە مەت سىتۇەتكەن نۇرمە مەتنىڭ رىستۇران بىناسىدىن باشقا پۇلى قالمايدى. بانكىنىڭ قەرزى بار، ئوغۇرلانغان باجمۇ

بار تىخى. باجخانا بىلەن بانكىنىڭ قەرزىگە رىستۇران بىنالار بويلىشامدۇ يوق ياكى ئۆزى تۈرمىلەرنى ئارىلاپ چىقامدۇ تىخى. دەيدۇ ياسىن سانىيەنىڭ ئېڭىنى قولى بىلەن كۆتۈرۈپ.

سانىيە:- ئۇنداق بولسا مەن قانداق قىلىمەن. دەيدۇ ھودۇققان ھالدا. ياسىن:- بانكا چەكلىرىنى نەقلەشتۈرۈپ، ئۆيدە پۇلغا يارايدىغان نەرسىلەرنى تەييارلاپ قوي بىر كىچىدلا قۇيرۇقنى خادا قىلىمىز. دەيدۇ ياسىن سانىيەنىڭ قولىدىن تۇتقىنىچە.

37-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى نۇرمەمەتنىڭ رىستۇران بىناسىنىڭ ئىچى مەلۇم ئۆيىنىڭ ئىچىدە نۇرمەمەت سۇلغۇن ھالدا ئولتۇرغان. ئىككى ئادەم سۆزلىمەكتە.

1-ئادەم: - نۇرمەمەت ئەپەندى. بۇ يىلقى باجنى تىخى تۆلىمەيسىز. تىخى بىز تەكشۈرگەن ئوغۇرلانغان باجىمۇ بار. بۇ پۇللار ئاز ئەمەس. دەيدۇ.

2-ئادەم: - بىزنىڭ بانكىنىڭ قەرز پۇلىمۇ ئاز ئەمەس، مۇددىتىدىن ئېشىپ كەتتى بۇنى نىمە دەيمىز؟ دەيدۇ. نۇرمەمەت ئۇلۇق كىچىك تىنىپ.

نۇرمەمەت:- مەندە پۇل قالمايدى، مۇشۇ رىستۇران بىناسىنى باھالاپ ئالساڭلار دەيمەن. دەيدۇ. 1-2-ئادەم سومكىلىرىدىن نۇرغۇن ھۆججەتلەرنى چىقىرىپ ئۆز-ئارا پىچىرلىشىدۇ ۋە ئاخىردا - بولىدۇ، ئەتە رەسمىيەتلەرنى ئۆتسەك بولىدۇ. دىگىنىچە چىقىپ كىتىدۇ. نۇرمەمەت بېشىنى ئىككى قولىنىڭ ئارىسىغا ئېلىپ بېشىنى تۆۋەن قىلىپ ئولتۇرغان ھالدا قالىدۇ.

38-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى نۇرمەمەتنىڭ شەھەردىكى ھىلىقى ئۆيى نۇرمەمەت قولىدا بىر ۋاراق خەت يازغان قەغەزنى تۇتقىنىچە چىچىلماقتا. ۋاقىرىماقتا، ئۇرۇندۇق ساپالارنى

تەپمەكتە، تامدىكى سانىيەبىلەن چۈشكەن رامكىلىق سۈرەتنى ئۇرۇپ ئەينەكلىرىنى سۇندۇرماقتا، دەسسەمەكتە. ئاخىرى بىرىپ ئۆزى ھىرىپ ساپاغا ئولتۇرۇپ قالىدۇ. قولىدىكى خەتكە كۆزى چۈشۈدۇ. ئىكران سىرتىدىن سانىيەنىڭ ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ.

سانىيە: - نۇرمەمەت، خەيرى - خوش خوتۇن بالىلىرىغا رەھىمى يوق سىزدەك ئادەمدىن ماڭا قانچىلىك رەھىمى بولاتتى. ئازۋاقت بولسىمۇ سىزگە خوتۇن بولدۇم، سىزگە ئەمەس پۇلىڭىزغا. تىگىشلىك ھەققىمنى ئېلىپ، يولۇمغا راۋان بولدۇم. مېنى ئىزدەپ ئاۋارە بولماڭ. خەيرى - خوش نۇرلۇبەن.

نۇرمەمەت خەتنى يىرتىپ - يىرتىپ تاشلايدۇ.

نۇرمەمەت: - ئىپلاس ھارامزادىلەر. دىگىنىچە ئورنىدىن تۇرۇپ ئىككى قولىنى كۆتۈرۈپ - مەن نىمە بولدۇم. دەپ ۋاقىرايدۇ.

39-كۆرۈنۈش

ۋاقتى كۆز، ئورنى شۇ شەھەردىكى مەلۇم قاۋاقخانا.

شەھەر ئىچىدىكى مەلۇم قاۋاقخانا. نۇرمەمەت يالغۇز ئولتۇرۇپ ھاراق ئىچمەكتە. شۇ ئارلىقتا ئىككى ئادەم ئىشك ئىچىپ كىرىپ كىلىدۇ ۋە نۇرمەمەتنى كۆرۈپ توختاپ قالىدۇ.

1- ئادەم: - ھوي مۇنۇ نورەك گەكسىغۇ. بۇ يەرلەرنىمۇ ئالا قويماپتۇ. دەيدۇ.

2- ئادەم: - راستىنلا گەكسى بوپتۇ - بۇ. تۈنۈگۈن مەندىن 10 سوم سوراپ يۇرۇيدۇ. جۈر چىقىپ كىتەيلى. دەيدۇ. كىرگەن ئىككى ئادەم چىقىپ كىتىدۇ. نۇرمەمەت دەلدەڭشىگىنىچە ئورنىدىن تۇرۇدۇ.

نۇرمەمەت: - يىزىپ قويۇڭ كىيىن بىراقلا تۆلەيمەن. دەيدۇ تىلىنى چايناپ

ھاراق ساتقۇچى: - نىسى ئىچىۋىرىدىغان ئاپاڭنىڭ سۈتى ئەمەس بۇ، سالە

چاپاننى. دىگىنىچە ھاراق ساتقۇچى نۇرمەمەتنىڭ خۇرۇم چاپىنىنى سالدۇرۇپ ئېلىپ، نۇرمەمەتنى ئىشكىتىن ئىتتىرىپ چىقىرىۋىتىدۇ. نۇرمەمەت دەلدەڭشىگىنىچە نىرى بىرىپ يەرگە يىقىلىدۇ.

40-كۆرۈنۈش

ۋاقتى كۈز ئورنى شۇشەھەرنىڭ بىر كوچىسى، كىچە. نۇرمەمەت كۆينەكچان دەلدەڭشىپ كىتىپ بارماقتا. شۇ ئارلىقتا بىر كىچىك ماشىنا نۇرمەمەتنىڭ يىنىدا توختايدۇ. ئىچىدىن ئىككى ياش بالا چۈشۈدۇ. ۋە ئۇدۇل كىلىپ نۇرمەمەتنىڭ كانىيىدىن تۇتۇپ ژۇلقۇشلايدۇ. 1-بالا:- پۇلنى قاچان بىرىسەن. ۋاي گۇي، سىنى ئىزلەپ ھالىمىز قالمايدى. بۈگۈن ئاران تاپتۇق سىنى. دەپ نۇرمەمەتنىڭ مەڭزىگە بىر كاچات ئۇرۇدۇ. نۇرمەمەت:- ۋاي بىرەي ئۆكىلىرىم ئۇرماڭلار مېنى، پۇلۇمغۇ يوق، ئۆيۈم بار شۇنى ئىلىڭلار. دەيدۇ نۇرمەمەت تىلىنى چاپىناپ مەس ھالدا. ئىككى بالا:- چىقە ماشىنىغا ئۆيۈڭگە بارىمىز. دىگىنىچە ئىككى بالا نۇرمەمەتنى ماشىنىغا ئىتتىرىپ كىرگۈزۈپ ئۆزلىرىمۇ ماشىنىغا چىقىپ ئۇدۇللاپ كىتىپ قالىدۇ.

41-كۆرۈنۈش

بىر يىلىدىن كىيىن ۋاقتى ياز، ئورنى مەلۇم شەھەر: قايناق بازار ئىچى. بىر ئادەم ئۈچ چاقلىق ھارۋىدا لىق بىسىلغان قانداقتۇر بىر نىمىلەرنى سۆرىگىنىچە ئىكرانغا يىقىنىلىشىدۇ. بۇ دەل بىزگە تونۇشلۇق نۇرمەمەت بولۇپ، بارلىق كۈچى بىلەن پىدالى دەسسەپ ھەيدەپ بىردۇكاننىڭ ئالدىغا كىلىپ ماللارنى چۈشۈرۈشكە باشلايدۇ. نۇرمەمەتنىڭ چاچ ساقاللىرى ئۆسۈپ كەتكەن، كىيگەن كۆيىنىگىنىڭ دۈمبىلىرى شور باغلاپ مەينەتلىشىپ كەتكەن. ئۆزىمۇ روھسىز، شۇ ئارلىقتا.

بارات:(ئىكراندا بارات لەقىمى تاي دىگەن خەت كۆرۈنىدۇ)

- ھوي مۇنۇبىزنىڭ نۇرەكقۇ. دىگىنچە نۇرمە مەتنىڭ يىنىغا كىلىدۇ. ۋە نۇرمە مەت بىلەن قىزغىن كۆرىشىدۇ.

بارات:ھوي نۇرمە مەت سىنى باي بولۇپ كەتتى ،شەھەرمۇ-شەھەر ئايرۇپىلاندا يۇرۇيدۇ دەپ ئاڭلىغان.نېمە كۈندە قالدىڭ ھوي. قەلەندەرنىڭ ئۆزى بويسەنغۇ؟ نۇرمە مەت:-ئامەت قاچتى بارات.بۇنداق كۈنلەرنى كىم ئويلايتۇ.

بارات :-ھوي بولماپتۇ جۇمۇ ساڭا!ئۆي ماكانىڭ تۇرۇپ،چوڭ بولغان مەلەڭ تۇرۇپ،يىتمەك بولۇپ قاپسەن،مۇشۇمۇ كۈنمۇ؟جۇر مەلىگە كىتىمىز.خوتۇنۇڭ گۈلسۈم باي بولۇپ كەتتى.بالىرىڭمۇ كاتتا ئادەم بولۇپ كەتتى.

نۇرمە مەت:ئەمدى قايسى يۈزۈم بىلەن مەلىگە بارىمەن.خوتۇن بالىرىمغا قانداق قارايمەن.

بارات:-مەھەللە دىگەن مەھەللە جۇمۇ.ئادەم دىگەن خام سۈت ئەمگەن خاتالاشمايدىغان ئادەم بارمۇ؟سەن قىلغان ئەسكىلىكنى مەھەللەڭ قىلمايدۇ.سىنى قوينىغا ئىلىپ كىتىدۇ.جۇر مەلىگە ئىلىپ كىتىمەن.نۇرمە مەت ئۇنىمايدۇ.

42-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز.ئورنى يىزا

بارات تايىنىڭ ئۆي ئىچى.بارات (ئىكراندا بارات تاي)ئىككى ئادەمگە سۆزلىمەكتە.

بارات:مەن شەھەردە نۇرمە مەتنى ئۇچرىتىپ قالدىم.بىز ئاڭلىغان نۇرمە مەت يوق جۇمۇ،ھارۋا سۆرەپ جان بىقىپ يۈرۈپتۇ.نەدە يىتىپ نەدە قوپىدۇ بىلىمدىم،ھالى خاراپ.بىر قارىساڭ ئىچىڭ ئاغرىيدۇ.باي بولۇپ خوتۇن بالىلىرىنى ،مەلىنى تاشلاپ ،كۆرەڭلەپ كەتكىنىنى ئويلساڭ كۆتىگە نەچچىنى تەپكىڭ كىلىدۇ.ئامال يوق.

A دېھقان: ھوي بولماپتۇ جۇمۇ، نۇرمە مەتمۇ مۇشۇ مەلىنىڭ ئادىمى. ئاتا كۆرگەن، ئانا كۆرگەن بىز، ئۇ قىلغانى بىز قىلمايلى.

B دېھقان: قانداق قىلارمىز، گۈلسۈمگە دەپ باقامدۇق يا؟
بارات: گۈلسۈمگە دىسەك قانداق بولار، گۈلسۈمنىڭ يۇرىكى خۇن بولۇپ كەتتى جۇمۇ، ئۇنىمىسىمىكىن.

A دېھقان: بولمىسا گۈلسۈمنىڭ پىرمىسىغا ئورۇنلاشتۇرۇپ قويمايلىمۇ؟ گۈلسۈم ئۆزى مەلىدە. كالا بىقىۋاتقانلارنىڭ ئارىسىغا قىتئەتسەك، پادىچىلارنى گۈلسۈم كۈندە تەكشۈرۈپ تۇراتتىمۇ؟ كالنى بىقىپ تەييار تاماقنى يەپ ئايلىقنى ئېلىپ تۇرمامدۇ. قالغان گەپنى كىيىن بىرىنچە دىمەمدۇق. خۇدا يولىدا يىراقنى يىقىن قىلىپ بىر ئويۇن ئويناپ باقمايلىمۇ؟ قالغىنىغا يۇرت مەھەللە بارغۇ؟
-قىنى ئۇرۇنۇپ كۆرەيلى دەيدۇ ئۇچى.

43-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز. ئورنى مەلۇم شەھەر.

بازار ئىچى مەلۇم دوقمۇشتا ئۇچ چاقلىق ھارۋا توختىتىلىپ قويۇلغان. بارات تاي ۋە A دېھقان نۇرمە مەت بىلەن قىزىن پاراڭ قىلىشماقتا.

A دېھقان: نۇرمە مەت قانچىلاپ دەيمەن. خوتۇنۇڭ گۈلسۈم ئۆزەڭنىڭ كونا ئۆيۇڭنى يىڭىلاپ شۇجايدا تۇرىۋاتىدۇ. مەن دىگەن فرما <چوغلان> دىگەن فرما ناھىيەگە يىقىن يەردە، ئايلىقىغا 400 سوم بىرىدۇ. تاماق بىرىدۇ، ياتاق بىرىدۇ. بىرىپلا كالغا قاراپ پۇلۇڭنى ئالماسەن. مۇنۇ تارتىۋاتقان كۈنۇڭدىن ياخشى ئەمەسمۇ؟ ئاغرىماسەن، ئۆلمەمسەن، تالادا قالامسەن؟ دەيدۇ.

بارات: ۋوگۈي گەپ ئاڭلامسەن يوق. پۇت قولىڭنى باغلاپ بولسىمۇ ئەپكىتىمىز. مەھەللە ساڭا نىمە قىلدى. مەھەللەگە بارمىساڭمۇ مەھەللەگە يىقىن

<چوغلان> فېرمىسىغا بېرىپ ئىشلە، بارا-بارا مەھەللىدىكىلەرنى كۆرسەن، ئۇلار سىنى كۆرىدۇ. ئۆتكەن ئىشلار گەپ سۆز بىلەن ئۇنتۇلۇپ تۈگەيدۇ. خوتۇننىڭ گۈلسۈمىمۇ ئېرىپ قالىدۇ. سىنىڭدەك باغرى تاشلاردىن ئەمەس ئىككى ئوغلۇڭمۇ بار. دادىسىدىن تېنىپ كەتمەس. <چوغلان> غا بېرىپ ئىشلە ۋەرمەمسەن. بىزنىڭ مەھەللىدىنمۇ خېلى جىق ئادەم شۇ جايدا ئىشلەۋاتىدىغۇ. سىنى ئارىغا ئالماسما، يا سەن ھايۋانمىدىك. جۈرە قاتناشقانمۇنۇ نىمەڭنى (ھارۋىنى كۆرسىتىپ) ھازىر قانچىگە ئالسا سىنى ئۆلتۈرىمىز. بىز بىلەن ماڭمايدىغان بولساڭ، بىزدىن كۆرگۈلۈڭۈڭ بار دىگىنىچە نۇرمە مەتنى سۆرەپ ماڭىدۇ.

44-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ياز، ئورنى مەلۇم ئورۇن.

تۈپتۈز قىلىپ ياسالغان قارا ماي ياتقۇزۇلغان يول كۆرۈنۈپ ئاخىرىدا تۆمۈر شالاسۇنلۇق چوڭ دارۋازا كۆرۈنىدۇ. دارۋازىنىڭ بېشىغا <چوغلان سۈت ۋە سۈت يېمەكلىكەر زاۋۇتى> دىگەن ۋىۋىسكا ئىسلىغان بولىدۇ. دارۋازا ئىچىدە رەت-رەت كاكا باقىدىغان ئورۇنلار، بىر-بىرى بىلەن كىسىشكەن قارا ماي يوللار، دارۋازىدىن ئانچە يىراق بولمىغان ئورۇنغا سىلىنغان ئىككى قەۋەت چىرايلىق بىنا، يوللاردا ئاق خالالىق بىر قانچە ئاياللار ئۇيان بۇيان ئۆتۈشۈپ تۇرغان بولىدۇ. كۆك خالالىق كىيگەن ئىككى ئادەم بىردىن ئىككى قول ھارۋىسىنى سۆرىگىنىچە يۇقۇردىكى بىنانىڭ يان يولىغا بۇرۇلۇپ ماڭىدۇ، ئالدىدىكى ھارۋا سۆرىگەن ئادەم ئىكرانغا يېقىنلىشىدۇ. بۇدەل نۇرمە مەت بولۇپ چىقىدۇ. شۇ ئارىلىقتا دارۋازىدىن بىر قانچە كىچىك ماشىنا كىرىپ كىلىدۇ ۋە بىنا ئالدىدىكى گۈللۈكتە توختايدۇ. ماشىنىدىن زامانغا لايىق كىيىنگەن چىرايلىقتىن بىر ئايال چۈشۈدۇ. بۇدەل بىزگە تونۇشلۇق گۈلسۈم، باشقا ماشىنىلاردىمۇ ئادەملەر چۈشۈدۇ.

گۈلسۈم:- مېھمانلار قىنى ئالدى بىلەن مېھمانخانغا.

گۈلسۈم مېھمانلارنى بىناغا باشلايدۇ. جۈرئەتمۇ چىرايلىق ياسىنىپ ئاپسىنىڭ يىنىدا پەيدا بولىدۇ. مېھمانلار بىناغا كىرىپ كىتىدۇ. گۈلسۈم بىلەن جۈرئەتمۇ كىرىپ كىتىدۇ.

45-كۆرۈنۈش

ۋاقتى ، ئورنى گۈلسۈملەر كىرىپ كەتكەن بىنانىڭ ئىچى

يۇرۇق ، ئازادە چوڭ ئۆي ، گۈلسۈم مېھمانلارنى قاتار تىزىپ قويۇلغان ساپالارغا تەكلىپ قىلىپ ئۆزى دىرىزىنى ئىچىۋىتىش ئۈچۈن چوڭ دىرىزىنىڭ ئالدىغا بارىدۇ ۋە دىرىزىنى ئاچىدۇ. دىرىزىنى ئاچقىنچە تۇرۇپ قالىدۇ. تۆۋەن تەرەپتىكى قارىماي يولدا يولدىشى نۇرمەمەت بىر قول ھارۋىسىنى سۆرىگىنچە كىتىپ بارغان بولىدۇ. گۈلسۈم يولدىشىغا قارىغىنچە

تۇرۇپ قالىدۇ ۋە قولىنى كۆتۈرۈپ ،

گۈلسۈم:- نۇرمە...مەت. دىگىنچە ۋاقىرىماي قولىنى چۈشۈرۈپ يولدىشىغا تىخىمۇ سىنچىلاپ قارايدۇ. ۋە بىشىنى دىرىزىدىن ئىلىپ ، ئۆي ئىچىدە ئولتۇرغانلارنىڭ ئارىسىدىكى ئوغلى جۈرئەتكە قارايدۇ ۋە دىرىزىنىڭ تەكچىسىگە يۆلىنىدۇ.

جۈرئەت: ئاپا نىمە بولدى. دىگىنچە ئاپسىنىڭ يىنىغا كىلىپ ئاپسىنى يۆلەيدۇ. ئاپسى جۈرئەتكە دىرىزىنى شەرەت قىلىدۇ. نۇرمەمەت ھارۋىسىنى سۆرىگىنچە بارغانسىرى يىراقلاپ كىتىدۇ. يول ئۈستىدە بىزگە تونۇشلۇق ھىلىقى ئىككى بالا تۇيۇقسىز پەيدا بولىدۇ. يەنىلا داپ چىلىپ ناخشا ئىيتىدۇ.

نۇرمەمەت ، ۋاي نۇرمەمەت ،

ماشىناڭ يوق ، پۇلۇڭ يوق.

نىمە قىسمەت بۇ ساڭا ،

كەرەي دىسەڭ ئۆيۈڭ يوق.

دىمىدىمۇ، دىمىدىمۇ؟

ئۆزەڭ چىدىمايسەن دىمىدىمۇ؟

ھىساۋى بار ھەممىنىڭ ،

ھىساۋىڭنى بەردىڭمۇ؟

چاقچاق دىگەن مانا شۇ،

ئاخىرى ئۆزەڭ كەلدىڭمۇ؟

دىمىدىمۇ؟ دىمىدىمۇ؟

ئۆزەڭ چىدىمايسەن دىمىدىمۇ؟

تۈگىدى.

2004-يىلى 1-ئاينىڭ 25-كۈنى

مېھمان - 4

(ئىتوت)

تاھىر ھامۇت

قاتناشقۇچىلار: ئەيسا، داۋۇت، ئابدۇكېرىم، ئابدۇرېھىم قان.

ئورنى: ئەيسانىڭ ئۆيى.

ۋاقتى: نورۇز كۈنى كەچ.

چىراغ ياندۇ. ئەيسانىڭ مېھمانخانا ئۆيى. ئۆيدە ساپا، شىرە، ئىككى ئورۇندۇق. ئەيسا ئۆيدە. ئۇنىڭ ئىچى قاتتىق پۇشقان. ئۇ داۋۇتتىن قورقۇپ تالاغا چىقالمىغىلى بىر ھەپتە بولغان. ئۇ قۇرۇق ھاراق بوتۇلكىسىنى تەكشۈرۈپ باقىدۇ، ھاراق يوق. ئاخىر ساپادا يېنىچە يېتىپ مۈگدەشكە باشلايدۇ. شۇ چاغدا ئابدۇكېرىم سەھنىگە چىقىدۇ.

ئابدۇكېرىم: كونسىلدا: «سۈت بىلەن كىرگەن خۇي جان بىلەن چىقىدۇ» دېگەن گەپ بار. بۇ گەپ ھەقىقەتەن ناھايىتى توغرا ئېيتىلغان. تۆۋەندە بىز «مېھمان» دېگەن ئىتوتنى كۆرۈپ باقايلى. بۈگۈن نورۇز ئاخشىمى چوڭ ئەيسانىڭ ئۆيىدە يەنە جېدەل چىقىدىغاندەك تۇرىدۇ. ئەڭ ياخشىسى مەن بۇ جېدەلگە ئارىلىشىپ قالماي ئاستا كېتىۋالاي.

(ئابدۇكېرىم سەھنىدىن چۈشۈۋاتقاندا داۋۇت ئابدۇرېھىمنى ئەگەشتۈرۈپ چىقىدۇ. داۋۇت ئازراق مەست.)

داۋۇت: (ئابدۇرېھىمنى كۆرۈپ قالدۇ) ھوي مېرشاپ ئۇكا قانداق ئەھۋالنىڭ؟

ئابدۇكېرىم: ھە تىنچلىقمۇ داۋۇتكا، نورۇز بايرىمىڭغا مۇبارەك بولسۇن!

داۋۇت: ۋۇي، بۈگۈن نورۇزما؟! ئۇنداق بولسا يۈر، بىللە نورۇز ئوينايمىز!

ئابدۇكېرىم: رەھمەت داۋۇتكا، مېنىڭ بەك ئالدىراش ئىشىم بار. مەن ماڭاي.

داۋۇت: ھەي ئۇكا، سەن تېلېۋىزوردىكى مەشرەپلەرگە چىقىۋەرمەي، مانداق بىزنىڭ

يەرلىك مەشرەپلەرگىمۇ ئانچە-مۇنچە قاتنىشىپ قوي. تۇرمۇش ئۆگەن دەيمەن

تۇرمۇش! يۈرە!

ئابدۇكېرىم: بولدى داۋۇتكا، مەن ماڭاي.

ئابدۇرېھىم: (ئابدۇكېرىمگە ھۈرىيىدۇ) ھەي بالاڭزا، ئاكام گەپ قىلىۋاتسا ياق

دەيسىنا!

ئابدۇكېرىم: (ئۇنىڭ ئەلپازنى كۆرۈپ، گېپىنى دەرھال ئۆزگەرتىدۇ) ماڭاي

دېدىمغۇ؟ يۈرە داۋۇتكا، بىردەم - يېرىم دەم ئولتۇرايلى.

داۋۇت: ھە ما گېپىڭ بولدى.

(ئۇلار ئەيسانىڭ ئىشىكى ئالدىغا كېلىدۇ. داۋۇت ئابدۇرېھىمغا شەرەت

قىلىدۇ، ئابدۇرېھىم ئىشىكىنى چېكىدۇ. ئەيسا چۆچۈپ ئورنىدىن تۇرۇپ، ناھايىتى

خۇشال ھالدا يورغىلاپ بېرىپ ئىشىكىنى ئاچىدۇ. ئاچىدۇ-يۇ، داۋۇتنى كۆرۈپ ئارقىغا

قاچىدۇ.)

داۋۇت: ھەي، توختا! (ئەيسا ئورنىدىلا توختايدۇ ھەمدە دەرھاللا سول بىقىنىنى

تۇتۇۋالىدۇ.) ھە، قاچىسەنغۇ؟

ئەيسا: (ھاراق ئىزدەپ داۋۇتنىڭ يانچۇقلىرىغا چاندۇرماي سەپسالىدۇ) مۇشۇ سول

بىقىنىم ئاغرىپ قارا، مۇشۇ يەرچۇ مەشە. (ئۇ داۋۇتنىڭ بىقىنىنى سلاشتۇرۇپ، ئۇنىڭ

قولى داۋۇتنىڭ بېلىگە قىستۇرۇۋالغان بوتۇلكىغا تېگىدۇ، كەيپىياتى بىراقلا

جانلىنىدۇ) ساقىيىپ قالدى قارا!

داۋۇت: (ئۇنىڭ مەقسىتىنى چۈشىنىپ، بېلىگە قىستۇرۇۋالغان كىچىك بوتۇلكىلىق

ھاراقنى چىقىرىدۇ) مۇشۇنى كۆرۈپ ساقايدىغۇ سەن؟! باشلىمامسەن بىزنى؟

ئەيسا: قېنى ئولتۇرۇڭلار، ئولتۇرۇڭلار!

(ھەممەيلەن ئولتۇرىدۇ).

داۋۇت: ھە، ئەمەسمەن بالىلارنى بىر تونۇشتۇرۇپ قويماي. (ئەيسانى كۆرسىتىپ) بۇ

ئەيسا، مۇشۇ ئۆيىنىڭ ئىگىسى، ئىنىمىز. ھە، مېنىڭ ئىسىمىم...

ئەيسا: داۋۇت ئاكام، داۋۇت پالتا ئاكام!

داۋۇت: بۇيانىڭ ئىسمى...

ئەيسا: مەشرەپتە چىقىدىغان مېرئاپ! ھەي يۈزۈڭدە خېتىڭ يوققۇ سېنىڭ؟! (زاڭلىق

قىلىدۇ) ۋاي، قالتىس ئوينايىسەن جۇمۇ مېرئاپ دېگەننى!

داۋۇت: ھەي، سەن تونۇمسەن؟

ئەيسا: دەنشىدە كۆرگەن!

داۋۇت: (ئەتراپقا قاراپ قويۇپ) سېنىڭ تېلېۋىزورۇڭ بارما؟

ئەيسا: قوشنىلارنىڭكىدە كۆرگەن.

داۋۇت: (ئابدۇرېھىمنى تونۇشتۇرماقچى بولۇپ) بۇ...

ئەيسا: (داۋۇتنىڭ گېپىنى بۆلۈپ) ھوي نەدىن تاپتىڭ بۇ يىغىنە يەۋالغان ئىتتەك بىر

نېمىنى؟ (زاڭلىق قىلىپ كۈلىدۇ)

داۋۇت: بۇ ئىنىمىز...

ئەيسا: (داۋۇتنىڭ گېپىنى يەنە بۆلىدۇ) ھەي، لاخشىگرغۇ بۇ؟ نەدىن ئەكەلدىڭ

بۇنى؟ نېمانداق ئىنچىكە بۇ؟ (زاڭلىق قىلىپ كۈلىدۇ)

داۋۇت: قارا، بۇ ئىنىمىزچۇ...

ئەيسا: (داۋۇتنىڭ گېپىنى يەنە بۆلدى) تۇغقانلىرىڭنىڭ ئەڭ كىچىكى دېگەن بۇ؟ بۇنى ئوبدان باقماپسەن ھە؟ سېنىڭ تۇغقانلىرىڭ نېمانداق كىچىكلەپ كەتتى ھوي؟ كىيىم ئاستۇچقۇ بۇ! (يەنە زاخلىق قىلىپ كۆلدى. شۇچاغدا ئابدۇرېھىم ئاستا ئورنىدىن قوپۇپ داۋۇتقا قارايدۇ. ئەگەر داۋۇت رۇخسەت قىلسلا، ئۇ ئەيسانىڭ ئەدىپىنى بەرمەكچى. داۋۇت بۇنى سېزىپ قالىدۇ).

داۋۇت: ھەي بولدى! (ئەيسانى ئۇرماقچى بولغاندەك قول تەڭلەيدۇ. ئەيسا كۆلۈشتىن توختايدۇ). بۇ ئىنىمىزنىڭ ئىسمى ئابدۇرېھىم «قان»، ئاڭلىغان بولغىنىڭ! (بۇنى ئاڭلاپ ئەيسانىڭ چىرايىدا قان قالمايدۇ).

ئەيسا: ۋاي، ئۆزۈمنىڭ ئۇكامغۇ بۇ! باياتىلا تونۇغان مەن. چاقچاق، خاپا بولما جۇمۇ ئۇكا! پاهەي ئەجەب ئىسىپ كەتتە بۇ ئۆينىڭ ئىچى؟!

داۋۇت: قارا، بۈگۈن نورۇزكەن دېگەن. سېنىڭ ئۆيۈڭنى كۆڭلىمىز تارتىپ كەلدۇق. سەندىن ھاراق چىقمايدىغانلىقىنى بىلىپ بۇنى ئالغاچ كىردىم، ئۇششاق-چۈششەك نەرسىلىرىڭ باردۇ؟

ئەيسا: بار! (كىرىپ كېتىپ قېتىپ كەتكەن بىر ناننى كۆتۈرۈپ چىقىدۇ). مانا زاكۇسكا دېگەن!

داۋۇت: ھەي ئاران مۇشۇما؟

ئەيسا: بېرى شۇ! «پۇل يوق ئۆيدە جان چىقىدۇ، خوتۇن يوق ئۆيدە نان چىقىدۇ» دېگەن شۇ!

داۋۇت: ئەكەل ناننى. (قولغا ئېلىپ سىنچىلاپ قارايدۇ) ھەي، مەن بۇ ناننى بىر يەردە كۆرگەندەك قىلىمەنغۇ؟

ئەيسا: سەن تونۇيسەن، ئىككىڭلار تونۇش. بۇ نان كرورەن ھەدەم ياققان قەدىمىي نان! ئاسارە-ئەتىقە! نۇرغۇن پۇلغا يارايدۇ! بۈگۈن سىلەرنىڭ ھۆرمىتىڭلارنى دەپ

بۇ ناندن كەچتىم!

(داۋۇت ناننى ئوشۇتماقچى بولۇپ ئوشۇتالمايدۇ، ئەيساغا تەخلەيدۇ.)

ئەيسا : (ناننى ئېلىپ ھەرقانچە قىلىپمۇ ئوشۇتالمايدۇ.) مانا جىڭ ئاسارە-ئەتىقە دېگەن مۇشۇنداق بولىدۇ، ئەمما لېكىن مىدىرلىتالمايسەن! ئىشەنمىسەڭ مىرشاپ ئۇكا، سەن سىناپ باقە! (ناننى ئابدۇكېرىمگە بېرىدۇ.

ئابدۇكېرىم: بولدى ئىشەندىم ئەيساكا.

ئەيسا: مە، ئالە!

(ئابدۇكېرىم ئېلىپ ئوشۇتالمايدۇ، بۇنى كۆرۈپ ئابدۇرېھىمنىڭ ئىچى پۇشۇپ كېتىدۇ.)

ئابدۇكېرىم: (ناننى ئابدۇكېرىمدىن گەپ قىلمايلا ئېلىپ «قارس!» قىپلا ئوشۇتۇپتىدۇ. بۇنى كۆرۈپ ئەيسا ئابدۇرېھىمدىن تېخىمۇ قورقىدۇ.)

ئەيسا: مانا مۇشۇ ناننى نەچچە يىلنىڭ ئىچىمىز ئوشۇتۇۋەتتى! پالۋان! باتۇر!

ئابدۇرېھىم: كۈچ ئوشۇتۇمايدۇ ئاكا بۇنى، ۋىجدان ئوشۇيدۇ، ۋىجدان! (ھەممەيلەن قايىل بولۇپ تەڭلا ئايرىن ئېيتىشىدۇ).

ئەيسا: قەتئىي خاپا بولما جۇمۇ ئۇكا، بايا سېنى تونۇماپتىمەن، مەن ئۆلەي، ھازىرلا ئۆلەي! سېنى راستلا تونۇماپتىمەن. ئەمما نامىڭنى ئاڭلىغان. سېنى ئۆزۈم ئايرىم مېھمان قىلىمەن. بۈگۈن قاتتىق-قۇرۇق بوپ قالدى. ئۆيدە ھەدەڭ يوق دېگەن. (كۆپچىلىككە) قېنى قاتتىق-قۇرۇق بولسىمۇ ئېلىڭلار بىرەر پارچىدىن. مەن بى ئۇسسۇزلۇق ئاچقاي. (ئەيسا ئىچكىرى ئۆيگە كىرىپ كېتىدۇ. ئۈچەيلەن ناندن بىر پارچىدىن ئېلىپ غاجاپ باقىدۇ. چىشى ئۆتمەيدۇ. مۇشۇ چاغدا ئەيسا بىر قانچە سۇنى ئېچىقىپ شەرگە قويىدۇ. ئۈچەيلەننىڭ ناننى يېيەلمىگەنلىكىنى كۆرۈپ، ئۆزى ناننى

ئېلىپ مەرزە بىلەن شۇمۇشكە باشلايدۇ.

ئەيسا: (ناننى كۆرسىتىپ) بۇچۇ، شورايدىغان نان. بۇنى «نان قۇرت» دەيمىز. «نان

قاق» دېگەن مۇشۇ. زاكۇسكىغا دەھشەت ياخشى بۇ!

ئابدۇكېرىم: داۋۇتكا، مەن ماڭسام بولاتتى.

داۋۇت: ھە؟

ئابدۇكېرىم: مەن ماڭايمىكىن.

داۋۇت: نېمە دەيدىغانسەن ئۇكا. بىردەم ئولتۇرە. (ئەيساغا) ھەي، باشقا بىرنېمىلىرىڭ

يوقمۇ سېنىڭ، مۇشۇ قاتتىق ناننى غاجاپ ئولتۇرامدۇق؟

ئەيسا: باشقا نەرسە يوق ئەمدى. خوتۇن بولمىغاندىكىن ھېچنەرسە بولمايدۇ-دە!

داۋۇت: پايپاقتىن چىقىپ قالارمىكىن.

ئەيسا: يوق مانا. (پۇتنى كۆتۈرۈپ كۆرسىتىدۇ). ئۆزۈڭ بىلسەن داۋۇتكا، بۇ ئۆيگە

كەچ بولغاندا ياتقىلى كىرىمەن شۇ.

داۋۇت: بۇ ئۆي ساڭا دەڭ دېگەن، دەڭ!

ئەيسا: مەشرەپ دېگەن شۇ: «تاپالغىنى گۈل كەلتۈرەر، تاپالمىغىنى بىر باش

پىياز». ھېلىمۇ نان بولسىمۇ چىقىغۇ، پىيىزى بار نان!

داۋۇت: ھە بوپتۇ. (ئابدۇرېھىمغا قاراپ) بۇنىڭدىن بىرنېمە چىقمايدۇ. ئۇكا

ئانچە-مۇنچە بىرنەرسە ئېلىۋالغان بولغىنىڭ؟

ئابدۇرېھىم: ئېلىۋالغان ئاكا، مانا (يانچۇقىدىن گازىر-خاسىڭلارنى ئېلىپ شىرەگە

تۆكىدۇ).

ئابدۇكېرىم: داۋۇتكا، مەن ماڭاي.

داۋۇت: (سەل تېرىكىپ) ھەي ئۇكا، ئولتۇر دېگەندىكىن ئولتۇرە جىم! (داۋۇتنىڭ

ئاچچىقى كەلگەنلىكىنى كۆرگەن ئابدۇرېھىم ئورنىدىن قوپۇپ ئابدۇكېرىمگە

تەھدىت سالدۇ.

ئابدۇرېھىم: ئوخخوي بالاڭزا، ھەجەپ گېپىڭ جىقكەن. ئۆزۈم ئاپىرىپ قويايمۇ-يا!
داۋۇت: (ئابدۇرېھىمنى بېسىپ) ياق بولدى، جىم ئولتا. كەتمەيدۇ. (ئابدۇكېرىمگە قاراپ) بىردەم ئولتۇرسەنغۇ ئۇكا؟

ئابدۇكېرىم: (ئىتتىكلا) ئولتۇراي، ئولتۇراي. ئەيساكامنىڭ قىزىق گەپلىرىنى ئاڭلىمامدۇق بىردەم.

داۋۇت: قارا ئۇكا. بۈگۈن نورۇزكەن. بىز مۇشۇ ئەيسانىڭ ئۆيىدە مەشرەپ ئۆتكۈزەيلى. «ئەيسا مەشرىپى» قىلايلى. سەن مىرشاپلىق قىپ بېرىسەن. ئەمما، مەشرەپ قاندىسى بويىچە ئىش قىلىمىز. چىڭ تۇرمىساڭ بولمايدۇ. قېنى بىر ئېلان قىلىۋېتە، مەشرەپنى رەسمىي باشلايلى.

ئابدۇكېرىم: (ئورنىدىن تۇرۇپ) ھۆرمەتلىك 3 ئوغۇل...

ئەيسا: ھەي مىرشاپ، توختا، توختا! بىز 3 بولغان بىلەن بىلەن قارا، ھەر بىرىمىز 10 ئوغۇلغا تېتىيمىز، شۇنداق بولغاندا بىز ھازىر 30 ئوغۇل! (داۋۇتقا قاراپ) قانداق دېدىم داۋۇتكا؟

داۋۇت: ھە، توغرا! ئالامەت كەلدى!

ئابدۇكېرىم: ھە، ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم ئەلەيكۇم ھۆرمەتلىك مەشرەپ ئەھلى، ھۆرمەتلىك 30 ئوغۇل. بۈگۈن ئەيساكامنىڭ ئۆيىدە ئۆتكۈزۈلىدىغان «ئەيسا مەشرىپى» گە قەدەم تەشرىپ قىلغانلىقىڭلارنى قىزغىن قارشى ئالىمىز! ئالدى بىلەن كۈنتەرتىپكە ئاساسەن ئىككى مىنۇت چاۋاك چېلىپ بەرسەڭلار، سۈرەتكە ئېلىۋالساق. ھە قېنى! (ئۆزى باشلاپ چاۋاك چالىدۇ، باشقىلار ئەگىشىدۇ. ئابدۇكېرىم سەھنىدىكىلەرنى ۋە پەستىكى تاماشىبىنلارنىمۇ خېلى ئۇزۇن چاۋاك چالغۇزىدۇ). ھە خوش. (داۋۇتقا قاراپ) يىگىت بېشى كىم بولىدۇ؟

ئەيسا: (ئىتتىكلا) داۋۇتكام، داۋۇت «پالتا» ئاكام! دۇنيادا داۋۇتكامدەك يىگىت
 بېشى يوق، تېپىلمايدۇ! (داۋۇتقا قاراپ) داۋۇتكا ئىشتىنىڭنى ئوڭشا، دىيەنشىگە
 چىقسەن! (داۋۇت كېرىلىپ رۇسلىنىشقا باشلايدۇ)
 ئابدۇكېرىم: ئەمدى بۈگۈنكى مەشرىپىمىزنىڭ يىگىت بېشىنى تونۇشتۇرۇپ
 ئۆتەي. بۇياق:

ئەل ئىچىدە نامى بار،

جۈپ قولىدا پالتىسى.

تەڭ كېلەلمەس ئۇنىڭغا

ئوچىلاردىن ئالتىسى.

ھاراق دېسە مەن دەيدۇ،

جېدەل دېسە مەن دەيدۇ.

ناھەقچىلىك يۈز بەرسە،

مەيدە مۇشتلاپ مەن دەيدۇ.

غان ھەممىمىزگە تونۇشلۇق داۋۇت پالتا ئاكىمىز! قېنى، قىزغىن چاۋاك! (ھەممەيلەن
 چاۋاك چالىدۇ.) قېنى يىگىت بېشىنى سۆزگە تەكلىپ قىلايلى! چاۋاك! (كۆپچىلىك يەنە
 چاۋاك چالىدۇ).

داۋۇت: (سۆزلەيدۇ) ئەسسالامۇئەلەيكۇم مەشرەپ ئەھلى، ئەمدى مەن ئالدى
 بىلەن، رەھمەت ئېيتىمەن. ھە، ئەيسا جانغا، ھە ھەممە ئادەمگە. ھە... بۈگۈن
 نورۇزكەن. رەھمەت! (داۋۇت گەپنى يىغىشتۇرالمىي قېپىپ كېتىپ
 قىلىۋېرىدۇ. ئابدۇكېرىم ئۇنىڭ گېپىنى بۆلىدۇ)

ئابدۇكېرىم: داۋۇتكا، مەشرەپنى باشلايلى، ئىجازەتمىكەن؟

داۋۇت: ھە ئىجازەت، باشلايلى.

ئابدۇكېرىم: (يۇقىرى ئاۋازدا ئېلان قىلدۇ) «ئەيسا مەشرىپى» باشلاندى!!!

ئەيسا: (ئاغزىدا مۇزىكا چالغانى دورايدۇ) گۇمباڭ-گۇمباڭ-گۇمباڭ...

داۋۇت: ئەمەس، مەشرەپنىمۇ تىنچ-ئامان باشلىۋالدۇق، ئەمدى ماۋۇ ھاراق ئاز بولسىمۇ كۆپكە تاۋاپ قىلىپ، ئانچە-مۇنچە ئىچكەچ ئولتۇرايلى.

ئابدۇكېرىم: ھەي داۋۇتكا نەدە مەشرەپتە ھاراق ئىچىدىغان ئىش بار؟

ئەيسا: بار! ھازىر ھەممە مەشرەپتە ھاراق ئىچىدۇ. ئەكەل مەن ئاچاي! (ئەيسا داۋۇتنىڭ قولىدىن بوتۇلكىنى تارتىۋالدى. ئەيسا ھاراقنى ئىچىشىغا داۋۇت ئۇنىڭدىن ئېلىۋالدى.) مەنلا قۇيايچۇ، داۋۇتكا؟

داۋۇت: ياق، سېنىڭ قولۇڭ ئېغىر، جىق قۇيۇۋېتىسەن. يۇتۇمۇڭ چوڭ، ئىككى يۇتۇپلا تۈگىتىۋېتىسەن. ئۆزۈم قۇيىمەن. قېنى رومكاڭ؟ (ئەيسا شرە ئاستىدىن رومكا ئالدى، داۋۇت رومكىغا ھاراق قۇيىدۇ.) مەن ئەيساغا ۋاكالىتەن سىلەرگە رەھمەت ئېيتىمەن. قېنى خوشە! (ئەيسا رومكىغا سۆيۈپ قويدۇ. داۋۇت ھاراقنى مەزە قىلىپ ئىچىدۇ، ئاندىن ئەيساغا) پاختا ئەچىق!

ئەيسا: نېمە قىلسەن پاختىنى؟

داۋۇت: «غۇچ-غۇچ» ئوينايىمىز. (ئۇ پاختىغا ھاراق تەگكۈزۈپ چىشىغا سۈركىگەننى دورايدۇ.)

ئەيسا: ھەي، سادىغاڭ كېتەي داۋۇتكا ئۇنداق قىلمايلى.

داۋۇت: ئەمەس بۇرۇنقى پەددە «كەر-كەر» ئوينايىمىز!

ئەيسا: ياق، «كەر-كەر» ئوينايلىچۇ؟

داۋۇت: ياق «كەر-كەر» ئوينايىمىز! (ئۇ بوتۇلكىنىڭ ئاغزىغا ھاراق

قۇيۇپ، ئابدۇكېرىمگە تەڭلەيدۇ.)

ئابدۇكېرىم: مەن ئىچمەي داۋۇتكا.

داۋۇت: ۋاي ئالە! (ھاراقنى تۇتقۇزۇپ قويدۇ)

ئەيسا: (ئابدۇكېرىمگە) ئەخمەق سەن ئىچمەيسەن، ئاغزىڭغا تۆكسەكلا ئۆزى كىرىپ كېتىدۇ، قارا مانداق (ئۇ ئابدۇكېرىمنىڭ قولىدىكى ھاراقنى ئېلىپلا ئىچىۋېتىدۇ).

داۋۇت: (ئەيساغا) ھەي سەن ئىچىۋالدىڭغۇ؟!

ئەيسا: مەن ئۆگەتتىم. مېنىڭ نۆۋىتىم ئەمەس جۇمۇ!

(داۋۇت يەنە ھاراق قويۇپ ئابدۇكېرىمگە بېرىدۇ، ئابدۇكېرىم ئىچىۋېتىدۇ. داۋۇت ھاراق قويۇپ ئابدۇرېھىمگە بېرىدۇ، ئۇمۇ ئىچىۋېتىدۇ. ئاندىن ئەيسا ئىچىدۇ. داۋۇت ئۆزىگە كەلگەندە يەنە رومكىغا قۇيىدۇ. شۇ چاغدا چوڭ چىراغ ئۆچىدۇ.)

ئابدۇكېرىم: داۋۇتكا كەچ بوپ كەتتى، مەن ماڭاي.

داۋۇت: ئا... ئولتۇرە ئۇكا. نەدە مەشرەپنى باشلاپ قويۇپ مىرشاپ كېتىدىغان ئىش بار. شۇنداقمۇ ئابدۇرېھىم؟

ئابدۇرېھىم: شۇنداق بولماي ئاكا! (ئابدۇكېرىم جىمىپ قالىدۇ.)

ئەيسا: داۋۇتكا، مەن بىر رومكا ئىچەي، جېنىم ئاكا!

داۋۇت: ھازىر ئىچتىڭغۇ؟ (داۋۇت سەل ئويلىنىپ) ئەمەس مانداق قىلايلى. مەن تېپىشماق دەيمەن، تاپالساڭ ئىچسەن، تاپالمىساڭ مەشرەپ قاندىسى بويىچە جازالايىمىز! شۇنداقمۇ مىرشاپ؟

ئابدۇكېرىم: شۇنداق، شۇنداق.

ئەيسا: مەيلى، ئېيتە تېپىشماقنى! مەن تاپالمىغان تېپىشماق يوق. ھەرقاچان خوتۇن توغرىلىق تېپىشماق دەيسەن شۇ!

داۋۇت: خوتۇن يامانمۇ دۈشمەنمۇ؟ تاپە!

ئەيسا: خوتۇن يامان!

داۋۇت: قانداق خوتۇن يامان؟

ئەيسا: يامان خوتۇن يامان!

داۋۇت: قانداق يامان؟

ئەيسا: قانۇندا 18 ياشتا خوتۇن ئالغىلى قويامدۇ؟

ئابدۇكېرىم : (داۋۇت گەپ قىلاي دېگۈچە) ئوخخوي قويمايدۇ.

ئەيسا: نەچچە ياشتا خوتۇن ئالغىلى قويدۇ؟

ئابدۇكېرىم: 22 ياشتا.

ئەيسا: 18 ياشتا ئەسكەرلىككە ئالدى شۇنداقمۇ؟

داۋۇت: شۇنداق. نېم بويىتۇ ئالسا؟

ئەيسا: ئادەم 18 ياشتا ئەسكەر بولۇپ، دۈشمەن بىلەن جەڭ قىلىپ، 22 ياشقا

كېرىپ تەجرىبىلىك بولغاندا ئاندىن خوتۇنغا تاقابىل تۇرالايدۇ.

داۋۇت: دېمەك...

ئەيسا: خوتۇن يامان. (ھاراقنى ئېلىپلا ئىچىۋېتىدۇ). يەنە ئېيتە

تېپىشماقنى، تاپمەن!

داۋۇت: (ئۇتتۇرۇپ قويغىنىغا سەل خۇيى تۇتىدۇ) ئەمسە تاپە، خوتۇن ياخشىمۇ

ھاراقمۇ؟

ئەيسا: خوتۇن ياخشى!

داۋۇت: قانداق خوتۇن ياخشى؟

ئەيسا: ياخشى خوتۇن ياخشى!

داۋۇت: قانداق ياخشى؟

ئەيسا: (باش بارمىقىنى چىقىرىدۇ) مۇشۇنداق ياخشى!

داۋۇت: (ئۇرماقچى بولۇپ قولىنى كۆتۈرىدۇ) تاپالمىدىڭ، جازاغا تارتىمىز!

ئەيسا: توختا داۋۇتكا توختا، تاپىمەن توختا!

داۋۇت: ھە تاپە!

ئەيسا : خوتۇندىن ھاراق ياخشى!

داۋۇت: قانداق ياخشى؟

ئەيسا: بىر بوتۇلكا ھاراقنى ئىچىپ بولۇپ يەنە بىر بوتۇلكىنى ئىچسەڭ ئالدىنقىسى

خاپا بولامدۇ-بولمامدۇ؟

داۋۇت: خاپا بولمايدۇ!

ئەيسا: خوتۇنچۇ؟

داۋۇت: خاپا بولسۇ.

ئەيسا: بىر-بىرىگە ئوخشىمايدىغان جىق ھاراقنى بىر يەرگە يىغىپ قويۇپ قويساڭ

ئۇلار ئۇنامدۇ-ئۇنمامدۇ؟

داۋۇت: ئۇنايدۇ!

ئەيسا : خوتۇنچۇ؟

داۋۇت: ئۇنمايدۇ!

ئەيسا : بىر بوتۇلكا ھاراقنى مانا تۆتىمىز تەڭ كۆزدە قاراپ ئىچىۋاتىمىز، خوتۇننى

ئەل-ئاغىنىلەر تەڭ كۆزدە قارىغىلى بولامدۇ-بولمامدۇ؟

داۋۇت: بولمايدۇ

ئەيسا : ھاراقنى تاشلىۋەتسەڭ سەندىن ئۆچ ئالامدۇ-ئالمامدۇ؟

داۋۇت: ئالمايدۇ!

ئەيسا : خوتۇننى تاشلىۋەتسەڭچۇ؟

داۋۇت: ئۆچ ئالىدۇ!

ئەيسا : ھاراقنىڭ يېنىغا كېچىدە مەست كەلسەڭ ئۆيدىن قوغلاپ

چىقىرامدۇ-چىقارامدۇ؟

داۋۇت : چىقارمايدۇ!

ئەيسا : خوتۇنچۇ؟

داۋۇت : قوغلاپ چىقىرىدۇ!

ئەيسا : ھاراق بوتۇلكىسىنىڭ پىگۇرىسى بۇزۇلامدۇ-بۇزۇلمايدۇ؟

داۋۇت : بۇزۇلمايدۇ!

ئەيسا : خوتۇننىڭچۇ؟

داۋۇت : بۇزىلىدۇ!

ئەيسا : دېمەك...

داۋۇت : دېمەك...

ئەيسا : خوتۇندىن ھاراق ياخشى! (داۋۇتنىڭ ئالدىدىكى رومكىنى ئېلىپ ئىچىۋالىدۇ.)

ئابدۇكېرىم : مەن ماڭاي داۋۇتكا.

داۋۇت : ھەي ئۇكام، نەدە مىرشاپ مەشرەپنى باشلاپ قويۇپ كېتىدىغان ئىش بار؟ شۇنداقمۇ ئابدۇرېھىم؟

ئابدۇرېھىم : شۇنداق ئاكا!

داۋۇت : ھاراقمۇ تۈگەي دېدى، (بوتۇلكىغا قارايدۇ) ھەي راستىنلا تۈگەپتەنمۇ بۇ ھاراق! (ئۇنىڭ قاتتىق ئاچچىقى كېلىپ ئەيساغا قارايدۇ)

ئەيسا : ئۇنداق ئەمەستۇ داۋۇتكا؟ (ئۇ بوتۇلكىنى ئېلىپ سىلكىيدۇ، دۇم كۆتۈرىدۇ، ھاراق تۈگىگەن.)

داۋۇت : (ئابدۇكېرىمگە) ئۇكا، ئۆزۈڭ مىرشاپ بولغاندىكىن تۈزۈك باشقۇرمامسەن؟!

ئابدۇكېرىم : (ئورنىدىن تۇرۇپ) ئەمەس مەشرىپىمىزگە ئاتاقلىق چوڭ ئەيساكاممۇ

كەپ قاپتۇ،بىر نومۇر ئورۇنلاپ بېرەي دەپ تەلەپ قىلىۋاتىدۇ...

ئەيسا : (خاپا بولۇپ) ئۆزۈڭ كەپقالدىڭ! تېخى مېنى كەپ قالدى دەيدى! مېنىڭ

ئۆيۈم بۇ! (مىرشاپ ئولتۇرۇۋالىدۇ).

داۋۇت : بولدى،بولدى!دەڭلار ئەيسا نېمە نومۇر كۆرسەتسۇن؟ ھە ،بولدى

بىرناخشا ئېيتىسەن،يارىمىسا جازاغا تارتىمىز ،شۇنداققۇ مىرشاپ؟ ھە،راست،ماۋۇ

ئابدۇرېھىم ئىنىمىز پاششاپ بوپ بەرسۇن.

ئابدۇكېرىم : شۇنداق،شۇنداق قىلايلى! (ئابدۇرېھىم ئورنىدىن تۇرۇپ ،پەي سوزۇپ

،جازاغا تەييارلىق قىلىدۇ.بۇنى كۆرۈپ ئەيسانى ۋەھىمە باسدۇ).

ئەيسا : ئەمەس مەن بىر ناخشا ئوقۇپ بېرەي.(بىر ناخشا ئېيتىدۇ،بۇ ناخشىغا

داۋۇت ئامراق بولغاچقا چاۋاك چالىدۇ).

داۋۇت: ياخشى،ياخشى،يەنە بىرنى!

ئابدۇكېرىم : ئەيساكامنىڭ ئورۇنلىشىدا يەنە بىر نومۇر.چاۋاك!

ئەيسا : بولدىغۇ؟ئەمدى نېمىش قىلىمەن؟

داۋۇت: (ئابدۇرېھىمغا) ئۇكا،سەن دېگەن نېمىش قىلسۇن؟

ئابدۇرېھىم : ئوخخوي،ئۇسسۇل ئويناپ بېرە،بالاڭز!

ئابدۇكېرىم :ئۇسسۇل،ئۇسسۇل،قېنى چاۋاك!

ئەيسا : مۇزىكا بولمىسا! (داۋۇتقا) ئەمەس سەن ناخشا ئېيتىپ بەر! (كۆپچىلىككە)

كۆپچىلىك،داۋۇتكام پالتا ناخشا ئېيتىپ بەرسۇنلا!چاۋاك!

داۋۇت: ئەمەس مەن «قويۇم» دېگەن ناخشىنى ئېيتىپ بېرەي.

ئەيسا :قانداق ناخشا ئۇ «قويۇم» دېگەن؟

داۋۇت : ھېلىقى خەلق ناخشىلىرىنىڭ ئېڭ بېشىدا چىقىدىغان ناخشىچۇ؟«قويۇم»!

ئەيسا : ھە، «قاپقارا قوي كۆزلۈكۈم» ئوخشىمامدۇ؟

داۋۇت : ھە شۇ!

ئەيسا : (زاڭلىق قىلىپ كۈلدۈ) شۇ ناخشىدىن قويا ئېسىڭدە قاپتۇ-دە، ساقام!
ئابدۇرېھىم : (ھۈرىيىپ) ئاكىمنى زاڭلىق قىلىۋاتامسەن؟ ئاستا ئۇسسۇلۇڭنى
ئوينىساڭ بولامىكى! ھېلى كۆرىمىز تېخى!(ئەيسانىڭ كەيپى بىراقلا ئۇچۇپ
ئەسلىگە قايتىدۇ.)

ئەيسا : ئويناي، ئويناي، ئېيتىمامسەن داۋۇتكا ناخشاڭنى، ساڭلا قاراپ قالدۇققۇ
بىز!

(داۋۇت ناخشا ئېيتىدۇ، ئەيسا ئۇسسۇل ئوينايدۇ.)

داۋۇت: ياخشى ئوينىيالىمىدىڭ! پاششاپ!

ئابدۇرېھىم : مەن تەييار ئاكا!(ئورنىدىن تۇرۇپ تەييارلىق ھەرىكەت ئىشلەيدۇ).
ئەيسا : (ئەيسا داۋۇتنىڭ يېنىغا يۈگۈرۈپ بارىدۇ) جېنىم ئاكا ، شۇندا ئوبدان
ئوينىدىمغۇ؟ مېرشاپ دەپ باقسۇن، مېرشاپ بىر دەپ باقسۇن!
ئابدۇكېرىم : ئوبدان ئوينىدى داۋۇتكا. ياخشى ئوينىدىغۇ؟
داۋۇت : (داۋۇت شەرەت قىلىپ ئابدۇرېھىمنى باسدۇ) بوپتۇ، مېرشاپ ئارىغا چۈشۈپ
قالدى گۇناھىڭدىن ئۆتتۇق! بىراق، يەنە بىر نومۇر كۆرسىتىسەن!

ئەيسا : نېمىش قىلىمەن؟

داۋۇت: (سەل ئويلىنىپ) يۇمۇر سۆزلە!

ئەيسا : ماقۇل. (ئامالسىز ناھايىتى تېتىقسىز يۇمۇردىن ئىككىنى سۆزلەيدۇ)

داۋۇت: يۇمۇرۇڭ پەقەت قىزىق ئەمەسكەن، پاششاپ!

ئەيسا : ئۇنداق قىلما داۋۇتكا، نېمە قىلساڭ ئۆزۈڭ قىل، بۇ قانغا تاشلاپ بەرمە!
ئۆلتۈرۈۋەتسەڭمۇ مەيلى!(ئابدۇرېھىم ئەيساغا ئېتىلىدۇ، ئەيسا داۋۇتنىڭ قېشىغا

(بېرىۋالدى)

ئابدۇرېھىم : نەگە قاچىسەن؟ (ئۇ ئەيساغا قوغلاپ يېتىشىۋېلىپ ئۇنىڭ ياقىسىدىن

ئالدى. ئەيسا بىرلا داجىسا، ئابدۇرېھىم پۇلاڭلاپ قالدۇ.)

داۋۇت : بولدى، بولدى. ھە، ئۇنداق بولسا مانداق قىلايلى. بۇ مىرشاپ ئۇكاممۇ

خېلى ئوبدان ئولتۇرۇشۇپ بەردى. ئەمدى بىز گۈلچايىنى ئۆتكۈزۈۋېتەيلى، ئاندىن

ماڭ، قانداق؟

ئابدۇكېرىم : مەيلى.

داۋۇت : (ئەيساغا) گۈلچاي ئۆتكۈزۈۋېلىشقا چەك تارتىمىز. چەككە ئىككىمىزنىڭ

ئىسمىنى يېزىپ سالىمىز. ناۋادا چەك ساڭا چىقىپ قالسا كونا-يېڭى ھېسابنىڭ

ھەممىسىنى سەندىن ئۆزۈم ئالىمەن. جازاغا تارتىلسەن، مەشرەپ قىپ

بېرىسەن. (ئابدۇكېرىمگە) تەلەي قاپقىڭ قېنى؟

ئابدۇكېرىم : يوق.

داۋۇت : (ئابدۇكېرىمنىڭ بېشىنى كۆرسىتىپ) ئاۋۇ پارقراۋاتقان شۇمۇيا؟ سېنىڭ ئۇ

قاينىڭنىڭغۇ تۆشكى كىچىك، بىرلا ئادەمنىڭ ئىسمى پاتىدۇ! ھە، قاپاق بولمىسا

مەيلى. (ئەيساغا) ئەكەل قالىقىڭنى، مۇشۇمۇ بولۇۋېرىدۇ.

قاپاق-قاپاق، قاپاق-قاپاق! مەكە مىرشاپ، چەك يازىمىز. (ئەيساغا) سەن نېرى تۇر

بولمىسا كۆرۈۋالسىمەن! (ئەيسا نېرى كېتىدۇ، لېكىن بويۇنداپ قارايدۇ).

داۋۇت : (ئابدۇكېرىمنىڭ يانچۇقىدىن قەغەز-قەلەم ئېلىپ، ھەر ئىككى چەككە

«ئەيسا» دەپ يازىدۇ.)

ئابدۇكېرىم : ھەر ئىككىسىگە «ئەيسا» دەپ يازدىڭغۇ؟

داۋۇت : ئۇش! (چەكنى يېزىپ قاپاققا سالىدۇ) بولدى! مەكەل، مانا مىرشاپ

گۇۋاھ! چەككە ئىككىمىزنىڭ ئىسمىنى يازدىم، تارتە! (ئەيسا ئىككىلا چەككە ئۆز

ئىسمى يېزىلغانلىقىنى پەملەپ بولىدۇ. شۇنداقتىمۇ چەكتىن بىرنى ئېلىپ يانغا كېلىپ ئاچىدۇ) ئاھا ! داۋۇت ! (ئۇ چەكنى ئاغزىغا سېلىپلا يەۋىتىدۇ). ھەي چەك قېنى؟

ئەيسا : ساڭا چىقىپتىكەن ، خۇشاللىقىدا يەۋەتتىم ئاكا، داۋۇت پالتا ئاكا! مەشرەپنىڭ تائامىنى يېگەندەك يەۋەتتىم!

داۋۇت : ئۇ چەك ساڭا چىققان، ئۇنىڭدا سېنىڭ ئىسمىڭ بارىتى، چىدىماسلىق قىلىدىك!

ئەيسا : ياق جېنىم ئاكا، ساڭا چىققان، يالغان بولسا قالپاقتىكى ئاۋۇ چەككە قاراپ باق، ئۇنىڭدا مېنىڭ ئىسمىم بار! (داۋۇت گەپ قىلالمايدۇ، مەشرەپقا قارايدۇ) گۈل چاينى مەن ئۆتكۈزۈۋالامدەن؟

ئابدۇكېرىم: ئەمدى شۇنداق بولدى.

داۋۇت: بوپتۇ، ئەكەل گۈل چاينى !

ئابدۇكېرىم: قېنى ، گۈل چاي كەلتۈرۈلسۇن! (ئەيسا گۈلچاينى ئەكەلدۇ). كېلەركى نوۋەتلىك مەشرەپىمىزنى ئۆتكۈزۈش شەرىپىگە ئېرىشكەن شەخس بۈگۈنكى ئەيسا مەشرەپىمىزنىڭ يىگىت بېشى داۋۇت پالتا ئاكا! قېنى قىزغىن چاۋاك بىلەن تەبرىكلەيلى!

ئەيسا : (خۇشاللىقىدا گۈل چاينى شېئىر بىلەن ئۆتكۈزۈپ بېرىدۇ).

ئابدۇكېرىم : قېنى قىزغىن ئالقىش سادالىرىمىز بىلەن، داۋۇت پالتا ئاكنى سۆزگە تەكلىپ قىلايلى!

داۋۇت : ھۆرمەتلىك مەشرەپ ئەھلى، مەن ھەممىڭلارنى كېلەر يىلى نورۇزدا ئۆتكۈزۈلىدىغان « داۋۇت مەشرەپىگە قەدەم تەشرەپ قىلىشقا تەكلىپ قىلىمەن! رەھمەت! (ئەيساغا قاراپ) لېكىن سەن ئەيسا بۇ قېتىمقى مەشرەپكە

ياخشى تەييارلىق قىلماپسەن. مەشرىپىڭ قىزىمىدى. ھاراقنىڭ ھەممىنى ئۆزۈڭ ئىچىپ تۈگەتتىڭ! شۇڭا سېنى ئەمدى مۇشۇ مەشرەپ ئەھلىنىڭ ئالدىدا ئۆزۈم جازالاي مەن! (داۋۇت قولىنى كۆتىرىشىگىلا تۈگەپ لايىپىدە ئۆچۈپ قالىدۇ)

ئابدۇكېرىم : ئۇھ!

داۋۇت : توكانى ياندۇر ئەيسا! ھەي سېنىڭ ئۆيۈڭدە توكمۇ تۇرمامدۇ؟

ئەيسا : قوشنىلارنىڭ ئۆيىگە ئۇلاقلىقتى، ئۇلارنىڭ تۈگىسە ئۆچىدۇ شۇ! (چاڭ قىلغان تەستەك ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ،)

ئابدۇكېرىم : ۋاي بۇ مەن ، مىرشاپ!

داۋۇت : قېنى سەن ھەي ئەيسا!؟

ئەيسا : مانا-مانا ئاكا مەن بار! (چاڭ قىلغان تەستەك ئاۋازى ئاڭلىنىدۇ)

ئابدۇرېھىم : ۋوي ئاكا نېم بولىدۇڭ، تاياق يېمىگەنسە!؟

داۋۇت : ھەي قېنى ماۋۇ ئەيسا نەگە قاچتى؟

ئەيسا : داۋۇتكا مەن بار، مانا-مانا ، ماۋۇ ئىشك ئالدىدىكى چىراغ تۈۋىگە

ماڭدىم ، شۇ يەرگە چىقايلى! (تاراق-تۇرۇق ئاۋازلار بېسىقىدۇ. كېيىنكى نومۇرنىڭ

رىياسەتچىسى سەھنىگە چىقىدۇ.)

پۇلۇمنى بېرىۋەت

(شۇ ناملىق ئېتوتنىڭ سىنارىيىسى)

ئاپتورى: ئابدۇرېھىم راخمان

رېژىسسور: جۈرئەت ئابدۇۋايت

سەھنىدە رېژىسسورنىڭ يۆلەنگۈچ ئورۇندۇقى، بىر دانە تېلېۋىزور، سەھنىنىڭ ئوتتۇرىدا بىر يوغان سۇپا، گىلەم، بىر تال كىچىك جوزا، قەدىمىي سىياھ قۇتىسى ۋە بىر تال ياغاچ قەلەم.

روللاردا:

رېژىسسور – راھىلە ۋەلى ئاباكوف

ئا مۇئاۋىن رېژىسسور – ئەنۋەر ئابلىز

ب ئارتىسى – ئابدۇرېھىم راخمان

سەھنىگە مۇئاۋىن رېژىسسور لىككاڭشىپ مېڭىپ چىقىپ توختايدۇ، كەينىدىن ئارتىسى يەنى مۇئاۋىن رېژىسسورنىڭ دوستى مېڭىپ كېلىپ يېنىدا توختايدۇ. مۇئاۋىن رېژىسسور باشلىرىنى تولغاپ گاللىرىنى قىرىشقا باشلايدۇ. بۇنى كۆرگەن دوستى يۈگۈرۈپ چىقىپ مېنرال سۈيىدىن بىرنى كۆتۈرۈپ كىرىدۇ – دە، مۇئاۋىن رېژىسسورغا تەڭلەيدۇ.

مۇئاۋىن رېژىسسور كەمسىتكەندەك قىلىقلارنى قىلىدۇ.

ب: ئاداش مانىڭغا قول قويۇۋەتسەڭ بوپتىكەن؟

ئا: ۋاي چىشىمغا تەگمەي تۇرە ۋاي

ب: يەنە بىر قېتىم دەيمەن مانىڭغا قول قويۇۋېتە دەۋاتىمەن

ئا: (بىر ئاز ئويلىنىپ تۇرۇپ كېتىپ، ئەتراپتىكى تاماشىبىنلارغا قارىۋېتىپ)

سەتلەشمىگەن - بىر مۇنچە ئادەم تۇرسا نىمانداق قىلىدىغانىسەن،

ئەسسالامۇ - ئەلەيكۇم ھۆرمەتلىك مېھمانلار، نورۇز بايرىمىڭلارغا مۇبارەك بولسۇن!!!

ئادەم: (ئەتراپتىكى تاماشىبىنلارغا قارىۋېتىپ يەنە گېپىنى داۋاملاشتۇرىدۇ)

ئاداش، ئۇنداق قىلما، مانىڭغا قول قويىۋەت بولامدۇ؟

ئا: ۋاي - ۋۇي، ھېي، نېمانداق رودىپايدەك نېمىسەن ھېي

ب: ھېي ئاداش، سەن مېنىڭ ئورنىمدا بولغان بولساڭ سەنمۇ رودىپاي بوپ قالاتتىڭ ئادوش، مەن ساڭا 10000 كوي پۇلىنى بەرگىلى قاچان ئويلاپ باقە؟! 1 ئاي بولدى، 1 ئاي، ھېي، بوپتۇ پۇلىنىڭۇ بەرمە بوپتۇ، ئەمدى ماۋۇ ھۆججەتنى تەييار يېزىپ ئەكىلىپ ئىمزا يىغىنى قويۇۋەت دېسەممۇ ئۇنىمايسىنا، مەقسىدىڭ نېمە؟

ئا ئادەم: قارا ئاداش، مەن پۇلۇڭنى بەرمەيمەن دېمىدىم، چوقۇم بېرىمەن. ماۋۇ ھۆججەتتىڭىمۇ قول قويمايمەن، دېمىدىم، چوقۇم قويىمەن. بۈگۈن قول قويساممۇ قويىمەن، قويمىساممۇ قويىمەن شۇنداققۇ؟ دېمەك: بۇ پۇلىنى بەرسەممۇ بېرىمەن، بەرمىسەممۇ بېرىمەن شۇنداقمۇ؟ ts/j -mo F!

ب ئادەم: قارا ئاداش، 10000 يۈەن پۇل دېگەن ئاز پۇلمۇ ئاداش، ئەلۋەتتە ئاز ئەمەس، دېمەك مەن بۇ پۇلىنى چوقۇم بېرىمەن، سەن چوقۇم ئالسىەن، ئالماي قويماسىەن، دېمەك پۇل بولمىسا بېرەلمەيمەن، سەنمۇ ئالمايسەن شۇنداقمۇ؟

ب ئادەم: ۋاي - ۋۇي، قۇمغۇ سەن ھۇي قۇم (چىك - چىك)

ئا ئادەم: ماڭا قارا، ئەمدى پۇلىڭ گېپىگە كەلسەك قارا، دېمەك:

ب ئادەم: توختا .. توختا ... توختا ... ھېي ئەتىگەن ياقى سەن پۇلنىڭ گېپىنى

قىلماي ئېغىلدىكى ئېشەكنىڭ گېپىنى قىلىۋاتقانمۇ ھېي؟

ئا ئادەم: توختا ... توختا

ب ئادەم: توختىغىلى بېرىم كۈن بولدى، قىلە گېپىڭنى

ئا ئادەم: ماقۇل، ماقۇل، مانداق گەپ بۈگۈن مۇشۇ يەردە بىر فىلىم ئىشلىمەكچى

ياق چىقماقچى. شۇڭا ئۇلار ماڭا بىر مۇنچە پۇل بەرمەكچى. مەن بۇ پۇلنى ئېلىپ

نېمە ئىش قىلىمەن؟ سېنىڭ پۇلۇڭنى قايتۇرىمەن. نېمە دەپ قايتۇرىمەن؟

ب ئادەم: مەندىن ئالغاندىن قايتۇرىسەندە.

ب ئادەم: ھەببەللى، شۇڭا قايتۇرىمەن.

دېمەك ئاداش ھازىر سېنىڭ بۇ ئىشنىڭ مۇھىم ئەمەس، ئادەم تېپىش مۇھىم

ئادەم... بۇ ئادەم تېپىلسا ماۋۇ مەيدان كۆرۈنىشىنى چاققانراق ئېلىۋەتسەك، ماۋۇ

فىلىمىمۇ تېزراق تۈگىسە، مەنمۇ تېزراق پۇلنى ئېلىپ، ساڭا بېرىۋەتسەم دەيمەن

ئاداش!

ئەگەردە ئادەم تاپالمىسام دېمەك بۇ كۆرۈنىشىنى ئالالمايمەن، بۇ كۆرۈنىشىنى

ئالالمىسام.....

ب ئادەم: پۇلنى ئالالمايسەن؟.....

ئا ئادەم: پۇلنى ئالالمىسام.....

ب ئادەم: ماڭا بېرىلمەيسەن.....

ئا ئادەم: ھەببەللى

ب ئادەم: قوپە لاتىغلاپ (ھېي سەن بۇنداق گەپتىن نەچچىنى دەپ بولدۇڭ؟

نەچچە كىنو ئىشلەپ بولدۇڭ؟ بېرىمەن دەپ قانچە قېتىم دەپ بولدۇڭ؟ مەن ساڭا

دەپ قوياي، بۈگۈن مەن مۇشۇ يەردە تۇرۇپ سەن كىنۇنى ئىشلەپ بولساڭ پۇلۇڭنى

ئېلىپ ئاندىن كېتىمەن. مەن ساڭا دەپ قويماي.

(دەل شۇ چاغدا ئا ئادەمنى يانفونى سايىدا)

ئا ئادەم: ۋەي... ۋەي... رېتسىسور ھە مەن مانا مانا ھازىرلا بارىمەن. مانا - مانا

(تېلېفوننى قويدۇ) ئاداش مۇنداق قىلايلى، ھازىرنىڭ ئۆزىدە سەن ماڭا ماسلىشىپ بەرسەڭ بۈگۈنكى بۇ كۆرۈنۈشنى تۈگىتىۋېتەيلى، قانداق، ئاندىن مەن پۇلنى ئېلىپ پۇلۇڭنى بېرىۋېتەي. بىللە ئوينىشىپ بەرگەن ئاداش قانداق؟
ب ئادەم: ماڭ - ماڭ مەن رول ئويناپ باقمىسام يا، ئويناشنى بىلسەممۇ ئويناپ بەرمەيمەن.

ئا ئادەم: ئۇنداق بولسا مەن ھازىر بازارمۇ - بازار، كۆچمۇ - كۆچا، مەھەللىمۇ - مەھەللىلە ئايلىنىپ ئادەم تېپىپ كەلمىسەم بولمايدۇ ئاداش بولمىسا پۇلۇڭنى قايتۇرالمىمەن قارا، ئۆتە مایاقتا ئادەم تاپاي.

ب ئادەم: سەن ئادەم تېپىپ بولغۇچە يۈرەمدىن كەينىڭدىن، ماڭە ۋاي....

ئا ئادەم: ئاداش ئوغۇل بالىمۇ؟

ب ئادەم: ھەئە ...

ئا ئادەم: ئۇنداق بولسا ئاداش مەن بىر تېپىشماق ئېيتاي، تاپالساڭ بولدى ماۋۇ ھۆججەتكە قول قويۇپ بېرىي، ئەگەردە تاپالمىساڭ سەن ماڭا ماسلىشىپ ماۋۇ رولنى ئوينىشىپ بېرىسەن، تاللا

ب ئادەم: (بىر ئاز ئويلىنىپ تۇرۇپ كېتىپ) موللا تاپقان بولمىسام مەن يا ياق

ئا ئادەم: ئاداش بولدى مېنى ئاۋارە قىلماي يولنى بوشات، ۋاقتىم ئاز قالدى. مەن دەرھال ئادەم تاپمىسام بولمايدۇ ... ئۆتە مایاقتا

ب ئادەم: دەپپاقا – ھە بولدى دەپپاقە .. ئاڭلاپ باقاي .

ئا ئادەم: ھېساب ئەمىسە ھە؟ پىلىنى توڭلاتقۇغا سېلىش ئۈچۈن قانچە باسقۇچ كېتىدۇ؟ باشلاندى

(ب ئادەم سۇئالنى ئاڭلاپلا ھېسابلاشقا باشلايدۇ)

ب ئادەم: جاۋاپ؛ ھە! توختا ... ھىم... مانداقچۇ، ئۆلتۈرۈپ، تېرىسىنى سويۇپ، پاچىلاپ، سېلىپ ... ھە توغرا 4 باسقۇچ كېتىدۇ.

ئا ئادەم: خاتا، 3 باسقۇچ، ئاچىسەن، تىقسەن، ياپىسەن. سۇئال؛ زىراپىنى سېلىش ئۈچۈن قانچە باسقۇچ كېتىدۇ؟

ب ئادەم: (قاقلاپ كۈلۈپ كېتىدۇ) 3 باسقۇچ، ئاچىسەن، تىقسەن، ياپىسەن.

ئا ئادەم: خاتا، 4 باسقۇچ، ئىشكىنى ئېچىپ، پىلىنى ئېلىۋېتىپ، زىراپىنى تىقىپ، ياپىسەن، تامام.

(ب ئادەم گاڭگىراپ تۇرۇپلا قالىدۇ. رېژىسسور ياندىن چىقىدۇ)

رېژىسسور: ھە قانداق قىلىدىڭىز؟ تاپتىڭىزمۇ؟ ئەتىگەندە ئەرتىس تېپىپ كېلەي دەپ چىقىپ كېتىپ كېلىشىڭىز ھازىر، بۇنداق قىلىشىڭىز بۇ فىلىمنى قانداق ئىشلەپ بولغىلى بولىدۇ؟ مۇئاۋىن رېژىسسور ۋاقىت، ۋاقىت، ۋاقىت كۆز قارىشىڭىز بولۇشى كېرەك

ئا ئادەم: شۇنداق رېژىسسور، مەن ئەتىگەندە گۇرۇپپىدىن ئايرىلغان پېتى مەھەللىمۇ – مەھەللە ، تار كوچىمۇ – تار كوچا، پىرقىراپ يۈرۈپ پۈتۈم ئۈزۈلۈپ قالاي دىدى قاراڭ!

رېژىسسور: ھە بولدى، نەق گەپنى قىلىڭ !

ئا: رېژىسسور تاپتىم مانا بۇ مېنىڭ ئاغىنەم ئىسرائىل نۇرغۇن فىلىملەردە رول ئوينىغان پىشقەدەم ئارتىس ئۇرامسىز، چاپامسىز جىملا تۇرىدىغان گۇي دە

بۇ.

رئىسسور: ھە بوپتۇ، ماۋۇ مەيدان كۆرۈنىشىنىڭ ۋەقەلىگىدىن خەۋەر تاپتىڭمۇ؟

ئا: ھازىرلا، بىردەمدە چۈشەندۈرۈپ قويىمەن رەئىسسور.

رئىسسور: تېزراق بولۇڭ مۇئاۋىن رەئىسسور ۋاقىت ۋاقىت

(مۇئاۋىن رەئىسسور ب ئادەمگە بىر تەرەپتىن ۋەقەلىكنى چۈشەندۈرگەچ يەنە بىر

تەرەپتىن تەييارلانغان رولدىكى كىيىملەرنى كەيدۈرۈشكە باشلايدۇ)

ئا: ماۋۇ كىيىمنى كىيە ھە.. قار ئادىشىم بۇ مەيدان ۋەقەلىك مۇنداق: سەن

مەندىن 10000 تەڭگە پۇل قەرز ئالغان لېكىن سەن تېخى قايتۇرمىغاچقا مەن

سېنى چاقىرتىپ كېلىپ، پۇلنى سۈيلىمەكچى، لېكىن سەن پۇلنى بېرەلمىگەچكە،

مەن سېنى ھۆججەتنى بىرنى يېزىپ بېرىشكە چاقىرتتىم، بىلىڭمۇ؟

(بۇ گەپلەرنى قىلغان مۇئاۋىن رەئىسسور كىيىملىرىنى كېيىشكە باشلايدۇ)

سەن بىچارە بولۇپ تۇرۇپ كېتىسەن، ئىتتەك ھېچىيىپ دېگەندەك ۋەقەلىك ئاداش،

بىر چاڭ چىقىرۇپتەيلى ئاداش قانداق؟

ب: توختا مەن ساڭا قەرز تېخى بىچارە تۇرۇپ كېتىمەن دەپ قوي...

ئا: ياق .. ياق.. ئاداش ماۋۇ فىلىمدىكى ۋەقەلىك مۇشۇنداق يېزىلغان ئاداش.

رئىسسور: ھە بولىدۇ؟ باشلامدۇق ، باشلىمامدۇق؟

ئا: ھە بولدى، بولدى، باشلايلى رەئىسسور... ئاداش ئۇنداق بولسا مەن سېنى

چاقىرىمەن، شۇنىڭ بىلەن باشلاپ كېتىمىز جۇمۇ، داۋاي....

رئىسسور: ئارتىس تەييار بولدى، ھەرقايسى تارماقلار دىققەت . 1 .. 2 ... 3 ...

ok

ئا: توختاخۇن كىرگەي.....

(ب ئادەم ھېچنىمە ئاڭلىمىغاندەك جىملا تۇرىدۇ)

ئا: توختاخۇن كىرگەي....

(ب ئادەم ئا ئادەمگە بىر قارىۋېتىپ، يەنە ئالدى كەينىگە قارىۋېتىپ جىملا تۇرىدۇ)

رېئىسسور: قانداق گەپ بوپكەتتى بۇ ھە؟!

سىزگە دەۋاتىمەن نىمۇ، موگودەك تۇرىسىزغۇ، چاقىرغاندىن كېيىن، خوش بىگىم دەپ كىرىپ، تىزلىنىسىز، يالۋۇرىسىز. ئوقتىڭىزمۇ؟ دېققەت، يەنە بىر قېتىم

ئا: ئاداش، ئەمدى بىلىڭمۇ؟

ب: كىمۇ توختاخۇن دىگەن؟ (بىر ئاز خاپا بولغاندەك)

ئا: سەن كالۋا ... فىلىمدىكى ئىسمىڭ... بولە چاققان..

رېئىسسور: 1.. 2 ... 3.. باشلاندى.

ئا: توختاخۇن كىرگەي.... .

ب: خوش بىگىم.

ئا: مەن سىلگە بېرىپ تۇرغان 10000 تەڭگە يادىلىرىدىمىكىن؟

(نىمە قىلارنى بىلەي قاراپ تۇرىدۇ، ئا ئادەم ھە دەپ ئىشارەت قىلىدۇ)

ب: ھە شۇنداق بىگىم، شۇنداق بىگىم...

ئا: ئۇنداقتا بۇ 10000 مىڭ تەڭگىنى قا چان قايتۇرالىكىن؟

ب: (سەل تۇرۇپ كېتىپ) مازلاشمىغىنە، مازلاشمىغىنە، ھېي.. كىم ؟ كىمگە بېرىپ

تۇردى؟ ئويلاپراق گەپقىلە؟

رېئىسسور: ھەي، ھەي.. سىنارىيەدە نەدە ئۇنداق گەپ بولىدۇ، سىنارىيەدە

يېزىلغان گەپنى قىلمامسىز ھە!

ئا: ئاداش، باياتىن مەن ساڭا دەپ بەرگەن گەپلەرنى دە، ئارتۇق گەپلەرنى

قىلما! ئوقتۇڭمۇ؟

بولە، يەنە بىر...

رېئىسسور: يەنە بىر كېلەيلى! 1.. 2.. 3.. باشلاندى!

ئا: توختاخۇن كىرگەي!

ب: خوش بىگىم!

ئا: ئۆزلىرى مەندىن ئالغان ھېلىقى مەندىن ئالغان 10000 تەڭگە

يادلىرىدىمىكىن؟

ب: شۇنداق بىگىم، شۇنداق.

ئا: ئۇنداقتا 10000 تەڭگىنى قاچان قايتۇرىلىكىن؟ توختاخۇن؟

ب: كالا قويلىرىنى سېتىپ، پۇل كىرگەندە بېرىدىكەن بىگىم!

ئا: (ئۈستەلگە قاتتىق بىرنى ئۇرىدۇ) ماڭا قايسىلا توختاخۇن ھازىر ئۇرۇق

تۇغقانلارمۇ پۇل بەرسە ھۆججەت يېزىپ بېرىشىدۇ. مەن سىلى بىلەن ھېچ ئۇرۇق –

تۇققاندارچىلىق يوق تۇرۇپ 10000 تەڭگە بېرىپ ياردەم

قىلدىم. ئەمدىلىكتە بۇنداق دېگەنلىرى نېمىسى ھە! ۋاقتىدا قايتاسىلا ياخشى

بۇلارمىكىن بولمىسا قارىخانىدا كۆرۈشۈپ قالمايلى يەنە ھە!

رېئىسسور: ھە ياخشى بۇلۇۋايدۇ داۋاملىق بۇلۇڭ!!!

ب : بىگىم ئۇنداق قىلمىسىلا ئۆتۈنۈپ قالاي ئۆيدە چوڭدىن كىچىكىچە

ھەممىسى ماڭغىلا قاراشلىق ئۆتۈنۈپ قالاي 10000 كويىدىگەن ئاز پۇلمۇ ئاداش

قايتۇرۇپ بەرسەڭ (دىگەن پېتى بېرىپ ئاغىنىنىڭ پۇتىغا ئىسلىپ .) مال

ئىگىشىدىن ئوغرى كۈچلۈك دىگەن مۇشۇدە – مانا ھە..... (دەپ بوپلام ھۆكرەپ

يىغلاشقا باشلايدۇ.....).. (ئا. ئادەم بولسا ب. ئادەمنى تېپىشكە باشلايدۇ. بۇنى

كۆرگەن رېئىسسور قاتتىق ھەيران قىلىپ .)

رېئىسسور: توختاپ تۇرىڭە ، سىز ھەقىقەتەن ياخشى ئويناۋاتىسىز لىكىن ئۇ

زامانلاردا ئاداش - پاداش دىگەن گەپلەر يوققۇ ئۇنى كىرگۈزۋالماڭ . لېكىن سىزنىڭ بەگگە قەرز بولغان بىلەپ بىچارە بۇلۇۋاتقان بۇ ھىسسىياتلىرىڭىز ئىنتايىن توغرا ياخشى چىقىۋاتىدۇ ھەياخشى

ب: چىقىدۇ رىئىسسور. سىز مۇ مەندەك باشقىلارغا 10000 كوينى بېرىپ ئالالماي بېقىڭە ، ئەلۋەتتە ياخشى چىقىدۇ (ھەممە نىمە چىقىدۇ)

رىئىسسور: بۇ نېمە دېگىنىڭىز ؟

(بۇ چاغدا ئا. ئادەم بىلەپ بۇلۇپ تۇرۇپ قالىدۇ .)

ب: قاراڭ مەن بۇنىڭغا 10000 مىڭ يۈەن پۇل بېرىپ قۇيۇپ ھازىرغىچە ئالالماي يۈرۈيمەن .

(رىئىسسور بۇ گەپنى ئاڭلاپ ھەيران قالىدۇ . ۋە بىر نېمەلەرنى ئويلاپ تۇرۇپ كېتىپ قالىدۇ . ئا. ئادەم ب. نى تارتىپ)

ئا: ماۋۇ قىلغىنىڭ قاملاشمىدى

ب: ھە . سېنىڭ بەرمىگىنىڭ بەك قاملاشتى

ئا: (ئا. ئادەم ئۇنى يانغا تارتىپ بىر نېمەلەرنى دىمەكچى بۇلدۇ .) ھېي

رىئىسسور: مۇئاۋىن رىئىسسور بۇ ياققا كېلىڭ . قاراڭ سىز ئۇچىڭىزدىكى

ئا: كىيىمنى بۇ بالغا بېرىپ . ئۇنىڭ كىيىمى سىز كىيىڭ بۇلۇڭ

ئا: مەن ئاۋۇ كىيىمنى ... بۇ قانداق بوپ كەتتى .

رىئىسسور: مېنىڭ دىگىنىم ھىساپمۇ - سىزنىڭمۇ ؟ بۇلۇڭ چاقان نۇر قالماي قىلىپ

بۈگۈن بۇ كۆرۈنۈشنى ئالالماي قالساق ئىشىڭىز چاتاق بۇلۇڭ (رىئىسسور ئورنىغا

بېرىپ ئولتۇرىدۇ . ئا ۋە ب. لارىولسا بىر - بىرىگە ئا. كىيىمنى سالغاچ ب. غا گەپ

(قىلدۇ .)

ئا: بۈگۈن ماۋۇ قىلغىنىڭنى ئۇنتۇپ قالما ھە ؟

ب: (نىمىقلارنى بىلمەي رىئىسسىورغا قاراپ) رىئىسسىور.....(ئا. دەرھال ب.نىڭ ئاغزىنى توسۇۋالدى ۋە ب.نىڭ كىيىملىرىنى ئالدى).

ئا: خەپ توخۇنىڭ پوقى ھېي(ب. ئا نىڭ ئەپتىنىڭ يامانراق تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ يەنە رىئىسسىورغا قارايدۇ).

ب: رىئىسسىور-----) رىئىسسىورنىڭ قارشى بىلەن بىرگە ئا.دەرھال ب.غا دوپپىسىنى كىيگۈزگەن بۇلۇۋالدى ئا. جىلى بۇلۇپ چىكىگە يىتىدۇ)

رىئىسسىور: مۇئاۋىن رىئىسسىور بولدىمۇ . ھە سىز مۇ كېلىڭ ھازىر مۇنداق گەپ ئىككىڭلار ئەمدى ئالمىشپ ئوينايىسىلەر مۇئاۋىن رىئىسسىور سىز بۇنىڭدىن 10000 تەڭگە ئالغان بۇلۇڭ ھە . ئەمدى سىز مۇئاۋىن رىئىسسىورغا 10000 تەڭگە بېرىپ تۇرغان بۇلۇڭ

ب: بېرىپ تۇرغان ئەمەس ، بەرگەن راس .

رىئىسسىور: ھە بولدى ، پەقەت رولىڭلار ئالماشتى باشقا ۋەقەلىك يەنە ئۆز پېتىم بۇلىدۇ ، بىلىدىڭلارمۇ ؟ (ئا-ب.لار بېشىنى لىڭشىتىدۇ .) ھەر قايسى ئورۇنلار دىققەت ماۋۇ مەيدان كۆرۈنۈشى ئەڭ ئاخىرقى بىر قېتىم ئالمىز . 1 . 2 . 3 . باشلاندى

ب: (ب. ئادەم بەگنىڭ رولىغا چىقىپ ئولتۇرۇپ ئا. قاراپ يۇقۇرى ئاۋازدا) توختاخۇن كىرگەي ... ھەي كىرگەي

ئا: (ئا. ناھايىتىمۇ خاپاچىلىقتا) خوش بېگىم

ب: (ب. نىڭ خوشاللىقى ئىچ – ئىچىگە پاتماي قالىدۇ). قا..قا..قا.... ھېي سېنىڭ مۇيۇندا مۇكۇنىڭ بۇلىدىكەن ھە قەلەندە.....

رىئىسسىور: (بوش ئاۋازدا گەپ قىستۇردۇ .) تېكىستىن چەكنەپ كەتمەڭ !

ب: (رىئىسسىورغا قارىۋېتىپ) ھېي بېشىڭنى كۆترە . ماڭقارا. ماڭقارا مەندىن ئالغان 10000 (تىڭگلا) (كوي) (يۇقىرى ئاۋازدا) يادلىرىدىمىكەن

رېئىسسور: ئىنتايىن ياخشىجاۋاپ بېرىڭ ؟....

ب: يادلىرىدىمكىن ؟

ئا.بىچارىلەرچە جاۋاپ بېرىدۇ . شۇنداق بېگىم

رېئىسسور: ھە ياخشى

ب: خوش ،بۇ پۇلنى قاچان قايتۇرلىكىن ؟

ئا: كالا-قويلارنى سېتىپ پۇل قىلىپ .ئاندىن 4-ئايدا مائاش قوشامش .شۇنىڭ

بىلەن بىراق بېرەي دېگەن بېگىم .

ب:سېنىڭ كالا-قويلارىڭ بولسا مەندىن 10000 (پۇل) قەرز ئېلىپ ئولتۇردىغان

نېمۇ مۇ سەن ھە .سېنى ئۇرۇپمۇ دەردىم چىقمايدۇغۇ مېنىڭ ئۇرۇپ .

ئۇرۇپ .ئازگە پىقىل قەلەندەر .بۈگۈن بىر بولسا پۇلنى بەر ،بولمىسا ماۋۇ ھۆججەتكە

قول قوي بۇلە.....

رېئىسسور: ياخشىيالۋۇرۇڭ ئەمدى .بۇلۇڭ

ئا؛ ئۇنداق قىلمىسلا بېگىم ئۇتۇنۇپ قالاي ...ماڭغا ئازىراق مۆھلەت بەرسىلە مەن

چوقۇم بىر ئامال قىلىپ بېرىۋېتىمەن ئاخىرقى قېتىم بىر پۇرسەت بېرىڭ بېگىم

ب.: قاچان ؟

ئا: (يەنە جىم ئولتۇرۋالدى)

ب: بۇياققا كەل دەرھال .ھۆججەتكە قول قوي بولمايدىغان بولسا

رېئىسسور: بېرىڭ ھۆججەتكە قول قويۇڭ . (ئا. ئادەم بىردەم رېئىسسورغا بىردەم

ب.غا قارايدۇ .) (رېئىسسور بىلەن ب ئادەم ئىككىسى توختىماي سۆيلىشكە

باشلايدۇ .)

ب: مانا ئالە قەلەمنى ما يەرگە ياز .) دەپ قوينىدىن ئەسلىدىكى ھۆججەتنى

ئېلىپ قويۇپ .ئۈستەلدىكى ھۆججەتنى ئېلىۋېتىدۇ .ئا بولسا بۇنىڭغا دىققەت

قىلماي رېئىسسورغا قاراپ تۇرىدۇ .

رېئىسسور: قول قويۇڭ تېز

ب: بۇلە (ئا . شۇنچىلىك تەسلىكتە ئامالسىز قول قويىدۇ).

رېئىسسور: ھە ياخشى بولدى .

ب: قا قا قا ... (دەپ كۈلگەن پېتىم ئورنىدىن تۇرىدۇ) چىم . ئەمدى

بولدى . ئەمدى بولدى ئالەمە . ماتارىڭنى كىم كەيسە كەيسۇن . (ئۇچىسىدىكى

كىيىملەرنى سالىدۇ) ئالە ماۋۇ دوپپاڭنى ئىشىم ئاخىرى پۇتتى . خەير-خوش

مۇئاۋىن رېئىسسور،

رېئىسسور: توختاڭ !!!

ئا: ئاداش توختا-توختا ، يەنە بىر كۆرۈنۈش بار تېخى تۈگىدى .

رېئىسسور: شۇنداق ھەي يىگىت

ب: ئاخىرى بار شۇنداقمۇ ؟ خوش ئەمدى ئاداش مەن ساڭا بىر پۇرسەت بېرى

مەن بىر تېپىشماق ئېيتاي ئەگەردە تاپالساڭ فىلىمىڭلارنىڭ ئاخىرىغا

قاتنىشىۋېتىمەن . ئەگەر تاپالماساڭ ماۋۇ ھۆججەتنى كۆردىڭ ھە ؟ چىم

سۇئال : ھايۋاناتلار پادىشاھى شىر : تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزمەكچى بولۇپ

پۈتكۈل ھايۋاناتلارنى يىغىپتۇ لېكىن بىر ھايۋان كېلەلمىگەن قايسى : (بۇ سۇئالنى

ئاڭلاپ رېئىسسورمۇ تەستىرەپ تەڭ كىرىشىدۇ) (ئا . ئادەم بولسا جاۋاپنى ئويلاپ

كىرىشىپ كەتكەن ئىدى)

رېئىسسور: ھە تاپتىم ... جاۋاپ : بېلىق سۇدا بولغاچقا كېلەلمىدى ؟

ب: خاتا .

ئا: جاۋاپ : (؟)

ب: خاتا : جاۋاپ : زىراپە . توڭلاتقۇدا بولغاچقا

كېلەلمىدى .خەير-خوش .(ئىككىسى ھەيران قىلىپ تۇرۇپ قالدۇ .)

رېئىسسور: ھەي؟

ئا: ھەي؟

ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ

ئىتوت

ئاپتورى: قاھار نىياز

قاتناشقۇچىلار: ساۋۇتجان، ھوشۇرخان، بازار باشقۇرۇش كادىرى، ناتۇنۇش مېھمان
ۋاقتى: كەچقۇرۇن.

سەھنىدە ساۋۇتجاننىڭ ئۆيى، ھوشۇرخان ساجى يېنىدىكى ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ،
مانتىغا قىيما قىلىۋاتقاندا، ئېرى ساۋۇتجان سومكا كۆتۈرگىنىچە كىرىپ كېلىدۇ. ئۇ
مۇتەئەسسىپ، پىخسىق بىر ئادەم. ھوشۇرخان ئېرىنى كۆرۈپ سەل-پەل ئورنىدىن
تۇرىدۇ.

ھوشۇرخان: كەللىما؟

ساۋۇتجان: (جاۋاپ بەرمەي) كۆپ-كۈندۈزدە چىراقنى يېقىپ قويۇپسەنغۇ؟
توك پۇلىنى قېيىنى ئاپام مەن تۆلەپ بېرەي دېگەنمىتىيا؟
ھوشۇرخان: سىرتتا ھاۋا بەك تۇتۇلۇپ كېتىپتۇ، ئۆيگە يورۇق چۈشمەي ئىچىم بەك
سقىلىپ كەتتى، شۇڭا....

ساۋۇتجان: ئەمدى مەن سېنىڭ ئىچىڭ سقىلىپ كەتكەنكىمۇ پۇل تۆلەيمەنمۇ؟
بۇگەچچە سەن ئەتە قويۇپ سىرتتا شامال چىقىپتىكەن، شۇڭا قورسىقىم ئاغرىۋاتىدۇ،
دېسەڭ بولامدۇ؟ قانداق قاملاشمىغان گەپ بۇ؟
ھوشۇرخان: خاپا بولمىسىلا دادىسى، مەن ئۆچۈرۋېتەي.

ئۇ قويۇپ چىراقنى ئۆچۈرۈپتۇ.

ساۋۇتجان: قانداق بىر كالۋا ئىجاد قىپتىكىن مۇشۇ توك چىراق دىگەن نەرسىنى. كىچىك ۋاقىتىمىزدا كونا پاختىدىن پىلىك ئىشىپ، كىرىسىگە چىلاپ قويساق بىر ئوبدان يورۇيتتى. بەش موچەنلىك كىرىس بىر ئاي يېتەتتى. مانا ئەمدى ماۋۇ دەنشى، بىگشاڭ دىگەن نېمىلىنىڭ ھەممىسى پۇل دەپلا ئاغزىنى ئېچىپ تۇرغان، ھەر ئايدا توك پۇلىغا 20-30 كوي تۆلەيدىغان گەپ. ھە، راست، كۆينەك دەپ غەلۋە قىلىۋاتاتتىڭ، ساڭا كۆينەكلىك ئېلىپ كەلدىم.

ھوشۇرخان: (خۇشال بولۇپ) ۋاي راستما؟ قېنى ئالسىلا كۆرۈپ باقاي!

ساۋۇتجان سومكىسىنى ئېچىپ، ئىچىدىن ئۇزۇن بىر قىزىل لوزۇنكىنى چىقىرىدۇ. ھوشۇرخان لوزۇنكىنى ئېلىپ ئاچىدۇ. لوزۇنكىغا "ۋەكىللەرنى قىزغىن قارشى ئالىمىز" دېگەن خەت يېزىلغان، ھوشۇرخان بۇنى كۆرۈپ لاسسىدە سولىشىدۇ، ۋە لوزۇنكىنى ساجىغا قويۇپ قويدۇ.

ھوشۇرخان: كۆينەكلىك ئېلىپ بەرسىلە دېسەم مۇشۇنى ئەكەللىما؟ بۇ بىر لوزۇنكىكە نىغۇ؟

ساۋۇتجان: ھېي، بۇنىڭدا ئىچ كۆينەكلىك تىكىپ كىيسەڭ تازا ئوبدان بولىدۇ. باياتىن دۇكاننى تاقاپ ماڭاي دەپ تۇرسام ياندىكى ئىدارىنىڭ دەرۋازىنى بۇنى يىغىشتۇرۇپتېتىكەن، نېمە قىلىسىز دېسەم، تاشلىۋېتىمەن دەيدۇ. قارىسام بىر ئوبدان رەخكەن. ماڭا بېرىڭلا دەپلا ئېپ كەلدىم.

ھوشۇرخان: (دومىسىپ) بۇنىڭ ئۈستىدە خەت تۇرسا قانداق كۆينەك تىكىپ كىيگىلى بولىدۇ؟ بازاردىن چىرايلىقراق رەخت ئەكىلىپ بېرەمكىن دېسەم...

ساۋۇتجان: ئىچ كۆينەك دىگەننى ئىچىگە كىيىدىغان تۇرساڭ، خەت بارمۇ يوقمۇ كىم كۆرىدۇ؟ بىر ئوبدان ئەكىلىپ بەرسەم كۈرۈك توخۇدەك كوت-كوت-كوت

كوتۇلدايدا ماۋۇ خوتۇن، ھە راست، ھەر ئېھتىمالغا قارشى كۆينەك تىككۈزگەندە ماۋۇ "قارشى ئالىمىز" دىگەن خەت ئالدىغا يا كەينىگە ئۇدۇل بولۇپ قالمىسۇن جۇمۇ، يان تەرىپىگە توغرىلاپ تىككۈز. خەق خاتا چۈشۈنۈپ قالمىسۇن يەنە.

ھوشۇرخان خاپا ھالدا رەختنى يىغىشتۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: ھە نەق گەپكە كېلەيلى، قانداق مانتا ئېتىۋاتىسەن؟

ھوشۇرخان: قانداق مانتا بولاتتى، يەيدىغان مانتا.

ساۋۇتجان: ماۋۇ يوغانباش خوتۇننى، پېتىر مانتىمۇ، بولدۇرغان مانتىمۇ دەپ

سوراۋاتىمەن؟

ھوشۇرخان: سىلى مېنى قاچان پېتىر مانتا ئەت دەپ باققان؟

بولدۇرغان مانتا.

ساۋۇتجان: ھە بوپتۇ، پېتىر مانتىغا گۆش جىق كېتىدۇ، گۆشنى جىق يىسەڭ تېخىمۇ

سەمىرىپ كېتىسەن، ھېي، ماۋۇ يەرگە بىر مۇنچە بەسەينىڭ قۇلاقلىرىنى

تاشلىۋېتىپسەنغۇ؟

ئېڭىشىپ، تېرىپ ئالىدۇ.

ھوشۇرخان: سېسىپ كەتكەنلىرىنى تاشلىۋەتتىم شۇ.

ساۋۇتجان: مانا ماۋۇنىڭ يىگۈدەك يەرلىرى باركەنغۇ؟ ماڭە قايچىنى ئەچىق.

ھوشۇرخان: نېمە قىلىلا؟

ساۋۇتجان: نېمە قىلاتتىم، سېسىغىنىنى كېسىۋېتىمەن.

ھوشۇرخان قايچا ئېلىپ چىقىدۇ. ھوشۇر بەسەينىڭ سېسىق يەرلىرىنى كېسىشكە

باشلايدۇ.

ساۋۇتجان: مانا قارا، مانداق يەرلىرىنى كېسىۋەتسەك قالغىنىنى يىگىلى بولىدۇ

ئەمەسمۇ؟ مۇشۇ قۇلاقلىرىدىن كەم دىگەندە ئىككى مانتا چىقىدۇ، خېمىرىڭنى

ئەچىقە كۆرۈپ باقاي.

خوتۇن داسنى كۆتۈرۈپ چىقىدۇ، ئەر خېمىرنى مالتىلايدۇ.

ساۋۇتجان: خېمىرنىڭ قىيماڭدىن سەل جىقكەن، مۇشۇ پېتى مانتا تۈگسەڭ ئىككى مومىلىق خېمىر ئېشىپ قالغۇدەك، بەسەيدىن يەنە بىر قۇلاق توغرا، كەممۇ ئەمەس ئارتۇقمۇ ئەمەس دەل 21 تال مانتا چىقسۇن. بەشنى سەن يەيسەن، سەككىزنى مەن. ئون ئۈچ بولىدۇ؟ يەتتىنى مېھمان يەيدۇ، يىگىرمە. بىرىسى زاپاس قالىدۇ.

تەساددىپىي مېھمان تويماي قالسا جالاپ بېرىمىز.

ھوشۇرخان: مېھمان يەيدۇ؟ ئۆيگە مېھمان كېلەمدۇ؟

ساۋۇتجان: ھەئە.

ھوشۇرخان: ۋۇي، بۈگۈن كۈن نەدىن چىقتى؟ سىلى ئەزەلدىن بۇ ئۆيگە مېھمان چىقىرمايتتىلىغۇ؟

ساۋۇتجان: مېھماننى كۈتەلسەڭ چاقىرمامدۇ؟ سەن مېھمان كۈتۈشنى بىلمەيسەن، شۇڭا چاقىرمايمەن.

ھوشۇرخان: تولا تۆھمەت قىلمىسلا ئادەمگە. قۇشناچىمىزنىڭ ئېشىنى ئوخشاتقان موللامنىڭ ئوت- يېشى دەپتىكەن، ماڭا پۇلنى جىق- جىق بەرسىلۋاغۇ، قانداق مېھمانلىرى بولسا گۈلدەك كۈتۈۋېتىمەن.

ساۋۇتجان: تولا پو ئاتىمىغىنا، مېھمان دېگەنۋاغۇ نەچچە خىل تۈرگە بۆلۈنىدۇ، شۇنىڭغا قاراپ كۈتىدىغان نىمە، مەسىلەن، قارا ھە، ئەزىز مېھمان، ئادەتتىكى مېھمان، چاقىرغان مېھمان، ئۆزى كەلگەن مېھمان، نېپىز مېھمان، قېلىن مېھمان، ئاچ مېھمان، توق مېھمان... ساناپ كەلسەك جىق، سەن شۇلارنىڭ ئەمەل- دەرىجىسىگە، خۇي- پەيلىگە، مۇھىمى ساڭا ئېپ كېلىدىغان پايدا- زىيانغا قاراپ كۈتسەن. مانتا- پولو ئېتىدىغان مېھمان بار، سۇيقاش ئېتىدىغان مېھمان بار، چاي بىلەن

گەپكە زورلاپ يولغا سالىدىغان مېھمان بار، چېيىغا ناۋات سالىدىغان مېھمان بار،
ناۋات سالىمايدىغان مېھمان بار، تۈز يۆتكەپ كەتكۈزۈۋېتىدىغان مېھمان بار...

ھوشۇرخان: بۇ نېمە دېگەنلىرى؟ كىم ئۇ؟

ساۋۇتجان: ئېزىز مېھمان، لېكىن ئامال يوق كۈتىدىغان مېھمان.

ساۋۇتجان: بازار باشقۇرۇشتىكى ئەخمەتجان. ئۇ دائىم دۈكنىمىزغا كېلىپ ساختا
مال باركەن دەپ چاتاق تېپىپ كېتىپ بارىدۇ.

نەچچە ۋاقىتتىن بىلىمەپتىمەن، ئۇ ئالدىمىزدىكى بىنادا ئولتۇرىدىكەن ئەمەسمۇ.
مېھمان قىلاي دېسەم ئۇنىمايدىغىنى ئېنىق. شۇنىڭ بىلەن بىر ھەپتىدىن بېرى سىزگە
مەسلىھەت سالىدىغان مۇھىم ئىش بار ئىدى، ئۆيۈمگە بىر كىرىپ كەتسىڭىز ئۇكام
دەپ كەينىگە كىرىپلاۋالدىم. بۈگۈن ئاخىرى ئۆيگە كىرىشكە ئۇناتتىم.

ھوشۇرخان: دۇكانغا ساختا مال سالىمىسىلىغۇ مۇشۇنداق دەككە- دۈككىدە
يۈرمەيتتىلە، مۇشۇنداق قىلىپمۇ بىر بېيىپ تىقلىپ كەتمىدۇق. بوپتۇ ئەمدى،
لېكىن مېنىڭچە رېستۇراندلا مېھمان قىلسىلا ئوبدان بولاتتى. ھازىر ھەممە ئادەم
مۇشۇنداق قىلىدىغان بوپ كەتتى.

ساۋۇتجان: ماۋۇ گۆش باش خوتۇننىڭ گېپىنى، بايا مەن نېمە دەۋاتىمەن، ئۇ
مېھمان قىلاي دېگەننى ئاڭلىسا ھېچ يەرگە بارمايدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە رېستۇراندنىڭ
تاماقلىرى زەھەردىن قىممەت. ئۇ يەردە بىر قېتىم خەجلىگەن پۇلغا ھۆپپىدە بىر
قوينىڭ گۆشى كېلىدۇ، شۇ گۆشنى ئۆيدە ئىككى ئاي يەيمىز، شۇڭا مەن ئاشۇ
بوشاڭ، كوشاڭ دېگەن يەرگە ئەزەلدىن كىرمەيمەن.

ھوشۇرخان: توختاپ تۇرسىلا، مەن ماۋۇ مانتىلىنى ئەپچىقۇۋېتىپ چىقاي، ھېلى
مېھمان كەلسە ئالدىراپ قالمەن.

ھوشۇرخان داس، قاسقانلىرىنى كۆتۈرۈپ كىرىپ كېتىپ، چىقىدۇ.

ھوشۇرخان: مېھمان كەلسە ئوتنى ياقساملا بىردەمدە پىشىدۇ.

ساۋۇتجان: ھە بوپتۇ، ماڭا قارا، ئەسكەرنى ئون يىل بېقىش بىر قېتىم جەڭگە سېلىش ئۈچۈن، سېنى مەن نەچچە ۋاقىتتىن ئېمىشقا بېقىۋاتىمەن؟ مۇشۇنداق چاغدا خەقنىڭ ئالدىدا مېنىڭ يۈزۈمنى يورۇق قىلىسۇن دەپ، ھېلىقى توغقانلار ئەكەلگەن قىز باردۇ؟

ھوشۇرخان: ئىككى ئاينىڭ ئالدىدىكى قېزنى دەملا؟ يەپ ساپ مايلىرى قايتىكەن، سەل نىخسپ قالغاندەك تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: نىخسپ قالسا تۇزغا تازا ملەپ، ئۈستىگە پىياز توغراپ ئىلەشتۈرۈپ ئەپچىقسەن، چانمايدۇ.

ئاۋۇ بىگشاڭدىكى ئۆپكە ھېسىپچۇ؟

ھوشۇرخان: ئۇنىڭغىمۇ بىر ھەپتە بوپ قالدى، ئەپچىقپ تاشلىۋېتەي دېسەم يا ئۇنىمايلا.

ساۋۇتجان: مۇشۇنداق دېتى يوق خوتۇن ئەمەسمۇ سەن، مەن بۇنى شۇ مېھمان كېلىدۇ دەپ ساقلاۋاتقان نىمە. لازا ئاچچىقسۇنى تازا ئاچچىق تەڭشەپ، ئۆپكە ھېسىپنىڭ ئۈستىگە قويۇپلا ئەپچىقسەن، ئەجەپ ئوخشاپتۇ دەپ يەۋېرىدۇ. قېنى بۈگۈن ھۆنىرىڭنى بىر كۆرىمەنغۇ.

ھوشۇرخان: ھېچنىمە ئېپ بەرمەي ھۆنىرىڭنى كۆرىمەن دەيدىكەنلا، بىرەر نەرسىنى بولسىمۇ بازاردىن يېڭىدىن ئەكەرسەك بولمامدۇ؟

دەل شۇ چاغدا ئىشك چىكىلىدۇ. ئىشك چەككىنى ئۆي ئىگىلىرى بىلەن ناتۇنۇش چاقىرىلمىغان مېھمان، لېكىن ھوشۇرخان بۇنى ھېلىقى ئەزىز مېھمان شۇ دەپ ئويلاپ قالىدۇ. ساۋۇتجان بېرىپ ئىشكىنى ئاچىدۇ. ئۆيگە بىر ئەركىرىدۇ.

ئەر: ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم!

ساۋۇتجان: ۋائەلەيكۇم ئەسسالام.

ھوشۇرخان: (ئىنتايىن قىزغىن) ۋاي كەلسىلە مېھمان، قېنى تۇقۇرى ئۆتسىلە.

مېھمان كېلىپ ساپادا ئولتۇرىدۇ ۋە دۇئاغا قول كۆتۈرىدۇ.

مېھمان: تېنچ-ئامان ئولتۇرۇشلا؟

ساۋۇتجان: خۇداغا شۈكرى، بۇ كىمدۇ، ھىچ تونۇيالمايمىنا؟

ھوشۇرخان: (چاي قۇيغاچ) ما ئادەم مېھمان كېلىدۇ دەپ بالدۇر دەپ قويماي،

ئەدەمنى تەمتىرىتىپ، قېنى چاي ئالسلا.

مېھمان: رەھمەت، 3-بىنا 4-قەۋەتتىكى ئۆي مۇشۇ شۇغۇ-ھە؟

ساۋۇتجان: ھەئە، مۇشۇ شۇ

مېھمان: خېلى كەڭتاشا ئۆيىكەن، قۇرۇلمىسىمۇ بولىدىكەن، نەچچە پىگپاڭ؟

ساۋۇتجان: سەكسەن سەككىز.

مېھمان: بولىدىكەن، بولىدىكەن.

ئۇنىڭغىچە ھوشۇرخان ئاشخانىغا كىرىپ كېتىپ، قىزا، ئۆپكە - ھېسىپلارنى

ئېلىپ چىقىدۇ. ساۋۇتجان بۇنى كۆرۈپ تىتىلداپ تۇرالماي قالىدۇ.

ھوشۇر: (ئۆزىگە) ئەستە، نېمىش قىپ يۈرۈپىدىغانىدۇ ماۋۇ خوتۇن،

ھوشۇرخان: قېنى ماۋۇ ئۆپكە- ھېسىپتىن، قىزىدىن تېتىپ باقسىلا، ۋۇي، چايلرىغا

ناۋات سالماپتىمەنغۇ، قېنى ئالسلا.

مېھمان: ماقۇل رەھمەت، (قېزىنى يېيىشكە باشلايدۇ)

ھوشۇرخان گەپ قىلغاچ مېھماننىڭ پىيالىسىگە يوغان بىر تال ناۋاتنى

سېلىۋېتىدۇ. ساۋۇتجان بۇنى كۆرۈپ ئاغزىنى تۇتۇپ قالىدۇ ۋە خوتۇنىنى دىقىمىرلاپ

بىر چەتكە تارتىدۇ.

ساۋۇتجان: بۇ ئەمەس.

ھوشۇرخان: نېمە ئەمەس؟ قىزى بىلەن ئۆپكە- ھېسىپ شۇ. تولا ماڭا ئىش ئۆگەتمىسىلە، مېھمان كۈتەلمەيسەن دەيدۇ تېخى، قانداق كۈتىدىكەنمەن بۈگۈن بىر كۆرۈپ باقسۇن. (مېھمانغا) ماۋۇ ئادەمنى بازاردىن بىر نەرسە ئېلىپ كېلەرمىكىن دېسەم قۇرۇقلا كەپتۇ. (ئېرىگە) بولمىسا ھازىر بولسىمۇ دىكىدە چىقىپ توخۇدىن بىرنى ئەكىرەملىيا؟ گاز- گۇزلا داپەنجى قىلاي.

ساۋۇتجان: ھە... بۇ... بۇ كەمگىچە توخۇلار قونداققا چىقىپ ئۇخلاپ بولدىمىكىن خوتۇن، بولدى ئۇلارنى ئويغاتمايلى. ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ مېھماننىڭ چىرايىدىن توخۇ گۆشى بىلەن خۇشى يوقلۇقى بىلىنىپلا تۇرىدۇ، شۇنداققۇ مېھمان- ھە!؟ مېھمان: ھە... بۇ... ھە... ھە... شۇنداق... شۇنداق.

ھوشۇرخان: ئەمىسە ماۋۇ بار نەرسىلەردىن بولسىمۇ ئالسىلا، بولمىسا مەن تەخسىلىرىگە ئېلىپ قويماي.

مېھماننىڭ تەخسىسىگە تاماق ئېلىپ قويدۇ.

مېھمان: بولدى رەھمەت، ئۆزەم ئالاي.

مېھمان قىزى ئۆپكەلەرنى مالاچىلىتىپ توختىماي يېيىشكە باشلايدۇ. ساۋۇتجان ئاچچىقىدا ساراڭ بولاي دەپ قالىدۇ.

ھوشۇرخان: ھوشۇرقارى مانتا پىشىپ قالدى، قاسقانى ئاچايىمۇ؟

ساۋۇتجان: ئاغزىڭنى يۇم، بەدبەغ!

ئايال نېمە بولغاننى بىلمەي نېرى قاچىدۇ. ساۋۇتجان چىرايىغا مەجبۇرىي كۈلكە يۈگۈرتىپ، مېھماننىڭ ئالدىغا كېلىدۇ.

ساۋۇتجان: ھى... ھى... ئاستىراق يىسىلە، قىزى گالىرىدا تۇرۇپ قالمىسۇن، سىلى...

سىلى... مەن... مەن سىلنى تونۇيالمىدىمغۇ؟

مېھمان: (نەرسە چاينىغاچ) سىلى مېنى تونۇمايلا، مەن مۇشۇ قورونىڭ ئالدىغا

چاپلاپ قويغان 3- بىنانىڭ 4- قەۋەت 1- ئۆيىنى ساتىمىز دېگەن ئېلاننى كۆرۈپ،
مۇشۇ ئۆيىنى ئالايىمىكىن دەپ كېلىشىم،

ساۋۇتجان: ھە... مانداق ئىشىمىتى، سىلى خاتا كىرىپ قاپلا، سېتىلىدىغان ئۆي بۇ
ئەمەس، ماۋۇ ئۇدۇلىمىزدىكى ئۆي.

مېھمان: ۋوي، ۋوي شۇنداقمۇ؟ مەن تېخى مۇشۇ ئۆيىمىكىن دەپتىمەن. ئەستە
ئۇقۇشماسلىق بوپتۇ- دە! مەن چىقاي، ئامىن!

مېھمان ئورنىدىن تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: شۇنداق ئۇقۇشماسلىق بولدى، ناھايىتى چوڭ ئۇقۇشماسلىق چىقاملا؟
ماقۇل ئەمەس يۈزىنى قېلىن مېھمان...

مېھمان: نېمە دىدىلە؟

ساۋۇتجان: ياق، ياق ھېچنىمە دىمىدىم. ماقۇل خوش ئەمەس.

ساۋۇتجان مېھماننى ئۇزۇتۇپ بولۇپ، كەينىگە تېزلىكتە ئۆرۈلۈپ بېرىپ،
پىيالىدىكى ناۋاتنى سۈزۈۋالىدۇ. ناۋات ئېرىپ يېرىمى قالغان.

ساۋۇتجان: ئېسىت ناۋات، ئېسىت ناۋات، ئېرىپ يېرىمىڭ قايتۇ ئەمەسمۇ.
ھوشۇرخان!

ھوشۇرخان يۈگرەپ كېلىپ يەرگە قاراپ تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: ماۋۇ ئۇدۇل قوشناڭ بىلەن نېمە مۇناسىۋىتىڭ بار؟

ھوشۇرخان: توۋا خۇدايىم، ئۇ ئادەم بىلەن مېنىڭ نېمە مۇناسىۋىتىم بولماقچى.

ساۋۇتجان: ئەمەس نېمىشقا ئۇنىڭ ئۆيىگە كەلگەن مېھمانغا شۇنچىۋالا قىلىپ
كېتىسەن؟ تېخى لايىقلىرىدا بولمىسىمۇ ئالسىلا دەپ قىزا بىلەن ئۆپكە ھېسىپنى
تەخسىسىگە ئېلىپ قويىۋاتىسەن؟ مەن بولمىسام چايناپ ئاغزىغا سېلىپ قويامتىڭ؟
ھوشۇرخان: مەن تېخى سىلى چاقىرغان ھېلىقى مېھمان شۇمىكىن دەپتىمەن.

ھوشۇر: ھېي، مېڭىسىنى قاغا چوقۇۋالغان ساراڭ! مەن ئەمەس دېدىمغۇ! مېنىڭ قاش- قاپقىمغا قاراپ ئىش تۇتماسەن؟! نەدىكى ئاتام كۆرمىگەن ئادەمگە بار نەرسەڭنى يىگۈزۈپ بولدۇڭ، ئەمدى ئەخمەتجان كىرسە قانداق قىلىمىز؟ گەپ قىلە~!

ساۋۇتجان خوتۇنىنى تىللىغاچ باشلىرىغا، بۇرۇنلىرىغا نوقۇيدۇ، قۇلاقلىرىنى سوزىدۇ، ھوشۇرخان مىشىلداپ يىغلاپ كېتىدۇ.

ساۋۇتجان: گەپ قىلمايسەنغۇ؟ توۋا قىلامسەن، خېتىڭنى ئالامسەم؟

ھوشۇرخان: ئاغزىلىرىنى ئۇشۇتمىسىلە دادىسى، مېنىڭ ئاجراشقىم يوق، ھۇ... ھۇ...

ساۋۇتجان: خەپ، مۇشۇ قىلغانلىرىڭغا ئەتىلا خېتىڭنى بەرمىسەم.

شۇ چاغدا ئىشىك چېكىلىدۇ. ساۋۇتجان بېرىپ ئىشىكنى ئاچىدۇ. ئەخمەت

كىرىپ كېلىدۇ، ساۋۇتجان جىددىيلىشىپ چىرايىغا كۈلكە يۈگۈرتىدۇ.

ئەخمەت: ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم، ساۋۇتجانكا، تېنچ- ئامان تۇرلىمۇ؟

ساۋۇتجان: ۋائەلەيكۇم ئەسسالام، قېنى كەلسىلە، يۇقۇرى ئۆتىسىلە، ھوشۇرخان!

مېھمان كەلدى، چاي قويۇڭلا!

ئەخمەت كېلىپ ساپاغا كېلىپ ئولتۇرىدۇ. ھوشۇرخان كۆزىدىكى ياشنى سۈرتىدۇ،

لېكىن سالام قىلماي، قاپقىنىمۇ ئاچماي، چاي قويۇپ ئەخمەتنىڭ ئالدىغا دوققىدە

قويۇپ قويىدۇ. ساۋۇتجان ئەخمەتنى چايغا تەكلىپ قىلىپ قويۇپ، خوتۇنىغا

پىچىرلايدۇ.

ساۋۇتجان: تېز بول، چايغا ناۋات سال.

ھوشۇرخان: سالمايمەن تازا.

ساۋۇتجان: ئەمىسە ناۋات نەدە؟ ئۆزەم سالاي. 1

ھوشۇرخان: تاڭ، نەدىكىن.

ئەخمەت بۇ گەپنى ئاڭلاپ قالدۇ.

ئەخمەت: بولدى ھېچقىسى يوق، مەن ناۋات يىمەيمەن.

ساۋۇتجان: ئەمىسە چاي بولسۇ ئىچكەچ تۇرسىلا، ھى... ھى...

ئەخمەت چاي ئوتلايدۇ، ساۋۇتجان خوتۇننى يەنە دىقمىرلايدۇ.

ساۋۇتجان: ئەمىسە ئاۋۇ قىزى بىلەن ئۆپكە- ھېسىپنىڭ قالىنى بولسىمۇ...

ھوشۇرخان: ئۇ نەرسىلەرنىڭ يىگۈدەك يېرىنى يەپ بوپتۇ، قالغىنىنى ئەخلەت ساندۇقىغا تاشلىۋەتتىم.

ساۋۇتجان: ئەمدى قانداق قىلىمىز؟

ھوشۇرخان: ئەتە خېتىمنى بېرىدىغان بوللىغۇ، قانداق قىلىسلى مېنىڭ نېمە كارىم...

ساۋۇتجان: ئەستە غېۋرۇللا، نېمە دەيدىغاندۇ ماۋۇ خوتۇن... ھېي، مېنىڭ يۈزۈمنى

تۈكەي دەمسەن؟! ئەخمەت: ساۋۇتجانكا، نېمە دېيىشۋاتىسىلە؟ مايمەگە كېلىپ

ئولتۇرماملا؟

ساۋۇتجان مېھماننى ئېسىگە ئېلىپ دەرھال يۈگرەپ كېلىدۇ.

ساۋۇتجان: ھى... ھى... ماۋۇ خوتۇن پاخان گۆشى سالايىمۇ ياكى داپەنجى قىلايىمۇ

دەپ كەچكەچە سوراۋىرىدۇ... مەن كەچ بولغاندىكىن مانتىلا ئەت شۇ ياخشى

بولىدۇ دېدىم. ھى... ھى...

ئەخمەت: بولدى ئاۋارە بولمىسىلا، مېنىڭ قورسىقىم توق، كىرمەي دېسەم سىلى

مۇھىم ئىش ئىدى دىدىلە، قولۇم- قوشنىكەنمىز، مېنى كۆزگە ئىلمىدى دەپ

قالمىسۇن دەپلا كىرىشىم، قېنى دىسىلە، نېمە ئىشتى؟

ساۋۇتجان: كىرگەنلىرى بەلەن بوپتۇ، بولسا راستىنلا يامانلاپ قالاتتىم، ئاۋال

تائام، ئاندىن كالام دەپتىكەن، ئاۋال بىر تاماق يەيلى، ئاندىن كېيىن

دېيىشسەكمۇ ئۆلگۈرىمىز. ھوشۇرخان، تاماق پىشقان بولسا ئەپچىقۇڭلا.

ئەخمەت: ۋۇي، ئىس پۇراۋاتىدۇ، بىرەر نەرسە كۆيدىمۇ نېمە؟

ساۋۇتجان: (بۇرنىنى تارتىپ بېقىپ) ۋۇي، مانتا كۆيگەن ئوخشىمامدۇ؟

ھوشۇرخان!

ھوشۇرخان: نېمە؟

ساۋۇتجان: ئىس پۇراپ كەتتى، قازاننىڭ سۈيى تۈگىگەن ئوخشايدۇ، تېز قاسقاننى

ئېچىڭلا!

ھوشۇرخان: ئاچمايمەن، ئۆزلىرى ئاچسالا.

ساۋۇتجان: ئەستە غېۋرۇللا، ماۋۇ خوتۇننى، جېنىم خوتۇن، مېنىڭ يۈزۈمنى تۆكمەي

تېز مانتىنى ئەپچىڭلا!

ھوشۇرخان: ئەپچىقمايمەن تازا، بايام ئەپ چىقاي دىسەم تىللاپ كەتتىلىغۇ، مېنى

سىناپ باققىلى شۇنداق دەۋەتىدۇ ھەقاچان بۇ ئوغرى.

ساۋۇتجان: ۋاي ئۇنداق ئەمەس، راست دەۋەتمەن، ئەستا...

ھوشۇرخان: قانداق قىلسىلا قىلسىلا، مېنىڭ كارىم يوق.

ھوشۇرخان ياتاق ئۆيگە كىرىپ كېتىدۇ.

ئەخمەت: قانداق خەق بۇ، نېمە ئىش قىلىپ يۈرۈيدۇ، ھاي ساۋۇتجانكا، مەن

كىرىپ يەڭگىمىزنىڭ ئاچچىقى كېلىپ قالدى بولغاي، مەن چىقاي.

ساۋۇتجان: (جىددىيلىشىپ) ۋاي ياق، ماڭا ئەكىلەۋاتىدۇ، بۇ خوتۇننىڭ

مۇشۇنداق ئوماق قىلىقلىرى بار، ئولتۇرسىلا.

ئەخمەت: بەك كۆيۈك پۇراپ كەتتى، ھېلى ماۋۇ ئۆيگە ئوت كەتمىسۇن جۇمۇسلا،

ئۆھۋ... ئۆھۋ...

ساۋۇتجان: مەن ئاشخانغا كىرىپ چىقاي، جىندەك ئولتۇرۇپ تۇرسىلا ھە!

ئۆھۋ... ئۆھۋ... (چىقىپ كېتىدۇ)

ئەخمەت: ئەسلىدە بۇ ئۆيگە كىرمىسەممۇ بوپتىكەن، قارىغاندا مۇھىم گېپى

باردەكمۇ قىلمايدۇ، ئەڭ ياخشىسى ۋاقتىدا چىقاي.

شۇ چاغدا ئاشخانا تەرەپتىن تاراڭ-تۇرۇڭ قىلغان ئاۋاز ئاڭلىنىدۇ، ئەسلىدە قازان

قىزىپ يېرىلىپ كەتكەن، ئەخمەت چۆچۈپ ئورنىدىن تۇرىدۇ

ئەخمەت: ۋاي نىمىش بولدى؟

ساۋۇتجان: ھە شۇ ... مانتا پىشىپ يېرىلىپ كەتتى، چوڭ ئىش يوق.

ئەخمەت: بولدى خوش، مەن چىقاي.

ئەخمەت ماڭىدۇ، ساۋۇتجان ئاشخانىدىن يۈگرەپ چىقىدۇ، ئۇنىڭ يۈزىگە قارا-

قۇرۇم سۇۋىشىپ كەتكەن، قولىدا كۆيۈپ قاپقارا بولۇپ كەتكەن بىر تال مانتا.

ساۋۇتجان: ۋاي توختىسلا، سىلنى دەپ مانتا ئەتكەن، قازان قىزىپ يېرىلىپ

كەتتى، لېكىن خاتىرجەم بولسالا 21 تال مانتىنىڭ ھەممىسى ساق سالامەت.

ئەخمەت: نېمە دەيدىغانىدۇ ماۋۇ ئادەم، بولدى رەھمەت خوش.؛

ساۋۇتجان: ۋاي ماۋۇ خوشاڭدىن بىر تال يەپ كەتسە، ئۈستىنى پىچاق بىلەن

قىرىۋەتسەملا بولاتتى...

ئەخمەت: بولدى، بولدى قىلسالا، تازا ئوبدان مېھمان بولدۇم، كېيىن كۆرەشەيلى

خوش.

ئەخمەت ئۇنىڭ توسقىنىغا قارىماي چىقىپ كېتىدۇ. ساۋۇتجان بىردە ئىشكىگە،

بىردە قولىدىكى كۆيگەن مانتىغا قارىغىنىچە تۇرۇپ قالىدۇ، ئاندىن بىردىنلا خوتۇنى

ئېسىگە كېلىپ توۋلايدۇ.

ساۋۇتجان: ھوشۇرخان! ھاي ھوشۇرخان! ۋوي، ماۋۇ خوتۇن ئاپسىنىكىگە

يامانلاپ كەتتىمۇ نېمە... ھاي ھوشۇرخان!

ئۇ توۋلىغىنىچە سەھنىدىن چىقىپ كېتىدۇ.

«پۇلۇمنى بېرىۋەت»

(شۇ ناملىق ئىتوتنىڭ سېنارىيىسى)

ئاپتورى: ئابدۇرېھىم راخمان

رېژىسسور: جۈرئەت ئابدۇۋايت

سەھنىدە رېژىسسورنىڭ يۆلەنگۈچ ئورۇندۇقى، بىر دانە تېلېۋىزور، سەھنىنىڭ ئوتتۇرىدا بىر يوغان سۇپا، گىلەم، بىر تال كىچىك جوزا، قەدىمىي سىياھ قۇتىسى ۋە بىر تال ياغاچ قەلەم.

روللاردا:

رېژىسسور – راھىلە ۋەلى ئاباكوف

ئا مۇئاۋىن رېژىسسور – ئەنۋەر ئابلىز

ب ئارتىسى – ئابدۇرېھىم راخمان

سەھنىگە مۇئاۋىن رېژىسسور لىككاڭشىپ مېڭىپ چىقىپ توختايدۇ، كەينىدىن ئارتىسى يەنى مۇئاۋىن رېژىسسورنىڭ دوستى مېڭىپ كېلىپ يېنىدا توختايدۇ. مۇئاۋىن رېژىسسور باشلىرىنى تولغاپ گاللىرىنى قىرىشقا باشلايدۇ. بۇنى كۆرگەن

دوستى يۈگۈرۈپ چىقىپ مىنىرال سۈيىدىن بىرنى كۆتۈرۈپ كىرىدۇ - دە، مۇئاۋىن رېئىسسورغا تەڭلەيدۇ.

مۇئاۋىن رېئىسسور كە مستىكەندەك قىلىقلارنى قىلىدۇ.

ب: ئاداش مانىڭغا قول قويۇۋەتسەڭ بويىتىكەن؟

ئا: ۋاي چىشىمغا تەگمەي تۈرە ۋاي

ب: يەنە بىر قېتىم دەيمەن مانىڭغا قول قويۇۋېتە دەۋاتىمەن

ئا: (بىر ئاز ئويلىنىپ تۇرۇپ كېتىپ، ئەتراپتىكى تاماشىبىنلارغا قارىۋېتىپ)

سەتەشمىگەن - بىر مۇنچە ئادەم تۇرسا نېمانداق قىلىدىغانىدەن،

ئەسسالامۇئەلەيكۇم - ئەلەيكۇم ھۆرمەتلىك مېھمانلار، نورۇز بايرىمىڭلارغا مۇبارەك بولسۇن!!!

ب ئادەم: (ئەتراپتىكى تاماشىبىنلارغا قارىۋېتىپ يەنە گېپىنى داۋاملاشتۇرىدۇ)

ئاداش، ئۇنداق قىلما، مانىڭغا قول قويۇۋەت بولامدۇ؟

ئا: ۋاي- ۋاي، نېمانداق رودۇپايدەك نېمىسەن ھېي ...

ب: ھېي ئاداش، سەن مېنىڭ ئورنۇمدا بولغان بولساڭ سەنمۇ رودۇپاي بول

قاتتىڭ ئاداش، مەن ساڭا 10000 كوي پۇلىنى بەرگىلى قاچان ئويلاپ باقە؟! 1

ئاي بولدى، 1 ئاي، ھېي، بوپتۇ پۇلىنىڭ بەرمە بوپتۇ، ئەمدى ماۋۇ ھۆججەتنى

تەييار يېزىپ ئەكىلىپ ئىمزاڭنى قويۇۋەت دېسەممۇ ئۇنىمايسىنا، مەقسەتنىڭ نېمە؟

ئا ئادەم: قارا ئاداش، مەن پۇلۇڭنى بەرمەيمەن دېمىدىم، چوقۇم بېرىمەن. ماۋۇ

ھۆججەتتىڭگىمۇ قول قويمايمەن، دېمىدىم، چوقۇم قويىمەن. بۈگۈن قول قويساممۇ

قويىمەن، قويمىساممۇ قويىمەن شۇنداققۇ؟ دېمەك: بۇ پۇلنى بەرسەممۇ بېرىمەن،

بەرمىسەممۇ بېرىمەن شۇنداقمۇ؟ moF ts/j!

ب ئادەم: قارا ئاداش، 10000 يۈەن پۇل دېگەن ئاز پۇلمۇ ئاداش، ئەلۋەتتە ئاز

ئەمەس، دېمەك مەن بۇ پۇلنى چوقۇم بېرىمەن، سەن چوقۇم ئالسەن، ئالماي

قويماسەن، دېمەك پۇل بولمىسا بېرەلمەيمەن، سەنمۇ ئالالماسەن شۇنداقمۇ؟

ب ئادەم: ۋاي - ۋاي، قۇمغۇ سەن ھوي قۇم (چىك - چىك)

ئا ئادەم: ماڭا قارا، ئەمدى پۇلنىڭ گېپىگە كەلسەك قارا، دېمەك؛

ب ئادەم: توختا .. توختا ... توختا ... ھېي ئەتىگەن ياقى سەن پۇلنىڭ گېپىنى

قىلماي ئېغىلدىكى ئېشەكنىڭ گېپىنى قىلىۋاتقانمۇ ھېي؟

ئا ئادەم: توختا ... توختا

ب ئادەم: توختىغىلى بېرىم كۈن بولدى، قىلە گېپىڭنى

ئا ئادەم: ماقۇل، ماقۇل، مانداق گەپ بۈگۈن مۇشۇ يەردە بىر فىلىم ئىشلىمەكچى

ياق چىقماقچى. شۇڭا ئۇلار ماڭا بىر مۇنچە پۇل بەرمەكچى. مەن بۇ پۇلنى ئېلىپ

نېمە ئىش قىلىمەن؟ سېنىڭ پۇلۇڭنى قايتۇرىمەن. نېمە دەپ قايتۇرىمەن؟

ب ئادەم: مەندىن ئالغاندىن قايتۇرىسەندە.

ب ئادەم: ھەببەللى، شۇڭا قايتۇرىمەن.

دېمەك ئاداش ھازىر سېنىڭ بۇ ئىشنىڭ مۇھىم ئەمەس، ئادەم تېپىش مۇھىم

ئادەم... بۇ ئادەم تېپىلسا ماۋۇ مەيدان كۆرۈنۈشىنى چاققانراق ئېلىۋەتسەك، ماۋۇ

فىلىمىمۇ تېزىرەك تۈگىسە، مەنمۇ تېزىرەك پۇلنى ئېلىپ، ساڭا بېرىۋەتسەم دەيمەن

ئاداش!

ئەگەردە ئادەم تاپالمىسام دېمەك بۇ كۆرۈنۈشنى ئالالمىمەن، بۇ كۆرۈنۈشنى

ئالالمىسام.....

ب ئادەم: پۇلنى ئالالماسەن؟.....

ئا ئادەم: پۇلنى ئالالمىسام.....

ب ئادەم: ماڭا بېرەلمەيسەن.....

ئا ئادەم: ھەببەللى.....

ب ئادەم: قوپە لاتىغلاپ (ھېي سەن بۇنداق گەپتىن نەچچىنى دەپ بولدۇڭ؟ نەچچە كىنو ئىشلەپ بولدۇڭ؟ بېرىمەن دەپ قانچە قېتىم دەپ بولدۇڭ؟ مەن ساڭا دەپ قوياي، بۈگۈن مەن مۇشۇ يەردە تۇرۇپ سەن كىنۇنى ئىشلەپ بولساڭ پۇلنى ئېلىپ ئاندىن كېتىمەن. مەن ساڭا دەپ قوياي.)

(دەل شۇ چاغدا ئا ئادەمنى يانفونى سايرايدۇ)

ئا ئادەم: ۋەي... ۋەي... رېئىسسور ھە مەن مانا مانا ھازىرلا بارىمەن. مانا - مانا

(تېلېفوننى قويدۇ) ئاداش مۇنداق قىلايلى، ھازىرنىڭ ئۆزىدە سەن ماڭا ماسلىشىپ بەرسەڭ بۈگۈنكى بۇ كۆرۈنۈشنى تۈگىتىۋېتەيلى، قانداق، ئاندىن مەن پۇلنى ئېلىپ پۇلۇڭنى بېرىۋېتەي. بىللە ئوينىشىپ بەرگەن ئاداش قانداق؟
ب ئادەم: ماڭ - ماڭ مەن رول ئويناپ باقمىسام يا، ئويناشنى بىلسەممۇ ئويناپ بەرمەيمەن.

ئا ئادەم: ئۇنداق بولسا مەن ھازىر بازارمۇ - بازار، كوچىمۇ - كوچا، مەھەللىمۇ - مەھەللى ئايلىنىپ ئادەم تېپىپ كەلمىسەم بولمايدۇ ئاداش بولمىسا پۇلۇڭنى قايتۇرالمىمەن قارا، ئۆتە ماياققا ئادەم تاپاي.

ب ئادەم: سەن ئادەم تېپىپ بولغۇچە يۈرەمدىم كەينىڭدىن، ماڭە ۋاي....

ئا ئادەم: ئاداش ئوغۇل بالىمۇ؟

ب ئادەم: ھەئە ...

ئا ئادەم: ئۇنداق بولسا ئاداش مەن بىر تېپىشماق ئېيتاي، تاپالساڭ بولدى ماۋۇ ھۆججەتكە قول قويۇپ بېرەي، ئەگەردە تاپالمىساڭ سەن ماڭا ماسلىشىپ ماۋۇ

رولنى ئوينىشىپ بېرىسەن، تاللا

ب ئادەم: (بىر ئاز ئويلىنىپ تۇرۇپ كېتىپ) موللا تاپقاق بولمىسام مەن يا
ياق Â

ئا ئادەم: ئاداش بولدى مېنى ئاۋارە قىلماي يولنى بوشات، ۋاقتىم ئاز قالدى. مەن
دەرھال ئادەم تاپمىسام بولمايدۇ ... ئۆتە ماياققا

ب ئادەم: دەپپاقە - ھە بولدى دەپپاقە .. ئاڭلاپ باقاي .

ئا ئادەم: ھېساب ئەمىسە ھە؟ پىلنى توڭلاتقۇغا سېلىش ئۈچۈن قانچە باسقۇچ
كېتىدۇ؟ باشلاندى

(ب ئادەم سوئالنى ئاڭلاپلا ھېسابلاشقا باشلايدۇ)

ب ئادەم: جاۋاب؛ ھە! توختا ... ھىم... مانداقچۇ، ئۆلتۈرۈپ، تېرىسىنى سويۇپ،
پارچىلاپ، سېلىپ ... ھە توغرا 4 باسقۇچ كېتىدۇ.

ئا ئادەم: خاتا، 3 باسقۇچ، ئاچىسەن، تىقىسەن، ياپىسەن. سوئال؛ زىراپىنى
سېلىش ئۈچۈن قانچە باسقۇچ كېتىدۇ؟

ب ئادەم: (قاقلاپ كۈلۈپ كېتىدۇ) 3 باسقۇچ، ئاچىسەن، تىقىسەن، ياپىسەن.

ئا ئادەم: خاتا، 4 باسقۇچ، ئىشكىنى ئېچىپ، پىلنى ئېلىۋېتىپ، زىراپىنى تىقىپ،
ياپىسەن، تامام.

(ب ئادەم گاڭگىراپ تۇرۇپلا قالىدۇ. رېژىسسور ياندىن چىقىدۇ)

رېژىسسور: ھە قانداق قىلدىڭىز؟ تاپتىڭىزمۇ؟ ئەتىگەندە ئارتىس تېپىپ كېلەي دەپ
چىقىپ كېتىپ كېلىشىڭىز ھازىر، بۇنداق قىلىشىڭىز بۇ فىلىمنى قانداق ئىشلەپ
بولغىلى بولىدۇ؟ مۇئاۋىن رېژىسسور ۋاقت، ۋاقت، ۋاقت كۆز قارىشىڭىز بولۇشى
كېرەك

ئا ئادەم: شۇنداق رېژىسسور، مەن ئەتىگەندە گۇرۇپپىدىن ئايرىلغان پېتى

مەھەللىمۇ - مەھەللە ، تار كوچىمۇ - تار كوچا، پىرقىراپ يۈرۈپ پۈتۈم ئۈزۈلۈپ قالاي دېدى قاراڭ!

رېئىسسور: ھە بولدى، نەق گەپنى قىلىڭ !

ئا: رېئىسسور تاپتىم مانا بۇ مېنىڭ ئاغىنەم ئىسرائىل نۇرغۇن فىلىملەردە رول ئوينىغان پېشقەدەم ئارتىس ئۇرامسىز، چاپامسىز جىملا تۇرىدىغان گۈي دە بۇ. رېئىسسور: ھە بوپتۇ، ماۋۇ مەيدان كۆرۈنۈشىنىڭ ۋەقەلىكىدىن خەۋەر تاپتىڭمۇ؟ ئا: ھازىرلا، بىردەمدە چۈشەندۈرۈپ قويىمەن رېئىسسور.

رېئىسسور: تېزىرەك بولۇڭ مۇئاۋىن رېئىسسور ۋاقىت ۋاقىت

(مۇئاۋىن رېئىسسور ب ئادەمگە بىر تەرەپتىن ۋەقەلىكىنى چۈشەندۈرگەچ يەنە بىر تەرەپتىن تەييارلانغان رولدىكى كىيىملەرنى كىيىدۈرۈشكە باشلايدۇ)

ئا: ماۋۇ كىيىمنى كىيە ھە.. قار ئادىشىم بۇ مەيدان ۋەقەلىك مۇنداق: سەن مەندىن 10000 تەڭگە پۇل قەرز ئالغان لېكىن سەن تېخى قايتۇرمىغاچقا مەن سېنى چاقىرتىپ كېلىپ، پۇلنى سۈيلىمەكچى، لېكىن سەن پۇلنى بېرەلمىگەچكە، مەن سېنى ھۆججەتنى بىرنى يېزىپ بېرىشكە چاقىرتتىم، بىلىڭمۇ؟

(بۇ گەپلەرنى قىلغان مۇئاۋىن رېئىسسور كىيىملىرىنى كېيىشكە باشلايدۇ)

سەن بىچارە بولۇپ تۇرۇپ كېتىسەن، ئىتتەك ھىجىيىپ دېگەندەك ۋەقەلىك ئاداش، بىر چاڭ چىقىرىۋېتەيلى ئاداش قانداق؟

ب: توختا مەن ساڭا قەرز تېخى بىچارە تۇرۇپ كېتىمەن دەپ قوي...

ئا: ياق .. ياق.. ئاداش ماۋۇ فىلىمدىكى ۋەقەلىك مۇشۇنداق يېزىلغان ئاداش.

رېئىسسور: ھە بولىدىمۇ؟ باشلامدۇق ، باشلىمامدۇق؟

ئا: ھە بولدى، بولدى، باشلايلى رېئىسسور... ئاداش ئۇنداق بولسا مەن سېنى چاقىرىمەن، شۇنىڭ بىلەن باشلاپ كېتىمىز جۇمۇ، داۋاي....

رېژىسسور: ئارتىس تەييار بولدى، ھەر قايسى تارماقلار دىققەت . 1 .. 2 ... 3 ...

ok

ئا: توختاخۇن كىرگەي.....

(ب ئادەم ھېچنېمە ئاڭلىمىغاندەك جىملا تۇرىدۇ)

ئا: توختاخۇن كىرگەي.....

(ب ئادەم ئا ئادەمگە بىر قارىۋېتىپ، يەنە ئالدى كەينىگە قارىۋېتىپ جىملا

تۇرىدۇ)

رېژىسسور: قانداق گەپ بويىچە تىيى بۇ ھە؟!

سىزگە دەۋاتىمەن نىمۇ، موگودەك تۇرىسىزغۇ، چاقىرىغاندىن كېيىن، خوش بېگىم

دەپ كىرىپ، تىزلىنىسىز، يالۋۇرىسىز. ئۇقتىڭىزمۇ؟ دىققەت، يەنە بىر قېتىم

ئا: ئاداش، ئەمدى بىلىدىڭمۇ؟

ب: كىمۇ توختاخۇن دېگەن؟ (بىر ئاز خاپا بولغاندەك)

ئا: سەن كالۋا ... فىلىمدىكى ئىسمىڭ... بولە چاققان..

رېژىسسور: 1.. 2 ... 3.. باشلاندى.

ئا: توختاخۇن كىرگەي.....

ب: خوش بېگىم.

ئا: مەن سىلگە بېرىپ تۇرغان 10000 تەڭگە يادلىرىدىمىكىن؟

(نېمە قىلارنى بىلەي قاراپ تۇرىدۇ، ئا ئادەم ھە دەپ ئىشارەت قىلىدۇ)

ب: ھە شۇنداق بېگىم، شۇنداق بېگىم...

ئا: ئۇنداقتا بۇ 10000 مىڭ تەڭگىنى قاچان قايتۇرالىكىن؟

ب: (سەل تۇرۇپ كېتىپ) مازلاشمىغىنە، مازلاشمىغىنە، ھېي.. كىم ؟ كىمگە بېرىپ

تۇردى؟ ئويلاپراق گەپقىلە؟

رېژىسسور: ھەي، ھەي.. سېنارىيىدە نەدە ئۇنداق گەپ بولىدۇ، سېنارىيىدە يېزىلغان گەپنى قىلمايمىسىز ھە!

ئا: ئاداش، باياتىن مەن ساڭا دەپ بەرگەن گەپلەرنى دە، ئارتۇق گەپلەرنى قىلما! ئۇقتۇڭمۇ؟

بولى، يەنە بىر...

رېژىسسور: يەنە بىر كېلەيلى! 1.. 2.. 3.. باشلاندى!

ئا: توختاخۇن كىرگەي!

ب: خوش بېگىم!

ئا: ئۆزلىرى مەندىن ئالغان ھېلىقى مەندىن ئالغان 10000 تەڭگە يادلىرىدىمىكىن؟

ب: شۇنداق بېگىم، شۇنداق.

ئا: ئۇنداقتا 10000 تەڭگىنى قاچان قايتۇرىلىكىن؟ توختاخۇن؟

ب: كالا قويلىرىنى سېتىپ، پۇل كىرگەندە بېرەي دېگەن بېگىم!

ئا: (ئۈستەلگە قاتتىق بىرنى ئۇرىدۇ) ماڭا قايلىسىلا توختاخۇن ھازىر ئۇرۇق تۇغقانلارمۇ پۇل بەرسە ھۆججەت يېزىپ بېرىشىدۇ. مەن سىلى بىلەن ھېچ ئۇرۇق – تۇغقاندارچىلىق يوق تۇرۇپ 10000 تەڭگە بېرىپ ياردەم قىلدىم. ئەمدىلىكتە بۇنداق دېگەنلىرى نېمىسى ھە! ۋاقتىدا قايتۇرسىلا ياخشى بۇلارمىكىن بولمىسا قازىخانىدا كۆرۈشۈپ قالمايلى يەنە ھە!

رېژىسسور: ھە ياخشى بۇلاۋاتىدۇ.....داۋاملىق.....بۇلۇڭ!!!.....

ب : بېگىم ئۇنداق قىلمىسىلا ئۆتۈنۈپ قالاي ئۆيدە چوڭدىن كىچىكىچە ھەممىسى ماڭغىلا قاراشلىق ئۆتۈنۈپ قالاي 10000 كوي دېگەن ئاز پۇلمۇ ئاداش قايتۇرۇپ بەرسەڭ (دېگەن پېتى بېرىپ ئاغىنىسىنىڭ پۇتىغا ئېسىلىپ .) مال

ئىگىسىدىن ئوغرى كۈچلۈك دېگەن مۇشۇدە - مانا ھە.....(دەپ بولۇپلا ھۆڭرەپ يىغلاشقا باشلايدۇ.....)..(ئا. ئادەم بولسا ب. ئادەمنى تېپىشكە باشلايدۇ. بۇنى كۆرگەن رېژىسسور قاتتىق ھەيران قىلىپ.)

رېژىسسور: توختاپ تۇرۇڭ، سىز ھەقىقەتەن ياخشى ئويناۋاتىسىز لېكىن ئۇ زامانلاردا ئاداش - پاداش دېگەن گەپلەر يوققۇ ئۇنى كىرگۈزۈۋالماڭ. لېكىن سىزنىڭ بەگكە قەرز بولغان بىئەپ بىچارە بولۇۋاتقان بۇ ھېسسىياتلىرىڭىز ئىنتايىن توغرا ياخشى چىقىۋاتىدۇ ھە....ياخشى

ب: چىقىدۇ رېژىسسور. سىز مۇ مەندەك باشقىلارغا 10000 كوينى بېرىپ ئالالماي بېقىڭە، ئەلۋەتتە ياخشى چىقىدۇ....(ھەممە نېمە چىقىدۇ) رېژىسسور: بۇ نېمە دېگىنىڭىز؟

(بۇ چاغدا ئا. ئادەم بىئەپ بولۇپ تۇرۇپ قالىدۇ.)

ب: قاراڭ مەن بۇنىڭغا 10000 مىڭ يۈەن پۇل بېرىپ قويۇپ ھازىرغىچە ئالالماي يۈرمىەن .

(رېژىسسور بۇ گەپنى ئاڭلاپ ھەيران قالىدۇ. ۋە بىر نېمىلەرنى ئويلاپ تۇرۇپ كېتىپ قالىدۇ. ئا. ئادەم ب.نى تارتىپ)

ئا: ماۋۇ قىلغىنىڭ قاملاشمىدى

ب: ھە. سېنىڭ بەرمىگىنىڭ بەك قاملاشتى

ئا: (ئا. ئادەم ئۇنى يانغا تارتىپ بىر نېمىلەرنى دېمەكچى بولىدۇ.) ھېي A

رېژىسسور: مۇئاۋىن رېژىسسور بۇ ياققا كېلىڭ. قاراڭ سىز ئۇچىڭىزدىكى

ئا: كىيىمنى بۇ بالغا بېرىپ. ئۇنىڭ كىيىمنى سىز كىيىڭ بۇلۇڭ

ئا: مەن ئاۋۇ كىيىمنى...بۇ قانداق بوپ كەتتى .

رېژىسسور: مېنىڭ دېگىنىم ھىساپىمۇ سىزنىڭمۇ؟ بۇلۇڭ چاققان نۇر قالماي قىلىپ بۈگۈن بۇ كۆرۈنۈشنى ئالالماي قالساق ئىشىڭىز چاتاق بۇلۇڭ (رېژىسسور ئورنىغا بېرىپ ئولتۇرىدۇ. ئا ۋە ب. لار بولسا بىر-بىرىگە ئا.كىيىمنى سالغاچ ب.غا گەپ قىلىدۇ.)

ئا: بۈگۈن ماۋۇ قىلغىنىڭنى ئۇنتۇپ قالما ھە ؟

ب: (نەم قىلارنى بىلمەي رېژىسسورغا قاراپ) رېژىسسور.....(ئا. دەرھال ب.نىڭ ئاغزىنى توسۇۋالىدۇ ۋە ب.نىڭ كىيىملىرىنى ئالىدۇ.)

ئا: خەپ توخۇنىڭ پوقى ھېي(ب. ئا نىڭ ئەپتىنىڭ يامانراق تۇرغانلىقىنى كۆرۈپ يەنە رېژىسسورغا قارايدۇ.)

ب: رېژىسسور-----) رېژىسسورنىڭ قارشى بىلەن بىرگە ئا.دەرھال ب.غا دوپپىسىنى كىيىدۈرگەن بولۇۋالىدۇ ئا. جىلە بولۇپ چېكىگە يېتىدۇ)

رېژىسسور: مۇئاۋىن رېژىسسور بولىدىمۇ . ھە سىز مۇ كېلىڭ ھازىر مۇنداق گەپ ئىككىڭلار ئەمدى ئالمىشىپ ئوينىسەلەر مۇئاۋىن رېژىسسور سىز بۇنىڭدىن 10000 تەڭگە ئالغان بۇلۇڭ ھە . ئەمدى سىز مۇئاۋىن رېژىسسورغا 10000 تەڭگە بېرىپ تۇرغان بۇلۇڭ

ب: بېرىپ تۇرغان ئەمەس ، بەرگەن راست .

رېژىسسور: ھە بولدى ، پەقەت رولىڭلارلا ئالماشتى باشقا ۋەقەلىك يەنە ئۆز پېتىم بولىدۇ ، بىلىدىڭلارمۇ ؟ (ئا-ب.لار بېشىنى لىڭشىتىدۇ.) ھەر قايسى ئورۇنلار دىققەت

ماۋۇ مەيدان كۆرۈنۈشى ئەڭ ئاخىرقى بىر قېتىم ئالىمىز . 1 . 2 . 3 . باشلاندى

ب: (ب. ئادەم بەگنىڭ رولىغا چىقىپ ئولتۇرۇپ ئا. قاراپ يۇقىرى ئاۋازدا)

توختاخۇن كىرگەي ... ھەي كىرگەي

ئا: (ئا. ناھايىتىمۇ خاپىچىلىقتا) خوش بېگم

ب: (ب. نىڭ خۇشاللىقى ئىچ - ئىچىگە پاتماي قالدۇ). قا..قا..قا.... ھېي سېنىڭ مۇيۇندا مۇكۇنىڭ بولىدىكەن ھە قەلەندەر.....

رېژىسسور: (بوش ئاۋازدا گەپ قىستۇرىدۇ). تېكىستىن چەتنەپ كەتمەڭ!

ب: (رېژىسسورغا قارىۋېتىپ) ھېي بېشىڭنى كۆتۈرە. ماڭقارا. ماڭقارا مەندىن ئالغان 10000 (تەڭگە) (كوي) (يۇقىرى ئاۋازدا) يادلىرىدىمىكىن

رېژىسسور: ئىنتايىن ياخشىجاۋاب بېرىڭ؟....

ب: يادلىرىدىمىكىن؟

ئا.بىچارىلەرچە جاۋاب بېرىدۇ. شۇنداق بېگىم

رېژىسسور: ھە ياخشى

ب: خوش، بۇ پۇلنى قاچان قايتۇرىلىكىن؟

ئا: كالا-قويلارنى سېتىپ پۇل قىلىپ. ئاندىن 4-ئايدا مائاش قوشارمىش. شۇنىڭ بىلەن بىراق بېرەي دېگەن بېگىم.

ب: سېنىڭ كالا-قويلرىڭ بولسا مەندىن 10000 (پۇل) قەرز ئېلىپ ئولتۇرىدىغان نىمۇ مۇسەن ھە. سېنى ئۇرۇپمۇ دەردىم چىقمايدىغۇ مېنىڭ ئۇرۇپ. ئۇرۇپ. ئاز گەپ قىل قەلەندەر. بۈگۈن بىر بولسا پۇلنى بەر، بولمىسا ماۋۇ ھۆججەتكە قول قوي بولە.....

رېژىسسور: ياخشىيالۋۇرۇڭ ئەمدى. بۇلۇڭ

ئا: ئۇنداق قىلمىسلا بېگىم ئۆتۈنۈپ قالاي... ماڭا ئازراق مۆھلەت بەرسە مەن

چوقۇم بىر ئامال قىلىپ بېرىۋېتىمەن ئاخىرقى قېتىم بىر پۇرسەت بېرىڭ بېگىم

ب.: قاچان؟

ئا: (يەنە جىم ئولتۇرۇۋالدى)

ب: بۇياققا كەل دەرھال. ھۆججەتكە قول قوي بولمايدىغان بولسا

رېژىسسور: بېرىك ھۆججەتكە قول قويۇڭ . (ئا. ئادەم بىردەم رېژىسسورغا بىردەم ب.غا قارايدۇ .) (رېژىسسور بىلەن ب ئادەم ئىككىسى توختىماي سۆيەشكە باشلايدۇ .)

ب: مانا ئالە قەلەمنى ما يەرگە ياز . (دەپ قوينىدىن ئەسلىدىكى ھۆججەتنى ئېلىپ قويۇپ .ئۈستەلدىكى ھۆججەتنى ئېلىۋېتىدۇ .ئا بولسا بۇنىڭغا دىققەت قىلماي رېژىسسورغا قاراپ تۇرىدۇ .

رېژىسسور: قول قويۇڭ تېز

ب: بولە(ئا . شۇنچىلىك تەسلىكتە ئامالسىز قول قويىدۇ.)

رېژىسسور: ھە ياخشى بولدى .

ب: قا قا قا ... (دەپ كۈلگەن پىتىم ئورنىدىن تۇرىدۇ .) چىم .ئەمدى بولدى .ئەمدى بولدىئالەمە . ماتارىڭنى كىم كەيسە كىيسۇن .(ئۇچسىدىكى كىيىملەرنى سالىدۇ .) ئالە ماۋۇ دوپپاڭنى ئىشىم ئاخىرى پۈتتى .خەير-خوش مۇئاۋىن رېژىسسور،

رېژىسسور: توختاڭ !!!

ئا: ئاداش توختا-توختا ،يەنە بىر كۆرۈنۈش بار تېخى تۈگىدى .

رېژىسسور: شۇنداق ھەي يىگىت

ب: ئاخىرى بار شۇنداقمۇ ؟خوش ئەمدى ئاداش مەن ساڭا بىر پۇرسەت بېرىمەن بىر تېپىشماق ئېيتاي ئەگەردە تاپالمىساڭ فىلىمىڭلارنىڭ ئاخىرىغا قاتنىشاي .ئەگەر تاپالمىساڭ ماۋۇ ھۆججەتنى كۆردۈڭ ھە ؟ چىم سوئال :ھايۋاناتلار پادىشاھى شىر :تەنتەربىيە مۇسابىقىسى ئۆتكۈزمەكچى بولۇپ پۈتكۈل ھايۋاناتلارنى يىغىپتۇ لېكىن بىر ھايۋان كېلەلمىگەن قايسى : (بۇ سوئالنى ئاڭلاپ رېژىسسورمۇ تەمتىرەپ تەڭ كىرىشىدۇ .) (ئا. ئادەم بولسا جاۋابنى ئويلاپ

كېرىشپ كەتكەن ئىدى .)

رېژىسسور: ھە تاپتىم ...جاۋاب : بېلىق سۇدا بولغاچقا كېلەلمىدى ؟

ب: خاتا.

ئا: جاۋاب : (؟)

ب: خاتا :جاۋاب :زىراپە . توڭلاتقۇدا بولغاچقا

كېلەلمىدى .خەير-خوش .(ئىككىسى ھەيران قىلىپ تۇرۇپ قالدۇ .)

رېژىسسور: ھەي؟

ئا: ھەي؟

«ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ» (ئىتوت سېنارىيىسى)

ئىتوت:

ئۇنداق قازانغا مۇنداق چۆمۈچ

ئاپتورى: قاھار نىياز

قاتناشقۇچىلار: ساۋۇتجان، ھوشۇرخان، بازار باشقۇرۇش كادىرى، ناتونۇش مېھمان

ۋاقتى: كەچقۇرۇن.

سەھنىدە ساۋۇتجاننىڭ ئۆيى، ھوشۇرخان ساجى يېنىدىكى ئورۇندۇقتا ئولتۇرۇپ،

مانتىغا قىيما قىلىۋاتقاندا، ئېرى ساۋۇتجان سومكا كۆتۈرگىنىچە كېرىپ كېلىدۇ. ئۇ

مۇتەئەسسىپ، پىخسىق بىر ئادەم. ھوشۇرخان ئېرىنى كۆرۈپ سەل- پەل ئورنىدىن

تۇرىدۇ.

ھوشۇرخان: كەللىما؟

ساۋۇتجان: (جاۋاب بەرمەي) كۆپ- كۈندۈزدە چىراغنى يېقىپ قويۇپسەنغۇ؟

توك پۇلنى قېنى ئاپام مەن تۆلەپ بېرەي دېگەنمىتىيا؟

ھوشۇرخان: سىرتتا ھاۋا بەك تۇتۇلۇپ كېتىپتۇ، ئۆيگە يورۇق چۈشمەي ئىچىم بەك سىقىلىپ كەتتى، شۇڭا....

ساۋۇتجان: ئەمدى مەن سېنىڭ ئىچىڭ سىقىلىپ كەتكەنكىمۇ پۇل تۆلەيمەنمۇ؟
بۇگەچە سەن ئەتە قويۇپ سىرتتا شامال چىقىپتىكەن، شۇڭا قورسىقىم ئاغرىۋاتىدۇ،
دېسەڭ بولامدۇ؟ قانداق قاملاشمىغان گەپ بۇ؟

ھوشۇرخان: خاپا بولمىسىلا دادىسى، مەن ئۆچۈرۈۋېتەي.

ئۇ قويۇپ چىراغنى ئۆچۈرۈۋېتىدۇ.

ساۋۇتجان: قانداق بىر كالۋا ئىجاد قىپتىكەن مۇشۇ توك چىراغ دېگەن نەرسىنى.
كىچىك ۋاقىتىمىزدا كونا پاختىدىن پىلىك ئېشىپ، كىرىسىگە چىلاپ قويساق بىر
ئوبدان يورۇيتتى. بەش مۇچەنلىك كىرىس بىر ئاي يېتەتتى. مانا ئەمدى ماۋۇ
تېلېفونۇر، توڭلاتقۇ دېگەن نېمىلىنىڭ ھەممىسى پۇل دەپلا ئاغزىنى ئېچىپ تۇرغان،
ھەر ئايدا توك پۇلىغا 20-30 كوي تۆلەيدىغان گەپ. ھە، راست، كۆينەك دەپ
غەلۋە قىلىۋاتاتتىڭ، ساڭا كۆينەكلىك ئېلىپ كەلدىم.

ھوشۇرخان: (خۇشال بولۇپ) ۋاي راستما؟ قېنى ئالسىلا كۆرۈپ باقاي!

ساۋۇتجان سومكىسىنى ئېچىپ، ئىچىدىن ئۇزۇن بىر قىزىل لوزۇنكىنى چىقىرىدۇ.
ھوشۇرخان لوزۇنكىنى ئېلىپ ئاچىدۇ. لوزۇنكىغا "ۋەكىللەرنى قىزغىن قارشى
ئالىمىز" دېگەن خەت يېزىلغان، ھوشۇرخان بۇنى كۆرۈپ لاسسىدە سولىشىدۇ، ۋە
لوزۇنكىنى ساجىغا قويۇپ قويدۇ.

ھوشۇرخان: كۆينەكلىك ئېلىپ بەرسە دېسەم مۇشۇنى ئەكەللىما؟ بۇ بىر

لوزۇنكىكە نغۇ؟

ساۋۇتجان: ھېي، بۇنىڭدا ئىچ كۆينەكلىك تىكىپ كىيسەڭ تازا ئوبدان بولىدۇ. باياتىن دۇكاننى تاقاپ ماڭاي دەپ تۇرسام ياندىكى ئىدارىنىڭ دەرۋازىنى بۇنى يىغىشتۇرۇپتېتىكەن، نېمە قىلىسىز دېسەم، تاشلىۋېتىمەن دەيدۇ. قارىسام بىر ئوبدان رەختكەن. ماڭا بېرىڭلا دەپلا ئېپ كەلدىم.

ھوشۇرخان: (دومىسىپ) بۇنىڭ ئۈستىدە خەت تۇرسا قانداق كۆينەك تىكىپ كىيگىلى بولىدۇ؟ بازاردىن چىرايلىقراق رەخت ئەكىلىپ بېرەرمىكىن دېسەم... ساۋۇتجان: ئىچ كۆينەك دېگەننى ئىچىگە كىيىدىغان تۇرساڭ، خەت بارمۇ يوقمۇ كىم كۆرىدۇ؟ بىر ئوبدان ئەكىلىپ بەرسەم كۈرۈك توخۇدەك كوت-كوت-كوت كوتۇلدايدا ماۋۇ خوتۇن، ھە راست، ھەر ئېھتىمالغا قارشى كۆينەك تىكتۈرگەندە ماۋۇ "قارشى ئالىمىز" دېگەن خەت ئالدىڭغا يا كەينىڭگە ئۇدۇل بولۇپ قالمىسۇن جۇمۇ، يان تەرىپىڭگە توغرىلاپ تىككۈز. خەق خاتا چۈشىنىپ قالمىسۇن يەنە.

ھوشۇرخان خاپا ھالدا رەختنى يىغىشتۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: ھە نەق گەپكە كېلەيلى، قانداق مانتا ئېتىۋاتىسەن؟

ھوشۇرخان: قانداق مانتا بولاتتى، يەيدىغان مانتا.

ساۋۇتجان: ماۋۇ يوغانباش خوتۇننى، پېتىر مانتىمۇ، بولدۇرغان مانتىمۇ دەپ سوراۋاتىمەن؟

ھوشۇرخان: سىلى مېنى قاچان پېتىر مانتا ئەت دەپ باققان؟

بولدۇرغان مانتا.

ساۋۇتجان: ھە بوپتۇ، پېتىر مانتىغا گۆش جىق كېتىدۇ، گۆشنى جىق يېسەڭ تېخىمۇ سەمرىپ كېتىسەن، ھېي، ماۋۇ يەرگە بىر مۇنچە بەسەينىڭ قۇلاقلىرىنى تاشلىۋېتىپسە نغۇ؟

ئېگىشىپ، تېرىپ ئالىدۇ.

ھوشۇرخان: سېسىپ كەتكەنلىرىنى تاشلىۋەتتىم شۇ.

ساۋۇتجان: مانا ماۋۇنىڭ يېگۈدەك يەرلىرى باركەنغۇ؟ ماڭە قايچىنى ئەچىق.

ھوشۇرخان: نېمە قىللا؟

ساۋۇتجان: نېمە قىلاتتىم، سېسىغىنىنى كېسىۋېتىمەن.

ھوشۇرخان قايچا ئېلىپ چىقىدۇ. ساۋۇتجان بەسەينىڭ سېسىق يەرلىرىنى كېسىشكە باشلايدۇ.

ساۋۇتجان: مانا قارا، مانداق يەرلىرىنى كېسىۋەتسەك قالغىنىنى يېگىلى بولىدۇ ئەمەسمۇ؟ مۇشۇ قۇلاقلىرىدىن كەم دېگەندە ئىككى مانتا چىقىدۇ، خېمىرىغىنى ئەچىقە كۆرۈپ باقاي.

خوتۇن داسىنى كۆتۈرۈپ چىقىدۇ، ئەر خېمىرىنى مالتىلايدۇ.

ساۋۇتجان: خېمىرىڭ قىيماڭدىن سەل جىقكەن، مۇشۇ پېتى مانتا تۈگسەك ئىككى مومىلىق خېمىر ئېشىپ قالغۇدەك، بەسەيدىن يەنە بىر قۇلاق توغرا، كەممۇ ئەمەس ئارتۇقمۇ ئەمەس دەل 21 تال مانتا چىقسۇن. بەشىنى سەن يەيسەن، سەككىزىنى مەن. ئون ئۈچ بولدىما؟ يەتتىنى مېھمان يەيدۇ، يىگىرمە. بىرسى زاپاس قالىدۇ. تاسادىپىي مېھمان تويماي قالسا جالاپ بېرىمىز.

ھوشۇرخان: مېھمان يەيدۇ؟ ئۆيگە مېھمان كېلەمدۇ؟

ساۋۇتجان: ھەئە.

ھوشۇرخان: ۋۇي، بۈگۈن كۈن نەدىن چىقتى؟ سىلى ئەزەلدىن بۇ ئۆيگە مېھمان چاقىرمايتتىلىغۇ؟

ساۋۇتجان: مېھماننى كۈتەلسەك چاقىرمامدۇ؟ سەن مېھمان كۈتۈشنى بىلمەيسەن، شۇڭا چاقىرمايمەن.

ھوشۇرخان: تولا تۆھمەت قىلمىسىلا ئادەمگە. قۇشناچىمىزنىڭ ئېشىنى ئوخشاتقان موللامنىڭ ئوت- يېشى دەپتىكەن، ماڭا پۇلنى جىق- جىق بەرسىلۋاغۇ، قانداق مېھمانلىرى بولسا گۈلدەك كۈتۈۋېتىمەن.

ساۋۇتجان: تولا پو ئاتىمىغا، مېھمان دېگەنۋاغۇ نەچچە خىل تۈرگە بۆلۈنىدۇ، شۇنىڭغا قاراپ كۈتىدىغان نېمە، مەسىلەن، قارا ھە، ئەزىز مېھمان، ئادەتتىكى مېھمان، چاقىرغان مېھمان، ئۆزى كەلگەن مېھمان، نېپىز مېھمان، قېلىن مېھمان، ئاچ مېھمان، توق مېھمان... ساناپ كەلسەك جىق، سەن شۇلارنىڭ ئەمەل- دەرىجىسىگە، خۇي- پەيلىگە، مۇھىمى ساڭا ئېپ كېلىدىغان پايدا- زىيانغا قاراپ كۈتسەن. مانتا- پۇلۇ ئېتىدىغان مېھمان بار، سۇيقاش ئېتىدىغان مېھمان بار، چاي بىلەن گەپكە زورلاپ يولغا سالىدىغان مېھمان بار، چېپىغا ناۋات سالىدىغان مېھمان بار، ناۋات سالمايدىغان مېھمان بار، تۈز يۆتكەپ كەتكۈزۈۋېتىدىغان مېھمان بار...

ھوشۇرخان: بۇ نېمە دېگەنلىرى؟ كىم ئۇ؟

ساۋۇتجان: ئېزىز مېھمان، لېكىن ئامال يوق كۈتىدىغان مېھمان.

ساۋۇتجان: بازار باشقۇرۇشتىكى ئەخمەتجان. ئۇ دائىم دۇكىنىمىزغا كېلىپ ساختا مال بارىدىغان دەپ چاتاق تېپىپ كېتىپ بارىدۇ.

نەچچە ۋاقىتتىن بىلمەپتىمەن، ئۇ ئالدىمىزدىكى بىنادا ئولتۇرىدىكەن ئەمەسمۇ. مېھمان قىلاي دېسەم ئۇنىمايدىغىنى ئېنىق. شۇنىڭ بىلەن بىر ھەپتىدىن بېرى سىزگە مەسلىھەت سالىدىغان مۇھىم ئىش بار ئىدى، ئۆيۈمگە بىر كىرىپ كەتسىڭىز ئۇكام دەپ كەينىگە كىرىپلاۋالدىم. بۈگۈن ئاخىرى ئۆيگە كىرىشكە ئۇناتتىم.

ھوشۇرخان: دۇكانغا ساختا مال سالىمىسىلغۇ مۇشۇنداق دەككە- دۇككىدە يۈرمەيتتىلە، مۇشۇنداق قىلىپمۇ بىر بېيىپ تىقلىپ كەتمىدۇق. بوپتۇ ئەمدى،

لېكىن مېنىڭچە رېستوراندىلا مېھمان قىلىسلا ئۆيىدىن بولاتتى. ھازىر ھەممە ئادەم مۇشۇنداق قىلىدىغان بوپ كەتتى.

ساۋۇتجان: ماۋۇ گۆش باش خوتۇننىڭ گېپىنى، بايا مەن نېمە دەۋاتىمەن، ئۇ مېھمان قىلاي دېگەننى ئاڭلىسا ھېچ يەرگە بارمايدۇ. ئۇنىڭ ئۈستىگە رېستوراننىڭ تاماقلرى زەھەردىن قىممەت. ئۇ يەردە بىر قېتىم خەجلىگەن پۇلغا ھۆپپىدە بىر قوينىڭ گۆشى كېلىدۇ، شۇ گۆشنى ئۆيدە ئىككى ئاي يەيمىز، شۇڭا مەن ئاشۇ بوشاڭ، كوشاڭ دېگەن يەرگە ئەزەلدىن كىرمەيمەن.

ھوشۇرخان: توختاپ تۇرسىلا، مەن ماۋۇ مانتىلىنى ئاچىقۇتۇپ چىقاي، ھېلى مېھمان كەلسە ئالدىراپ قالىمەن.

ھوشۇرخان داس، قاسقانلىرىنى كۆتۈرۈپ كىرىپ كېتىپ، چىقىدۇ.

ھوشۇرخان: مېھمان كەلسە ئوتنى ياقساملا بىردەمدە پىشىدۇ.

ساۋۇتجان: ھە بوپتۇ، ماڭا قارا، ئەسكەرنى ئون يىل بېقىش بىر قېتىم جەڭگە سېلىش ئۈچۈن، سېنى مەن نەچچە ۋاقىتتىن نېمىشقا بېقىۋاتىمەن؟ مۇشۇنداق چاغدا خەقنىڭ ئالدىدا مېنىڭ يۈزۈمنى يورۇق قىلىسۇن دەپ، ھېلىقى تۇغقانلار ئەكەلگەن قىز بارىدۇ؟

ھوشۇرخان: ئىككى ئاينىڭ ئالدىدىكى قېزنى دەملا؟ يەپ ساپ مايلىرى قايتىكەن، سەل نىقسىپ قالغاندەك تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: نىقسىپ قالسا تۇزغا تازا مىلەپ، ئۈستىگە پىياز توغراپ ئىلەشتۈرۈپ ئاچىقسەن، چانمايدۇ.

ئاۋۇ بىگشاڭدىكى ئۆپكە ھېسىپچۇ؟

ھوشۇرخان: ئۇنىڭغىمۇ بىر ھەپتە بوپ قالدى، ئەپچىقپ تاشلىۋېتەي دېسەم يا ئۇنىمايلا.

ساۋۇتجان: مۇشۇنداق دېتى يوق خوتۇن ئەمەسمۇ سەن، مەن بۇنى شۇ مېھمان كېلىدۇ دەپ ساقلاۋاتقان نېمە. لازا ئاچچىقسۇنى تازا ئاچچىق تەڭشەپ، ئۆپكە ھېسىپنىڭ ئۈستىگە قويۇپلا ئەچىقسەن، ئەجەب ئوخشايتۇ دەپ يەۋىرىدۇ. قېنى بۈگۈن ھۈنرىڭنى بىر كۆرىمەنغۇ.

ھوشۇرخان: ھېچنېمە ئېپ بەرمەي ھۈنرىڭنى كۆرىمەن دەيدىكەنلا، بىرەر نەرسىنى بولسىمۇ بازاردىن يېڭىدىن ئەكىرسەك بولمامدۇ؟

دەل شۇ چاغدا ئىشك چېكىلىدۇ. ئىشك چەككىنى ئۆي ئىگىلىرى بىلەن ناتونۇش چاقىرىلمىغان مېھمان، لېكىن ھوشۇرخان بۇنى ھېلىقى ئەزىز مېھمان شۇ دەپ ئويلاپ قالىدۇ. ساۋۇتجان بېرىپ ئىشكىنى ئاچىدۇ. ئۆيگە بىر ئەركىرىدۇ.

ئەر: ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم ئەلەيكۇم!

ساۋۇتجان: ۋائەلەيكۇم ئەسسالام.

ھوشۇرخان: (ئىنتايىن قىزغىن) ۋاي كەلسىلە مېھمان، قېنى يۇقىرى ئۆتسىلە.

مېھمان كېلىپ ساپادا ئولتۇرىدۇ ۋە دۇئاغا قول كۆتۈرىدۇ.

مېھمان: تىنچ- ئامان ئولتۇرۇشلا؟

ساۋۇتجان: خۇداغا شۈكرى، بۇ كىمدۇر، ھېچ تونۇيالمايمىنا؟

ھوشۇرخان: (چاي قۇيغاچ) ما ئادەم مېھمان كېلىدۇ دەپ بالدۇر دەپ قويماي،

ئەدەمنى تەمتىرىتىپ، قېنى چاي ئالسلا.

مېھمان: رەھمەت، 3- بىنا 4- قەۋەتتىكى ئۆي مۇشۇ شۇغۇ-ھە؟

ساۋۇتجان: ھەئە، مۇشۇ شۇ

مېھمان: خېلى كەڭتاشا ئۆيىكەن، قۇرۇلمىسىمۇ بولىدىكەن، نەچچە پىڭپاڭ؟

ساۋۇتجان: سەكسەن سەككىز.

مېھمان: بولىدىكەن، بولىدىكەن.

ئۇنىڭغىچە ھوشۇرخان ئاشخانىغا كىرىپ كېتىپ، قىزا، ئۆپكە - ھېسىپلارنى ئېلىپ چىقىدۇ. ساۋۇتجان بۇنى كۆرۈپ تىتىلداپ تۇرالماي قالىدۇ. ھوشۇر: (ئۆزىگە) ئەستە، نېمەش قىپ يۈرىدىغاندۇ ماۋۇ خوتۇن، ھوشۇرخان: قېنى ماۋۇ ئۆپكە - ھېسىپتىن، قىزىدىن تېتىپ باقسىلا، ۋۇي، چايلرىغا ناۋات سالماپتىمەنغۇ، قېنى ئالسىلا.

مېھمان: ماقۇل رەھمەت، (قېزىنى يېيىشكە باشلايدۇ)

ھوشۇرخان گەپ قىلغاچ مېھماننىڭ پىيالىسىگە يوغان بىر تال ناۋاتنى سېلىۋېتىدۇ. ساۋۇتجان بۇنى كۆرۈپ ئاغزىنى تۇتۇپ قالىدۇ ۋە خوتۇننى دىقمىرلاپ بىر چەتكە تارتىدۇ. ساۋۇتجان: بۇ ئەمەس.

ھوشۇرخان: نېمە ئەمەس؟ قىزا بىلەن ئۆپكە - ھېسىپ شۇ. تولا ماڭا ئىش ئۆگەتمىسىلە، مېھمان كۈتەلمەيسەن دەيدۇ تېخى، قانداق كۈتىدىكەنمەن بۈگۈن بىر كۆرۈپ باقسۇن. (مېھمانغا) ماۋۇ ئادەمنى بازاردىن بىر نەرسە ئېلىپ كېلەرمىكىن دېسەم قۇرۇقلا كەپتۇ. (ئېرىگە) بولمىسا ھازىر بولسىمۇ دىكىدە چىقىپ توخۇدىن بىرنى ئەكرەملىيا؟ گاز- گۇزلا داپەنجى قىلاي.

ساۋۇتجان: ھە... بۇ... بۇ كەمگىچە توخۇلار قونداققا چىقىپ ئۇخلاپ بولىدىمىكىن خوتۇن، بولدى ئۇلارنى ئويغاتمايلى. ئۇنىڭ ئۈستىگە بۇ مېھماننىڭ چىرايىدىن توخۇ گۆشى بىلەن خۇشى يوقلۇقى بىلىنىپلا تۇرىدۇ، شۇنداققۇ مېھمان - ھە!؟ مېھمان: ھە... بۇ... ھە... ھە... شۇنداق... شۇنداق.

ھوشۇرخان: ئەمەس ماۋۇ بار نەرسىلەردىن بولسىمۇ ئالسىلا، بولمىسا مەن تەخسىلىرىگە ئېلىپ قويماي.

مېھماننىڭ تەخسىسىگە تاماق ئېلىپ قويدۇ.

مېھمان: بولدى رەھمەت، ئۆزۈم ئالاي.

مېھمان قىز ئۆپكەلەرنى مالاچلىتىپ توختىماي يېيىشكە باشلايدۇ. ساۋۇتجان

ئاچچىقىدا ساراڭ بولاي دەپ قالىدۇ.

ھوشۇرخان: ھوشۇرقارى مانتا پىشىپ قالدى، قاسقانى ئاچايىمۇ؟

ساۋۇتجان: ئاغزىڭنى يۇم، بەدبەخ!

ئايال نېمە بولغاننى بىلمەي نېرى قاچىدۇ. ساۋۇتجان چىرايىغا مەجبۇرىي كۈلكە

يۈگۈرتۈپ، مېھماننىڭ ئالدىغا كېلىدۇ.

ساۋۇتجان: ھى... ھى... ئاستىراق يىسىلە، قىز گاللىرىدا تۇرۇپ قالمىسۇن، سىلى...

سىلى... مەن... مەن سىلنى تونۇيالمىدىمغۇ؟

مېھمان: (نەرسە چاينىغاچ) سىلى مېنى تونۇمايلا، مەن مۇشۇ قورۇنىڭ ئالدىغا

چاپلاپ قويغان 3- بىنانىڭ 4- قەۋەت 1- ئۆيىنى ساتىمىز دېگەن ئېلاننى كۆرۈپ،

مۇشۇ ئۆيىنى ئالايىمىكىن دەپ كېلىشىم،

ساۋۇتجان: ھە... مانداق ئىشىمدى، سىلى خاتا كىرىپ قاپلا، سېتىلىدىغان ئۆي بۇ

ئەمەس، ماۋۇ ئۇدۇلىمىزدىكى ئۆي.

مېھمان: ۋۇي، ۋۇي شۇنداقمۇ؟ مەن تېخى مۇشۇ ئۆيىمىكىن دەپتىمەن. ئەستا

ئوقۇشماسلىق بوپتۇ- دە! مەن چىقاي، ئامىن!

مېھمان ئورنىدىن تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: شۇنداق ئوقۇشماسلىق بولدى، ناھايىتى چوڭ ئوقۇشماسلىق چىقاملا؟

ماقۇل ئەمىسە يۈزىنى قېلىن مېھمان...

مېھمان: نېمە دىدىلە؟

ساۋۇتجان: ياق، ياق ھېچنېمە دېمىدىم. ماقۇل خوش ئەمىسە.

ساۋۇتجان مېھماننى ئۇزىتىپ بولۇپ، كەينىگە تېزلىكتە ئۆرۈلۈپ بېرىپ،

پىيالىدىكى ناۋاتنى سۈزۈۋالدى. ناۋات ئېرىپ يېرىمى قالغان.

ساۋۇتجان: ئىست ناۋات، ئىست ناۋات، ئېرىپ يېرىمىڭ قايتۇ ئەمەسمۇ. ھوشۇرخان!

ھوشۇرخان يۈگۈرۈپ كېلىپ يەرگە قاراپ تۇرىدۇ.

ساۋۇتجان: ماۋۇ ئۇدۇل قوشناڭ بىلەن نېمە مۇناسىۋىتىڭ بار؟

ھوشۇرخان: توۋا خۇدايىم، ئۇ ئادەم بىلەن مېنىڭ نېمە مۇناسىۋىتىم بولماقچى.

ساۋۇتجان: ئەمىسە نېمىشقا ئۇنىڭ ئۆيىگە كەلگەن مېھمانغا شۇنچىۋالا قىلىپ كېتىسەن؟ تېخى لايىقلىرىدا بولمىسىمۇ ئالسىلا دەپ قىزا بىلەن ئۆپكە ھېسىپنى تەخسىسىگە ئېلىپ قويىۋاتىسەن؟ مەن بولمىسام چايناپ ئاغزىغا سېلىپ قويامتىڭ؟ ھوشۇرخان: مەن تېخى سىلى چاقىرغان ھېلىقى مېھمان شۇمىكىن دەپتىمەن.

ھوشۇرخان: ھېي، مېڭىسىنى قاغا چوقۇۋالغان ساراڭ! مەن ئەمەس دېدىمغۇ! مېنىڭ قاش- قاپقىمغا قاراپ ئىش تۇتماسەن؟! نەدىكى ئاتام كۆرمىگەن ئادەمگە بار نەرسەڭنى يېگۈزۈپ بولدۇڭ، ئەمدى ئەخمەتجان كىرسە قانداق قىلىمىز؟ گەپ قىلە~!

ساۋۇتجان خوتۇنىنى تىللىغاچ باشلىرىغا، بۇرۇنلىرىغا نوقۇيدۇ، قۇلاقلىرىنى سوزىدۇ، ھوشۇرخان مىشىلداپ يىغلاپ كېتىدۇ.

ساۋۇتجان: گەپ قىلمايسەنغۇ؟ توۋا قىلامسەن، خېتىڭنى ئالامسەن؟

ھوشۇرخان: ئاغزىلىرىنى ئۇششۇتمىسىلە دادىسى، مېنىڭ ئاجراشقۇم يوق، ھۇ... ھۇ...

ساۋۇتجان: خەپ، مۇشۇ قىلغانلىرىڭغا ئەتىلا خېتىڭنى بەرمىسەم.

شۇ چاغدا ئىشك چېكىلىدۇ. ساۋۇتجان بېرىپ ئىشكىنى ئاچىدۇ. ئەخمەت كىرىپ كېلىدۇ، ساۋۇتجان جىددىيلىشىپ چىرايىغا كۈلكە يۈگۈرتىدۇ.

ئەخمەت: ئەسسالامۇ ئەلەيكۇم ئەلەيكۇم، ساۋۇتجانكا، تىنچ - ئامان تۇرلىمۇ؟
ساۋۇتجان: ۋائەلەيكۇم ئەسسالام، قېنى كەلسە، يۇقىرى ئۆتسە، ھوشۇرخان!
مېھمان كەلدى، چاي قويۇڭلا!

ئەخمەت كېلىپ ساپاغا كېلىپ ئولتۇرىدۇ. ھوشۇرخان كۆزىدىكى ياشنى سۈرتىدۇ،
لېكىن سالام قىلماي، قاپقىنىمۇ ئاچماي، چاي قويۇپ ئەخمەتنىڭ ئالدىغا دوققىدە
قويۇپ قويىدۇ. ساۋۇتجان ئەخمەتنى چايغا تەكلىپ قىلىپ قويۇپ، خوتۇنىغا
پىچىرلايدۇ.

ساۋۇتجان: تېز بول، چايغا ناۋات سال.

ھوشۇرخان: سالمايمەن تازا.

ساۋۇتجان: ئەمىسە ناۋات نەدە؟ ئۆزۈم سالايم.

ھوشۇرخان: تاڭ، نەدىكىن.

ئەخمەت بۇ گەپنى ئاڭلاپ قالىدۇ.

ئەخمەت: بولدى ھېچقىسى يوق، مەن ناۋات يېمەيمەن.

ساۋۇتجان: ئەمىسە چاي بولسىمۇ ئىچكەچ تۇرسالا، ھى... ھى...

ئەخمەت چاي ئوتلايدۇ، ساۋۇتجان خوتۇنىنى يەنە دىققىرلايدۇ.

ساۋۇتجان: ئەمىسە ئاۋۇ قىزى بىلەن ئۆپكە - ھېسىپنىڭ قالغىنىنى بولسىمۇ...

ھوشۇرخان: ئۇ نەرسىلەرنىڭ يېگۈدەك يېرىنى يەپ بوپتۇ، قالغىنىنى ئەخلەت
ساندۇقىغا تاشلىۋەتتىم.

ساۋۇتجان: ئەمدى قانداق قىلىمىز؟

ھوشۇرخان: ئەتە خېتىمنى بېرىدىغان بوللىغۇ، قانداق قىلسالا مېنىڭ نېمە كارىم...

ساۋۇتجان: ئەستاغپۇرۇللا، نېمە دەيدىغاندۇ ماۋۇ خوتۇن... ھېي، مېنىڭ يۈزۈمنى

تۆكەي دەمسەن؟! ئەخمەت: ساۋۇتجانكا، نېمە دېيىشۋاتىسىلە؟ مايمەگە كېلىپ

ئولتۇرمامالا؟

ساۋۇتجان مېھماننى ئېسىگە ئېلىپ دەرھال يۈگۈرۈپ كېلىدۇ.

ساۋۇتجان: ھى... ھى... ماۋۇ خوتۇن پاقلاڭ گۆشى سالايىمۇ ياكى داپەنجى قىلايىمۇ دەپ كەچكىچە سوراۋىرىدۇ... مەن كەچ بولغاندىكىن مانتىلا ئەت شۇ ياخشى بولىدۇ دېدىم. ھى... ھى...

ئەخمەت: بولدى ئاۋارە بولمىسالا، مېنىڭ قورسىقىم توق، كىرىمەي دېسەم سىلى مۇھىم ئىش ئىدى دىدىلە، قولۇم- قوشنىكىنىمىز، مېنى كۆزگە ئىلىمدى دەپ قالمىسۇن دەپلا كىرىشىم، قېنى دېسىلە، نېمە ئىشتى؟

ساۋۇتجان: كىرگەنلىرى بەلەن بوپتۇ، بولمىسا راستىنلا يامانلاپ قالاتتىم، ئاۋۋال تائام، ئاندىن كالام دەپتىكەن، ئاۋۋال بىر تاماق يەيلى، ئاندىن كېيىن دېيىشىسەكمۇ ئۆلگۈرىمىز. ھوشۇرخان، تاماق پىشقان بولسا ئەپچىڭلا.

ئەخمەت: ۋۇي، ئىس پۇراۋاتىدۇ، بىرەر نەرسە كۆيىدىمۇ نېمە؟
ساۋۇتجان: (بۇرنىنى تارتىپ بېقىپ) ۋۇي، مانتا كۆيگەن ئوخشىمامدۇ؟
ھوشۇرخان!

ھوشۇرخان: نېمە؟

ساۋۇتجان: ئىس پۇراپ كەتتى، قازاننىڭ سۈيى تۈگىگەن ئوخشايدۇ، تېز قاسقاننى ئېچىڭلا!

ھوشۇرخان: ئاچمايمەن، ئۆزلىرى ئاچسالا.

ساۋۇتجان: ئەستاغپۇرۇللا، ماۋۇ خوتۇننى، جېنىم خوتۇن، مېنىڭ يۈزۈمنى تۆكمەي تېز مانتىنى ئەپچىڭلا!

ھوشۇرخان: ئەپچىقمايمەن تازا، بايام ئەپ چىقاي دېسەم تىللاپ كەتتىلغۇ، مېنى سىناپ باققىلى شۇنداق دەۋاتىدۇ ھەرقاچان بۇ ئوغرى.

ساۋۇتجان: ۋاي ئۇنداق ئەمەس، راست دەۋاتىمەن، ئەستاي...

ھوشۇرخان: قانداق قىلسىلا قىلسىلا، مېنىڭ كارىم يوق.

ھوشۇرخان ياتاق ئۆيگە كىرىپ كېتىدۇ.

ئەخمەت: قانداق خەق بۇ، نېمە ئىش قىلىپ يۈرىدۇ، ھاي ساۋۇتجانكا، مەن

كىرىپ يەڭگىمىزنىڭ ئاچچىقى كېلىپ قالدى بولغا، مەن چىقاي.

ساۋۇتجان: (جىددىيلىشىپ) ۋاي ياق، ماڭا ئەكىلەۋاتىدۇ، بۇ خوتۇننىڭ

مۇشۇنداق ئوماق قىلىقلىرى بار، ئولتۇرسىلا.

ئەخمەت: بەك كۆيۈك پۇراپ كەتتى، ھېلى ماۋۇ ئۆيگە ئوت كەتمىسۇن جۇمۇسىلا،

ئۆھ... ئۆھ...

ساۋۇتجان: مەن ئاشخانىغا كىرىپ چىقاي، جىندەك ئولتۇرۇپ تۇرسىلا ھە!

ئۆھ... ئۆھ... (چىقىپ كېتىدۇ)

ئەخمەت: ئەسلىدە بۇ ئۆيگە كىرمىسەممۇ بوپتىكەن، قارىغاندا مۇھىم گېپى

باردەكمۇ قىلمايدۇ، ئەڭ ياخشىسى ۋاقتىدا چىقاي.

شۇ چاغدا ئاشخانا تەرەپتىن تاراڭ-تۇرۇڭ قىلغان ئاۋاز ئاڭلىنىدۇ، ئەسلىدە قازان

قىزىپ يېرىلىپ كەتكەن، ئەخمەت چۆچۈپ ئورنىدىن تۇرىدۇ

ئەخمەت: ۋاي نىمىش بولدى؟

ساۋۇتجان: ھە شۇ... مانتا پىشىپ يېرىلىپ كەتتى، چوڭ ئىش يوق.

ئەخمەت: بولدى خوش، مەن چىقاي.

ئەخمەت ماڭىدۇ، ساۋۇتجان ئاشخانىدىن يۈگۈرۈپ چىقىدۇ، ئۇنىڭ يۈزىگە قارا-

قۇرۇم سۇۋىشىپ كەتكەن، قولىدا كۆيۈپ قاپقارا بولۇپ كەتكەن بىر تال مانتا.

ساۋۇتجان: ۋاي توختىسىلا، سىلنى دەپ مانتا ئەتكەن، قازان قىزىپ يېرىلىپ

كەتتى، لېكىن خاتىرجەم بولسىلا 21 تال مانتىنىڭ ھەممىسى ساق سالامەت.

ئەخمەت: نېمە دەيدىغاندۇ ماۋۇ ئادەم، بولدى رەھمەت خوش.
 ساۋۇتجان: ۋاي ماۋۇ خوشاڭدىن بىر تال يەپ كەتسە، ئۈستىنى پىچاق بىلەن
 قىرىۋەتسە مالا بولاتتى...
 ئەخمەت: بولدى، بولدى قىلسىلا، تازا ئوبدان مېھمان بولدۇم، كېيىن كۆرۈشەيلى
 خوش.

ئەخمەت ئۇنىڭ توسقىنىغا قارىماي چىقىپ كېتىدۇ. ساۋۇتجان بىردە ئىشكە،
 بىردە قولىدىكى كۆيگەن مانتىغا قارىغىنىچە تۇرۇپ قالىدۇ، ئاندىن بىردىنلا خوتۇنى
 ئېسىگە كېلىپ توۋلايدۇ.

ساۋۇتجان: ھوشۇرخان! ھاي ھوشۇرخان! ۋوي، ماۋۇ ماۋۇ خوتۇن ئاپسىنىڭكىگە

يامانلاپ كەتتىمۇ نېمە... ھاي ھوشۇرخان!

ئۇ توۋلىغىنىچە سەھنىدىن چىقىپ كېتىدۇ.

(تۈگىدى)